АГУУЛГА

1. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ЕРӨНХИЙ ТАНИЛЦУУЛГА 11
1.1. Төслийн зорилго 11
1.2. Төсөл хэрэгжих үндэслэл 11
1.3. Төслийн ач холбогдол 11
1.4. Талбайн байршил 11
1.5. Төслийн хүчин чадал 13
1.6. Олборлолт, тээвэрлэлт, туслах процесс 14
1.7. Хүдэр тээвэрлэх процесс 15
1.8. Үйлдвэрийн технологийн процесс 15
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА 16
2.1. Байгалийн мужлал 16
2.2. Газар зүйн байрлал, газрын гадарга 17
2.3. Цаг уур, уур амьсгал 17
2.4. Гадаргын ба газрын доорх усны өнөөгийн төлөв байдал 17
2.5. Хөрсөн бүрхэвчийн өнөөгийн төлөв байдал 18
2.6. Ургамлан нөмрөгийн өнөөгийн төлөв байдал 18
2.7. Газрын гадаргуу 18
2.8. Амьтны аймгийн өнөөгийн төлөв байдал 18
2.9. Нийгэм эдийн засгийн өнөөгийн байдал 19
2.10. Орон нутгийн иргэдийн нийгэм-эдийн засагт нөлөөлөх нөлөөлөл 19
2.11. Түүх соёлын өвийн өнөөгийн төлөв байдал 20
3. “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОДЛОГО 20
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 20
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 21
5.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 22
5.1.1. Төслийн талбайн агаарын чанарын хяналт шинжилгээний цэгүүдэд нийт тоос (TSP), нарийн ширхэглэг тоос (PM-2.5), том ширхэглэгт тоос (PM-10) -ны хэмжилт хийх багаж авах 22
5.1.2. Төслийн талбайн агаарын хяналт шинжилгээний цэгүүдэд NO2, SO2, дуу чимээний бохирдол, агаарын температур, салхины хурдын хэмжилтийг хийж дотоод хяналт тавих 23
5.1.3. Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн агаарын чанарын шинжилгээний үр дүнг хадгалах, дата мэдээлэл үүсгэж мониторинг хийх 26
5.1.4. Төслийн усан халаалтын зуухнуудад суурилуулсан үнс баригч, циклон шүүлтүүрийн арчилгаа, засвар үйлчилгээнд хяналт тавих 28
5.1.5. Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгслүүдийн орчны агаарт бий болгох бохирдлыг багасгах үүднээс тэдгээрт засвар үйлчилгээг тогтмол хийж буй эсэхэд хяналт тавих, чанар сайтай шатах тослох материал хэрэглэх 30
5.1.6. Хүдэр тээврийн технологийн замд усалгаа хийх, тогтмол чийгшүүлэх 32
5.2. УСНЫ ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 37

5.2.1. Судалгаа шинжилгээний зориулалтаар мониторинг цооногууд /гүний усны хяналт/-ыг бүрэн автомат төхөөрөмжөөр тоноглож, улсын нэгдсэн сүлжээнд холбуулах ажлыг аймгийн БОГ-тай хамран зохион байгуулах 37
5.2.2. Төслийн талбай дээрх мониторингийн цооногууд болон төслийн талбайн гадна байрлах мониторингийн цооногийг харьцуулж сар бүр шинжилгээ хийлгэх 40
5.2.3. Үйлдвэрийн бүсээс гадаргын усны чанарт өөрчлөлт орж буй эсэхийг хянах зорилгоор Чингэл голын усанд шинжилгээ хийлгэх 43
5.2.4. Ус ашиглах дүгнэлтийг холбогдох байгууллагаар гаргуулж, усны нөөц ашигласны төлбөрийг төлж барагдуулах 44
5.2.5. Ус хэрэглээний бүртгэл хөтөлж технологийн болон ахуйн бохир ус дамжуулах хоолойнуудын схем зургийн дагуу технологийн болон ахуйн бохир ус, асгарч болзошгүй аюулаас сэргийлэн тогтмол үзлэг шалгалтыг хийж байх 46
5.3. ХӨРСНИЙ ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 51
5.3.1. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн бүртгэлийг хийж эвдрэл гэмтэл үүсэж буй эсэхэд ажлын байрны үзлэг хяналт хийх, түлш хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх 51
5.3.2. Хаягдал тосыг мэргэжлийн байгууллагад хүлээлгэн өгөх, хөрс, усанд алдагдахаас урьдчилан сэргийлж хуурай техникийн сода \Na2CO3\-оор саармагжуулалт хийх бэлэн байдлыг хангах 52
5.3.3. Шатах тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүнээр хөрсийг бохирдуулахаас сэргийлэх үүднээс ШТМ-ын хадгалалт, түгээлтэд онцгой анхаарч, түүнийг асгарч, алдагдахаас урьдчилан сэргийлэх 55
5.3.4. Бүтээн байгуулалтын үед талхлагдсан ургамал, элэгдсэн хөрсийг нөхөн сэргээх зорилгоор шимт хөрсийг хуулж стандартын дагуу хадгалах, шимт хөрсний чанар алдагдах болон ялзмагийн агууламж буурч буй эсэхийг хянах 57
5.3.5. Үйлдвэрийн шугам хоолойн бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянаж, хөрсөнд асгаралт нэвчилт үүсэхээс сэргийлэх 58
5.4. УРГАМЛЫН БҮРХЭВЧИД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 59
5.4.1. Орчны тохижилт, ногоон байгууламжийг зохистой хийж ургамлын бүрхэвчийг нэмэгдүүлэх 59
5.4.2. Зохих хууль журмын хэрэгжилтийг биелүүлж эзэмшил талбайн 10%- д ногоон бүс үүсгэх зорилгоор гадаад орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн ажлыг гүйцэтгэх 61
5.4.3. Ургамлын нөмрөгийн өсөлт, хөгжилт, өөрчлөлтөд тодорхой давтамжтайгаар мониторинг буюу судалгааг хийх 61
5.4.4. Нөхөн сэргээлтэд тухайн бүс нутгийн унаган ургамал, мод бутыг ашиглах зорилгоор ургах чадвар сайтай, мод бут сонгож мод үржүүлгийн газарт үржүүлэх, үр, мөчрийн нөөц бэлтгэх 63
5.5. АМЬТНЫ АЙМАГТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 66
5.5.1. Үйлдвэрийн бүсэд зэрлэг амьтан үхэж үрэгдэж буй эсэхэд хяналт үзлэг шалгалт хийж идэш тэжээл хайсан зэрлэг амьтан, ховордсон төрөл зүйлийн ан амьтан, нүүдлийн шувууд дайран өнгөрвөл аюулгүй нэвтрүүлэн өнгөрүүлэх 66
5.5.2. Шувуу хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугамд /9.7км/-нд шувуу үргээгчийг стандартын дагуу суурилуулах 66
6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 69
6.1. БИОЛОГИЙН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙХЭД ШААРДЛАГАТАЙ БЭЛТГЭЛ АЖЛЫГ ХАНГАХ ЗОРИЛГООР ШИЛМҮҮСТ МОДНЫ ҮРИЙГ МОД ҮРЖҮҮЛГИЙН ГАЗАРТ ҮРЭЭР ҮРЖҮҮЛЭХ 69

6.2. ҮЙЛДВЭРИЙН БҮСЭД ТАРИЛТ ХИЙХ ТАЛБАЙН ХӨРСИЙГ БОРДОХ САЙЖРУУЛАХ, ҮЙЛДВЭРИЙН БҮСИЙН НОГООН БАЙГУУЛАМЖ, ЦЭЦЭРЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ АЖЛЫН ХҮРЭЭНД ЗҮЛГИЙН ҮР, ЦЭЦГИЙН ҮРСЭЛГЭЭ ХУДАЛДАН АВАЛТ ХИЙХ, ТАРИХ, АРЧЛАХ 72

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 73

7.1. “ТЭРБУМ” МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙГ ДЭМЖИН ОРОЛЦОХ НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ГЭРЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД 2030 ОН ХҮРТЭЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛЖ, БАТЛУУЛАН ХАМТРАН ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ 73

7.2. “ТЭРБУМ” МОД ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД 2022-2023 ОНД ТАРЬСАН НОГООН ЗУРВАСЫГ ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЖ 1000 –С ДЭЭШ ШИРХЭГ НАВЧИТ МОДЫГ 1.0ГА ТАЛБАЙД ТАРЬЖ УРГУУЛАН ХАШААЛАХ 75

7.3. ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖЛЫН ХҮРЭЭНД АВТО ЗАМ ДАГУУ НОГООН ЗУРВАСТ ТАРЬЖ БУЙ МОД БУТ СӨӨГИЙН АРИЛГАА ХАМГААЛАЛТЫН САЙЖРУУЛАХ 81

7.4.1. Мод үржүүлгийн газрын хөрс боловсруулалт 84

7.4.2. Мод үржүүлгийн газрын тарилт 86

7.4.3. Мод үржүүлгийн газрын усалгаа, арчилгаа 87

7.4.4. Мод үржүүлгийн газрын нээлтийн үйл ажиллагаа 88

7.4.5. Мод үржүүлгийн газрын төлөвлөлт, үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөх үйлчилгээ .89

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 90

8.1. ОРХОН АЙМАГТАЙ "ХАМТРАН АЖИЛЛАХ ГЭРЭЭ"-НИЙ ҮҮРГИЙН ХҮРЭЭНД ҮЙЛДВЭРИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ХЭВИЙН ТАСРАЛТГҮЙ ЯВУУЛАХАД ОРОН НУТГИЙН ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЗҮГЭЭС ХУУЛЬ БУСААР СААД УЧРУУЛБАЛ УГ АСУУДЛЫГ ЗОХИХ ЖУРМЫН ДАГУУ АЙМГИЙН ИТХ, ЗАСАГ ДАРГАД ТАВЬЖ ШИЙДВЭРЛҮҮЛЭХ 90

8.2. ҮЙЛДВЭРИЙН БҮСИЙН ТАЛБАЙН ОРЧИМД ЗУНЫ УЛИРАЛД НУТАГЛАЖ БУЙ МАЛЧИН ӨРХҮҮДЭД МАЛАА ХАРИУЛГАТАЙ БАЙЛГАЖ, ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙН НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСЭД БЭЛЧЭЭРЛҮҮЛЭХГҮЙ БАЙХ ТАЛААР МЭДЭГДЭЛ ХҮРГЭХ, БҮЛГИЙН УУЛЗАЛТ ХИЙХ. 92

9. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 92

9.1. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙД АРХЕОЛОГИЙН ОЛДВОР ИЛЭРСЭН ТОХИОЛДОЛД ХУУЛИЙН ДАГУУ МЭРГЭЖЛИЙН БАЙГУУЛЛАГАД МЭДЭЭЛЖ АЖИЛЛАНА. АРХЕОЛОГИЙН ТАЙЛАНД ТУСГАГДСАН АВРАН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЗӨВЛӨМЖИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭН АЖИЛЛАНА. 93

9.2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙД ПАЛЕОНТОЛОГИЙН ОЛДВОР ИЛЭРСЭН ТОХИОЛДОЛД ХУУЛИЙН ДАГУУ МЭРГЭЖЛИЙН БАЙГУУЛЛАГАД МЭДЭЭЛЖ АЖИЛЛАНА. ПАЛЕОНТОЛОГИЙН ТАЙЛАНД ТУСГАГДСАН АВРАН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЗӨВЛӨМЖИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭН АЖИЛЛАНА. 93

10. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 94

10.1. ХИМИЙН БОДИСЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДАГУУ АШИГЛАЖ БУЙ ХИМИЙН БОДИСЫН ОРЛОГО ЗАРЛАГЫН ТАЙЛАНГ ХУУЛИЙН ХУГАЦААНД ТАЙЛАГНАХ, ХОЛБОГДОХ ХУУЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ХАНГАХ 94

10.2. ХИМИЙН БОДИСЫН ХАДГАЛАЛТ, АШИГЛАЛТЫН ГОРИМЫГ ЗӨРЧИХГҮЙ БАЙХ, ХИМИЙН БОДИСЫН АГУУЛАХАД ЗОХИХ ЖУРАМ, СТАНДАРТЫН ДАГУУ ХЯНАЛТ ТАВЬЖ БОДИСЫН ХАДГАЛАЛТ, ТЭЭВЭРЛЭЛТИЙГ ЗОХИХ ЖУРМЫН ДАГУУ ГҮЙЦЭТГҮҮЛЭХ 96

10.2.1. Химийн бодисын агуулах 98

10.2.2. Аюулгүй ажиллагааны тэмдэг, тэмдэглэгээ болон шаардлагатай утасны жагсаалтыг нүдэнд ил харагдахуйцаар байрлуулах 98

10.2.3. Химийн бодисын тээвэрлэлт 99

10.3. Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг тогтмол, ойлгомжтой хэлбэрээр өгөх, аюул, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, аюулгүй ажиллах зан үйлд сургах, химийн бодисын хор, аюулыг таниулах заавар, зөвлөгөө өгөх, ажиллагсдын мэдлэг, хандлагыг сайжруулах 100
10.4. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн сөрөг хүчин зүйлсийн талаар бодит мэдээллээр ажилчдын хангах, аюулгүй ажиллах зан үйлд ажилчдыг сургах 103
10.5. Эрсдэлтэй нөхцөлд ажиллаж байгаа ажилтнуудын өртөлтийг бууруулсан арга хэмжээ 105
10.6. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн сөрөг хүчин зүйлд өртөж ажилладаг ажиллагсдын дархлааг дэмжих, витаминжуулах 105
10.7. Ажилчдыг эрүүл мэндийн төлөвлөгөөт үзлэгт хамруулах 106
10.8. Ажлын хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгох, хэрэглэх, цэвэрлэх, устгах арга хэмжээ 107
10.9. Ажилчдын эрүүл мэндийг дэмжих бүтээгдэхүүн олголт 110
10.10. Галын аюулгүй байдлын тухай хууль тогтоомжийг чандлан сахих, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх болон гал унтраах дүрэм, хэм хэмжээ, стандартыг хангаж ажиллах 111
10.11. Шатамхай шингэнийг хадгалдаг сав ба цахилгааны дэд станц, трансформаторуудыг хуурай орчинд байрлуулах, эргэн тойронд нь 8 метрээс дотогш хог ургамал, зулзаган мод, бусад шатамхай материалыг байрлуулахгүй байхад хяналт тавьж ажиллах 113
10.12. Цаг агаарын аюулт үзэгдэл болон ажилчдын хариуцлагагүй байдлаас шалтгаалан осол гарах эрсдэл, технологийн доголдлын үед гарч болзошгүй ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор цаг агаарын мэдээг мэргэжлийн байгууллагаас авах, ажилтан албан хаагчдад сургалт, АА-ны зааварчилгаа өгөх 114
10.13. Бороо, үерийн уснаас хамгаалах далан шуудуунд үзлэг шалгалт хийх, гал түймрээс хамгаалах болон үерийн шороон даланг шаардлагатай үед өндөрлөх, үерийн урсац орж ирэхээс сэргийлэх 116
10.14. Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө, галын аюулгүй байдлын дүгнэлт зэргийг Орхон аймгийн Онцгой байдлын газраар гаргуулах 117

11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 119

11.1. Ахуйн хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж, орон нутгийн дахивар авдаг иргэн, ААН-дэд нийлүүлэх....119
11.1.1. Хуванцар....120
11.1.2. Шил....120
11.1.3. Хаягдал төмөр /металл/....121
11.1.4. Зэс /металл/ 123
11.2. Хот тохижуулах газартай гэрээ байгуулан ахуйн бусад хог хаягдлыг нэгдсэн хогийн цэгт хүлээлгэн өгөх....124
11.3. Ахуйн хог хаягдлыг хаях зориулалтын цэгийг засаж тохижуулах, талбайн зонхилох салхины доод талд багтаамж сайтай хогийн сав байршуулах, ангилан ялгах тэмдэг тэмдэглэгээтэй болгох, ажилчид үйлчлүүлэгчид хог хаягдлаа ил задгай хаяхгүй байхыг анхааруулсан самбар, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах 131
11.4. Аюултай хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагаар устгуулж тайланг 11 сарын 25-ны дотор холбогдох байгууллагад хүргүүлэх 132
11.4.1. Химийн бодисын гаралтай аюултай хог хаягдал устгуулах 132
11.4.2. Нефтийн бүтээгдэхүүний гаралтай аюултай хог хаягдал устгуулах....133

12. ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР 134

12.1. ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН “КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”-ийн ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД АГААРЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЦЭГҮҮД ТУС БҮР ДЭЭР СОРЬЦ АВЧ ХЭМЖИЛТ ХИЙЖ БУЙ АГШНЫГ БАТАЛГААЖУУЛЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ОРЧНЫ ФОНТОЙ ХАМТ АВСАН ГЭРЭЛ ЗУРАГ 139
12.2. ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН “КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”-ийн ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД ХӨРСНИЙ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЦЭГҮҮД ТУС БҮР ДЭЭР ГҮНИЙ УС, ХӨРСНИЙ ДЭЭЖЛЭЛТ ХИЙЖ БУЙ АГШНЫГ БАТАЛГААЖУУЛЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ОРЧНЫ ФОНТОЙ ХАМТ АВСАН ГЭРЭЛ ЗУРАГ 142
12.3. ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН “КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”-ийн ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД ГҮНИЙ УСНЫ ЦЭГ ТУС БҮР ДЭЭР ДЭЭЖЛЭЛТ ХИЙЖ БУЙ АГШНЫГ БАТАЛГААЖУУЛЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ОРЧНЫ ФОНТОЙ ХАМТ АВСАН ГЭРЭЛ ЗУРАГ 146

13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 149

13.1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МОНИТОРИНГ ҮНЭЛГЭЭ ХИЙЛГЭХ 149
13.2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БАРЬЦАА ХӨРӨНГӨ БАЙРШУУЛАХ 151
13.3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ НӨЛӨӨЛЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАНГИЙН “ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХҮРЭЭ”-НД ТУСГАГДСАН ТӨСЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААТАЙ ХОЛБООТОЙ ХУУЛИУДЫН ЗААЛТУУД, БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ БОЛОН БУСАД СТАНДАРТ, НОРМ, ДҮРМИЙГ ТӨСЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БҮХИЙ Л ХУГАЦААНД МӨРДӨЖ АЖИЛЛАХ 152
13.3.1. Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит 152
13.3.2. Байгаль орчны аудитын ерөнхий дүгнэлт 153
13.3.3. Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн гүйцэтгэл тайлан 153

14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ 154

14.1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ БАГЦ ХУУЛИУДЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААР ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧ ОРХОН АЙМГИЙН ИРГЭДЭД ТАЙЛАГНАХ 154
14.2. ОРХОН АЙМГИЙН “БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР”-ААС ЖИЛ БҮР ЗОХИОН БАЙГУУЛДАГ НЭЭЛТТЭЙ ХААЛГАНЫ ӨДӨРЛӨГТ ОРОЛЦОЖ АРД ИРГЭДЭД БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ БАГЦ ХУУЛИУДЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААР МЭДЭЭЛЭЛ ТАНИЛЦУУЛГА ХИЙНЭ. 157
14.3. БАЯНЦАГААН БАГИЙН АРД ИРГЭД, ОЛОН НИЙТ БОМТ, БОМТ-НИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН, БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ БАГЦ ХУУЛИУДЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААР БАЯН ӨНДӨР СУМЫН БАЯНЦАГААН БАГИЙН АРД ИРГЭД, ОЛОН НИЙТЭД ТАЙЛАГНАХ 158

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Төслийн талбайн агаар сансрын зураг 12
Зураг 2. Үйлдвэрлэлийн нөөц 14
Зураг 3. Үйлдвэрийн хүдэр тээврийн технологийн зам 15
Зураг 4. Үйлдвэрийн хүдэр тээврийн техникүүд 15
Зураг 5. Нуруулдан уусгах байгууламжийн талбай 16
Зураг 6. Single gas monitor багажийн хэмжилт 22
Зураг 7. CH 883 загварын орчны хэмжилтийн багаж 24
Зураг 8. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний тайлан 28
Зураг 9. SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуухны циклон шүүлтүүр /хуурай үнс баригч/ 29
Зураг 10. SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуухны нойтон үнс баригч /скруббер/ 30
Зураг 11. Шатах тослох материалын чанарын сертификат 31
Зураг 12. Персиммон ХХК-д хүргүүлсэн албан шаардлага 36
Зураг 13. Технологийн замын тоосжилт дарах усалгаа 36
Зураг 14. Хяналтын цооногт автомат багаж суурилуулах сургалт 38
Зураг 15. Хяналтын цооногт автомат багаж суурилуулахын өмнө ба дараа 39
Зураг 16. Хяналтын цооногт автомат үйл ажиллагаа, автомат хэмжилт 39
Зураг 17. Хяналтын цооногуудын pH-ын харьцуулсан график 42
Зураг 18. Хяналтын цооногуудын SO_4-ын харьцуулсан график 42
Зураг 19. Чингэл голын усанд шинжилгээний дүн 43
Зураг 20. Уст цэгийн байршил, гүний худгууд 45
Зураг 21. Ус ашиглах дүгнэлт зөвшөөрөл, гэрээ 45
Зураг 22. Гүний худгуудын байршил 46
Зураг 23. Усны хэрэглээ (%) 50
Зураг 24. 2024 оны эхний хагас жилийн ус ашиглалтын төлбөр 50
Зураг 25. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн үзлэг хяналт, засвар үйлчилгээ, зөөвөрлөлт 52
Зураг 26. Мэргэжлийн байгууллагатай байгуулсан гэрээ, акт 53
Зураг 27. Хаягдал тос тээвэрлэлт, аюулгүй ажиллагаа 54
Зураг 28. Ээлжийн техникт байршуулсан саармагжуулалт хийх хэрэгсэл 54
Зураг 29. ШТМ-ын хадгалалт, түгээлтээс үүсэж болзошгүй асгаралтын эрсдэл 56
Зураг 30. ШТМ-ын хадгалалт, түгээлт 56
Зураг 31. Шимт хөрс хадгалалт 57
Зураг 32. Шимт хөрс, шимэрхэг хөрс хуулалт, хадгалалт 58
Зураг 33. Үйлдвэрийн шугам хоолой 59
Зураг 34. Шалган нэвтрүүлэх байрны мандлын цэцэг, зүлэг 60
Зураг 35. Хандлалтын үйлдвэрийн урд талбайн зүлэгжүүлэлтийн ажил 61
Зураг 36. Модолго ургамлын өсөлт, хөгжилт, өөрчлөлт 63
Зураг 37. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулах стандарт мөчрийн тайраадас бэлтгэл / Populus Alba L/ 64
Зураг 38. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулах үрийн бэлтгэл /Pinus sylvestris L, Larix sibirica Ldb/ 65
Зураг 39. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулах үрийн бэлтгэл / Ulmus pumila L, Cargana arbazescens.Lam / 65
Зураг 40. ЦДАШ-ын шувуу үргээгч 66
Зураг 41. Цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын байршил 69
Зураг 42. Үрийн чанарын бичиг 70
Зураг 43. Шилмүүст модны үрийг мод үржүүлгийн газарт үрээр ургуулах 71
Зураг 44. Шилмүүст модны үрийг мод үржүүлгийн газарт үрээр ургуулах 72
Зураг 45. “Тэрбум мод хөтөлбөр” 1.5сая мод тарьж ургуулах төлөвлөгөө 73

Зураг 46. “Тэрбум мод хөтөлбөр” 1.5сая мод тарьж ургуулах төлөвлөлт, технологийн зам.............74
Зураг 47. “Тэрбум мод хөтөлбөр” 1.5сая мод тарьж ургуулах төлөвлөлт, үйлдвэр 74
Зураг 48. 2024 онд технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны байршил 76
Зураг 49. 2024 онд үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжид тарьж ургуулсан модны байршил ...77
Зураг 50. 2022-2024 онд технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны талбайн байршил 78
Зураг 51. 2024 оны хаврын мод тарилт /2024 оны 5 сарын 10/ 78
Зураг 52. 2024 оны намрын мод тарилт /2024 оны 10 сарын 03/ 79
Зураг 53. 2024 оны үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжийн нэмэгдүүлэх мод тарилт...............80
Зураг 54. Хашаажуулалт...81
Зураг 55. Технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны арчилгаа хамгаалалт..........................82
Зураг 56. Мод үржүүлгийн газрын хөрс боловсруулалт...84
Зураг 57. Тарьц суулгац тарих, суулгах...85
Зураг 58. Мод үржүүлгийн газрын тарилт 86
Зураг 59. Тарилт хийснээс хойш 21 хоногийн дараах үр дүн..87
Зураг 60. Мод үржүүлгийн газрын усалгаа, арчилгаа...87
Зураг 61. Мод үржүүлгийн азрын нээлтийн үйл ажиллагаа..88
Зураг 62. Мод үржүүлгийн газрын ерөнхий төлөвлөлт 89
Зураг 63. Орхон аймагтай хамтран ажиллах...90
Зураг 64. Малчдад зөвлөгөө өгөх, бүлгийн уулзалт...92
Зураг 65. Археологийн судалгааны тайлан 93
Зураг 66. Палеонтологийн судалгааны тайлан 93
Зураг 67. Тайлан мэдээ, хяналт шалгалт 95
Зураг 68. Химийн бодисын хадгалалт 97
Зураг 69. Химийн бодисын агуулахын тэмдэг тэмдэглэгээ 98
Зураг 70. Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх ашиглах устгах журам 99
Зураг 71. Ажилчдын чадамжийн сургалтын гэрчилгээ 101
Зураг 72. Ажилчдын ХАБЭА-ын сургалтын сертификат 101
Зураг 73. Нийт ажилчдын сургалт 101
Зураг 74. Ажилчдын анхны тусламжийн сургалт, сертификат 102
Зураг 75. Химийн бодисын аюулгүй ажиллагаа дотоод сургалт 103
Зураг 76. Үйлдвэрийн химийн бодисын хэмжилт (гадна)...104
Зураг 77. Үйлдвэрийн химийн бодисын хэмжилт(дотор)...105
Зураг 78. Ажилчдад олгосон витаминууд 106
Зураг 79. Ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээ...107
Зураг 80. Ажилчдын хувцас хамгаалах хэрэгслийн жагсаал, норм, хугацаа.....................................109
Зураг 81. Ажилчдын хувцас хамгаалах хэрэгслийн олголт, актлалт 110
Зураг 82. Ослын автомат систем 111
Зураг 83. Үйлдвэр доторх галын автомат систем 112
Зураг 84. Галын аюулгүй байдал, бэлтгэл бэлэн байдал, практик сургалт 112
Зураг 85. 35/10 кВ-ын дэд станц 113
Зураг 86. Ус цаг уурын мэдээний бүртгэлийн акт 115
Зураг 87. Цаг агаарын мэдээ..115
Зураг 88. Үйлдвэрийн бүсийн үерийн далан шуудууны цэвэрлэгээ, арчилгаа..................................116
Зураг 89. Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний тайлан, батлагдсан нүүр 118
Зураг 90. Батлагдсан тайлан, төлөвлөгөө, дүгнэлт 118
Зураг 91. Хуванцар хаягдлыг дахиварт хүлээлгэн өгөх 120
Зураг 92. Хаягдал шил хүлээлгэн өгч буй байдал 121
Зураг 93. Дахивар хог хаягдал /төмрийн хаягдал/ ачуулах 122
Зураг 94. Дахивар хог хаягдлын дагалдах хуудас, акт 123
Зураг 95. БОГ болон “Нью Метод” ХХК-ийн албан хүсэлт..123

Зураг 96. Ахуйн хон хаягдал дарж устгуулж буй байдал....124
Зураг 97. Ахуйн хон хаягдлын гэрээ....125
Зураг 98. Ахуйн хог хаягдлын цэг....131
Зураг 99. Тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн байгууллага “Түмэн эгшиг” ХХК....132
Зураг 100. Хаягдал тос тээвэрлэлт, аюулгүй ажиллагаа....134
Зураг 101. Байгаль орчны мониторинг үнэлгээний тайлан....149
Зураг 102. БОМТ-ний барьцаа хөрөнгө байршуулах....151
Зураг 103. “Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн гүйцэтгэл тайлан”....153
Зураг 104. Байгаль орчны салбар байгууллагуудын нээлттэй хаалганы өдөрлөг....155
Зураг 105. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал....157
Зураг 106. Байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, танилцуулга....158

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн талбайн байршлын солбицол....12
Хүснэгт 2. Төслийн талбайн байршлын солбицол....13
Хүснэгт 3. Ухаж ачих үеийн үндсэн хэмжээснүүд....14
Хүснэгт 4. Нуруулдан уусгах талбайн мэдээлэл....16
Хүснэгт 5. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсвийн нэгтгэл....21
Хүснэгт 6. БОНБНҮ-ний зөвлөмж, 5 жилийн БОМТ-ний биелэлт....21
Хүснэгт 7. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-1....24
Хүснэгт 8. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-2....24
Хүснэгт 9. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-3....25
Хүснэгт 10. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-4....25
Хүснэгт 11. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-5....25
Хүснэгт 12. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-6....26
Хүснэгт 13. Техник тоног төхөөрөмжийн бүртгэл....30
Хүснэгт 14. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 4 сар....32
Хүснэгт 15. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 5 сар....32
Хүснэгт 16. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 6 сар....33
Хүснэгт 17. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 7 сар....33
Хүснэгт 18. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 8 сар....34
Хүснэгт 19. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 9 сар....34
Хүснэгт 20. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 10 сар....35
Хүснэгт 21. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 11 сар....35
Хүснэгт 22. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дархад ашигласан усны хэмжээ/$м^3$....35
Хүснэгт 23. Хяналтын цооногийн мэдээлэл....38
Хүснэгт 24. Хяналтын цооногийн автомат багаж суурилуулсан мэдээлэл....38
Хүснэгт 25. Хяналтын цооногийн суурилуулсан багаж....38
Хүснэгт 26. Хяналтын цооногуудын харьцуулсан шинжилгээний дүн....40
Хүснэгт 27. Хяналтын цооногуудын харьцуулсан шинжилгээний дүнгийн дундаж....42
Хүснэгт 28. Чингэл голын усанд шинжилгээний дүн....44
Хүснэгт 29. Гүний худгуудын мэдээлэл....46
Хүснэгт 30. Ус ашиглалтын бүртгэл (үйлдвэр технологи, хүдэр тээврийн зам, мод усалгаа....47
Хүснэгт 31. Ус ашиглалтын бүртгэл (унд ахуй, уурын зуух)....48
Хүснэгт 32. Ус ашиглалтын бүртгэл (нэгдсэн 1-9сар)....50
Хүснэгт 33. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн бүртгэл....51
Хүснэгт 34. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн мэдээлэл....51
Хүснэгт 35. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн үзлэг хяналт, засвар үйлчилгээний бүртгэл....51
Хүснэгт 36. Үйлдвэрийн шугам хоолойн бүртгэл....58
Хүснэгт 37. Модолго ургамлын суурь судалгаа....62
Хүснэгт 38. Модолго ургамлын өндрийн өсөлт /сар бүр/....62
Хүснэгт 39. Модолго ургамлын өндрийн өсөлт/өссөн дүн/....62
Хүснэгт 40. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулсан үр мөчрийн хэмжээ, нөөц....63
Хүснэгт 41. ЦДАШ-ын шувуу үргээгчийн бүртгэл....68
Хүснэгт 42. Хүлэмжийн хөрсний шинжилгээний дүн....72
Хүснэгт 43. 2024 онд технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны тоо, талбайн мэдээлэл....76
Хүснэгт 44. 2024 онд үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжид тарьж ургуулсан модны тоо, талбайн мэдээлэл....77
Хүснэгт 45. 2024 онд тарьж ургуулсан тарьц суулгацын тоо ширхэг....78
Хүснэгт 46. “Тэрбум” мод хөтөлбөр 2024 онд хийгдэх ажлын хүн цагийн төлөвлөгөө....82
Хүснэгт 47. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулсан үр, мөчир....85

Хүснэгт 48. Химийн бодисын хэмжилт 2024 оны 6 сар 103
Хүснэгт 49. Химийн бодисын хэмжилт 2024 оны 5 сар 104
Хүснэгт 50. Эрүүл мэндийг дэмжих бүтээгдэхүүний бүртгэл 110
Хүснэгт 51. Цаг агаарын мэдээний бүртгэл 115
Хүснэгт 52. Ахуйн хог хаягдал устгуулсан бүртгэл 125
Хүснэгт 53. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ 134
Хүснэгт 54. Хөрсний чанарын хяналт шинжилгээ 135
Хүснэгт 55. Усны чанарын хяналт шинжилгээ 137
Хүснэгт 56. Агаарын чанарын сорьцлолт 139
Хүснэгт 57. Хөрсний чанарын сорьцлолт 142
Хүснэгт 58. Усны чанарын сорьцлолт 146
Хүснэгт 59. 2024 онд Байгаль орчныг хамгаалах хүрээнд зарцуулсан мөнгөн дүн 152

1. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧИЙН ЕРӨНХИЙ ТАНИЛЦУУЛГА

Зэс эрдэнийн хувь ХХК нь 2010 онд үүсгэн байгуулагдсан. Манай компанийн хэрэгжүүлэн ажиллаж буй “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ийн төсөл нь Монгол улсад анх удаа 24500 гаруй хувьцаа эзэмшигчид, иргэдийн хувь хөрөнгийг нийлүүлэн босгож, уул уурхайн төслийн үр шимийг олон мянган иргэд хүртэж болохуйц жишиг загварыг бий болгох, уул уурхайн нөлөөллөөс үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгаж, байгаль орчинд ээлтэй, эко технологи бүхий нуруулдан уусгах байгууламжтайгаар ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулдаг төсөл юм.

Төслийн нэр: “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дэд бүтцийн барилга байгууламжийг барих” төсөл.

1.1. Төслийн зорилго

Уулын баяжуулах “Эрдэнэт үйлдвэр”-ийн агуулга багатай хүдэр /Балансын бус хүдэр/-ийн овоолго /8а, 12/-с уусган хандлалтын /нуруулдан уусгах шүлтгүйжүүлэлт-уусган хандлалт, цахилгаан химийн/- аргаар катодын цэвэр зэс боловсруулах үйлдвэрийн дэд бүтцийн болон үндсэн барилга байгууламжийг барьж байгуулан ашиглалтад оруулах

1.2. Төсөл хэрэгжих үндэслэл

Уулын баяжуулах “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын 1973 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр БНМАУ, ЗСБНХУ-ын засгийн газар хооронд түүхэн хэлэлцээрт үндэслэн 50:50 хувийн эзэмшилтэйгээр байгуулагдаж, 1978 оны 12 дугаар сарын 14-нд анхны баяжмал гарган авч үйл ажиллагаагаа эхэлсэн. Эрдэнэт үйлдвэр ашиглалтад орсон өдрөөс эхлэн хөвүүлэн баяжуулалтын технологид тохирохгүй исэлдсэн болон холимог хүдрийг ил уурхайн гадаад овоолгод тавьсаар иржээ. 1978 оноос эхлэн овоолгын хэмжээ ихсэж уурхайн гадаад овоолгод их хэмжээний хүдрийн хуримтлал үүссэн. Монгол улсын их хурлын 2014 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдрийн дугаар 18 тогтоолоор батлагдсан Төрөөс эрдэс баялгийн салбарт баримтлах бодлогын хүрээнд Орхон аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал болон “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-тай 2013 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдөр байгуулсан “Гурван талт хамтран ажиллах гэрээ”-ний хүрээнд Уулын баяжуулах Эрдэнэт үйлдвэрийн 8а болон 12-р овоолгыг ашиглан гидрометаллургийн аргаар катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийг барихаар төлөвлөж, Орхон аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал, “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын хооронд байгуулсан 2015 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн 5/277-15 дугаартай “Исэлдсэн хүдрийн овоолго ашиглах гэрээ” байгуулан исэлдсэн хүдрийн 8а, 12 дугаар овоолгуудыг 20 жилийн хугацаанд ашиглах эрхтэй гэрээ байгуулж 2020 оноос үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын ажлын эхэлсэн.

1.3. Төслийн ач холбогдол

Төсөл хэрэгжсэнээр катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтын үндэс суурь тавигдана. Цаашид тус катодын зэс боловсруулах үйлдвэр нь 12 жил тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулахаар төлөвлөсөн бөгөөд нийт 42.9 сая.тн хүдрээс жилд 10.0 мян.тн 99.99 % ийн цэвэршилттэй катодын зэсийг HL-SH-EW арга (Нуруулдан уусгах шүлтгүйжүүлэлт-уусган хандлалт, цахилгаан химийн арга)-аар боловсруулан борлуулах том хэмжээний бүтээн байгуулалт учир тус үйлдвэрийн дэд бүтцийн байгууламж болон үндсэн барилга байгууламжийг олон улсын болон дотоодын стандарт, журамд нийцүүлэн барих нь чухал юм.

1.4. Талбайн байршил

Төсөл хэрэгжих талбай нь Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Баянцагаан багийн нутаг дэвсгэр Сархиа уулын зүүн энгэрт нийт 106.2 га талбайд үйл ажиллагаа явуулж байна. Эрдэнэт үйлдвэрийн Дэлт толгойн ордын MV 020730 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд 84.6 га “Газрын хязгаарлагдмал эрхтэйгээр ашиглуулах 5/270-21 тоот гэрээ”-ний дагуу 2021 оны 12 сарын 22-оос ашилгаж эхэлсэн. Мөн өөрийн эзэмшлийн 6102101878 нэгж талбар бүхий 21.6га талбайд үйл

ажиллагаагаа явуулж байна. Тус үйлдвэрийн байршил нь “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын балансын бус хүдрийн №12-р овоолгын урд хэсэгт байх ба Эрдэнэт хотын төвөөс 8 км, “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын хашаанаас 25 м зайд, 12-р овоолгоос 350 м зайд, Булган аймгийн хилээс 860 м зайд оршино.

Зураг 1. Төслийн талбайн агаар сансрын зураг

Хүснэгт 1. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн талбайн байршлын солбицол

“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ийн MV020730 тоот тусгай зөвшөөрлийн талбайд байрлах 84.6 га талбайн координат				
№	x	y	цэг	зай
1	435675.15	5426663.32	1-2	625.23
2	435675.15	5426961.56	2-3	1384.46
3	437059.52	5426945.34	3-4	609.20
4	437059.52	5426336.32	4-1	1384.37
“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн 6102101878 тоот нэгж талбар бүхий 21.6 га талбайн координат				
1	435675.15	5426960.20	1-2	1383.45
2	437060.67	5426944.67	2-3	163.70
3	437059.52	5427108.14	3-4	1382.21
4	435675.15	5427108.14	4-1	148.13

1.5. Төслийн хүчин чадал

Катодын зэс боловсруулах Төсөл хэрэгжүүлэгч нь катодын зэс боловсруулах үйл ажиллагааны үндсэн технологиор уусган хандлалтын /нуруулдан уусгах шүлтгүйжүүлэлт-уусган хандлалт, цахилгаан химийн/-ийн аргыг сонгосон ба “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ийн 8 болон 12-р овоолгуудаас хүдрийг тээвэрлэн төслийн талбайд буулган нөөцийн овоолго үүсгэн ашиглана. Төсөл хэрэгжих 12 жилийн хугацаанд тус үйлдвэрт нийт 42.9 сая.тн хүдрээс катодын зэс боловсруулах бөгөөд нийт 113,237.4 тн катодын зэс боловсруулан борлуулна.

Хүснэгт 2. Төслийн талбайн байршлын солбицол

№	Үзүүлэлт		Хэмжих нэгж	Дүн
1	Төсөл хэрэгжүүлэгч компани	“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК		
2	Компанийн регистрийн дугаар	5388082		
3	Ашигт малтмалын төрөл	Зэс		
Овоолгын нөөц				
4	№8а овоолго	Хүдэр	мян.тн	14,595.68
		Зэсийн нөөц	тн	71,521.49
		Зэсийн агуулга	%	0.49
5	№12 овоолго	Хүдэр	мян.тн	28,748.47
		Зэсийн нөөц	тн	146,849.22
		Зэсийн агуулга	%	0.511
6	Нийт нөөц	Хүдэр	мян.тн	43,344.15
		Зэсийн нөөц	тн	218,370.71
		Зэсийн агуулга	%	0.504
Үйлдвэрлэлийн нөөц				
7	Хүдрийн хэмжээ		мян.тн	42,910.71
8	Ашиглалтын технологи		Авто тээвэртэй	
9	Хүчин чадал		мян.тн	3,441.98
10	№8а овоолгын нөөцийн хэмжээ		мян.тн	14,449.72
11	№12 овоолгын нөөцийн хэмжээ		мян.тн	28,460.99
12	Нийт үйлдвэрлэлийн нөөц		мян.тн	42,910.71
13	Хаягдал		%	1
14	Нийт хаягдлын хэмжээ		мян.тн	433.44
Баяжуулах технологи				
15	Хүдэр бэлтгэх технологи		3 шатны бутлалт	
16	Хүдэр боловсруулах технологи		Нуруулдан уусгалт SX-EW	
17	Хүчин чадал /ашиглалтын жилийн дунджаар/		мян.тн	3,441.98
18	Хүчин чадал /зэсээр/		тн	17,581.87
19	Нуруулдсан хүдрээс авах металл авалт		%	53.17
20	Хандлалтын металл авалт		%	99
21	Электролизийн металл авалт		%	99.5
22	Ерөнхий металл авалт		%	52.38
23	SX-EW үйлдвэрийн хүчин чадал		тн	10,000
24	Ашиглалтын бүх хугацаанд гаргах катодын зэс		тн	113,237.39
Дэд бүтэц				
25	Цахилгааны эх үүсвэр		“ЭБЦТС” ТӨХК /Эрдэнэт дэд станц 35 кВ/	
26	Усан хангамжийн эх үүсвэр		Гүний худаг 5 ширхэг	

Зураг 2. Үйлдвэрлэлийн нөөц

1.6. Олборлолт, тээвэрлэлт, туслах процесс

Олборлох ашиглах аргын сонголт: Нөөцийн овоолгуудыг ил уурхайн аргаар түвшин бүрээр нээж ашиглах нь технологи болон эдийн засгийн хувьд илүү ач холбогдолтой байх нь тодорхой байна.

Доголын өндөр: Хаягдал, бохирдлыг бага байлгах, ухаж ачих тоног төхөөрөмжийн ажиллах нөхцөл зэргийг үндэслэн ажлын доголын өндрийг Нд=2.5 м-3.0 м байхаар сонгосон.

Ажлын бус доголын өндөр: Ажлын доголыг хүрээ хязгаарт хүрсэн үед нэгтгэн ажлын бус догол үүсгэх ба ажлын бус доголын өндөр тухайн үүсэж буй хананы өндөр байна.

Доголын хажуугийн өнцөг: Ажлын доголын хажуугийн өнцгийг чулуулгийн шинж чанар, одоо байгаа олон жил тогтвортой байгаа овоолгуудын налууд үндэслэн αд= 36 градус байхаар сонгосон.

Замын өргөн: Замын өргөнийг тухайн замаар явах тоног төхөөрөмжийн эрчимжилт, ажиллах автосамосвалын өргөнөөс хамааруулан тооцон гаргасан. Эрчимжилт ихтэй овоолгын замын өргөнийг 15 м байхаар төсөлд тусгасан.

Ажлын талбайн өргөн: Ажлын талбай нь тухайн догол бүрд хэрэгжүүлэх технологийн процессуудыг явуулах орон зайн нөхцөлийг хангахад зориулагдана. Тээврийн аюулгүй зай, техникийн ажиллах нөхцөл, нурлын өргөн зэргийг тооцож үзэхэд ажлын талбайн оновчтой өргөн 25-30 м байна.

Хүснэгт 3. Ухаж ачих үеийн үндсэн хэмжээснүүд

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Утга
1	Ажлын доголын өндөр	м	2.5-3.0

2	Ажлын бус доголын өндөр	м	-
3	Ажлын доголын хажуугийн өнцөг	град	55
4	Ажлын бус доголын хажуугийн өнцөг	град	36
5	Ажлын талбайн өргөн	м	25-30
6	Траншейн замын өргөн	м	15
7	Траншейн дагуу налуу	0/0	10

1.7. Хүдэр тээвэрлэх процесс

Хаягдал овоолгоос хүдэр зөөх - Хаягдал овоолгуудыг ил уурхайн аргаар түвшин бүрээр нээж ашиглахаар төлөвлөсөн. 8а, 12-р овоолгуудаас зөөх хүдрийн хэмжээ зэсийн дундаж агуулгаас хамаарч 4.7-3.4 сая.тн байна. Хүдэр зөөх жилийн хүчин чадал 1-3-р жилүүдэд 4.7 сая.тн/жил-ээр, 4-12-р жилүүдэд 3.4 сая.тн/жил ба 8а овоолгоос түрүүлж хүдрийг зөөж эхлэх бөгөөд 4-р жилд 12-р овоолгыг зөөнө.

Зураг 3. Үйлдвэрийн хүдэр тээврийн технологийн зам

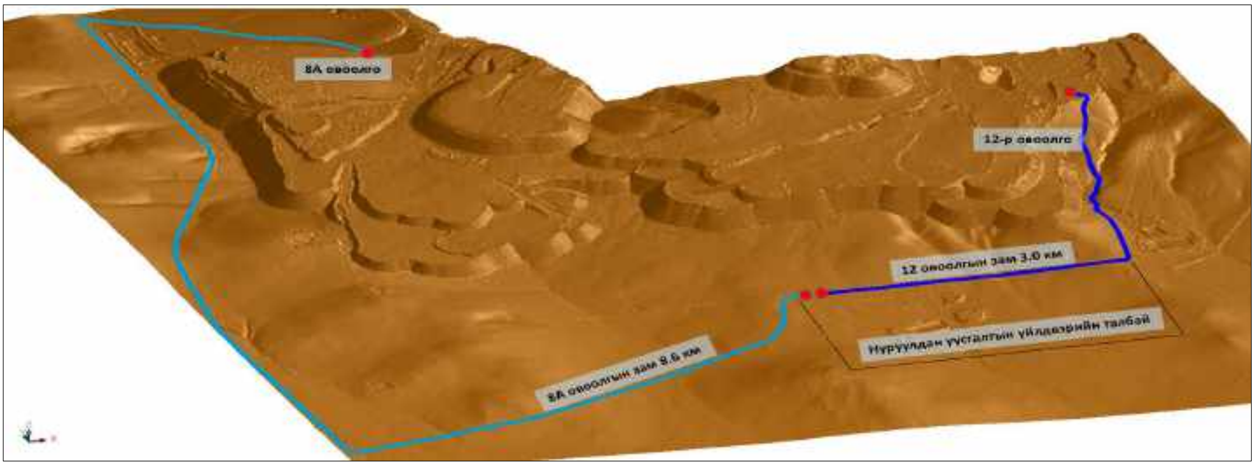

Зураг 4. Үйлдвэрийн хүдэр тээврийн техникүүд

1.8. Үйлдвэрийн технологийн процесс

Овоолго ашиглалтын 12 жилийн хугацаанд 8а, 12-р овоолгоос 42.91 сая.тн хүдрийг 2 нуруулдан уусгах овоолго үүсгэж, уусгалтыг явуулна.

Хүдэр нуруулдан уусгах: Нуруулдан уусгалт нь уусгалт явуулах байгууламж, уусмал цуглуулах шугам сан, уусмал шахах насос станцуудаас бүрдэнэ. Нуруулдан уусгах байгууламжид нуруулдсан хүдрийг зуны улиралд бороожуулах систем ашиглан хүхрийн хүчлийн сулруулсан уусмалаар 850 м3 /цаг хүчин чадалтайгаар Dn=400 мм-ийн параллель HDPE хоолойгоор 1.5 мПа хүртэл даралттайгаар шахаж хүдрийг уусгана. Шимт уусмалыг 400 мм HDPE CPE хоолойгоор цуглуулан тунгаах санд

тэжээнэ. Хүдэр нуруулдан уусгах талбайн суурь болон уусмал алдагдах, цуглуулах зорилгоор тусгай зориулалтын геотекстил, геомембран дэвсгэрийг дэвсэж, нуруулдсан хүдэрт бороожуулах системээр хүхрийн хүчлийн уусмалыг өгнө. Хүдэр уусгалтын процесс 365 хоногийн турш тасралтгүй үргэлжилнэ. Уусгалт явуулах талбайд хүхрийн хүчлийн сулруулсан уусмалаар уусгалт явуулж эхэлснээс хойш 7-14 хоногийн дараа зэс агуулсан шимт уусмал PLS /pregnant leach solution/ гарч эхэлнэ. Уусгалт нэг талбайд 60-90 хоног явагдана. Энэ нь хүхрийн хүчлийн уусмал исэлдсэн хүдрээр нэвчин өнгөрөхдөө хүдэр дэх зэсийн эрдсүүдийг уусгаж авах процесс юм

Хүснэгт 4. Нуруулдан уусгах талбайн мэдээлэл

№	Байгууламж	Талбайн хэмжээ	Өндөр	Хүчин чадал
1	Нуруулдан уусгах байгууламж Sell-1	13.6га/498м*280м/	40м	5.2сая.тн хүдэр
2	Нуруулдан уусгах байгууламж Sell-2	41.75га/840м*487м/	110м	37.6сая.тн хүдэр
Нийт				42.9 сая.тн хүдэр

Зураг 5. Нуруулдан уусгах байгууламжийн талбай

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1. Байгалийн мужлал

Байгалийн нөхцөлөөрөө ерөнхий нэг төрх байдалтай бөгөөд зэргэлдээх нутгаасаа байгалийн тодорхой шинжээр зааглагдсан нутгийг байгаль газарзүйн их муж гэж нэрлэнэ. Монгол орны байгалийн мужлалаар Хангай Хэнтийн уулархаг их мужийн хээрийн мужид багтана. Хангай Хэнтийн уулархаг их мужийн хил нь газарзүйн байрлалын хувьд ойт хээрийн бүсийн хилтэй тохирно. Манай орны нутгийн төв хэсэгт баруун, баруун урд, зүүн талаараа Говь-хээрийн талархаг, Алтайн уулархаг их мужтай хиллэн оршино. Хангайн уулын муж нь Хэнтийн уулын мужаас Туул, Орхон голын хөндийгөөр, Хөвсгөл орчмын уулын мужаас Тэсийн гол, Бүгсэй голын хөндийгөөр

тусгаарлагдана. Байгалийн мужлал хүрээлэн буй газарзүйн орчин өөр хоорондоо адил биш, газрын гадаргын хэлбэр, уур амьсгал, ус, хөрс, ургамал, амьтны аймаг нь янз янз байдаг.

2.2. Газар зүйн байрлал, газрын гадарга

Орхон аймаг нь Монгол улсын төв хойд хэсэгт оршдог бөгөөд Сэлэнгэ, Булган аймагтай хиллэн оршдог. Далайн түвшнээс дээш 1200 метрт өргөгдсөн 84.4 мянган га газар нутагтай. Улаанбаатар хотоос ойролцоогоор 380км зайд орших бөгөөд засмал болон төмөр замаар нийслэл хоттой холбогдсон байдаг. Нийт нутаг дэвсгэрийн 50.2 мянган га нь хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газар, 25.1 мянган га нь хот тосгоны суурин газар, 24.7 мянган га нь ойн сан бүхий газар багтдаг. Хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газрын 5300 га нь тариалангийн талбай, 33700 га нь бэлчээр юм.

2.3. Цаг уур, уур амьсгал

Уур амьсгал бол тухайн газар нутагт цаг агаар урт удаан хугацааны туршид тогтож ирсэн цаг агаарын дундаж нөхцөл байдал юм. Уур амьсгалын өөрчлөлт гэж уур амьсгал байгалийн жам ёсоороо хэлбэлзэх хугацааны туршид хүний шууд болон шууд бус үйл ажиллагааны улмаас дэлхийн хийн мандлын бүтцэд гарч байгаа өөрчлөлтийн дүнд бий болсон өөрчлөлтийг хэлнэ.

Агаарын даралт: Станцын түвшин дэх агаарын даралтын сарын дундаж утга 869.0-869.1 г/Па, хамгийн их даралт нь 891.0-891.5 г/Па, хамгийн бага нь 850.9- 851.3. г/Па хооронд хэлбэлздэг.

Агаарын температур: Агаарын температурын олон жилийн дундаж 0,8С, агаарын температурын хамгийн их утга нь 1999 онд 39.0 С хүрч халсан, агаарын температурын хамгийн бага утга нь 2001 онд – 40.0 С хүрч хүйтэрсэн байна.

Агаарын чийгшил: Харьцангуй чийгийн олон жилийн дундаж нь 62% байна.

Уур амьсгалын улирлын шинж чанар: Нарны цацрагийн жилийн явцаас хамааран сэрүүн бүсэд жилийн дөрвөн улирал ээлжилдэг. Тухайн орон нутгийн хотгор гүдгэр, газрын гадаргын шинж зэргээс хамааран улирлын шинж газар бүр харилцан адилгүй байдаг. Уур амьсгал бол тухайн газар нутагт цаг агаар урт удаан хугацааны туршид тогтож ирсэн цаг агаарын дундаж нөхцөл байдал юм. Орхон аймаг нь Монгол орны ургамал газарзүйн мужлалаар ойт хээрийн бүст Хангай нурууны салбар уулс Бүрэнгийн нурууны өвөрт Орхон, Сэлэнгийн сав газарт далайн түвшнээс дээш 1300м-н өндөрт оршдог. Монгол орны бусад нутгийн нэгэн адил эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай боловч газарзүйн байршлаасаа шалтгаалан дулааны улиралд сэрүүвтэр, хүйтний улиралд харьцангуй дулаавтар, хавар намрын улиралд салхи шуурга ихэсч хуурайшилтын зэрэг, агаарын температурын хэлбэлзэл өсөж, тогтворгүй болдог.

Хур тунадас: Жилийн нийлбэр тунадасны олон жилийн дундаж нь 360,7мм ба үүнээс дулааны улиралд 326,3 мм, хүйтний улиралд 34,4 мм нь ордог байна. Хамгийн их тунадас нь 2012 оны 7-р сард 274,6 мм тунадас орсон байна.

2.4. Гадаргын ба газрын доорх усны өнөөгийн төлөв байдал

Орхон аймгийн нутаг дэвсгэрт газрын доорх усны нөөц бага боловч гадаргын усан сүлжээ жижиг гол горхи элбэгтэй. Талбайн ойр орчмын усан сүлжээний гол хагалбар нь Хөх чулуутын нуруу, Дөрвөн хөхөөтийн нуруу, Бүрэн бүстийн овоо, Дэлэнгийн даваа юм. Гадаргын урсацтай гол горхийг нэрлэвэл Хангал гол, Орхон гол, Эрдэнэт гол, Чингэлийн гол, Зуны гол, Урт булаг зэрэг болно. Бүрэн бүстийн овооны баруун урд бэлээс Чингэлийн гол эх авч зүүн тийш урсан, Дөрвөн хөхөөтийн нурууны хойноос эх авч урсах Ивээлт гол, урд бэлээс эх авч урсах Зүйлийн гол, Дэлэнгийн давааны зүүн хажуугаас эх авч урсах Тал булгийн горхитой нийлэн урагш урсаж Орхон голд цутгадаг. Эдгээр гол горхи нь байгалийн цас бороо, түр зуурын үерийн ус болон булаг шандын усаар тэжээгддэг

цэнгэг устай, түргэн урсацтай голууд юм. Эрдэнэтийн голын сав газрын 9.2 хувь буюу 9.1 ам км, Говил голын ус хурах талбайн 33.8 хувь буюу 20.6 ам км, Зуны голын сав газрын 30.1 хувь буюу 26.6 ам км талбайд навчит, холимог, шинэст ой тархан усны горимд байгалийн зохицуулах нөлөө үзүүлж байна. Эрдэнэтийн болон Говил голоос харьцангуй бага урттай боловч Хангал голын урсцын 50 гаруй хувийг эзлэх Зуны гол Хангал голын эх болно. Өмнөх судалгааны үр дүнгээс үзэхэд тухайн бүс нутагт усан сүлжээний гадаргын урсцын модуль 2.1 л/сек.км2 ба тэдгээрийн нөхөн сэлбэгдэх, үндсэн тэжээлийн хангалтыг агаарын хур тунадас зонхилон гүйцэтгэдэг бөгөөд нэлээд хязгаарлагдмал байдлаар газрын доорх ус хам хэлбэрээр нэмэлт тэжээлийг өгнө. Эрдэнэт гол, Говил гол, Зуны голууд нь Орхон голын баруун цутгалан болох Хангалын голын ай савд хамрагдана.

2.5. Хөрсөн бүрхэвчийн өнөөгийн төлөв байдал

Судалгааны талбай байрлаж буй хэсэг нь Орхон аймгийн Баян-өндөр сумын нутагт хамаарагдана. Төсөл хэрэгжих бүс нутаг нь дундаж өндөр уул, уулын хээрийн хэв шинжийн хөрс, хөрсөн бүрхэвч тархсан бөгөөд гадаргын төрх байдлын хувьд уулын хэв шинж, тэдгээрийн хоорондох өргөн бэл, хөндийн гадаргатай. Хөрс газарзүйн мужлалын хувьд Хангайн их мужийн өндрийн бүсшилтэй нутгийн хүрээнд Хангайн мужийн Хангайн зүүн хөрсний тойрогт хамаарагдаж байна.(Монгол улсын үндэсний атлас, 2009 он) Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд өдрийн ажиглалт, судалгаа явуулсан бөгөөд хээрийн судалгааны ажлаар тухайн 2 цэгээс хөрсний үржил шимт шинж чанар, механик бүрэлдэхүүн, хөрсний хүнд металлын бохирдол тодорхойлуулахаар 2 ширхэг хөрсний дээжлэлт авсан болно. Төслийн талбай нь хот суурингийн эвдэрсэн хөрсний хэв шинжид хамаарч байна.

2.6. Ургамлан нөмрөгийн өнөөгийн төлөв байдал

Эрдэнэт хот орчмын ургамлан бүрхэвчийн ургацын өөрчлөлтийг тодорхойлох зорилгоор Зайнаас тандан судлах аргаар Ландсат-5 болон Ландсат-8 хиймэл дагуулуудыг 1996 оноос 2020 он хүртэл 5 жилийн давтамжтай мэдээнүүдийг ашиглан NDVI буюу Ургамлын ногоорлын нормчилсон индекс бодуулав. Том масштабын байр зүйн зураг (1:100 0000), монгол орны ургамалжилтын суурь зураг (1:1 000 0000) зургуудыг ашиглан талбайн ургамалжилтын зургийг урьдчилсан гаргаж, хээрийн судалгаагаар ургамалжилтын хэв шинжийг баталгаажуулсан. Ургамлын өөрчлөлтийг хөрсөн бүрхэвчийн өөрчлөлттэй уялдуулах зорилгоор хөрсний мониторинг хийсэн цэгүүдтэй ижил цэгт хийсэн болно. Ургамлын бүлгэмдэл: Ленийн ботууль-улалж- навтуулт хээр. Ургамал бүрхэвч: 90-95% Хагдан бүрхэвч: 0 Сөөгөн бүрхэвч: 0 Нэгж талбайн ургац: 2-3ц/га Ургамалшлын өнгө, нийтлэг шинж, тусгаг бүрхэц: Цайвар шаргал өнгөтэй, хатаж хагдарсан, талхлагдаж доройтсон.

2.7. Газрын гадаргуу

Урагш 2-30 хэвгий, ерөнхийдөө хөрс суларч, шороо урвасан. Ашиглалт, усан хангамж: Малын бэлчээр, машин замын ойролцоо ихтэй. Хөрс: Хээрийн хар хүрэн хөрс, хуурай, бутрамтгай. Зүйлийн бүрэлдэхүүний хувьд харьцангуй олон боловч талхалж доройтуулан ургамлын өндөр 2-3см байна. Нийт төслийн талбайн 80 % -д ургамлан нөмрөггүй буюу ургамлан нөмрөг талхлагдсан байна.

2.8. Амьтны аймгийн өнөөгийн төлөв байдал

Эрдэнэт хот орчим болон тухайн орон нутагт 36 зүйлийн хөхтөн амьтан бүртгэгдсэн байна. Тэдгээрээс ховордож буй 2 зүйл, 15 зүйлийн ховор, ердийн 17 зүйл, олон тоотой 2 зүйл байгаа бөгөөд 21 зүйл нь ойн, 19 зүйл нь хээрийн, 19 зүйл нь нугын биотопын амьтад байна. Хотжилтын нөлөөгөөр дагуурын огдой, бор туулай, урт сүүлт зурам, тарвага зэрэг амьтад идэш тэжээлийн дасал болсон газраасаа шахагдан гарсан байна. Хүний шууд бус үйл ажиллагаа, хулгайн ангийн нөлөөгөөр агнуурын ач холбогдол бүхий хөхтөн амьтдын тоо толгой цөөрч болзошгүй. Түүнчлэн тухайн үйлдвэрийн бүс нутагт үргэн зайлах зэрлэг амьтад, шувуу байхгүй тул амьтдын амьдрах орчин

нөхцөлд өөрчлөлт орохгүй юм. Эрдэнэт хот байгуулагдан хотжилтын нөлөө явагдсанаас амьтны аймагт багагүй өөрчлөлт орж зарим синантроп зүйлийн амьтад үзэгдэх болжээ. Тухайлбал, хон хэрээ, улаан хошуут, сохор элээ, хөхвөр тагтаа г.м. Хангал, Чингэл зэрэг голуудад сахалт жараахай-сибирийн хадран зэрэг байх бөгөөд загасны ангийн төлөөлөгчид энэ нутагт зүйлийн бүрдлээр бага юм. Хоёр нутагтан, мөлхөгчид амьтад харьцангуй бага судлагдсан бөгөөд монгол бах өргөн тархалттай төдийгүй хотын парк, ногоон зүлэгтэй хэсэгт ч тааралдана. Мөлхөгчдийн ангийн төлөөлөгчдөөс монгол гүрвэл, зулзагат гүрвэл, бамбай хоншоорт могой тархаж байна гэж бүртгэгджээ. Бамбай хоншоорт могой нь уулын хээр болон нугаар дайралдах бөгөөд жижиг мэрэгчид, шулуун далавчтанаар хооллодог, хор нь хүчтэй нөлөөтэй байдаг. Тус нутгийн шувууны ангийн төлөөлөгчид харьцангуй сайн судлагдсан бөгөөд хотжилтын нөлөө синантроп зүйлийн шувуудад эерэг нөлөөтэй байна. Тус нутагт 110 зүйлийн шувуу бүртгэгдсэнээс (Болдбаатар, 1997) 36 зүйл нь жилийн туршид амьдардаг тухайн нутгийн, 74 зүйл нь суурьшмал бөгөөд тэдгээрээс 103 зүйл нь үүрээ засдаг шувууд байна. Тэдгээрийг идэш тэжээлийн орчны шинжээр нь ялгавал ихэнх нь (ойролцоогоор 80 зүйл) мод-сөөгөн биотопод хамрагдана. Хээрийн биотопод 18 зүйл, өндөр уулын 1 зүйл, чулуурхаг биотопийн 3 зүйл байна. Хамгийн олон тоотой шувуудаас: ангир, сохор элээ, хөхвөр, хадны, ураацай, адууч чогчоохой, шаазгай, улаан хошуут, хон хэрээ, хээрийн бор шувуу зэрэг байна. Эдгээрээс 7 зүйл нь синантроп зүйл байна. Тус нутагт 34 зүйлийн ховор, нэн ховор болон ховордож байгаа 10 зүйлийн шувуу байна. Гэвч тус нутагт ховор шувууд нь монгол орны хувьд нэн ховор шувууд биш юм.

2.9. Нийгэм эдийн засгийн өнөөгийн байдал

Орхон аймаг нь газарзүйн байрлалын хувьд Монгол улсын төв хойд хэсэгт оршдог бөгөөд Сэлэнгэ, Булган аймагтай хиллэдэг. Далайн түвшнээс дээш 1200 метрт өргөгдсөн, 84,4 мянган га газар нутагтай. Газар нутгийн 50,2 мянган га нь хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газар, 25,1 мянган га нь хот, тосгоны суурин газар, 24,7 мянган га нь ойн сан юм. Хөдөө аж ахуйн эдэлбэр газрын 5300 га нь тариалангийн талбай, 33700 га нь бэлчээрийн газар байна. Хүн ам, өрхийн мэдээлэл: 2020 оны 12 сарын байдлаар хүн ам, өрхийн мэдээллийн нэгдсэн санд Орхон аймгийн харьяат 108.7 мянган хүн 28.6 мянган өрхөд бүртгэлтэй байна. Суурин хүн амын 59.7 хувь нь 16-59 насныхан, 32.5 хувь нь 0-15 насныхан, 7.8 хувь нь 60 ба түүнээс дээш насныхан байна. Эрүүл мэнд: Аймгийн хэмжээнд эрүүл мэндийн 82 байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас 8 нь өрхийн эрүүл мэндийн төв, 69 нь хувийн эмнэлэг байна. Мал аж ахуй: Жилийн эцсийн мал тэжээвэр амьтдын тооллогоор 910 малчин өрхөд 137.0 мянган толгой мал тоологдов. Өмнөх оноос малын тоо 7.9 хувиар, малчин өрх 9.0 хувиар, малтай өрх 8.0 хувиар нэмэгдсэн байна. Нийт малчдын 56.8 хувь нь 35-60 насны, 22.6 хувь нь тэтгэврийн насны, 20.6 хувь нь 16-34 насны малчид ба эдгээрийн 40.5 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Газар тариалан: Хаврын тариалалтаар 3940.0 га-д үр тариа (үүнээс 3890.0 га-д улаан буудай), 365.7 га-д төмс, 372.5 га-д хүнсний ногоо, 59.2 га-д малын тэжээл, 7.0 га-д даршны ургамал, 60.0 га-д техникийн ургамал, 4.0 га-д жимс жимсгэнэ тариалсан нь үр тарианы хувьд төлөвлөгөөт зорилт 112.6 хувь, төмс 106.6 хувь, хүнсний ногоо 119.0 хувь, малын тэжээл 29.6 хувь, жимс, жимсгэнэ 26.8 хувьтай биелжээ. Худалдаа үйлчилгээний салбар: 2019 оны жилийн эцсийн байдлаар худалдаа, нийтийн хоолны 689 цэг салбар үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд нийт 129.8 тэрбум төгрөгийн бараа гүйлгээ хийж, нийт бараа гүйлгээ өмнөх оноос 13.7 хувиар нэмэгдсэн байна. Бүртгэлтэй аж нэгж байгууллага: 2020 оны байдлаар Орхон аймагт 5161 аж ахуйн нэгж, байгууллага бүртгэлтэй байгаа ба өмнөх оноос 4.7 хувиар буюу 231-ээр нэмэгдсэн байна.

2.10. Орон нутгийн иргэдийн нийгэм-эдийн засагт нөлөөлөх нөлөөлөл

Төслөөс орон нутгийн нийгэм-эдийн засгийн хөгжилд дараах чиглэлээр эерэг нөлөөлөл үзүүлэх боломжтой юм. Төслийн хэрэгжилтийн үед төлөгдөх татварыг орон нутгийн төсөвт хуримтлуулах

замаар эдийн засгийн хөгжилд түлхэц үзүүлэх юм. Төсөл хэрэгжилтийн үед татвар хураамж, НДШ, орлогын албан татвар зэрэг МУ-ын үндсэн хууль болон бусад холбогдох хууль дүрэмд тусгагдсан татваруудыг төлөх замаар орон нутгийн төсөвт хувь нэмэр оруулах боломжтой.

Орон нутгийн иргэдийг мэргэжлийн сургалтад хамруулах, ажлын байраар хангах замаар амьжиргааны түвшин, нийгэм-эдийн засгийн салбарт дэмжлэг үзүүлэх юм. Орон нутгийн хувьцаа эзэмшигч 24,522 иргэдэд жил бүр ногдол ашгийг хувийг тараасаар иргэдийн амьжиргаанд нэмэр оруулах

2.11. Түүх соёлын өвийн өнөөгийн төлөв байдал

Төслийн талбайд түүх соёлын өв илэрвэл Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай” хуульд заасны дагуу мэргэжлийн байгууллагад хандан судалгаа, шинжилгээ, малталтын дүн болон палеонтологи, археологийн олдворыг сумын захиргаанд тайлагнана. Сумын засаг дарга нь судалгаа, хайгуул, малталт хийсэн газрыг хариуцна. Тэдгээр түүх, шинжлэх ухаан, соёлын үнэт зүйл болох газар, хөрс нь улсын хамгаалалтад байх бөгөөд олдвор нь улсын өмч болдог. Археологи ба палеонтологийн үнэт дурсгалт зүйлс нь аль болох байгалийнхаа байсан газарт нөөцлөгдөн хадгалагдах зарчимтай гэж хуульд заасан байдаг.

3. “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ БОДЛОГО

”Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн Байгаль орчны бодлого нь хариуцлагатай уул уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн тогтвортой хөгжлийг байгаль орчны тэнцэлтэй уялдуулан хамгаалах, байгалийн нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, ард иргэдийн эрүүл аюулгүй орчинд ажиллаж амьдрах эрхийг хангахад оршино. Байгаль орчны бодлогын хүрээнд" Эко үйлдвэр-Ногоон ирээдүй " зорилтыг нэн тэргүүнд тавьж ажилладаг бөгөөд Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, Байгаль орчны хууль эрхзүйг сахин мөрдөх“, Тэрбум” мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжин ажиллах нийгмийн хариуцлагын гэрээний хэрэгжилтийг хангаж 1.5 сая мод тарьж ургуулах гэсэн 3 үндсэн чиглэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль, Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журам /Засгийн газрын 2013 оны 374 дүгээр тогтоолын 2-р хавсралт/, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлан “Байгаль орчны төлөв байдлын тайлан”, “Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитын тайлан”, “Газрын төлөв байдал чанарын хянан баталгааны тайлан”-г үндэслэн “**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ БОЛОВСРУУЛАХ, ХЯНАН БАТЛАХ, ТАЙЛАГНАХ ЖУРАМ**” /Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалын хавсралт/ зэрэг бичиг баримтуудыг удирдлага болгон түүнтэй холбогдсон харилцааг хуулийн хэм хэмжээнд хэрэгжүүлэн ажиллах байгаль орчинд үүсэж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх шаардлагад нийцүүлэн боловсруулж хэрэгжүүлэн ажиллав.

“Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-нд заагдсан дараах 10 төлөвлөлтийн дагуу 73 ажил нийт 84,384,053.00 /Наян дөрвөн сая, гурван зуун наян дөрвөн мянга, тавин гурав/ төгрөг төлөвлөв.

Хүснэгт 5. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төсвийн нэгтгэл

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	Мөнгөн дүн/төгрөг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний зардал	31,465,850.00
2	Нөхөн сэргээлт	6,000,000.00
3	Дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө	12,000,000.00
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	500,000.00
5	Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	1,000,000.00
6	Химийн бодисын осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	6,265,000.00
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	7,300,000.00
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	10,886,800.00
9	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	7,500,000.00
10	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	2,800,000.00
Нийт дүн		**85,717,650.00**

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулахдаа үүсэж болох эрсдэл, сөрөг үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх нөхцөл, боломжийг бодитоор тооцоолон БОНБНҮ-ний тайланд тусгагдсан зөвлөмж, холбогдох дүрэм журам стандартуудыг мөрдөн хэрэгжилтийг хангаж ажиллав. Төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгагдсан сөрөг нөлөөллийг бууруулахад Монгол улсад хүчин төгөлдөр хэрэгжиж буй хууль тогтоомжууд болон бусад хууль эрхзүйн баримт бичгүүд, төрийн байгууллагын тушаал шийдвэр, шаардлагыг биелүүлэхээс гадна үйлдвэрийн үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад өдөр тутмын хэрэгцээнд мөрдөх тулгуур баримт бичиг, журмуудыг боловсруулан мөрдөж ажиллав.

БОНБНҮ-ний тайланд тусгагдсан сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний зөвлөмжийн биелэлт 81.9 хувьтай хэрэгжсэн ба 5 жилийн “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө”-ний биелэлт 96.7 хувьтайгаар биелсэн байна.

Хүснэгт 6. БОНБНҮ-ний зөвлөмж, 5 жилийн БОМТ-ний биелэлт

№	Хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны нэр	Төлөвлөсөн тоо	Биелсэн тоо	Гүйцэтгэл (%)
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ				
1	Удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд	15	10	66.6
2	Агаарын чанар	30	23	76.6
3	Гадаргын болон газрын доорх ус	13	9	69.2
4	Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах	15	11	73.3
5	Ургамлын нөмрөгт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах, арилгах	17	6	35.3
6	Галын аюулгүй байдлыг хангах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	15	10	66.6
7	ХАБЭА-н талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал	7	7	100.0
8	Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд	13	10	76.9

9	Ахуйн хог хаягдал	4	4	100.0
10	Химийн бодисын аюултай хог хаягдал, сав баглаа, боодол	6	6	100.0
11	Бусад хог хаягдал уурын зуухнаас гарах үнс	3	3	100.0
12	Машин техникийн угаалга цэвэрлэгээнээс гарсан шатах тослох материалаар бохирдсон эд зүйл, шингэн	4	4	100.0
13	Техник тоног төхөөрөмжийн цэвэрлэгээ, ариутгалаас гарсан химийн бодисоор бохирдсон байж болзошгүй эд зүйл, шингэн	3	3	100.0
Нийт		**145**	**106**	**81.9**
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (5 жил)				
1	Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	9	8	88.9
2	Газрын гадарга, хөрс, ургамлын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	11	9	81.8
3	Усны чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	6	6	100.0
4	Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	3	3	100.0
5	Нөхөн сэргээлт, ногоон байгууламж барих төлөвлөгөө	4	4	100.0
6	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	9	9	100.0
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	8	8	100.0
8	Удирдлага зохион байгуулалтын талаар авах арга хэмжээ	13	13	100.0
9	Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	11	11	100.0
Нийт		**74**	**71**	**96.7**

5.1. Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

5.1.1. Төслийн талбайн агаарын чанарын хяналт шинжилгээний цэгүүдэд нийт тоос (TSP), нарийн ширхэглэг тоос (PM-2.5), том ширхэглэгт тоос (PM-10) -ны хэмжилт хийх багаж авах

Үйлдвэрийн бүс дэх агаарын чанарын хяналт шинжилгээний 6 цэгт мэргэжлийн байгууллагаар TSP), нарийн ширхэглэг тоос (PM-2.5), том ширхэглэгт тоос (PM-10) -ны хэмжилтийг хийлгэсэн ба даст трак 8530 багаж авах үнийн судалгаа гадаад худалдааны захиалга хийгдсэн. Мөн Single gas monitor багаж 2 ширхгийг авч ашиглаж байгаа бөгөөд нэг үзүүлэлтээр хязгаарлагдмал орчинд болон байгаль орчинд хэмжилт судалгаа хийхэд нэн тохиромжтой бөгөөд хэмжилтийн нэгжийг ppm, mg/m3 нэгжийн утгаар хэмжиж шууд хэмжилтийг гаргадаг, зөөврлөхөд тохиромжтой, овор хэмжээ бага, цэнэгээ удаа барьдаг зэрэг давуу талтай багаж юм.

Зураг 6. Single gas monitor багажийн хэмжилт

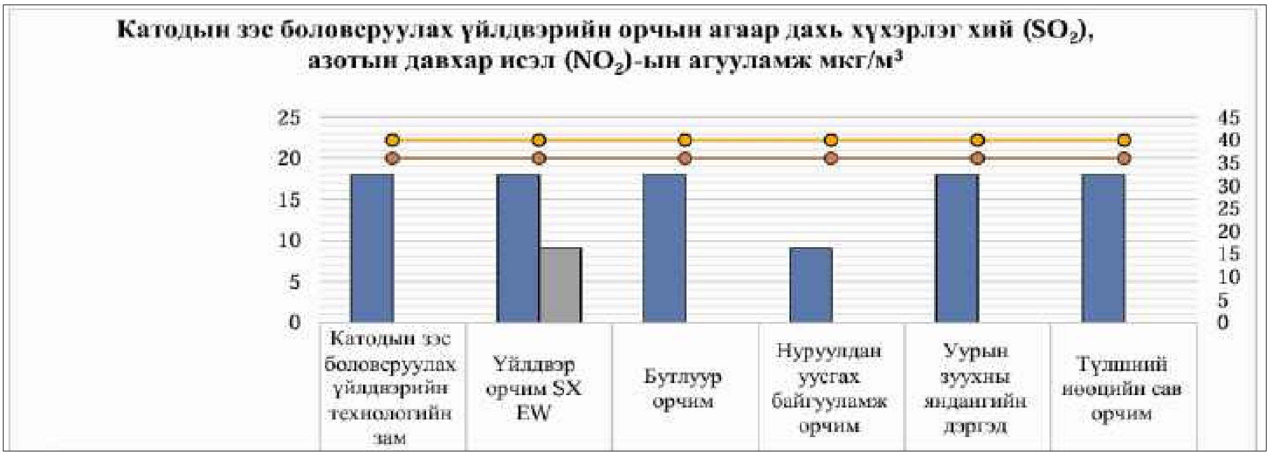

5.1.2. Төслийн талбайн агаарын хяналт шинжилгээний цэгүүдэд NO2, SO2, дуу чимээний бохирдол, агаарын температур, салхины хурдын хэмжилтийг хийж дотоод хяналт тавих

Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний 6 цэгт дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэхдээ хүхэрлэг хий, азотын давхар ислийн агууламжийг single gas monitor багаж, дуу шуугианы бохирдлыг CH 883 загварын орчны хэмжилтийн багажаар гүйцэтгэв. CH 883 багаж нь байгаль орчны бодит нөхцөлийг хэмжин, ажилтан ажиллагсдад мэдээлэх боломжийг олгодог. Хэмжилтийн үр дүнгээр тухайн өдөр агаарын бохирдол ямар байгаа талаар бохирдлын үзүүлэлтүүдийг агаарын чанарын индекс харьцуулан ажилчдад мэдээлэл хүргэж байгаа юм. Дуу чимээний бохирдол буюу чимээний бохирдол гэдэг нь хүн, амьтны амьдралын үйл ажиллагаанд янз бүрийн нөлөө үзүүлдэг дуу чимээний тархалт юм. Гаднах дуу чимээний эх үүсвэр нь авто машин, тээвэрлэлт, тархалтын системээс голчлон үүсдэг.

Зураг 7. СН 883 загварын орчны хэмжилтийн багаж

Хүснэгт 7. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-1

№	Сорьц авсан огноо	Цэгийн нэр	Солбицол		Тем-ператур °С	Салхины хурд м/с	Дуу шуугиан	Хүхэрлэг хий SO_2	Азотын давхар исэл NO_2
			x	y			дБА	мг/м^3	мг/м^3
1	2024.01.04	Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн технологийн зам	435572	5426885	-2.0	10.0	42.1	0.20	-
2	2024.02.13				-3.0	5.0	44.2	-	-
3	2024.03.25				6.0	6.0	56.8	-	-
4	2024.04.04				16.0	8.0	62.0	-	-
5	2024.05.16				18.0	7.0	36.3	-	-
6	2024.06.28				21.0	7.0	55.1	-	-
7	2024.07.08				30.0	6.0	52.3	-	-
8	2024.08.12				28.0	6.0	54.3	-	-
9	2024.09.20				14.0	5.0	44.6	-	-
10	2024.10.14				-6.0	6.0	54.3	-	-
Дундаж					**12.2**	**6.6**	**50.2**	**0.02**	**-**
MNS 4585:2016							**60.0**	**0.450**	**0.200**

Хүснэгт 8. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-2

№	Сорьц авсан огноо	Цэгийн нэр	Солбицол		Тем-ператур °С	Салхины хурд м/с	Дуу шуугиан	Хүхэрлэг хий SO_2	Азотын давхар исэл NO_2
			x	y			дБА	мг/м^3	мг/м^3
1	2024.01.04	Үйлдвэр орчим SX EW	436117	5426576	-2.0	10.0	45.0	-	0.10
2	2024.02.13				-3.0	5.0	46.0	-	-
3	2024.03.25				6.0	6.0	50.5	-	-
4	2024.04.04				16.0	8.0	56.3	0.10	-

5	2024.05.16				18.0	7.0	38.9	-	-
6	2024.06.28				21.0	7.0	54.2	-	-
7	2024.07.08				30.0	6.0	54.2	-	-
8	2024.08.12				28.0	6.0	59.6	-	-
9	2024.09.20				14.0	5.0	45.6	-	-
10	2024.10.14				-6.0	6.0	54.3	0.10	-
Дундаж					**12.2**	**6.6**	**50.5**	**0.02**	**0.01**
MNS 4585:2016							**60.0**	**0.450**	**0.200**

Хүснэгт 9. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-3

№	**Сорьц авсан огноо**	**Цэгийн нэр**	**Солбицол**		**Тем-перату р °C**	**Салхины хурд м/с**	**Дуу шуугиан**	**Хүхэрлэг хий SO_2**	**Азотын давхар исэл NO_2**
			x	**y**			**дБА**	**мг/м³**	**мг/м³**
1	2024.01.04	Бутлуур орчим	436269	5427040	-2.0	10.0	63.00	-	-
2	2024.02.13				-3.0	5.0	58.00	-	-
3	2024.03.25				6.0	6.0	43.80	-	-
4	2024.04.04				16.0	8.0	54.10	-	-
5	2024.05.16				18.0	7.0	34.60	-	-
6	2024.06.28				21.0	7.0	69.00	-	-
7	2024.07.08				30.0	6.0	38.90	-	-
8	2024.08.12				28.0	6.0	58.20	-	-
9	2024.09.20				14.0	5.0	49.10	-	-
10	2024.10.14				-6.0	6.0	55.00	0.20	-
Дундаж					**12.2**	**6.6**	**52.37**	**0.02**	**-**
MNS 4585:2016							**60.0**	**0.450**	**0.200**

Хүснэгт 10. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-4

№	**Сорьц авсан огноо**	**Цэгийн нэр**	**Солбицол**		**Тем-ператур °C**	**Салхины хурд м/с**	**Дуу шуугиан**	**Хүхэрлэг хий SO_2**	**Азотын давхар исэл NO_2**
			x	**y**			**дБА**	**мг/м³**	**мг/м³**
1	2024.01.04	Нуруулдан уусгах байгууламж орчим	436269	5427040	-2.0	10.0	44.20	-	-
2	2024.02.13				-3.0	5.0	55.00	-	-
3	2024.03.25				6.0	6.0	41.90	-	-
4	2024.04.04				16.0	8.0	53.00	-	-
5	2024.05.16				18.0	7.0	55.00	-	-
6	2024.06.28				21.0	7.0	59.00	-	-
7	2024.07.08				30.0	6.0	36.90	-	-
8	2024.08.12				28.0	6.0	45.00	-	-
9	2024.09.20				14.0	5.0	58.30	-	-
10	2024.10.14				-6.0	6.0	60.10	0.10	-
Дундаж					**12.2**	**6.6**	**50.84**	**0.01**	**-**
MNS 4585:2016							**60.0**	**0.450**	**0.200**

Хүснэгт 11. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-5

№	Сорьц авсан огноо	Цэгийн нэр	Солбицол		Тем-ператур °C	Салхины хурд м/с	Дуу шуугиан	Хүхэрлэг хий SO_2	Азотын давхар исэл NO_2
			x	y			дБА	мг/м³	мг/м³
1	2024.01.04	Уурын зуухны яндангийн дэргэд	436068	5426336	-2.0	10.0	55.40	0.10	-
2	2024.02.13				-3.0	5.0	56.20	-	-
3	2024.03.25				6.0	6.0	42.80	0.10	-
4	2024.04.04				16.0	8.0	53.00	-	-
5	2024.05.16				18.0	7.0	59.00	-	-
6	2024.06.28				21.0	7.0	65.00	-	-
7	2024.07.08				30.0	6.0	45.00	-	-
8	2024.08.12				28.0	6.0	57.90	-	-
9	2024.09.20				14.0	5.0	42.90	-	-
10	2024.10.14				-6.0	6.0	51.20	0.10	-
Дундаж					**12.2**	**6.6**	**52.84**	**0.03**	**-**
MNS 4585:2016							**60.0**	**0.450**	**0.200**

Хүснэгт 12. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн дотоод хяналт шинжилгээ АЧХ-6

№	Сорьц авсан огноо	Цэгийн нэр	Солбицол		Тем-ператур °C	Салхины хурд м/с	Дуу шуугиан	Хүхэрлэг хий SO_2	Азотын давхар исэл NO_2
			x	y			дБА	мг/м³	мг/м³
1	2024.01.04	Түлшний нөөцийн сав орчим	436119	5426570	-2.0	10.0	51.60	-	-
2	2024.02.13				-3.0	5.0	59.00	-	-
3	2024.03.25				6.0	6.0	45.70	0.10	-
4	2024.04.04				16.0	8.0	52.00	-	-
5	2024.05.16				18.0	7.0	63.00	-	-
6	2024.06.28				21.0	7.0	51.20	-	-
7	2024.07.08				30.0	6.0	55.00	-	-
8	2024.08.12				28.0	6.0	51.30	-	-
9	2024.09.20				14.0	5.0	52.70	-	-
10	2024.10.14				-6.0	6.0	51.90	0.10	-
Дундаж					**12.2**	**6.6**	**53.34**	**0.02**	**-**
MNS 4585:2016							**60.0**	**0.450**	**0.200**

5.1.3. Мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн агаарын чанарын шинжилгээний үр дүнг хадгалах, дата мэдээлэл үүсгэж мониторинг хийх

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ийн агаарын чанарын хяналт шинжилгээний 6 цэгт хүхэрлэг хий (SO_2), азотын давхар исэл (NO_2), Нийт тоос (TSP), нарийн ширхэглэгт тоос (PM-2.5), том ширхэглэгт тоос (PM-10) зэрэг үзүүлэлтүүдийг Монгол улсын итгэмжлэгдсэн лабораториудаар шинжилгээ хийлгэж MNS4585:2016 техникийн шаардлага стандартад харьцуулан “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ийн агаарын чанарт бохирдол үүсэж буй эсэхийг тодорхойллоо.

- Үйлдвэрийн бүсийн агаарын чанарын үндсэн 6 цэг болон нэмэлт 2 цэгт хийсэн азотын давхар исэл (NO_2)-ийн шинжилгээний дүнгээр 2021 оноос 2024 оны жилийн дундаж агууламж 42мкг/м³ байна. Монгол улсын Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018

оны 10 сарын 10-ны А/387 тоот тушаалаар баталсан “Агаарын чанарын индексээр агаарын чанарыг үнэлэх журам”-ын дагуу хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг тогтооход индекс 0-50 буюу цэвэр, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.

- Үйлдвэрийн бүсийн агаарын чанарын үндсэн 6 цэг болон нэмэлт 2 цэгт хийсэн хүхэрлэг хий (SO_2)-ийн шинжилгээний дүнгээр 2021 оноос 2024 оны жилийн дундаж агууламж 4мкг/м^3 байна. Монгол улсын Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 сарын 10-ны А/387 тоот тушаалаар баталсан “Агаарын чанарын индексээр агаарын чанарыг үнэлэх журам”-ын дагуу хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг тогтооход индекс 0-50 буюу цэвэр, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.

- Үйлдвэрийн бүсийн агаарын чанарын үндсэн 6 цэг болон нэмэлт 2 цэгт хийсэн нарийн ширхэглэгт тоос (PM-2.5)-ны шинжилгээний дүнгээр 2021 оноос 2024 оны жилийн дундаж агууламж 53мкг/м^3 байна. Монгол улсын Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 сарын 10-ны А/387 тоот тушаалаар баталсан “Агаарын чанарын индексээр агаарын чанарыг үнэлэх журам”-ын дагуу хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг тогтооход индекс 101-200 буюу бага бохирдолтой, хэт мэдрэг хүмүүсийн эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөл илэрч болзошгүй, зүрх судас амьсгалын замын архаг өвчтэй гуурсан хоолойн багтраа өвчтэй хүмүүс нөлөөлөлд илүү өртөх магадлалтай байна.

- Үйлдвэрийн бүсийн агаарын чанарын үндсэн 6 цэг болон нэмэлт 2 цэгт хийсэн том ширхэглэгт тоос (PM-10)-ны шинжилгээний дүнгээр 2021 оноос 2024 оны жилийн дундаж агууламж 53мкг/м^3 байна. Монгол улсын Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 сарын 10-ны А/387 тоот тушаалаар баталсан “Агаарын чанарын индексээр агаарын чанарыг үнэлэх журам”-ын дагуу хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг тогтооход индекс 51-100 буюу хэвийн, агаарын чанарын шаардлага хангаж байна. Гэхдээ зарим хэт мэдрэг хүмүүст амьсгалын замын өвчний шинж тэмдэг илрэх магадлалтай.

- Үйлдвэрийн бүсийн агаарын чанарын үндсэн 6 цэгт Single gas monitor багажаар хийсэн хүхэрлэг хий (SO_2)-ийн шинжилгээний дүнгээр 2024 оны жилийн дундаж агууламж 20мкг/м^3 байна. Монгол улсын Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 сарын 10-ны А/387 тоот тушаалаар баталсан “Агаарын чанарын индексээр агаарын чанарыг үнэлэх журам”-ын дагуу хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг тогтооход индекс 0-50 буюу цэвэр, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.

- Үйлдвэрийн бүсийн агаарын чанарын үндсэн 6 цэгт Single gas monitor багажаар хийсэн азотын давхар исэл (NO_2)-ийн шинжилгээний дүнгээр 2024 оны жилийн дундаж агууламж 2мкг/м^3 байна. Монгол улсын Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 10 сарын 10-ны А/387 тоот тушаалаар баталсан “Агаарын чанарын индексээр агаарын чанарыг үнэлэх журам”-ын дагуу хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх нөлөөллийг тогтооход индекс 0-50 буюу цэвэр, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байна.

Зураг 8. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний тайлан, график

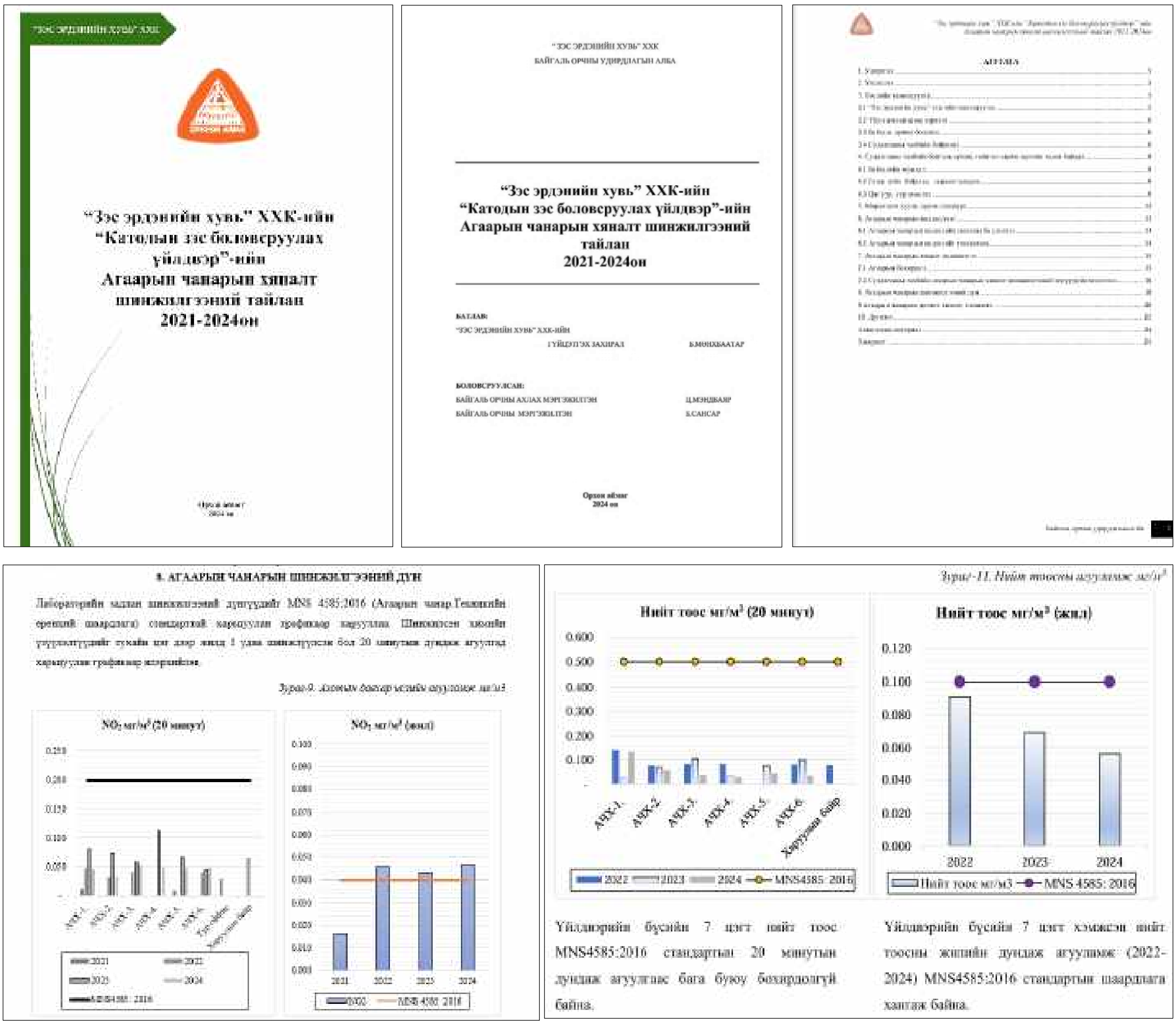

5.1.4. Төслийн усан халаалтын зуухнуудад суурилуулсан үнс баригч, циклон шүүлтүүрийн арчилгаа, засвар үйлчилгээнд хяналт тавих

Уурын зуух нь үндсэн барилга, нүүрсний хашаа талбай, нүүрс хүлээн авах хэсэг, зууханд нүүрс өгөх конвейр гэсэн объектуудаас бүрдэнэ. Уурын зуух нь 4.4 МВт (3.8 Гкал/ц)-ын хүчин чадалтай SZL8–1.25–AII маркийн ул ширэмтэй 3ш зуух,тэдгээрийн туслах тоноглолууд, гинжит үнс зайлуулах систем, 30МВт хүчин чадал бүхий ялтаст дулаан солилцуур,Galaxy CY3030 маркийн 30 м3/ц-ийн бүтээмжтэй деаратор бүхий ус цэвэрлэгээний төхөөрөмж,зөөлрүүлсэн усны нэг ширхэг гэсэн үндсэн тоноглолуудтай байна.

Уг зуухны үйлдвэрлэгчийн өгөгдлүүдийг авч үзвэл

Зуухны чадал	4,4 МВт
Утааны хийн гаран халуун	149.5 оС
Зуухны АҮК	> 81.28%
Үнс баригчийн АҮК	> 90%

Үндсэн хэсгийн баталгаат хугацаа	30 жил
Нүүрсний зарцуулалт	1.1 тн/ц
Нэг зуухнаас гарах үнс шаарга	0.1 тн/ц
Утааны хий дахь үнс	0.01 тн/ц

Манай ашиглаж SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуух нь хуурай үнс баригч шаазан фильтер /циклон/, нойтон үнс баригч /скруббер/-ээр бүрддэг. Хуурай үнс баригч /циклон/ тоосонцор болон утааны хийн нягтаас хамааруулан 60-70% утааг шүүдэг бол нойтон үнс баригч /скруббер/ утаан дахь хийг нойтон аргаар хуйлруулан цэвэршүүлдэг 80-95% хүртэл цэвэршүүлдэг. Тоосонцор их хэмжээгээр ялгаруулдаг уурын зуухны хаягдал утааны бохирдлыг бууруулах хамгийн үр дүнтэй аргын нэг бол уурын зууханд циклон буюу хуурай үнс баригч фильтер, нойтон үнс баригч буюу скруббер суурилуулах нь манай орны нөхцөлд хамгийн тохиромжтой байдаг.

SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуухны циклон шүүлтүүр /хуурай үнс баригч/: Манай уурын зуухны циклон шүүлтүүр нь хятад улсад 2021.09 сард үйлдвэрлэгдсэн, тоос шүүх АҮК - 95%, боловсруулах агаарын хэмжээ - 24000м3/ц. Хуурай үнс баригч буюу циклон шүүлтүүрийн ажиллах үндсэн зарчим хуйлруулагч төвөөс зугтах хүчний үйлчлэлийг ашиглан төхөөрөмжийн дотор талд утааны хийн хуйлрал үүсгэхэд том ширхэглэл, масс ихтэй тоосонцрууд их биеийн дотор гадаргууд цохигдон доош унадаг. Багц циклон олон тооны циклоныг багцлан жижиг талбайд илүү үр ашигтай ажиллах боломжтой ба циклоны үнс барих АҮК нь 60%-иас дээш байдаг ба техникийн засвар үйлчилгээ хийхэд хялбар энгийн бүтэцтэйгээрээ давуу талтай.

Зураг 9. SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуухны циклон шүүлтүүр /хуурай үнс баригч/

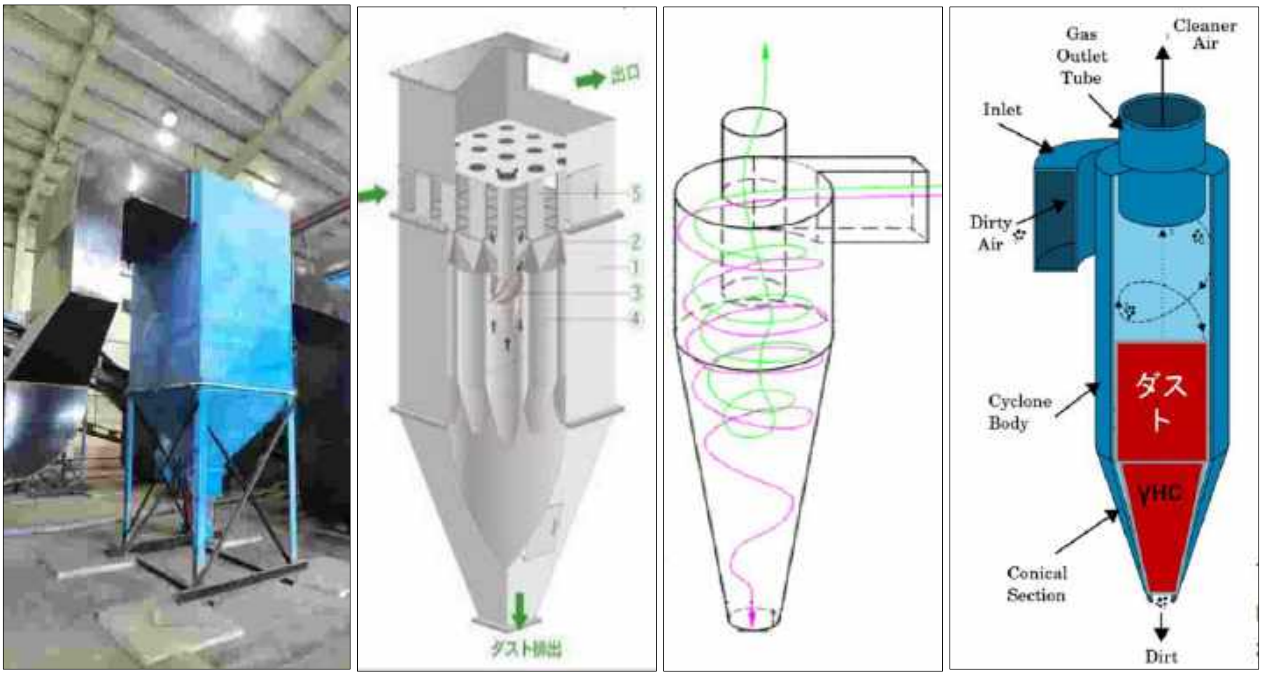

SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуухны нойтон үнс баригч /скруббер/: Скруббер нь үнс гаргагчаас гарч ирсэн илүүдэл тортог болон үнс тоосыг услах зарчмаар цэвэрлэдэг төхөөрөмж ба цагт 125м3 усыг бороожуулах хүчин чадалтай. Нойтон үнс баригч буюу скрубберийн давуу тал нь тоосонцрын хэмжээг 60〜80%-иар бууруулах боломжтой ба усанд шохойн чулуу хольсноор тоос төдийгүй SO2-ыг багасгах боломжтой байдаг.

Зураг 10. SZL8–1.25–AII маркийн уурын зуухны нойтон үнс баригч /скруббер/

5.1.5. Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглагдах тээврийн хэрэгслүүдийн орчны агаарт бий болгох бохирдлыг багасгах үүднээс тэдгээрт засвар үйлчилгээг тогтмол хийж буй эсэхэд хяналт тавих, чанар сайтай шатах тослох материал хэрэглэх

Төслийн үйл ажиллагаатайгаа холбоотойгоор одоогоор автомашин 17 ширхэг, механизм 11 ширхгийг ашиглаж байна. Эдгээд автомашин техникүүдийн засвар үйлчилгээг автын засварын хэсэг хариуцан ажилладаг ба техникийн үзлэгт бүрэн орж тэнцсэн. https://smartcar.mn/vehicle/inspection

Хүснэгт 13. Техник тоног төхөөрөмжийн бүртгэл

№	Техник тоног төхөөрөмжийн нэр			Хийгдсэн үйлчилгээ		Хийгдэх үйлчилгээ		
	Нэр марк		Дугаар					
1	Toyota	Prado 150	46-58 УНЧ	366978	4/8/2024	4434	44	12/15/2024
2	Toyota	Haice	86-29 УАС	-	-	5000	50	12/21/2024
3	Kia	Bongo kia	65-98 УАС	-	-	5000	50	12/21/2024
4	Kia	Bongo kia	91-27 ОРО	-	4/5/2024	5000	50	12/21/2024

5	Toyota	Hilux 210	79-06 УАО	-	4/5/2024	5000	50	12/21/2024
6	Toyota	Land 200	00-48 УБД	214785	3/2/2024	-275	-3	10/29/2024
7	Toyota	Land 80	91-09 УБЭ	-	-	-32540	-325	12/11/2023
8	Toyota	Land 200	00-27 УНЭ	-	-	5000	50	12/21/2024
9	Toyota	Land 200	00-28 УАВ	-	-	5000	50	12/21/2024
10	Ford	Ford Ranger	31-36 УБС	136820	11/3/2023	5000	50	12/21/2024
11	Kia	Bongo kia	61-80 УАХ	154454	4/8/2024	4584	46	12/16/2024
12	Hyundai	Hyundai Trago	73-72 УАО	-	-	-342652	-3427	6/15/2015
13	Dong feng	Dong Feng	39-84 УНЭ	-	-	5000	50	12/21/2024
14	Hyundai 5ton /Запрушк/	Hyundai	74-98 УАУ	48555	11/2/2023	-3491	-35	9/27/2024
15	Hino R /Запрушк/	Hino	65-63 УБЯ	-	-	5000	50	12/21/2024
16	Daewoo	Daewoo lestar	99-63 УНН	-	-	-678705	-6787	4/2/2006
17	Hyundai	Hyundai universe	12-63 УАУ	779046	4/4/2024	4628	101	2/9/2025

Шатах тослох материалын чанар: Шатах тослох материал нь "түлш, тосолгооны материал", газрын тосоор хийсэн төрөл бүрийн бүтээгдэхүүн юм. Шатах тослох материалыг үйлдвэрлэхдээ стандарт, шаардлагын дагуу үйлдвэрлэн тээвэрлэж мэргэжлийн компаниудаар дамжуулан худалддаг ба багц бүр нь бүтээгдэхүүний чанарыг баталгаажуулсан лабораторийн шинжилгээний үр дүн бүхий баримт бичигтэй байдаг. Шатах тослох материалыг манай компани дараах байдлаар ашиглаж байна.

- түлш – бензин, дизель, керосин
- Тосолгооны материал – мотор ба дамжуулалтын тос, масло
- Техникийн шингэн - антифриз, антифриз, тоормосны шингэн

Зураг 11. Шатах тослох материалын чанарын сертификат

5.1.6. Хүдэр тээврийн технологийн замд усалгаа хийх, тогтмол чийгшүүлэх

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК, “Персиммон” ХХК нь 2021 оны 9 сарын 20-ны өдрийн АГГ-21/040 тоот “Исэлдсэн хүдэр тээвэрлэх гэрээ”, 2024 оны 4 сарын 1-ний өдрийн АГГ-21/040-01 тоот “Исэлдсэн хүдэр тээвэрлэх гэрээний нэмэлт өөрчлөлт”-ийн дагуу хамтран ажилладаг. АГГ-21/040-01 тоот гэрээний Хавсралт №01 дугаар 7 Тоосжилт дарах систем. “Тоосжилтыг тогтмол Байгаль орчны холбогдох стандарт, шаардлагын дагуу дарах, усны эх үүсвэрийг Гүйцэтгэгч хариуцна гэж тус тус заасан байна. Усны эх үүсвэрийг Захиалагч хариуцах заалтын дагуу манай компаниас ЗЭХ-04 (2024 оны 4 сарын 17-оос хойш), ундарга 3.2л/сек, ЗЭХ-01(2024 оны 06 сарын 24-ээс хойш) ундарга 3.8л/сек, гүн өрмийн худгуудыг зам усалгааны ус авах зориулалтаар тоноглож тоолууржуулсан ба 20.0тн бүхий 2 техникээр хоногт 18 рейс усалгаа хийх боломжийг бүрдүүлсэн болно. Байгаль орчны удирдлагын албаны зүгээс АГГ-21/040-01 тоот гэрээний Хавсралт №01 дугаар 9 Нэмэлт шаардлага, Байгаль орчны чиглэлээр. Монгол улсын хууль, холбогдох дүрэм, журам, олон улсын мөрдөгдөж буй хэм хэмжээг мөрдөж биелүүлж ажиллах дэх заалтын дагуу байгаль орчны өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлж буй эсэхэд тогтмол хяналт тавьж ажиллаж байгаа юм. Гэсэн хэдий ч гүйцэтгэгч компанийн тээврийн хэрэгсэл эвдрэх болон бусад шалтгаанаар замын тоосжилт зарим үед ихээр тархаж байгаа юм. Энэ тохиолдолд гүйцэтгэгч компанид албан шаардлага хүргүүлж тоосжилтыг бууруулахад анхаарч ажиллав.

Хүснэгт 14. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 4 сар

2024 оны 4 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК ЗЭХ-04 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м³**			
1	2024.04.01	20.0	15	2024.04.18	40.0
2	2024.04.02	20.0	16	2024.04.19	40.0
3	2024.04.03	20.0	17	2024.04.20	40.0
4	2024.04.05	20.0	18	2024.04.21	40.0
5	2024.04.06	20.0	19	2024.04.22	40.0
6	2024.04.07	20.0	20	2024.04.23	40.0
7	2024.04.09	20.0	21	2024.04.24	60.0
8	2024.04.10	20.0	22	2024.04.25	40.0
9	2024.04.11	20.0	23	2024.04.26	40.0
10	2024.04.12	20.0	24	2024.04.27	80.0
11	2024.04.13	20.0	25	2024.04.28	40.0
12	2024.04.14	20.0	26	2024.04.29	40.0
13	2024.04.16	20.0	27	2024.04.30	21.0
14	2024.04.17	20.0			
Нийт		**841.0 м³**			

Хүснэгт 15. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 5 сар

2024 оны 5 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК ЗЭХ-04 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м3**			
1	2024.05.02	84.0	14	2024.05.17	43.0
2	2024.05.03	120.0	15	2024.05.18	80.0

3	2024.05.04	61.0	16	2024.05.19	59.0
4	2024.05.05	85.0	17	2024.05.20	110.0
5	2024.05.06	88.0	18	2024.05.21	121.0
6	2024.05.07	104.0	19	2024.05.23	59.0
7	2024.05.08	127.0	20	2024.05.26	109.0
8	2024.05.11	62.0	21	2024.05.27	82.0
9	2024.05.12	103.0	22	2024.05.28	80.0
10	2024.05.13	22.0	23	2024.05.29	57.0
11	2024.05.14	93.0	24	2024.05.30	38.0
12	2024.05.15	88.0	25	2024.05.31	209.0
13	2024.05.16	80.0			
Нийт		**2,164.0 м^3**			

Хүснэгт 16. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 6 сар

2024 оны 6 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК**			
		ЗЭХ-04 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3			
1	2024.06.01	104.0	14	2024.06.16	81.0
2	2024.06.02	105.0	15	2024.06.17	149.0
3	2024.06.03	73.0	16	2024.06.18	80.0
4	2024.06.04	62.0	17	2024.06.22	36.0
5	2024.06.07	103.0	18	2024.06.23	98.0
6	2024.06.08	138.0	19	2024.06.24	37.0
7	2024.06.09	58.0	20	2024.06.25	41.0
8	2024.06.10	108.0	21	2024.06.26	17.0
9	2024.06.11	60.0	22	2024.06.27	14.0
10	2024.06.12	67.0	23	2024.06.28	20.0
11	2024.06.13	126.0	24	2024.06.29	87.0
12	2024.06.14	121.0	25	2024.06.30	143.0
13	2024.06.15	61.0	26		
Нийт		**1,989.0 м^3**			

Хүснэгт 17. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 7 сар

2024 оны 7 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК**			
		ЗЭХ-04 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3	**№**	**Огноо**	**ЗЭХ-01 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3**
1	2024.07.01	92.0	13	2024.07.14	100.0
2	2024.07.02	45.0	14	2024.07.15	20.0
3	2024.07.03	145.0	15	2024.07.17	120.0
4	2024.07.04	142.0	16	2024.07.18	120.0

5	2024.07.05	135.0	17	2024.07.19	120.0
6	2024.07.06	124.0	18	2024.07.20	100.0
7	2024.07.07	105.0	19	2024.07.21	20.0
8	2024.07.08	95.0	20	2024.07.22	80.0
9	2024.07.01	30.0	21	2024.07.23	40.0
10	2024.07.10	40.0	22	2024.07.24	80.0
11	2024.07.12	60.0	23	2024.07.25	120.0
12	2024.07.13	80.0	24	2024.07.26	100.0
			25	2024.07.27	100.0
Нийт		**2,213.0 м^3**			

Хүснэгт 18. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 8 сар

2024 оны 8 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК**			
		ЗЭХ-01 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3			
1	2024.08.12	54.0	11	2024.08.22	150.0
2	2024.08.13	138.0	12	2024.08.23	52.0
3	2024.08.14	104.0	13	2024.08.24	89.0
4	2024.08.15	129.0	14	2024.08.25	129.0
5	2024.08.16	110.0	15	2024.08.26	156.0
6	2024.08.17	144.0	16	2024.08.27	83.0
7	2024.08.18	103.0	17	2024.08.28	58.0
8	2024.08.19	108.0	18	2024.08.29	42.0
9	2024.08.20	137.0	19	2024.08.30	20.0
10	2024.08.21	97.0	20	2024.08.31	90.0
Нийт		**1,993.0 м^3**			

Хүснэгт 19. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 9 сар

2024 оны 9 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК**			
		ЗЭХ-01 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3			
1	2024.09.01	82.0	15	2024.09.15	106.0
2	2024.09.02	108.0	16	2024.09.16	102.0
3	2024.09.03	85.0	17	2024.09.17	109.0
4	2024.09.04	117.0	18	2024.09.18	107.0
5	2024.09.05	82.0	19	2024.09.19	104.0
6	2024.09.06	126.0	20	2024.09.20	58.0
7	2024.09.07	124.0	21	2024.09.21	87.0
8	2024.09.08	110.0	22	2024.09.22	40.0
9	2024.09.09	84.0	23	2024.09.23	131.0
10	2024.09.10	126.0	24	2024.09.24	186.0
11	2024.09.11	171.0	25	2024.09.25	110.0

12	2024.09.12	161.0	26	2024.09.26	98.0
13	2024.09.13	120.0	27	2024.09.27	61.0
14	2024.09.14	66.0	28	2024.09.29	62.0
Нийт		**2,923.0 м^3**			

Хүснэгт 20. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 10 сар

2024 оны 10 сар					
№	**Огноо**	**"Персиммон" ХХК, “Хустайн гүрийн хүү” ХХК ЗЭХ-01 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3**			
1	2024.10.01	45.0	9	2024.10.09	22.0
2	2024.10.02	66.0	10	2024.10.10	89.0
3	2024.10.03	87.0	11	2024.10.12	120.0
4	2024.10.04	14.0	12	2024.10.13	57.0
5	2024.10.05	125.0	13	2024.10.17	54.0
6	2024.10.06	66.0	14	2024.10.18	51.0
7	2024.10.07	129.0	15	2024.10.19	54.0
8	2024.10.08	87.0			
Нийт					**1,066.0**

Хүснэгт 21. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дарсан усалгааны бүртгэл-2024 оны 11 сар

2024 оны 11 сар					
№	**Огноо**	**"Хустайн гүрийн хүү" ХХК ЗЭХ-01 худгаас технологийн замын усалгаанд ашигласан ус/м^3**			
1	2024.11.06	30.0	12	2024.11.19	40.0
2	2024.11.07	30.0	13	2024.11.20	40.0
3	2024.11.08	30.0	14	2024.11.21	30.0
4	2024.11.10	40.0	15	2024.11.22	40.0
5	2024.11.11	40.0	16	2024.11.23	40.0
6	2024.11.12	40.0	17	2024.11.25	10.0
7	2024.11.13	40.0	18	2024.11.27	20.0
8	2024.11.14	40.0	19	2024.11.28	30.0
9	2024.11.16	40.0	20	2024.11.29	30.0
10	2024.11.17	40.0	21	2024.11.30	30.0
11	2024.11.18	40.0			
Нийт					**720.0**

Хүснэгт 22. Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дархад ашигласан усны хэмжээ/м^3

№	**Он сар өдөр**	**Хүдэр тээврийн замын тоосжилт дархад ашигласан усны хэмжээ/м^3 “Персиммон” ХХК, “Хустайн гүрийн хүү” ХХК**	**Усалгаа гүйцэтгэсэн техник**
1	2024 оны 4 сар	841.0	3605 УБР Dong Feng Mk5166ccqgb3g маркын 20.0м^3 багтаамжтай цистерн
2	2024 оны 5 сар	2,164.0	
3	2024 оны 6 сар	1,989.0	
4	2024 оны 7 сар	2,213.00	
5	2024 оны 8 сар	1,993.0	

6	2024 оны 9 сар	2,923.0	
7	2024 оны 10 сар	1,066.0	
8	2024 оны 11 сар	720.0	
Нийт		**13,909.0**	

Зураг 12. Персиммон ХХК-д хүргүүлсэн албан шаардлага

Зураг 13. Технологийн замын тоосжилт дарах усалгаа

5.2. УСНЫ ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

5.2.1. Судалгаа шинжилгээний зориулалтаар мониторинг цооногууд /гүний усны хяналт/-ыг бүрэн автомат төхөөрөмжөөр тоноглож, улсын нэгдсэн сүлжээнд холбуулах ажлыг аймгийн БОГ-тай хамран зохион байгуулах

Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хууль, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль, Усны тухай хууль, “Орхон чулуут голын сав газрын захиргаа”-ны даргын 2024 оны 05 сарын 29-ний өдрийн 97 тоот албан бичиг, Орхон аймгийн Байгаль орчны газар (цаашид “БОГ” гэх) -ын 2024 оны БОМТ-нд хэрэгжүүлэх ажлын санал, Усны газрын даргын 2024 оны 10 сарын 15-ны өдрийн 01/1076 тоот “Хамтран ажиллах тухай” албан бичгийн хүрээнд “Гүний усны хяналтын цооногийг бүрэн автомат төхөөрөмжөөр тоноглож, улсын нэгдсэн сүлжээнд холбох ажлыг ижил төстэй аж нэгж байгууллагууд болон байгаль орчны салбар байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулан практик, онол хослуулсан сургалт хэлбэрээр зохион байгуулав”. Ингэснээрээ Усны тухай хуулийн дагуу гүний усны хяналт шинжилгээний сүлжээг нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд бий болгоход иргэн аж ахуй нэгж байгууллагуудыг татан оролцуулах, сургалт сурталчилгаа, мэдээ мэдээллээр хангах, төсөл хэрэгжүүлэгчийн хувьд БОМТ-нд тусгагдсан ажлыг үр дүнтэйгээр хэрэгжүүлж гүйцэтгэлийг тайлагнах, гүний усны экологийн ач холбогдлыг танин мэдэх, төр, орон нутаг, аж ахуй нэгж байгууллагын хамтын ажиллагааг сайжруулах, мэргэжил аргазүйн хувьд хамтран ажиллах боломж нөхцөлийг бүрдүүлэх юм. “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн Байгаль орчны удирдлагын алба, Орхон аймгийн БОГ “Ачит ихт” ХХК, “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ, “Эрдмин” ХХК,

Баян-Өндөр сумын ЗДТГ, “Галт сэнтий” ХХК зэрэг байгууллагуудын байгаль орчин хариуцсан инженер техникийн ажилчид оролцон ба гүйцэтгэгчээр “Сантгидро Консалтинг” ХХК ажиллаж хяналт мониторингийн бүрэн автомат багаж суурилуулав.

Хүснэгт 23. Хяналтын цооногийн мэдээлэл

№	Нэр	Гүн (м)	Статистик түвшин (м)	Ундарга (л/с)	Насос(марк)	Хяналт	Дээж авах арга
1	Хяналтын цооног-2	52.0	18.0	2.8	үгүй	Сар бүр дээж авдаг	Гүний усны дээж авагчаар
2	Хяналтын цооног-3	62.0	36.0	2.0	үгүй	Сар бүр дээж авдаг	Гүний усны дээж авагчаар

Хүснэгт 24. Хяналтын цооногийн автомат багаж суурилуулсан мэдээлэл

№	Нэр	Гүн (м)	Амсрын өндөр/м	Диаметр (гаднах) мм	Логгер байрлуулсан гүн	Далайн түвшин/м
1	Хяналтын цооног-2	50.0	0.25	150.0	45.0	1290
2	Хяналтын цооног-3	50.0	0.25	150.0	45.0	1290

Хүснэгт 25. Хяналтын цооногийн суурилуулсан багаж

№	Тоног төхөөрөмжийн нэрс	Багажийн сериал дугаар	Тэмдэглэл
Хяналтын цооног-2			
1	Diver Link	16474	SIM 95007579
2	DXT Cable	2426006	
3	DXT	X8261	
Хяналтын цооног-3			
4	Diver Link	16475	SIM 95007577
5	DXT Cable	2401006	
6	DXT	X8252	

Зураг 14. Хяналтын цооногт автомат багаж суурилуулах сургалт

Зураг 15. Хяналтын цооногт автомат багаж суурилуулахын өмнө ба дараа

Зураг 16. Хяналтын цооногт автомат үйл ажиллагаа, автомат хэмжилт

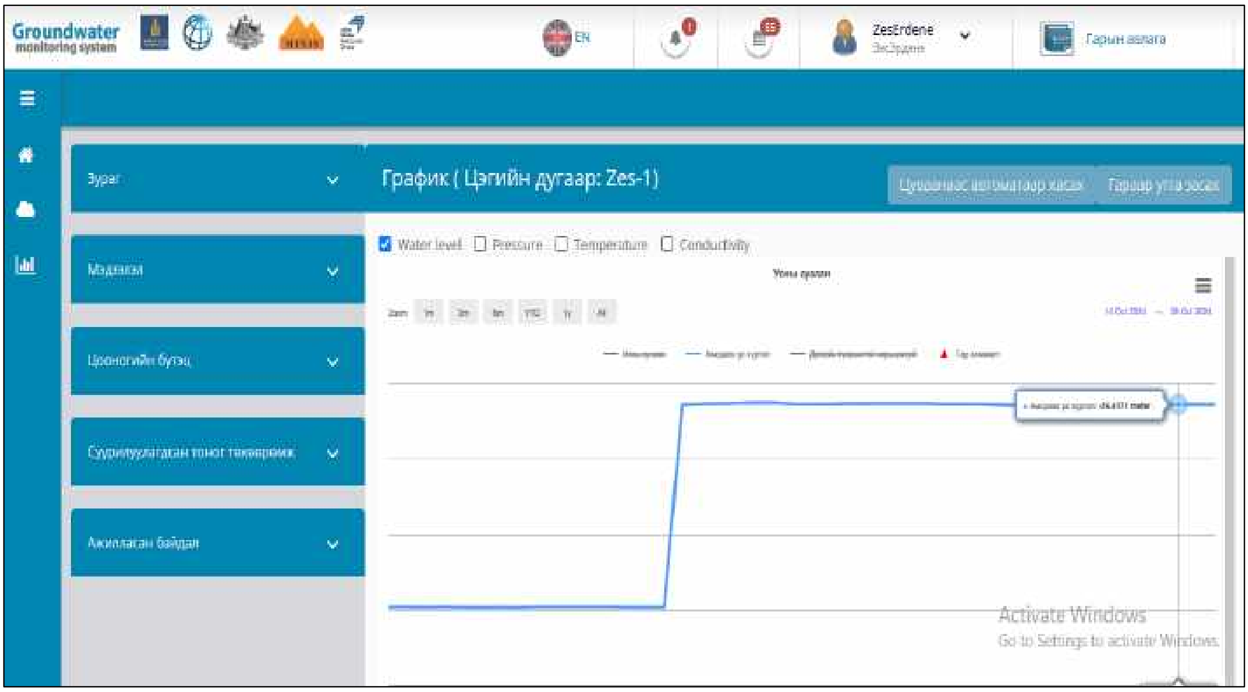

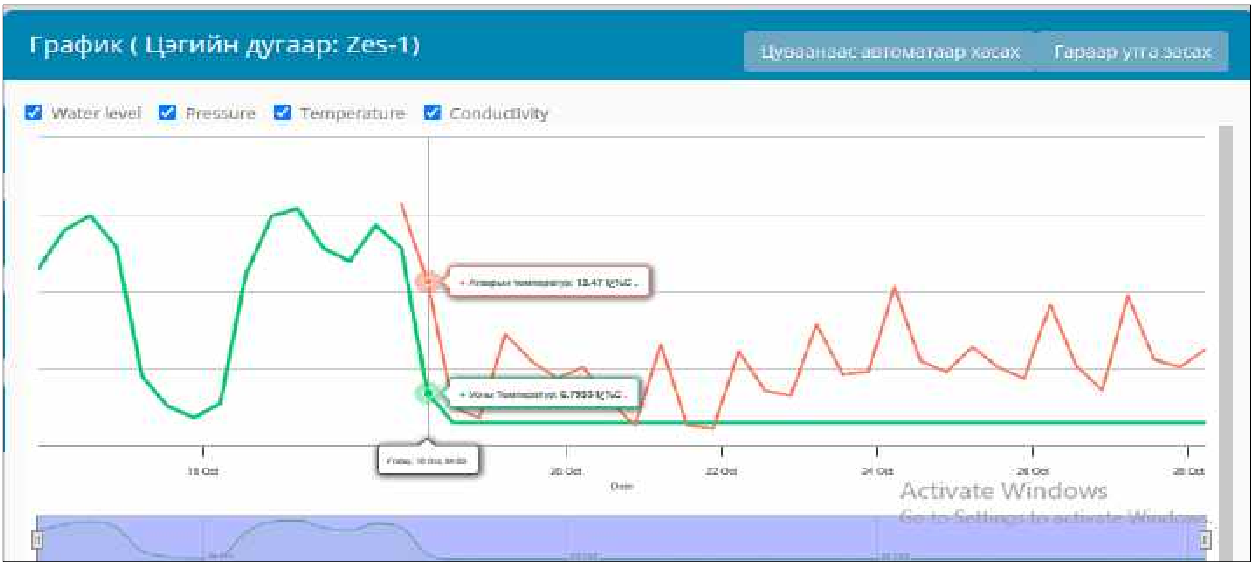

5.2.2. Төслийн талбай дээрх мониторингийн цооногууд болон төслийн талбайн гадна байрлах мониторингийн цооногийг харьцуулж сар бүр шинжилгээ хийлгэх

Орхон аймгийн УЦУОШТ-тэй байгуулсан гэрээний дагуу сар бүр хяналтын цооногуудаас сорьц авч химийн шинжилгээг гүйцэтгүүлдэг. Сорьцыг гүйцэтгэгч байгууллагын инженер техникийн ажилтан ирж авах ба шинжилгээний дүнг итгэмжлэгдсэн лабораторид гүйцэтгэж үр дүнг Байгаль орчны хяналтын байцаагчаар хянуулан хүлээлгэж өгдөг.

Хүснэгт 26. Хяналтын цооногуудын харьцуулсан шинжилгээний дүн

№	Сорьц авсан огноо	Сорьц авсан цооногийн дугаар	Сорьц авсан лаборатори БОШЛ							
			MNS 6148:2010							
			pH	pH стандарт	SO_4 мг/л	SO_4 стандарт (мг/л)	Ж.б (мг/л)	Cu ЗЭХ (мг/л)	Cu стандарт (мг/л)
1	2024.01.26	ХЦ-01	7.60	6.5-8.5	184.00	500.00	10.00	0.023	1.00
2		ХЦ-02	7.52	6.5-8.5	223.20	500.00	10.80	0.564	1.00
3		ХЦ-03	7.65	6.5-8.5	97.80	500.00	10.40	0.030	1.00
4		ХЦ-04	7.78	6.5-8.5	88.80	500.00	6.80	0.026	1.00
5		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.69	6.5-8.5	768.50	500.00	20.00	-	1.00
6	2024.02.26	ХЦ-01	7.70	6.5-8.5	131.10	500.00	5.60	0.005	1.00
7		ХЦ-02	7.43	6.5-8.5	177.20	500.00	13.20	0.471	1.00
8		ХЦ-03	7.88	6.5-8.5	87.90	500.00	16.00	0.046	1.00
9		ХЦ-04	7.97	6.5-8.5	107.20	500.00	5.60	0.023	1.00
10		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.75	6.5-8.5	147.60	500.00	24.80	0.002	1.00
13	2024.03.25	ХЦ-01	7.20	6.5-8.5	125.20	500.00	22.40	0.007	1.00
14		ХЦ-02	7.40	6.5-8.5	170.40	500.00	16.80	0.608	1.00
15		ХЦ-03	7.87	6.5-8.5	90.00	500.00	20.40	0.020	1.00
16		ХЦ-04	7.79	6.5-8.5	102.20	500.00	11.60	0.004	1.00
17		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.98	6.5-8.5	155.10	500.00	6.00	0.029	1.00
18	2024.04.18	ХЦ-01	7.76	6.5-8.5	126.00	500.00	7.60	0.070	1.00
19		ХЦ-02	7.54	6.5-8.5	123.60	500.00	2.00	0.311	1.00
20		ХЦ-03	7.69	6.5-8.5	88.00	500.00	12.00	0.030	1.00

21		ХЦ-04	7.34	6.5-8.5	85.00	500.00	32.40	0.019	1.00
22		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.57	6.5-8.5	139.40	500.00	40.40	0.023	1.00
23	2024.05.24	ХЦ-01	7.74	6.5-8.5	147.10	500.00	16.00	0.030	1.00
24		ХЦ-02	7.49	6.5-8.5	144.50	500.00	27.60	0.284	1.00
25		ХЦ-03	7.75	6.5-8.5	89.10	500.00	12.80	0.033	1.00
26		ХЦ-04	7.83	6.5-8.5	105.30	500.00	11.20	0.017	1.00
27		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.72	6.5-8.5	143.10	500.00	8.00	0.030	1.00
28	2024.06.24	ХЦ-01	7.55	6.5-8.5	152.90	500.00	44.40	0.101	1.00
29		ХЦ-02	7.46	6.5-8.5	164.80	500.00	37.20	0.271	1.00
30		ХЦ-03	7.77	6.5-8.5	99.60	500.00	29.60	0.000	1.00
31		ХЦ-04	7.89	6.5-8.5	130.80	500.00	47.20	0.000	1.00
32		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.82	6.5-8.5	182.80	500.00	43.60	0.000	1.00
33	2024.07.22	ХЦ-01	7.50	6.5-8.5	163.00	500.00	34.00	0.473	1.00
34		ХЦ-02	7.35	6.5-8.5	209.10	500.00	3.60	0.194	1.00
35		ХЦ-03	7.32	6.5-8.5	88.00	500.00	16.00	0.000	1.00
36		ХЦ-04	7.60	6.5-8.5	112.60	500.00	26.80	0.000	1.00
37		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.52	6.5-8.5	197.20	500.00	24.40	0.000	1.00
38	2024.08.22	ХЦ-01	7.76	6.5-8.5	97.40	500.00	9.20	0.000	1.00
39		ХЦ-02	7.44	6.5-8.5	144.90	500.00	19.20	0.120	1.00
40		ХЦ-03	7.68	6.5-8.5	114.60	500.00	4.40	0.004	1.00
41		ХЦ-04	7.58	6.5-8.5	160.50	500.00	20.80	0.000	1.00
42		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.50	6.5-8.5	238.20	500.00	4.00	0.000	1.00
43	2024.09.23	ХЦ-01	7.69	6.5-8.5	282.7	500.00	24.4	0.019	1.00
44		ХЦ-02	7.56	6.5-8.5	253	500.00	18.8	0.111	1.00
45		ХЦ-03	7.70	6.5-8.5	126.6	500.00	30.4	0.054	1.00
46		ХЦ-04	7.63	6.5-8.5	258	500.00	28	0.009	1.00
47		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.87	6.5-8.5	246.5	500.00	36.4	0.004	1.00
48	2024.10.23	ХЦ-01	7.90	6.5-8.5	222.9	500.00	18.8	0.019	1.00
49		ХЦ-02	7.70	6.5-8.5	266.2	500.00	23.2	0.214	1.00
50		ХЦ-03	7.82	6.5-8.5	126.9	500.00	29.6	0.009	1.00
51		ХЦ-04	7.89	6.5-8.5	180.8	500.00	6	0.000	1.00
52		ХЦ-05 (ЗЭХ-01)	7.91	6.5-8.5	310.2	500.00	9.6	0.000	1.00
53	2024.11.20	ХЦ-01	8.02	6.5-8.5	168.5	500.00	6.8	0.022	1.00
54		ХЦ-02	7.89	6.5-8.5	207.9	500.00	5.2	0.251	1.00
55		ХЦ-03	8.05	6.5-8.5	95.4	500.00	4.8	0.063	1.00
56		ХЦ-04	7.89	6.5-8.5	145.1	500.00	5.2	-	1.00
57		ХЦ-05 (ЗЭХ-03)	8.35	6.5-8.5	152.9	500.00	9.2	0.034	1.00
58	2024.12.18	ХЦ-01	8.05	6.5-8.5	122.8	500.00	8.4	0.276	1.00
59		ХЦ-02	7.94	6.5-8.5	215.4	500.00	5.6	0.133	1.00
60		ХЦ-03	7.96	6.5-8.5	113.6	500.00	4.8	0.000	1.00
61		ХЦ-04	8.02	6.5-8.5	145.1	500.00	21.6	0.000	1.00
62		ХЦ-05 (ЗЭХ-04)	7.90	6.5-8.5	118	500.00	12.4	0.000	1.00
Дундаж			**7.72**		**154.34**		**17.2**	**0.088**	

Хүснэгт 27. Хяналтын цооногуудын харьцуулсан шинжилгээний дүнгийн дундаж

№	Сорьц авсан цооногийн дугаар	Шууд хэмжилт			MNS 6148:2010			
		pH	t0	Гүний усны түвшин/м	pH	SO4 мг/л	Ж.б (мг/л)	Cu ЗЭХ-Лаб (мг/л)
1	ХЦ-01	7.68	5.24	31.50	7.60	140.84	18.65	0.03
2	ХЦ-02	7.59	4.98	28.01	7.45	169.71	16.30	0.45
3	ХЦ-03	7.63	4.76	32.11	7.70	94.38	15.20	0.03
4	ХЦ-04	7.51	5.90	26.52	7.72	111.55	20.30	0.02
5	ЗЭХ-01 /ХЦ-05/	7.53	5.50	16.66	7.69	246.49	21.40	0.02

Зураг 17. Хяналтын цооногуудын pH-ын харьцуулсан график

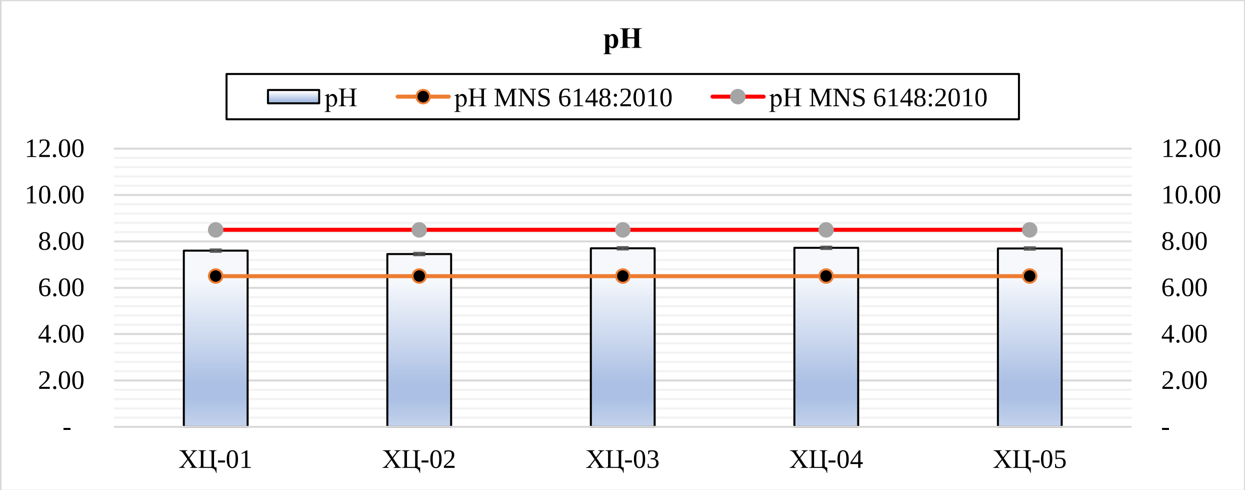

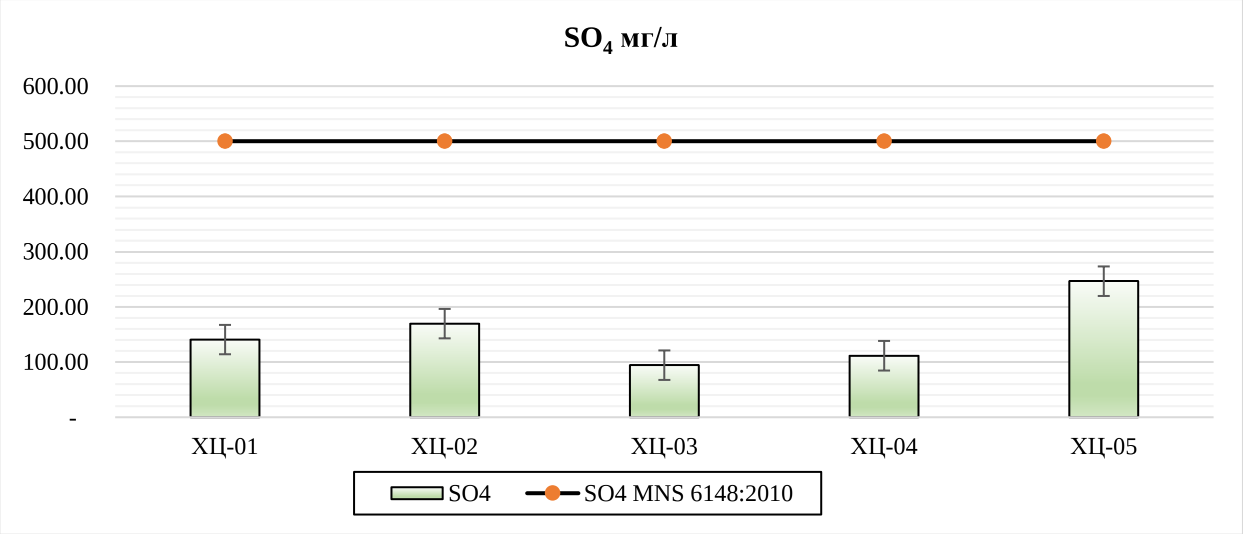

Хяналтын цооногуудын сар бүрийн шинжилгээний дүнг дундажлан MNS 6148:210 стандарт шаардлагад харьцуулан үзэхэд үйлдвэрийн дотоод бүс, гадна талбайд гүний усны чанарын өөрчлөлт илрээгүй стандарт шаардлага хангаж байна.

5.2.3. Үйлдвэрийн бүсээс гадаргын усны чанарт өөрчлөлт орж буй эсэхийг хянах зорилгоор Чингэл голын усанд шинжилгээ хийлгэх

Орхон аймгийн УЦУОШТ-тэй байгуулсан гэрээний дагуу Чингэл голоос 4,5,7,9 саруудад гадаргын усны сорьц авч MNS4586:2018 стандартын дагуу шинжилгээ хийлгэв.

Зураг 19. Чингэл голын усанд шинжилгээний дүн

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

№41

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	2024.07
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	Зэс эрдэнийн хувь ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	Т.Урангоо /техникч/
Сорьцын тоо, төрөл	1, ус
Сорьц авсан огноо	2024.05.15
Шинжилгээний дүн гарсан огноо	2024.07.22
Сорьцын тодорхойлолт	Гадаргын усны шинжилгээний сорьц
Шинжилсэн огноо	2024.05.15-16
Хуудасны тоо	3/3

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 5813:1998	MNS ISO 5815:2015	MNS ISO 6878:2001	MNS ISO 11083:2001	MNS 6833:2020	MNS 6835:2020	MNS 6834:2020	MNS 6779:2020	MNS 6836:2020	MNS 4430:2005	MNS 6272:2011	САЗ 01:2020
Сорьцын нэр	O2 мгO/л	БХХ5 мгO/л	PO4 мгP/л	Cr(VI) мг/л	Пин мг/л	Si мг/л	NO3 мгN/л	NO2 мгN/л	Ж.Б мг/л	Fe мг/л	F мг/л	NH4 мг/л
Чингэл гол	9.32	3.0	0.008	0.003	3.2	4.6	0.50	0.008	6.2	0.10	1.40	0.27
Стандарт MNS 4586:1998	6&4-с багагүй	3	0.1	0.01	10	-	9	0.02	-	-	1.5	0.5

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 10523:2001	MNS ISO 7888:1999	MNS ISO 6059:2005	MNS 1097:2023				MNS 6832:2020	MNS 6271:2011	MNS 4424:2005
Сорьцын нэр	pH	EC	Хат мг-экв/л	Mg мг/л	Ca мг/л	Na+K мг/л	Эрдэсжилт	HCO3 мг/л	SO4 мг/л	Cl мг/л
Чингэл гол	8.56	643	4.64	24.2	53.1	14.0	368.8	186.5	90.2	31.3
Стандарт MNS 4586:1998	6.5-8.5	-	-	-	-	-	-	-	100	300

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: Н.Энхмаа
Хянасан: Ц.Энхтогос
Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын үр дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцод хүчинтэй.

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

№67

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	2024.10
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	Зэс эрдэнийн хувь ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	Т.Урангоо /техникч/
Сорьцын тоо, төрөл	1, ус
Сорьц авсан огноо	2024.09.04
Шинжилгээний дүн гарсан огноо	2024.10.01
Сорьцын тодорхойлолт	Гадаргын усны шинжилгээний сорьц
Шинжилсэн огноо	2024.09.05-06
Хуудасны тоо	1/1

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 5813:1998	MNS ISO 5815:2015	MNS ISO 6878:2001	MNS ISO 11083:2001	MNS 6833:2020	MNS 6835:2020	MNS 6834:2020	MNS 6779:2020	MNS 6836:2020	MNS 4430:2005	MNS 6272:2011	САЗ 01:2020
Сорьцын нэр	O2 мгO/л	БХХ5 мгO/л	PO4 мгP/л	Cr(VI) мг/л	Пин мг/л	Si мг/л	NO3 мгN/л	NO2 мгN/л	Ж.Б мг/л	Fe мг/л	F мг/л	NH4 мгN/л
Чингэл гол	7.74	1.6	0.010	0.012	4.4	5.3	0.30	0.007	7.2	0.11	1.18	0.42
Стандарт MNS 4586:1998	6&4-с багагүй	3	0.1	0.01	10	-	9	0.02	-	-	1.5	0.5

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 10523:2001	MNS ISO 7888:1999	MNS ISO 6059:2005	MNS 1097:2023				MNS 6832:2020	MNS 6271:2011	MNS 4424:2005
Сорьцын нэр	pH	EC	Хат мг-экв/л	Mg мг/л	Ca мг/л	Na+K мг/л	Эрдэсжилт	HCO3 мг/л	SO4 мг/л	Cl мг/л
Чингэл гол	8.78	826	3.99	19.6	47.9	34.8	380.4	130.5	124.8	23.0
Стандарт MNS 4586:1998	6.5-8.5	-	-	-	-	-	-	-	100	300

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: Н.Энхмаа
Хянасан: Ц.Энхтогос
Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын үр дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцод хүчинтэй.

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

№37

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	2024.07
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	Зэс эрдэнийн хувь ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	Т.Урангоо /техникч/
Сорьцын тоо, төрөл	1, ус
Сорьц авсан огноо	2024.07.03
Шинжилгээний дүн гарсан огноо	2024.07.19
Сорьцын тодорхойлолт	Гадаргын усны шинжилгээний сорьц
Шинжилсэн огноо	2024.07.03-05
Хуудасны тоо	1/1

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 5813:1998	MNS ISO 5815:2015	MNS ISO 6878:2001	MNS ISO 11083:2001	MNS 6833:2020	MNS 6835:2020	MNS 6834:2020	MNS 6779:2020	MNS 6836:2020	MNS 4430:2005	MNS 6272:2011	САЗ 01:2020
Сорьцын нэр	O2 мгO/л	БХХ5 мгO/л	PO4 мгP/л	Cr(VI) мг/л	Пин мг/л	Si мг/л	NO3 мгN/л	NO2 мгN/л	Ж.Б мг/л	Fe мг/л	F мг/л	NH4 мгN/л
Чингэл гол	7.19	3.6	0.013	0.006	10.4	7.2	0.51	0.021	25.6	0.43	1.36	0.16
Стандарт MNS 4586:1998	6&4-с багагүй	3	0.1	0.01	10	-	9	0.02	-	-	1.5	0.5

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 10523:2001	MNS ISO 7888:1999	MNS ISO 6059:2005	MNS 1097:2023				MNS 6832:2020	MNS 6271:2011	MNS 4424:2005
Сорьцын нэр	pH	EC	Хат мг-экв/л	Mg мг/л	Ca мг/л	Na+K мг/л	Эрдэсжилт	HCO3 мг/л	SO4 мг/л	Cl мг/л
Чингэл гол	8.48	653	3.88	15.8	51.7	71.2	512.2	270.9	82.0	20.6
Стандарт MNS 4586:1998	6.5-8.5	-	-	-	-	-	-	-	100	300

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: Н.Энхмаа
Хянасан: Ц.Энхтогос
Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын үр дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцод хүчинтэй.

УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

№41

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИЙН СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	2024.07
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	Зэс эрдэнийн хувь ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	Т.Урангоо /техникч/
Сорьцын тоо, төрөл	1, ус
Сорьц авсан огноо	2024.04.08
Шинжилгээний дүн гарсан огноо	2024.07.22
Сорьцын тодорхойлолт	Гадаргын усны шинжилгээний сорьц
Шинжилсэн огноо	2024.04.08-09
Хуудасны тоо	3/2

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 5813:1998	MNS ISO 5815:2015	MNS ISO 6878:2021	MNS ISO 11083:2001	MNS 6833:2020	MNS 6835:2020	MNS 6834:2020	MNS 6779:2020	MNS 6836:2020	MNS 4430:2005	MNS 6272:2011	САЗ 01:2020
Сорьцын нэр	O2 мгO/л	БХХ5 мгO/л	PO4 мгP/л	Cr(VI) мг/л	Пин мг/л	Si мг/л	NO3 мгN/л	NO2 мгN/л	Ж.Б мг/л	Fe мг/л	F мг/л	NH4 мг/л
Чингэл гол	7.68	1.4	0.173	0.008	3.3	9.0	0.47	0.018	25.8	0.09	0.72	0.26
Стандарт MNS 4586:1998	6&4-с багагүй	3	0.1	0.01	10	-	9	0.02	-	-	1.5	0.5

Шинжилгээний аргачлал	MNS ISO 10523:2001	MNS ISO 7888:1999	MNS ISO 6059:2005	MNS 1097:2023				MNS 6832:2020	MNS 6271:2011	MNS 4424:2005
Сорьцын нэр	pH	EC	Хат мг-экв/л	Mg мг/л	Ca мг/л	Na+K мг/л	Эрдэсжилт	HCO3 мг/л	SO4 мг/л	Cl мг/л
Чингэл гол	7.94	555	4.12	23.6	51.7	100.2	638.8	283.6	192.7	7.1
Стандарт MNS 4586:1998	6.5-8.5	-	-	-	-	-	-	-	100	300

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: Н.Энхмаа
Хянасан: Ц.Энхтогос
Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын үр дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцод хүчинтэй.

Хүснэгт 28. Чингэл голын усанд шинжилгээний дүн

№	Үзүүлэлт	2024.04.08	2024.05.15	2024.07.03	2024.09.04	Дундаж	MNS 4586:1998
1	pH	7.94	8.56	8.48	8.79	8.44	6.5-8.5
2	Ж/б (мг/л)	25.8	6.2	25.6	7.2	16.20	-
3	$БХХ_5$ (мгО/л)	1.4	3.0	3.6	1.6	2.40	3.00
4	Пич(мг/л)	3.3	3.2	10.4	4.4	5.33	10.00
5	NO_3 (мгN/л)	0.47	0.50	0.51	0.30	0.45	9.00
6	NO_2 (мгN/л)	0.018	0.008	0.021	0.007	0.01	0.02
7	PO_4 (мгР/л)	0.173	0.005	0.013	0.010	0.05	0.10
8	NH_4 (мгN/л)	0.26	0.27	0.10	0.42	0.26	0.50
9	EC	555	643	653	626	619.25	-
10	O_2 (мгО/л)	7.58	9.32	7.19	7.74	7.96	4-6
11	Хатуулаг (мг-экв/л)	4.52	4.64	3.88	3.99	4.26	-
12	Калци (Ca^{2+})	51.7	53.1	51.7	47.9	51.10	-
13	Магни (Mg^{2+})	23.6	24.2	15.8	19.5	20.78	-
14	Натри+Кали (Na^{+}+K^{+})	100.2	14.0	71.2	34.8	55.05	-
15	Хлорид (CL-)	7.1	21.3	20.6	23.0	18.00	300.0
16	SO_4 (мг/л)	192.7	90.2	82.0	124.6	122.38	100.0
17	Эрдэсжилт	638.9	368.8	512.2	380.4	475.08	-
18	Төмөр (Fe)	0.09	0.10	0.43	0.11	0.18	-
19	Фтор (F)	0.720	1.400	1.200	1.180	1.125	1.500
20	Хром (Cr^{VI})	0.008	0.003	0.006	0.012	0.007	0.010
21	HCO_3 мг/л	263.6	166.0	270.9	130.6	207.78	-

Шинжилгээний дүнг MNS 4586:1998 стандартад харьцуулан үзэхэд ууссан хүчилтөрөгч O_2 (мгО/л) 1.33 дахин их, сульфат SO_4 (мг/л) 1.22 дахин их байна. Энэ байгалийн процесс, усны урсгалаас хамааран уусан хүчилтөрөгчийн агууламж нэмэгдсэн байж болох бөгөөд сульфатын хувьд гадаргын эрдэс чулуулгийн агуулга нэмэгдсэн, хур борооноос хамааран үерийн усаар бохирдсон байх байгалийн зүй тогтолтой гэж үзэж байна.

5.2.4. Ус ашиглах дүгнэлтийг холбогдох байгууллагаар гаргуулж, усны нөөц ашигласны төлбөрийг төлж барагдуулах

Усны тухай хуулийн дагуу Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг “Усны газар”-аас 2024.06.04-ний өдрийн Е-2404-000013 тоот “Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ийг гаргуулсан ба “Орхон-чулуут голын сав газрын захиргаа”-ны даргын баталсан 2024 оны 06 сарын 10-ны өдрийн А/14 тоот “Ус ашиглах зөвшөөрөл”-ийг авч 2024 оны 06 сарын 22-ны өдрийн ҮҮГ-24/053 тоот “Ус ашиглах гэрээ”-г байгуулсан ба “Ус ашиглах эрхийн бичиг”-ийг 2023 оны 7 сарын 17-оос 2026 оны 7 сарын 17 хүртэл 3 жилийн хугацаатайгаар авч ажиллаж байна. Манай компани нь унд ахуй, уурын зуух, үйлдвэрлэлийн технологи, хүдэр тээврийн зам усалгаа, мод усалгаа гэсэн 5 зориулалтаар 2024 онд **87,476.0** $м^3$ ус ашигласан бөгөөд Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн дагуу **133,757,418.17** төгрөгийг Орхон аймгийн татварын албанд төлөөд байна. Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх заалтын дагуу 2024 оны 1,2,3,4-р улирлын хаягдал усны дүгнэлтийг ЗГХА “Усны газар”-аар гаргуулж 2,874,140.00 төгрөгийг Орхон аймгийн татварын албанд төлөөд байна. Мөн https://etax.mta.mn/app/dashboard сайтад “Ус бохирдуулсны төлбөрийн тайлан” /ТТ-25/, “Усны нөөц ашигласны төлбөрийн тайлан” /ТТ-17(1) тайлангуудыг хуулийн хугацаанд тайлагнав.

Зураг 20. Уст цэгийн байршил, гүний худгууд

Зураг 21. Ус ашиглах дүгнэлт зөвшөөрөл, гэрээ

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

Зөвшөөрөл олгох тухай
ДАРГА Ч.ОТГОНБААТАР

УС АШИГЛАХ ЭРХИЙН БИЧИГ

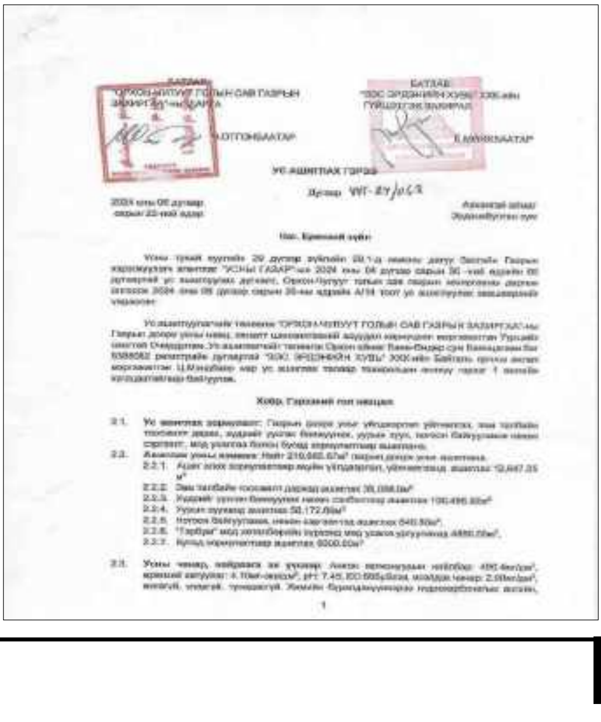
УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

5.2.5. Ус хэрэглээний бүртгэл хөтөлж технологийн болон ахуйн бохир ус дамжуулах хоолойнуудын схем зургийн дагуу технологийн болон ахуйн бохир ус, асгарч болзошгүй аюулаас сэргийлэн тогтмол үзлэг шалгалтыг хийж байх

Манай компани нь ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулах 5 ширхэг гүний худагтай бөгөөд одоогоор ЗЭХ-02 гүний худаг эвдрэлтэй бусад худгууд хэвийн ажиллаж байна. Гүний худгууд бүгд баталгаажсан тоолууртай бөгөөд гүний худгуудаас нэгдсэн усан санд төвлөрүүлэн унд ахуй, үйлдвэрлэл технологи, уурын зуухны хэсгүүдэд түгээдэг. Худгуудын тоолуурын бүртгэлийн өглөө 8 цаг, орой 20 цагт тогтмол бүртгэдэг бөгөөд сар бүрийн 1-ний өдөр нэгдсэн байдлаар сарын нийт хэрэглээг гаргаж баталгаажуулан санхүүгийн хэлтсийн төлбөрийн жагсаалтад оруулдаг.

Хүснэгт 29. Гүний худгуудын мэдээлэл

№	Гүний худгийн дугаар	Гүний худгийн нэр	Байршлын координат	Тоолуурын марк	Тоолуурын дугаар	Гэрчилгээ, лацны дугаар
1	Гүний худаг-1	(ЗЭХ-01)	N:48^{0}58’50.30 E: 104^{0}08.09	LXLG-65	2204001850	ЭУ 081301 Лац-015
2	Гүний худаг-2	(ЗЭХ-02)	N:48^{0}58’50.78 E: 104^{0}08’09.95	Эвдрэлтэй		
3	Гүний худаг-3	(ЗЭХ-03)	X: 5425852.0 Y: 436700.0	LXLG-50 (40.0м3/ц)	2310099929	ЭУ 138081 Лац-017
4	Гүний худаг-4	(ЗЭХ-04)	X: 5425852.0 Y: 436376.0	LXSG (15.0м3/ц)	202200340	ЭУ 045914 Лац-57
5	Гүний худаг-5	(ЗЭХ-05)	X: 5425802.0 Y: 436490.0	LXLG-65 (25.0м3/ц)	2204001850	ЭУ 081301 Лац-015

Зураг 22. Гүний худгуудын байршил

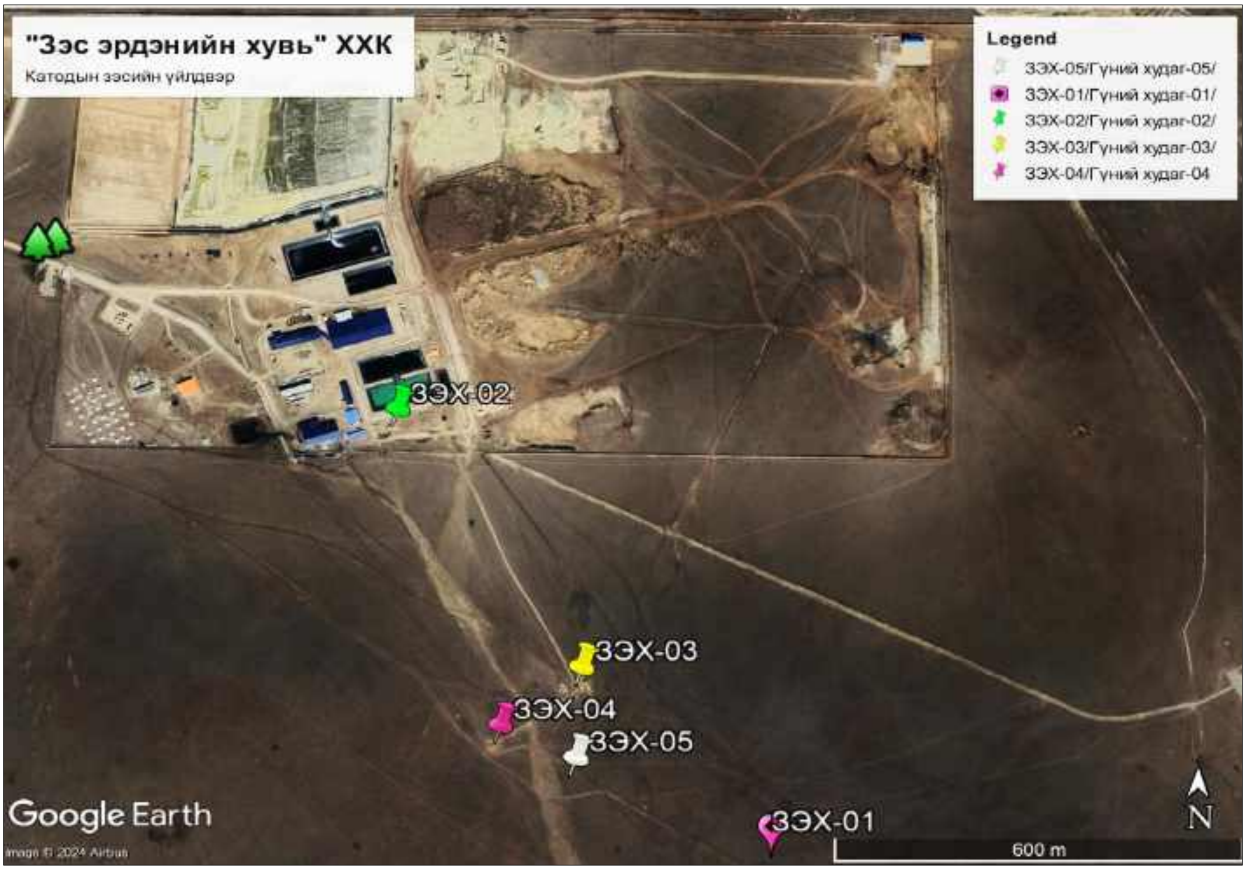

Хүснэгт 30. Ус ашиглалтын бүртгэл (үйлдвэр технологи, хүдэр тээврийн технологийн зам, мод усалгаа)

№	Худаг, тоолуурын дугаар	2024 оны 1-12 сар								
		Үйлдвэр, технологи/м^3			Хүдэр тээврийн технологийн замын усалгаа/м^3			Мод усалгаа/м^3		
		Үйлдвэр	Нэгж үнэ/төг	Нийт үнэ/төг	Персиммон ХХК	Нэгж үнэ/төг	Нийт үнэ/төг	"Тэрбум мод"	Нэгж үнэ/төг	Нийт үнэ/төг
2024 оны 1 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	5,258.0	2,076.9	10,920,340.2	-	197.80	-	-	74.18	-
2024 оны 2 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	4,948.0	2,076.9	10,276,501.2	-	197.80	-	-	74.18	-
2024 оны 3 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	6,471.0	2,076.9	13,439,619.9	-	197.80	-	-	74.18	-
2024 оны 4 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	6,430.0	2,076.9	13,354,467.0	841.00	197.80	166,349.80	-	74.18	-
	ЗЭХ-03 (2310099929)									
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
	ЗЭХ-04 (202200340)									
2024 оны 5 сар	ЗЭХ-03 (2310099929)	6,940.0	2,076.9	14,413,686.0	2,164.00	197.80	428,039.20	-	74.18	-
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
	ЗЭХ-04 (202200340)									
2024 оны 6 сар	ЗЭХ-03 (2310099929)	4,870.0	2,076.9	10,114,503.0	1,989.00	197.80	393,424.20	157.0	74.18	11,646.26
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
	ЗЭХ-04 (202200340)									
2024 оны 7 сар	ЗЭХ-03 (2310099929)	1,863.0	2,076.9	3,869,264.7	-	-	-		-	-
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
	ЗЭХ-04 (202200340)	-	-	-	913.00	197.80	180,591.40	139.0	74.18	10,311.02
2024 оны 8 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	505.0	2,076.9	1,048,834.5	1,993.00	197.80	394,215.40	102.0	74.18	7,566.36
	ЗЭХ-03 (2310099929)	1,871.0	2,076.9	3,885,879.9	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
	ЗЭХ-04 (202200340)	Эвдэрсэн								
2024 оны 9 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	-	-	-	2,923.00	197.80	578,169.40	146.0	74.18	10,830.28
	ЗЭХ-03 (2310099929)	3,174.0	2,076.9	6,592,080.6	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-04 (202200340)				-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-05 (2204001850)				-	-	-	-	-	-

2024 оны 10 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	-	-	-	1,066.00	197.80	210,854.80	266.0	74.18	19,731.88
	ЗЭХ-03 (2310099929)	9,271.0	2,076.9	19,254,939.9	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-04 (202200340)				-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-05 (2204001850)				-	-	-	-	-	-
2024 оны 11 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	Хөлдсөн								
	ЗЭХ-03 (2310099929)	4,868.0	2,076.9	10,110,349.2	720.00	197.80	142,416.00	-	-	-
	ЗЭХ-04 (202200340)									
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
2024 оны 12 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	Хөлдсөн								
	ЗЭХ-03 (2310099929)	6,259.0	2,076.9	12,999,317.1	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-04 (202200340)									
	ЗЭХ-05 (2204001850)									
Нийт		**62,728.0**		**130,279,783.2**	**12,609.0**		**2,494,060.2**	**810.0**		**60,085.80**

Хүснэгт 31. Ус ашиглалтын бүртгэл (унд ахуй, уурын зуух)

№	Худаг, тоолуурын дугаар	2024 оны 1-12 сар								
		Тоолуурын заалт /эхлэл/	Тоолуурын заалт /төгсгөл/	Зөрөө/$м^3$	Унд ахуй /Гал тогоо/	Унд ахуй/$м^3$		Уурын зуух/$м^3$		
						Нэгж үнэ/төг	Нийт үнэ/төг	OSMOS	Нэгж үнэ/төг	Нийт үнэ/төг
2024 оны 1 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	42243	48193	5,950.0	205.0	96.43	19,768.2	487.0	74.18	36,125.7
2024 оны 2 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	48193	53802	5,609.0	167.0	96.43	16,103.8	494.0	74.18	36,644.9
2024 оны 3 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	53802	61902	8,100.0	262.0	96.43	25,264.7	1,367.0	74.18	101,404.1
2024 оны 4 сар	ЗЭХ-03 (202100835)	61902	63505	1,603.0	592.0	96.43	57,086.6	858.0	74.18	63,646.4
	ЗЭХ-03 (2310099929)	0	2474	2,474.0						
	ЗЭХ-05 (2204001850)	0	2028	2,028.0						
	ЗЭХ-04 (202200340)	0	2616	2,616.0						
	ЗЭХ-03 (2310099929)	2474	5950	3,476.0	122.0	96.43	11,764.5	472.0	74.18	35,013.0

2024 оны 5 сар	ЗЭХ-05 (2204001850)	2616	6674	4,058.0						
	ЗЭХ-04 (202200340)	2028	4192	2,164.0						
2024 оны 6 сар	ЗЭХ-03 (2310099929)	6674	9661	2,987.0	351.0	96.43	33,846.9	399.0	74.18	29,597.8
	ЗЭХ-05 (2204001850)	5950	8583	2,633.0						
	ЗЭХ-04 (202200340)	4192	6338	2,146.0						
2024 оны 7 сар	ЗЭХ-03 (2310099929)	9661	11266	1,605.0	287.0	96.43	27,675.4	582.0	74.18	43,172.8
	ЗЭХ-05 (2204001850)	8583	9710	1,127.0						
	ЗЭХ-04 (202200340)	6338	7390	1,052.0	-	-	-	-	-	-
2024 оны 8 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	0	2600	2,600.0	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-03 (2310099929)	11266	13121	1,855.0	63.0	96.43	6,075.1	317.0	74.18	23,515.1
	ЗЭХ-05 (2204001850)	9710	10106	396.0						
	ЗЭХ-04 (202200340)	7390	7390	-	эвдрэлтэй					
2024 оны 9 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	2600	6414	3,814.0	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-03 (2310099929)	13121	14704	1,583.0	782.0	96.43	75,408.3	417.0	74.18	30,933.1
	ЗЭХ-04 (202200340)	7390	8091	701.0						
	ЗЭХ-05 (2204001850)	10106	11450	1,344.0						
2024 оны 10 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	6414	7557	1,143.0	-	-	-	-	-	-
	ЗЭХ-03 (2310099929)	14704	18966	4,262.0	249.0	96.43	24,011.1	1,023.0	74.18	75,886.1
	ЗЭХ-04 (202200340)	8091	11241	3,150.0						
	ЗЭХ-05 (2204001850)	11450	14770	3,320.0						
2024 оны 11 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	7557	7557	-	хөлдсөн					
	ЗЭХ-03 (2310099929)	18966	21467	2,501.0	331.0	96.43	31,918.3	504.0	74.18	37,386.7
	ЗЭХ-04 (202200340)	11241	13089	1,848.0						
	ЗЭХ-05 (2204001850)	14770	16844	2,074.0						
2024 оны 12 сар	ЗЭХ-01 (2403100031)	7557	7557	-	хөлдсөн					
	ЗЭХ-03 (2310099929)	21467	24340	2,873.0	324.0	96.4	31,243.3	674.0	74.2	49,997.3
	ЗЭХ-04 (202200340)	13089	15133	2,044.0						
	ЗЭХ-05 (2204001850)	16844	19184	2,340.0						
Нийт				**87,476.0**	**3,735.0**		**360,166.1**	**7,594.0**		**563,322.9**

Хүснэгт 32. Ус ашиглалтын бүртгэл (нэгдсэн 1-12сар)

№	Зориулалт	Ашигласан ус/м^3	Мөнгөн дүн/төг
1	Унд ахуй/м^3	3,735.00	360,166.05
2	Уурын зуух/м^3	7,594.00	563,322.92
3	Үйлдвэр/м^3	62,728.00	130,279,783.20
4	Хүдэр тээврийн технологийн замын усалгаа/м^3	12,609.00	2,494,060.20
5	Мод усалгаа/м^3	810	60,085.80
Нийт		**87,476.00**	**133,757,418.17**

Зураг 23. Усны хэрэглээ (%)

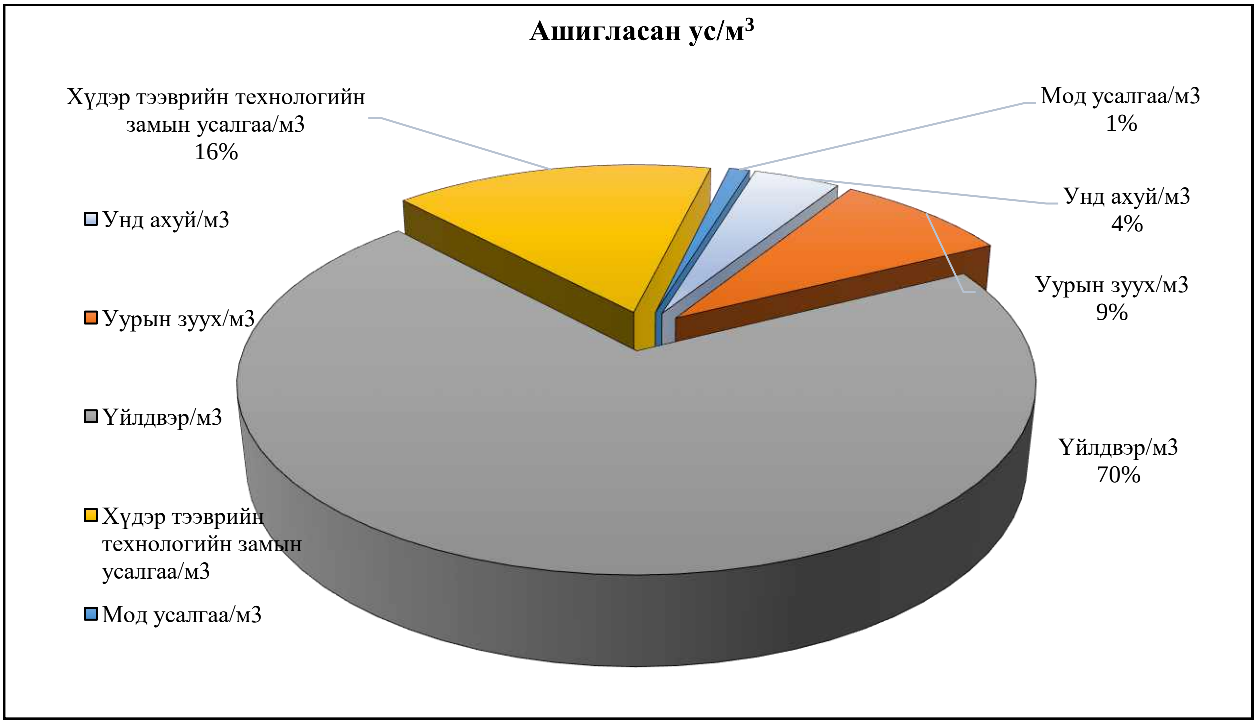

Зураг 24. 2024 оны эхний хагас жилийн ус ашиглалтын төлбөр

Худалдаа Хөгжлийн Банк Огноо: **2024.08.28 12:25:47**

Шилжүүлгийн мэдээлэл

Журналын №: **183972179**

Системийн огноо: **2024.08.28**

Нэр: **ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК**

Илгээгч	Дансны дугаар: **432020941**	Нэр **ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК**	Дүн **73,984,843.36 MNT**	Ханш **1.00**
/ далан гурван сая есөн зуун наян дөрвөн мянга найман зуун дөчин гурван төгрөг гучин зургаан мөнгө /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: **040000** Дансны дугаар	Банкны нэр **Худалдаа Хөгжлийн Банк** Нэр	**73,984,843.36 MNT**	**1.00**

Гүйлгээний утга:
EB -3240803694966-Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр-О

5.3. ХӨРСНИЙ ЧАНАРТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

5.3.1. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн бүртгэлийг хийж эвдрэл гэмтэл үүсэж буй эсэхэд ажлын байрны үзлэг хяналт хийх, түлш хөрсөнд алдагдахаас сэргийлэх

Манай үйлдвэрийн бүсэд зөөврийн дизель цахилгаан эх үүсгэвэр 4 ширхэг байгаа бөгөөд шаардлагатай үед зөөж ашигладаг. Зөөвөрлөхдөө аюулгүй ажиллагаа маш сайн хангадаг ба зөвхөн өргөх механизм (погрузчики), болон чиргүүлээр дээр байрлуулж зөөвөрлөдөг. Дизель цахилгаан үүсгүүрүүдэд эвдрэл гэмтэл үүсэж буй эсэхэд үзлэг хяналт хийх болон засвар үйлчилгээний ажлыг компанийн авто засварын хэсэг хариуцан ажилладаг бөгөөд төлөвлөгөөт үзлэг шалгалтыг хуваарийн дагуу хийж, шаардлагатай үед эвдрэл гэмтлийг оношилж түргэн шуурхай засварлан бэлтгэл бэлэн байдлыг хангадаг.

Хүснэгт 33. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн бүртгэл

№	Техник тоног төхөөрөмжийн нэр	Техникийн ерөнхий нэр	Эвдрэл гэмтэл	Байгаль орчны ажлын байрны үзлэг	Байгаль орчны үзлэг хяналт хийсэн ажилтан
1	3516 Generstor set	Дизель цахилгаан үүсгүүр	Үгүй	сар бүр	Б.Сансар
2	Цэнхэр генератор 135КВ	Дизель цахилгаан үүсгүүр	Үгүй	сар бүр	Б.Сансар
3	Ногоон генератор 50КВ	Дизель цахилгаан үүсгүүр	тийм	сар бүр	Б.Сансар
4	Цэнхэр генератор 50КВ	Дизель цахилгаан үүсгүүр	үгүй	сар бүр	Б.Сансар

Хүснэгт 34. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн мэдээлэл

№	Техник тоног төхөөрөмжийн нэр	Үйлдвэр/бренд/	Үйлдвэрлэгдсэн он	Арлын дугаар	Хөдөлгүүрийн модел
1	3516 Generstor set	Caterpillar	2020	JCG00154	CAT3516
2	Цэнхэр генератор 135КВ	Stamford	2015	X15L491452	6BTAA5.9-G2
3	Ногоон генератор 50КВ	Хятад yuchaii	2017	-	ZH4105ZD
4	Цэнхэр генератор 50КВ	Хятад yuchaii	2024	-	ZH4105ZD

Хүснэгт 35. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн үзлэг хяналт, засвар үйлчилгээний бүртгэл

№	Техник тоног төхөөрөмжийн нэр	Хийгдсэн засвар үйлчилгээ, задаргаа, угсаргааны ажлын тэмдэглэл	Он сар өдөр	Ээлж	Эвдрэл гэмтлийн ангилал
1	Ногоон генератор 50КВ	Техникийг байрлуулж хөдөлгүүрийг асааж үзлэг хийсэн. Клапан дуутай, РМ үйлчилгээ хийх шаардлагатай	2024.04.04	өдөр	хөдөлгүүр
2	Цэнхэр генератор 135КВ	Генераторыг гращд байрлуулж хөдөлгүүрийн маслог тосож маслоны шүүр түлшний шүүр, агаар шүүгчийг шинээр сольж хөдөлгүүрийн масло	2024.05.02	өдөр	төлөвлөгөөт үйлчилгээ

		/mannol 20w50/ шинээр хийж ажилд гаргасан.			
3	Цэнхэр генератор 135КВ	Техникт клемний толгой, богино холбогчийн кабель шинээр сольж тавьсан	2024.05.06	өдөр	төлөвлөгөөт үйлчилгээ
4	Цэнхэр генератор 135КВ	Генераторыг зөөж байрлуулан клемны толгой шинээр сольж тавьж ажилд гаргасан	2024.06.07	өдөр	төлөвлөгөөт үйлчилгээ

Зураг 25. Дизель цахилгаан үүсгүүрийн үзлэг хяналт, засвар үйлчилгээ, зөөвөрлөлт

5.3.2. Хаягдал тосыг мэргэжлийн байгууллагад хүлээлгэн өгөх, хөрс, усанд алдагдахаас урьдчилан сэргийлж хуурай техникийн сода \Na2CO3\-оор саармагжуулалт хийх бэлэн байдлыг хангах

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК болон “Хай Би Ойл” ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 2 сарын 5-ны өдрийн ХХАГ-25/015 тоот “ТЕХНИКИЙН ХАЯГДАЛ ТОС НИЙЛҮҮЛЭХ, ХҮЛЭЭН АВАХ ГЭРЭЭ”-ний дагуу Засгийн газрын 2018 оны 116-р тогтоолын 1,2-р хавсралт болох “Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам”, Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02-р сарын сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал, Хог хаягдлын тухай хуулийн шаардлагад нийцүүлэн аюултай хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагад дахин ашиглалтад хүлээлгэн өгөв.

Хаягдал тосны хэмжээ 7.0тн бөгөөд тээвэрлэлтийг “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-иас хийж “Аюултай хог хаягдлын дагалдах бичиг”-ээр баталгаажуулан “Хай Би Ойл” ХХК-ийн Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгинохайрхан дүүрэг , 20-р хороо, Сонсголон /18135/, Товчооны зам 59 тоот. Утас: 99904034, 80010277 байранд хүлээлгэн өгөв.

Зураг 26. Мэргэжлийн байгууллагатай байгуулсан гэрээ, акт

БАТЛАВ.
"ХАЙ БИ ОЙЛ" ХК-ийн
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Ш.АМАР-ОТГОН

БАТЛАВ.
"ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ" ХХК-ийн
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Б.МӨНХБААТАР

ТЕХНИКИЙН ХАЯГДАЛ ТОС
НИЙЛҮҮЛЭХ, ХҮЛЭЭН АВАХ ГЭРЭЭ

2024 оны 02 р сарын 05-ны өдөр №24/02 ХҮВТ-24/015 Улаанбаатар хот

Энэхүү "Техникийн хаягдал тос нийлүүлэх, хүлээн авах Гэрээ" /цаашид "Гэрээ" гэх/-г,

Нэг Талаас, 2615134 тоот регистр, 9010001063 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай Улаанбаатар, Сонгинохайрхан дүүрэг, 20-р хороо, Сонсголон /18135/, Товчооны зам 59 тоот хаягт байрлах **"ХАЙ БИ ОЙЛ" ХК-г** төлөөлж менежер ажилтай Л.Даваагэрэл, /цаашид хог хаягдал "Хүлээн авагч" гэх/,

Нөгөө талаас, 5388082 регистр, 9011779093 тоот улсын бүртгэлийн дугаартай, Орхон, Баян-Өндөр, 11-р баг, Цагаанчулуут, 7 хороолол, Спорт цогцолбор байрлах, **"ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ"** ХХК /цаашид "Нийлүүлэгч" гэх/, түүнийг төлөөлж Байгаль орчин эрхэлсэн мэргэжилтэн Ц.Мөнхбаяр, /цаашид хамтад нь "Талууд" гэх/ бид нар

Монгол Улсын Иргэний хуулийн 189 дугаар зүйл, Хог хаягдлын тухай хуулийн 5-р бүлэг, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Байгаль орчинг хамгаалах тухай хууль, Засгийн газрын 2018 оны 116-р тогтоолын 1, 2 -р хавсралтаар батлагдсан "Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам", Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг үндэслэн энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Энэхүү гэрээгээр аюултай хог хаягдал Нийлүүлэгч нь үйл ажиллагаандаа ашиглаж буй машин механизм, генератор, тоног төхөөрөмж, хөдөлгүүрийн засвар үйлчилгээ, гидрийн болон моторын тосыг солих үед гарсан техникийн хаягдал тос болох аюултай хог хаягдал /цаашид "АХХ" гэх/-ийг Хүлээн авагчид хүлээлгэн өгч устгуулах, түүнтэй холбоотой хөлбөгдох үйлчилгээний хөлсийг бүрэн төлөх, Хүлээн авагч аюултай хог хаягдлыг хүлээн авахтай холбоотой тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагааг хариуцан гүйцэтгэх, болон бусад холбогдох харилцааг зохицуулахад оршино.

1.1 Энэхүү Гэрээний Хавсралт нь Хүлээн авагчийн Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар http://opendata.burtgel.gov.mn/lesinfo/2615134 (Хавсралт №1), Хүлээн авагчийн "Аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл"-ийн хуулбар (Хавсралт №2), Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт "Аюултай хог хаягдал хаягдлын дагалдах бичиг" (Хавсралт №3), болон бусад холбогдох баримтуудаас бүрдэнэ.

1

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ,
ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ, УСТГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар 0000003 Олгосон: 2020.07.01

Хавсралт 1 -д заасан нөхцлийн дагуу аюултай хог хаягдал Авто тээврээс гарч буй ашиглагдсан тосыг тээвэрлэх, цуглуулах хадгалах, дахин боловсруулах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг 9010001063 улсын бүртгэлийн дугаартай 2615134 регистрийн дугаартай "Хай Би Ойл" ХК -д 2020 оны 06 дугаар сарын 29 -ны өдрөөс 2025 оны 06 дугаар сарын 29 -ны өдөр 5 жилийн хугацаагаар олгов.

Үйл ажиллагаа эрхлэх талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэгчийн бүртгэлийн дугаар 0000009
Аж ахуйн нэгжийн хаяг: Улаанбаатар аймаг, хот Сонгинохайрхан сум, дүүргийн 20-р баг, хорооны Үйлдвэрлэл нүүрсний газрын урд (гудамж, байрны нэр, дугаар)
Зөвшөөрөл олгосон үйл ажиллагаа явуулах газрын байршил: Улаанбаатар аймаг, хот Сонгинохайрхан сум, дүүргийн 20-р баг, хорооны Үйлдвэрлэл нүүрсний газрын урд (байрны нэр/гудамжны нэр, дугаар)

Хавсралт нь энэхүү зөвшөөрлийн салшгүй нэг хэсэг болно.

Зөвшөөрөл олгосон:

БОАЖ-ын сайд Н.Цэрэнбат
(байгууллагын нэр, албан тушаал) (гарын үсэг, тамга) (овог нэр)

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ

№ АХХ-24/01
Дагалдах бичгийн дугаар: АХХ-24/01
/ нэгдэлсэн мэдээлэлд хэвлэн дугаар тэрдэнэ /

1.Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК
Регистрийн дугаар: **5388082**
БОАЖЯ Хог хаягдлын мэдээллийн сан
Бүртгэлийн дугаар: № 001533

2. Аюултай хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн:
Овог нэр: Ц.Мөнхбаяр; Албан тушаалтан: Байгаль орчны аялал мэргэжилтэн; Гарын үсэг: [signature]; Огноо: 2024 он 02 сар 05 өдөр

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: 7277 ОРН
2/ Жолоочийн утасны дугаар:99072016
3/ Тээвэрлэгч иргэний нэр: Б.Жаргал /РД ОД85071719/

4. Аюултай хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

	Аюултай хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилал	Сав-лагааны бүхэл	Савны дугаар	Савны төрөл	Хэмжээ /кг	Нэгж/кг Эзлэхүүн	Аюултай хог хаягдлын код
1	Хаягдал тулш /шатах, тослох материал/	Аюултай	битүү	150109	[illegible]	6000.0	кг (1тонн хувинцар сав)	130205
2	Хаягдал тулш /шатах, тослох материал/	Аюултай	битүү	150104	Төмөр бочка	1040.0	кг (5 ширхэг)	130205
3								

5. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл: АНХААР! Уураштай ба шатамхай шингэн. Нүд болон арьсыг цочроно. Хавьцаа хэрэглэхүүд, от дөл болон өө галаас хол байлга. Уур болон манангаар нь амьсгалахаас зайлсхий. Арьс, нүд болон хувцасанд хүрэхээс болгоомжил. Байгаль орчинд асгарал үүсгэхээс сэргийлж, замын хөдөлгөөний дүрмийг чанд мөрдөнө.
АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААГ САЙТАР ХАНГА.

6. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан :
1. Овог нэр: О.Ганчимэг Гарын үсэг: [signature] 2024 Он 02 сар 05 өдөр
2. Овог нэр: .... Гарын үсэг .... Он ...... сар ...... өдөр

7. Үл зохицол: ҮГҮЙ

8. Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: **"Хай Би Ойл" ХХК О.Ганчимэг Утас:99904034**
Регистрийн дугаар: **615134**
БОАЖЯ Хог хаягдлын мэдээллийн сан
Бүртгэлийн дугаар: **№ 0000009**
Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан:
Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгинохайрхан дүүрэг , 20-р хороо, Сонсголон /18135/, Товчооны зам 59 тоот. Утас: 99904034, 80010277

Овог нэр: [signature] Албан тушаал: [signature] Гарын үсэг/ тамга/: [signature] Огноо: 2024 он 02 сар 05 өдөр

Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн мэдээлэл
"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011779093, Регистр:5388082
Үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар:001533

ХАЯГДАЛ ТОС ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН АЖЛЫН АКТ

"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК болон "Хай Би Ойл" ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 02 сарын 05 -ний өдрийн ХБНТ-24/015 тоот **"ТЕХНИКИЙН ХАЯГДАЛ ТОС НИЙЛҮҮЛЭХ, ХҮЛЭЭН АВАХ ГЭРЭЭ"**-ний дагуу Засгийн газрын 2018 оны 116-р тогтоолын 1,2-р хавсралт болох "Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам", Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02-р сарын сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал, Хог хаягдлын тухай хуулийн шаардлагад нийцүүлэн аюултай хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагад дахин ашиглалтад хүлээлгэн өгөв.

Хаягдал тосны хэмжээ 7.0тн бөгөөд тээвэрлэлтийг "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК-иас хийж "Аюултай хог хаягдлын дагалдах бичиг"-ээр баталгаажуулан "Хай Би Ойл" ХХК-ийн Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгинохайрхан дүүрэг , 20-р хороо, Сонсголон /18135/, Товчооны зам 59 тоот. Утас: 99904034, 80010277 байранд хүлээлгэн өгөв.

Зураг-1

д/д	Хаягдал тосны ачуулсан байдал	
1		
2		

Зураг 27. Хаягдал тос тээвэрлэлт, аюулгүй ажиллагаа

Хаягдал тосыг хөрс, усанд алдагдахаас урьдчилан сэргийлж хуурай техникийн сода \Na_2CO_3\-оор саармагжуулалт хийх бэлэн байдлыг хангасан ба ээлжийн машинд сода, хүрз, бээлий гэх мэт шаардлагатай бараа материалыг байршуулдаг. Ингэснээр шаардлагатай үед шууд ашиглаж асгаралтыг саармагжуулж аюулгүйжүүлэх боломжийг бий болгож байгаа юм.

Зураг 28. Ээлжийн техникт байршуулсан саармагжуулалт хийх хэрэгсэл

5.3.3. Шатах тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүнээр хөрсийг бохирдуулахаас сэргийлэх үүднээс ШТМ-ын хадгалалт, түгээлтэд онцгой анхаарч, түүнийг асгарч, алдагдахаас урьдчилан сэргийлэх

Шатахуун түгээх станц: Шатахууныг хүлээн авах, хадгалах, тээврийн хэрэгслийг цэнэглэх, савласан бүтээгдэхүүний жижиглэнгийн худалдаа эрхлэхэд зориулсан барилга, байгууламжийн цогцолбор юм.

Байгууллагын дотоод хэрэглээний ШТС: Байгууллагын (компани) эдэлбэр газарт зөвхөн тухайн байгууллагын тээврийн хэрэгслүүдэд шатахуун түгээдэг хязгаарлагдмал үйлчилгээ бүхий ШТС юм.

Манай компанийн ШТС нь үйлдвэрийн бүсэд ажиллаж буй техникүүдийг түлшээр хангах зорилготой ба 50тн-ын багтаамжтай нөөцийн саванд шатахууныг хадгалдаг.

Шатахууны орлого хүлээн авахдаа шатахуун тээвэрлэж ирсэн машинаас дамжуулах насос залгаж нөөцийн сав руу хүлээн авдаг. Ингэхдээ нийлүүлэгч талын зарлагын баримт, шатахууны чанарын гэрчилгээг үндэслэж бараа материал хүлээн авах акт үйлдэж орлогод авдаг.

Түгээлт хийх 2 хэсэгтэй ба нөөцийн савнаас түлш түгээх машинд цэнэглэлт хийж явж түлш түгээх, нөөцийн сав /ШТС/-аас түгээх гэсэн хэлбэрээр техникүүдийг түлшээр хангадаг. Түлш түгээх нярав болон түгээгч жолооч 2 хүн ажиллах ба түгээлтийн бүртгэлийг түгээх машины болон ШТС тус бүртээ хөтөлнө. Шаардлагатай тохиолдолд ХАБЭА-н ажилтныг дуудаж хяналт тавиулдаг ба түлшний хяналтыг хийхдээ ирсэн ачаатай чингэлгийн тюкны тагийг онгойлгож дүүрэн эсэхийг нүдээрээ шалгаад 2 ширхэг бортогонд түлш дүүргэж дэнсэметрээр хэмжиж баталгаажуулан 3 ширхэг насос залгаж шланг холбон нөөцийн сав рүү юулдэг.

Шатахууныг автоцистернээс саванд юүлэхэд зориулалтын тоног төхөөрөмжийг ашиглах ба шатахууны сав, түгээгүүр, буулгах байгууламжийн хооронд шатахуун асгарах, гоожихоос сэргийлж дамжуулах зориулалтын угсарсан хоолой холбох хэрэгслүүдийг ашиглаж байна.

Хүний үйл ажиллагааны улмаас Байгаль орчинд сөрөг нөлөө бүхий хортой, аюултай бодис хүрээлэн буй орчинд ямар нэг хэмжээгээр асгарч гоожин агаар, ус, хөрсөнд бохирдол үүсгэх үзэгдлийг асгаралт гэж үздэг. Асгаралт үүсэхээс сэргийлж ШТС-н хажууд шингээгч (асгарсан буюу гоожсон бодисыг тогтооход ашигладаг синтетик болон органик шингээгч, хүрээ, нунтаг элс), саармагжуулагч (тухайн бодисын шинж чанараас хамааруулан бэлтгэсэн саармагжуулах уусмал, саармагжуулах бодис), тусгаарлагч (асгаралтын цар хүрээг тогтоон барих, тэлэлт нэвчилтийг хязгаарлах механик арга хэмжээ авах зориулалт бүхий элс, үртэс, хаалт, хавхалга, аваарын танк, бусад ажлын багаж хэрэгсэл) зэргийг байнгын бэлэн байлгаж аюулгүй ажиллагааг ханган ажиллаж байна.

2023 оны хэмжээнд ШТС-ын талбайд нефть, нефтийн бүтээгдэхүүн асгарч гоожсон тохиолд бүртгэгдээгүй болно. ШТС-ын ажлын байранд гарч болзошгүй эрсдэл, эрсдэл тохиолдсон үед авах арга хэмжээний заавры нийт ажилчдад мэдээлэл болгон түгээдэг. Үүнд:

Асгаралт, гоожилт үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ:

- Түгээх хошууны мэдрэгчийн ажиллагааг тогтмол шалгаж байх
- Түгээгүүрийн хошууны түгжээг заавал шалгах
- Автомашиныг цэнэглэж байх үед хошуунаас холдохгүй байх
- Орлого хүлээн авахдаа орлогын хаалтын хэвийн ажиллагааг шалгах
- Орлогын шланг хоолой цоорч эвдэрсэн эсэхийг шалгах
- Автоцистернийг өнхрөхөөс сэргийлж эвүүр ашиглах
- Зориулалтын бус саванд шатахуун авахгүй байх

Зураг 29. ШТМ-ын хадгалалт, түгээлтээс үүсэж болзошгүй асгаралтын эрсдэл

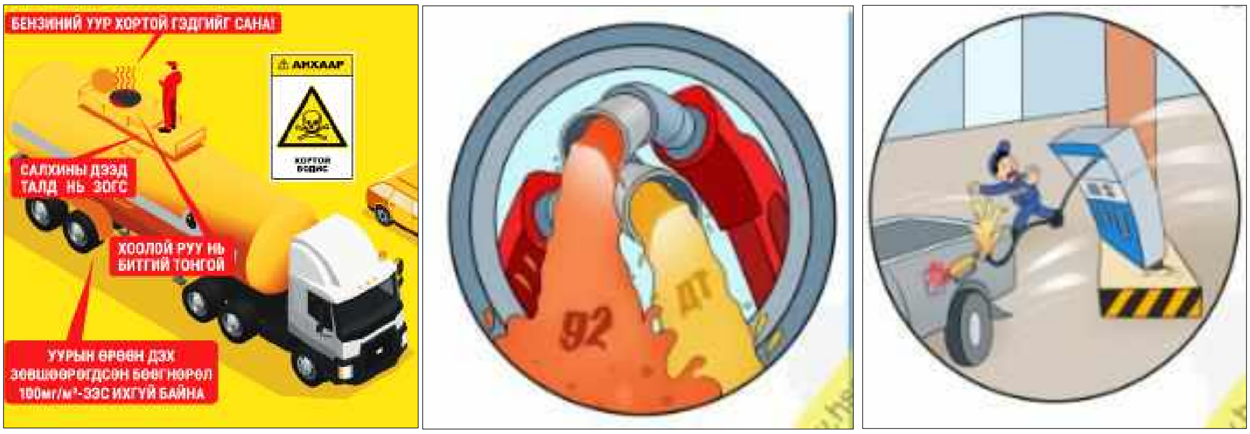

Зураг 30. ШТМ-ын хадгалалт, түгээлт

5.3.4. Бүтээн байгуулалтын үед талхлагдсан ургамал, элэгдсэн хөрсийг нөхөн сэргээх зорилгоор шимт хөрсийг хуулж стандартын дагуу хадгалах, шимт хөрсний чанар алдагдах болон ялзмагийн агууламж буурч буй эсэхийг хянах

Манай компани нь гүйцэтгэх захирлын баталсан “Хөрс хөндөх журам”-ын дагуу шимт хөрсийг хуулж бэлтгэсэн талбайд зөөж байршуулан MNS 5916:2008 Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт стандарт, MNS 5915:2008 Байгаль орчин. Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн газрын ангилал зэрэг стандартын дагуу хэвгийг 180-аас ихгүй, налуугийн өндрийг 5.0метр байхаар тооцоолж зөөж байршуулсан.

MNS 5914:2008 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт, MNS 3310:1991 Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох арга, MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 3297:2019 Байгаль хамгаалал. Хөрс. Хот суурин газрын хөрсний эрүүл ахуйн аюулгүйн үзүүлэлт, бохирдлыг үнэлэх зэрэг стандартын дагуу шимт хөрсний ялзмагийн агууламж болон бохирдуулагч бодис үүсэж буй эсэхийг хянан ажиллаж байна. Шимт хөрс (x- 437030.0 y- 5426433.0)- өөс сорьц авч ШУА-ын Газарзүй геоэкологийн хүрээлэнд pH, CaCO3, Ялзмаг, EC, P2O5, K2O, Элс, тоос, шавар зэрэг үзүүлэлтээр, “Ханлаб” ХХК-д хүнд металл, SO4, pH зэрэг үзүүлэлтээр хяналт шинжилгээг гүйцэтгүүлэв.

Зураг 31. Шимт хөрс хадгалалт

Үйлдвэрийн бүтээн байгуулалт хөрс хуулалтын ажлыг “Би Ди Инженеринг” ХХК гүйцэтгэсэн бөгөөд шимт хөрсийг 20-30см, шимэрхэг хөрсийг 30-40см хүртэл хуулж ангилан ялгаж байршуулав.

Зураг 32. Шимт хөрс, шимэрхэг хөрс хуулалт, хадгалалт

5.3.5. Үйлдвэрийн шугам хоолойн бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол хянаж, хөрсөнд асгаралт нэвчилт үүсэхээс сэргийлэх

Үйлдвэрийн шугам хоолойн бүрэн бүтэн байдал, угсралт суурилуулалтын ажлыг үйлдвэр технологийн хэлтэс хариуцан гүйцэтгэдэг бөгөөд шугам хоолойг нэг бүрчлэн бүртгэж хуваарийн дагуу үзлэг шалгалт, засвар үйлчилгээг хийдэг. Шугам хоолойн гэмтэл засвар үйлчилгээнээс хөрсөнд асгаралт үүссэн тохиолдол байхгүй бөгөөд асгаралт үүссэн үед урьдчилан сэргийлэх ашиглах зорилготой асгаралт саармагжуулалтын иж бүрдлийг ээлжийн машинд байршуулан бэлэн байдлыг хангадаг.

Хүснэгт 36. Үйлдвэрийн шугам хоолойн бүртгэл

№	Эхлэх цэг (хаанаас)	Хаана хүртэл (төгсгөлийн цэг)	Шугамын голч/мм	Дамжуулах шугамын урт/м
1	Гүний худгууд	Нэгдсэн усан сан	100.0	750.0
2	Нэгдсэн усан сан	Уурын зуухны дамжуулах усан сан	159.0	150.0
3	Уурын зуухны дамжуулах усан сан	EW/SX үйлдвэр	159.0	170.0
4	EW/SX үйлдвэр	Ядуу уусмалын сан	400.0	125.0
5	Ядуу уусмалын сан	Нуруулдан уусгах талбай	400.0	350.0

6	Нуруулдан уусгах талбай	Тунгаах сан	Тунгаагуураар	
7	Тунгаах сан	Шимт уусмалын сан	Тунгаагуураар	
8	Шимт уусмалын сан	SX/EW үйлдвэр тэжээх сан	400.0	130.0
9	SX/EW үйлдвэр тэжээх сан	Ядуу уусмалын сан	400.0	40.0
10	Ядуу уусмалын сан	SX/EW үйлдвэрийн эргэлтийн усан сан	400.0	218.0
Нийт				1933.0

Зураг 33. Үйлдвэрийн шугам хоолой

5.4. УРГАМЛЫН БҮРХЭВЧИД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

5.4.1. Орчны тохижилт, ногоон байгууламжийг зохистой хийж ургамлын бүрхэвчийг нэмэгдүүлэх

Үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор шалган нэвтрүүлэх пост болон хандлалтын үйлдвэрийн урд талбайд зүлэгжүүлэлтийн ажил хийж мандлын цэцэг тарив. Мандлын цэцгийн үрсэлгээг өөрсдийн дотоод нөөц бололцоог ашиглан хүлэмжид үрслүүлж ургуулсан ба цаашид шаардлагатай тарилтын нөөцийг бүрдүүлэх боломжийг нэмэгдүүлэх юм. Мандлын цэцгийг сонгохдоо ургалтын хувь илүү өндөр, өнгө үзэмж, дасан зохицох чадвар сайтай космос, хумсан цэнэг, булцуйт шар цэцэг, мандарваа зэрэг цэцэг үрээр үрслүүлж тарив. Зүлэг мандлын цэнэг тарилтын ажилд “Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих, арчлах” техникийн шаардлага MNS 6260 :2020 стандартын дагуу Монгол орны нөхцөлд дасан зохицон өвөлжиж дараа хавар сэргэн ургах чадвар зэргийг тооцоолон гүйцэтгэв.

Зүлэгжүүлэх талбайг бэлтгэх: Зүлэгжүүлэх талбайг явган хүний замын түшингээс 5 см доор байрлуулан барилгын хаягдал хог, чулуу, хайргыг зөөж, талбайгаас зайлуулав.

Талбайн хөрсийг бэлтгэхдээ 18 см-ээс 20 см зузаан шимт хөрс дэвсэж хайрцаглан, хайрга чулууг түүж, цэвэрлэн, үлдсэн шороог буталж, нунтаглав.

Үрийг хучихдаа шигшсэн элс хар шороог 1:2 хэмжээтэй хольж, бэлтгэв.

Зүлэгжүүлэх талбайд дэвсэн хөрсийг булдаж, нягтруулан, сайтар тэгшилсний дараа дараа 20 см гүнд нэвчтэл услав.

Тариалах үрийн нормыг 1 м2 талбайд 13.5-18.0гр-аар тооцож цацаж тарив.

Зураг 34. Шалган нэвтрүүлэх байрны мандлын цэцэг, зүлэг

5.4.2. Зохих хууль журмын хэрэгжилтийг биелүүлж эзэмшил талбайн 10%- д ногоон бүс үүсгэх зорилгоор гадаад орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн ажлыг гүйцэтгэх

Үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлж эзэмшил талбайн 10%- д ногоон бүс үүсгэх зорилгоор хандлалтын үйлдвэрийн урд талбайд зүлэгжүүлэлтийн ажил хийв. Зүлэг тарилтын ажилд “Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих, арчлах” техникийн шаардлага MNS 6260 :2020 стандартыг баримталсан ба Монгол орны нөхцөлд дасан зохицон өвөлжиж дараа хавар сэргэн ургах чадвар зэргийг тооцоолон согоояврын үр тарив.

Зураг 35. Хандлалтын үйлдвэрийн урд талбайн зүлэгжүүлэлтийн ажил

5.4.3. Ургамлын нөмрөгийн өсөлт, хөгжилт, өөрчлөлтөд тодорхой давтамжтайгаар мониторинг буюу судалгааг хийх

Үйлдвэрийн бүсийн ургамлын нөмрөгийн салшгүй нэг хэсэг бол мод бут юм. Тиймээс ургамлын нөмрөгийн өсөлт, өөрчлөлтийг судлахдаа үрээр болон стандарт мөчрийн тайраадсаар тарьж ургуулсан навчит болон шилмүүст модолго ургамлын тарьц суулгацын ургалтын үед хийв.

Хүснэгт 37. Модолго ургамлын суурь судалгаа

№	Модолго ургамлын нэр төрөл		Тарилтын төрөл	Тарилт хийсэн хугацаа	Тарилтын талбай	Үндэсний систем
	Монгол нэр	Латин нэр				
1	Эгэл нарс	Pinus sylvestris L	үр	2024.06.10	хүлэмж	ил
2	Сибирь шинэс	Larix sibirica Ldb	үр	2024.06.10		ил
3	Мөнгөлөг улиас	Populus Alba L	ургал эрхтэн	2024.06.06	хүлэмж, гадна талбайд	ил болон далд
4	Одой хайлаас	Ulmus pumila L	үр	2024.06.09	хүлэмж	ил
5	Таван дохиурт бургас	Salix pentandra	ургал эрхтэн	2024.06.07	хүлэмж, гадна талбайд	ил
6	Гинналийн агч	Acer ginnala	үр	2024.06.08		ил
7	Шар хуайс	Cargana arbazescens.Lam	үр	2024.06.08	хүлэмж	ил

Хүснэгт 38. Модолго ургамлын өндрийн өсөлт /сар бүр/

№	Модлог ургамлын нэр төрөл	2024.06.30	2024.07.30	2024.08.30	2024.09.30	2024.10.30
		см				
1	Populus alba l /хүлэмж/	33.0	77.0	35.0	30.0	22.0
2	Salix pentandra/хүлэмж/	39.0	51.0	36.0	26.0	30.0
3	Ulmus pumila l/хүлэмж/	10.0	15.0	15.0	13.0	9.0
4	Acer palmatum /хүлэмж/	11.0	20.0	20.0	16.0	12.0
5	Pinus sylvestris L /хүлэмж/	3.0	2.0	1.0	1.0	-
6	Larix sibirica Ldb /хүлэмж/	3.0	2.5	1.0	2.0	0.5
7	Caragana arborescens/хүлэмж/	5.0	9.5	8.0	6.0	2.5
8	Populus alba l /гадна/	30.0	60.0	9.0	8.0	3.0
9	Salix pentandra /гадна/	31.0	44.0	10.0	10.0	6.0
10	Acer palmatum /гадна/	7.0	14.0	15.0	18.0	6.0

Хүснэгт 39. Модолго ургамлын өндрийн өсөлт/өссөн дүн/

№	Модлог ургамлын нэр төрөл	2024.06.30	2024.07.30	2024.08.30	2024.09.30	2024.10.30
		см				
1	Populus alba l /хүлэмж/	33.0	110.0	145.0	175.0	197.0
2	Salix pentandra/хүлэмж/	39.0	90.0	126.0	152.0	182.0
3	Ulmus pumila l/хүлэмж/	10.0	25.0	40.0	53.0	62.0
4	Acer palmatum /хүлэмж/	11.0	31.0	51.0	67.0	79.0
5	Pinus sylvestris L /хүлэмж/	3.0	5.0	6.0	7.0	7.0
6	Larix sibirica Ldb /хүлэмж/	3.0	5.5	6.5	8.5	9.0
7	Caragana arborescens/хүлэмж/	5.0	14.5	22.5	28.5	31.0
8	Populus alba l /гадна/	30.0	90.0	99.0	107.0	110.0
9	Salix pentandra /гадна/	31.0	75.0	85.0	95.0	101.0
10	Acer palmatum /гадна/	7.0	21.0	36.0	54.0	60.0

Зураг 36. Модолго ургамлын өсөлт, хөгжилт, өөрчлөлт

5.4.4. Нөхөн сэргээлтэд тухайн бүс нутгийн унаган ургамал, мод бутыг ашиглах зорилгоор ургах чадвар сайтай, мод бут сонгож мод үржүүлгийн газарт үржүүлэх, үр, мөчрийн нөөц бэлтгэх

Мод үржүүлгийн газрын үр, мөчрийн тайраадсын нөөцийг бүрдүүлэхдээ мөнгөлөг улиас (Populus Alba L), аван дохиурт бургас (Salix pentandra) MNS 1796 : 2011 Улиасны модожсон мөчрийн тайраадас. Ерөнхий шаардлага, MNS 3868 : 1986 Бургасны модожсон, мөчрийн тайраадас зэрэг стандартуудыг удирдлага болгов.

Хүснэгт 40. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулсан үр мөчрийн хэмжээ, нөөц

№	Модны үрийн нэр, төрөл		Тоо хэмжээ кг/ш	Үрийн чанар	Байршил
1	Эгэл нарс	Pinus sylvestris L	1.0	1	ХХАГ
2	Сибирь шинэс	Larix sibirica Ldb	2.0	3	Ойн газар
3	Мөнгөлөг улиас	Populus Alba L	10000.0	Өмнөговь аймгаас түүж бэлтгэсэн	
4	Одой хайлаас	Ulmus pumila L	3.0	Орхон голын хөндийгөөс түүж бэлтгэсэн	

5	Таван дохиурт бургас	Salix pentandra	10000.0	Орхон голоос түүж бэлтгэсэн	
6	Гинналийн агч	Acer ginnala	3.0	1	ХХАГ
7	Шар хуайс	Cargana arbazescens.Lam	0.5	Эрдэнэт хотын төвөөс түүж бэлтгэсэн	
			2.0	1	ХХАГ

Зураг 37. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулах стандарт мөчрийн тайраадас бэлтгэл / Populus Alba L/

Зураг 38. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулах үрийн бэлтгэл /Pinus sylvestris L, Larix sibirica Ldb/

Зураг 39. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулах үрийн бэлтгэл / Ulmus pumila L, Cargana arbazescens.Lam /

5.5. АМЬТНЫ АЙМАГТ ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

5.5.1. Үйлдвэрийн бүсэд зэрлэг амьтан үхэж үрэгдэж буй эсэхэд хяналт үзлэг шалгалт хийж идэш тэжээл хайсан зэрлэг амьтан, ховордсон төрөл зүйлийн ан амьтан, нүүдлийн шувууд дайран өнгөрвөл аюулгүй нэвтрүүлэн өнгөрүүлэх

Үйлдвэрийн бүсэд идэш тэжээл хайсан зэрлэг амьтан орж ирсэн тохиолдол бүртгэгдээгүй бөгөөд энэ нь хот сууринтай ойр учир амьтны аймгийн томоохон төлөөлөгч байхгүйг харуулж байгаа юм. Харин шувуу, сээр нуруугүйтэн дунд зэрэг тархалттай буюу огдойн бүлэгт хамаарах, ургамлын ногоон хэсгээр хооллодог, жилийн турш идэвхтэй амьдрагч, малтах үйл ажиллагаатай жижиг хөхтнүүд тохиолдоно. Суурин ба өндөглөж зусдаг, өндөглөхүй зусдаг, ургамал, сээр нуруутан болон хүүр сэгээр хооллогч шувууд тархана. Идэш тэжээл хайсан зарим шувууд ирдэг бөгөөд хон хэрээ, болжмор, турлайх зэрэг тархалт болон дасан зохицох чадвар сайтай амьтад юм.

5.5.2. Шувуу хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугамд /9.7км/-нд шувуу үргээгчийг стандартын дагуу суурилуулах

Байгаль орчны салбарт тулгамдсан шийдлээ олон жил хүлээж буй асуудлын нэг бол байгальд ээлгүй аюулгүй байдлыг хангаагүй цахилгаан дамжуулах шугам юм. Цахилгаан дамжуулах анкар шугам дээр үүрээ засах тохиолдол маш их байдаг. Өөрөөр хэлбэл шувуу өндөрт байхдаа аюулгүй байдлыг мэдэрч ан олзоо барьдаг учраас агаарын шугамыг тулгуурыг суурьшин амьдрах газраа болгож тэндээсээ алсыг ажиглан идэш тэжээлээ ангуучилдаг. https://www.unuudur.mn/a/217451

Манай компани нь цахилгаан дамжуулах анкар шугамууд дээр шувуу үргээгч суурилуулснаар шугам шувуу хоёроо давхар хамгаалах боломжтой гэж үзэж байгаа юм. Мөн мэргэжлийн байгууллагын хийсэн “Шонхор” шувууны судалгаагаар амьдрах орчны доройтол, өөрчлөлт, идэш тэжээлийн хомсдол, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн эрчимжилт, хууль бус болон зохицуулалтгүй улс дамжсан наймаа хэт ихэссэн, уурхайлалт болон хууль бус алт олборлогчдын нөлөөллөөр хөрсний эвдрэл эхээр үүссэн, өндөр хүчдэлийн шугамыг шувуу үргээгчгүй хийснээр үй олноороо цахилгаанд зохиулж үхэх зэргээс үүдэн идлэг шонхрын тоо толгой тархац нутаг бүх хэсэгтээ огцом буурч зарим орон нутагт устаж үгүй болоод байна хэмээн дурдсан байдаг. Иймд манай компани “Амьтны аймагт үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ”-ний хүрээнд 9.7км үргэлжлэх цахилгаан дамжуулах агаарын шугамд нийт 62 ширхэг шувуу үргээгчийг суурилуулах ажлыг хийж дуусгаад байгаа билээ.

ЦДАШ-ын шувуу үргээгч: Шувуу үргээгч нь Хятад улсад үйлдвэрлэгдсэн салхины маш бага хурдыг ч мэдэрч эргэх үйлдэх хийдэг, 3-н ширхэг тольтой, толь нь нарны гэрлийг ойлгон гялалзуулснаар шувуудыг үргээх зориулалттай юм.

Зураг 40. ЦДАШ-ын шувуу үргээгч

Crop

Хүснэгт 41. ЦДАШ-ын шувуу үргээгчийн бүртгэл

№	Анкар шугам	Байршил	Тоо/ ширхэг	№	Анкар шугам	Байршил	Тоо/ ширхэг
1		X- 0435770 Y-5426437	2	2		X- 0434172 Y-5426110	3
3		X- 0433758 Y-5426408	3	4		X- 0433680 Y-5427080	3
5		X- 0433327 Y-5430166	3	6		X- 0433309 Y-5430310	3
7		X- 0433842 Y-5430949	3	8		X- 0434235 Y-5431571	3
9		X- 0434649 Y-5431683	6	10		X- 0434737 Y-5431681	2
11		X- 0434829 Y-5431693	3	12		X- 0434978 Y-5431844	3

13		X- 0435059 Y-5431913	3	14		X- 0435124 Y-5431982	3
15		X- 0435751 Y-5432391	3	16		X- 0435846 Y-5432707	6
Нийт			**26**		**Нийт**		**26**

Зураг 41. Цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын байршил

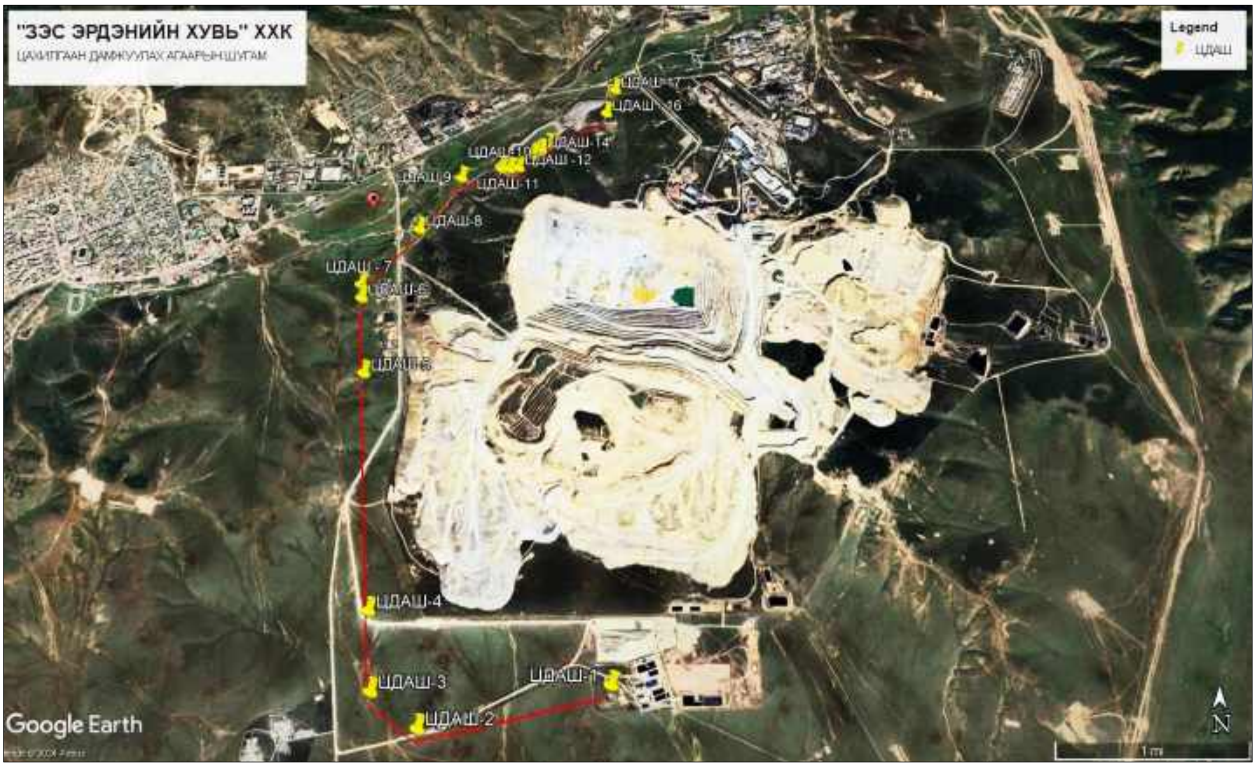

Цахилгаан дамжуулах агаарын шугамд шувуу цахилгаанд зохиулж үрэгдэж байгаа эсэхийг сард 1 удаа үйлдвэрийн цахилгааны алба хариуцсан инженертэй хамтран гүйцэтгэдэг. Цахилгаан дамжуулах шугамын шувуу үргээгчийн тасралтгүй ажиллагааг хянах, шугамын дагууд шувуу цахилгаанд цохиулж эндсэн тохиолдол илрээгүй.

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

6.1. Биологийн нөхөн сэргээлт хийхэд шаардлагатай бэлтгэл ажлыг хангах зорилгоор шилмүүст модны үрийг мод үржүүлгийн газарт үрээр үржүүлэх

Биологийн нөхөн сэргээлт хийхэд шаардлагатай шилмүүст модны тарьц суулгацын нөөц бий болгох бэлтгэл ажлын хүрээнд ЗГХА Ойн газраас 3-р зэргийн шинэс модны үр 2.0кг, 1-р зэргийн нарс модны үр 1.0кг тус тус авч стандарт шаардлагын дагуу тарьж ургуулав.

Зураг 42. Үрийн чанарын бичиг

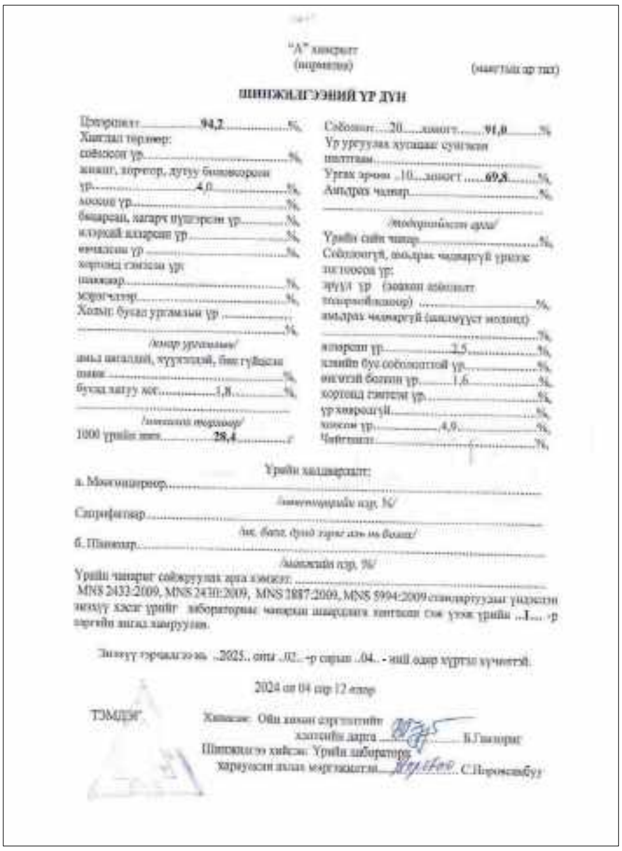

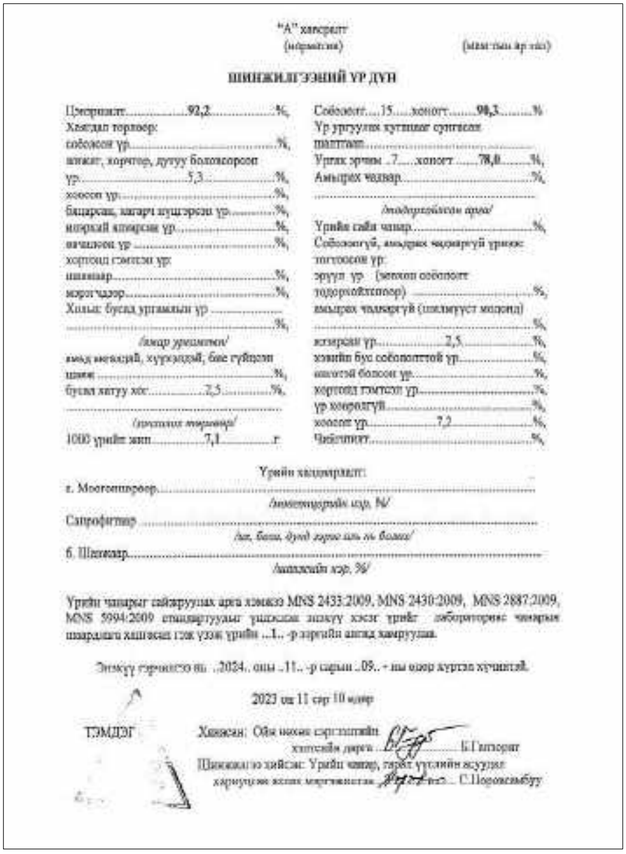

Шилмүүст модны үрийг тариалалтад бэлтгэхдээ үрийг тасалгааны температуртай усанд 24 цаг дэвтээв. Үрийг 0.05% маргенц хүчлийн калийн уусмалд 2 цаг байлгаж ариутгана. Ариутгасан үрийг цэвэр усаар зайлж нарны шууд тусгал тусахгүй хуурай сэрүүн газар нимгэн дэлгэж эврээгээд шууд тарина. Тарилтын гүн 0.5-1.0 см, уртааш метрт тарих үрийн норм 1.5-2.5гр.

Усалгаа: Үр тарьснаас хойш цухуйж гартал өдөрт 2 удаа өглөө 6-9 цаг, орой 17-20цагт, 1м2 талбайд 2-3 л ус орохоор услав. Усалгааг манантцар үүсгэгчээр болон гар шүршүүрээр гүйцэтгэв. Цухуйцын жинхэнэ шилмүүс үүсэж, тарьц ургаж эхлэх хугацаанд буюу 7 сар дуустал 1м2 талбайд 5-10 л оногдохоор услав. Хүйтэн бүрхэг, бороо хуртай бол 1-2 өдөр өнжив. 8 сард 7-11 хоногт 1 удаа 1м2 талбайд 10 л буюу 1 хүлэмжид 1.8м3 усаар усалгааг гүйцэтгэв. Хөрс хөлдөхөөс 7 хоногийн урьд буюу дулаалга хучилт хийхийн өмнө 3-5 өдрийн турш 1м2 талбайд 10 л усаар 4-5 хоногийн давтамжтайгаар нийт 40-50 л оногдохоор тооцож өдөрт 1.8м3 усаар цэнэг усалгааг хийв. Тэгэхдээ 1 удаагийн усалгаанд 10 л-ээс хэтрүүлэхгүй түрүүчийн ус сайн шингэсний дараа хийх зэргээр 4-5 удаа тасалж хийв.

Хүлэмжийн бичил уур амьсгал ба түүнийг зохицуулах: Шинэсний тарьц ургуулахад 5-10 см-ын өндөр дэх агаарын температур 30- 35° хөрсний гадаргын температур 40°-аас илүүгүй, агаарын харьцангуй чийгшил 70-80%, хөрсний чийг 60-70%, хөрсний температур 20-25° байхаар тооцож усалгаа арчилгааг гүйцэтгэв. Агаарын температурыг 30°-аас дээш гаргахгүй байх зорилгоо сүүдрэвч тороор бүтээв. 6-8 сард нарлаг, салхигүй өдөр үдийн 12-17 цагийн хүртэл хүлэмжийн салхивчийг онгорхой байлгав.

Хүлэмж дэх хөрсийг эхний удаа үр цухуйж гарснаас хойш 20-25 хоноод сийрүүлнэ. (дараа нь 2 долоо хоногт 1 удаа) Эхний удаа 2-3 см, дараа нь 3-5 см хүртэл гүнд сийрүүлнэ. Хог ургамлыг гарч ирсэн тухай бүрд нь устгаж түүв.

Зураг 43. Шилмүүст модны үрийг мод үржүүлгийн газарт үрээр ургуулах

6.2. Үйлдвэрийн бүсэд тарилт хийх талбайн хөрсийг бордох сайжруулах, үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламж, цэцэрлэгжүүлэлтийг нэмэгдүүлэх ажлын хүрээнд зүлгийн үр, цэцгийн үрсэлгээ худалдан авалт хийх, тарих, арчлах

Тарилтад ашиглах хөрсийг бэлтгэхдээ хар шороо, элс, бууц ашигласнаас гадна үрслэгээний хөвдөн хөрсийг хольж бэлтгэв. Хөрсний бүтэц хэрхэн өөрчлөгдсөн байгааг харуулах зорилгоор бэлтгэсэн хөрснөөс дээж авч 2023 оны хөрсний шинжилгээний дүнтэй харьцуулав. Хөрсний шинжилгээг ШУА-н Газарзүй геоэкологийн хүрээлэнгийн хөрс судлалын лабораторид шилжүүлэв.

Хүснэгт 42. Хүлэмжийн хөрсний шинжилгээний дүн

№	Нэр	Томьёо	ШУА-ын Газарзүй геоэкологийн хүрээлэнгийн Хөрс судлалын лаборатори						Дундаж
			Хүлэмжийн талбай	Хүлэмж-1	Хүлэмж - 2	Хүлэмж - 3	Хүлэмж - 4	Хүлэмж - 5	
			2023.8.23	2024.10.31					
1	pH		8.43	7.94	7.86	7.96	7.93	8.38	8.01
2	Калцийн карбонат	$CaCO_3$ (%)	0.00	0.00	0.00	4.00	1.45	0.00	1.09
3	Ялзмаг	%	5.12	5.32	5.14	3.66	5.93	6.05	5.22
4	Давсжилт	EC2.5 (dS/m)	0.10	0.57	0.79	1.13	1.49	0.43	0.88
5	Хөдөл-гөөнт	P_2O_5 (мг/100г)	0.96	10.24	4.34	5.01	8.72	7.51	7.16
6		K_2O (мг/100г)	20.30	11.80	8.00	6.10	15.60	11.80	10.66
7	Элс	2-0.05 мм (%)	49.70	64.00	70.00	60.00	58.00	80.00	66.40
8	Тоос	0.05-0.002 мм (%)	38.00	18.00	10.00	22.00	26.00	2.00	15.60
9	Шавар	<0.002мм (%)	12.20	18.00	20.00	18.00	16.00	18.00	18.00

Зураг 44. Шилмүүст модны үрийг мод үржүүлгийн газарт үрээр ургуулах

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

7.1. “Тэрбум” мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжин оролцох нийгмийн хариуцлагын гэрээний хүрээнд 2030 он хүртэл хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулан хамтран хэрэгжүүлэх

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК нийгмийн хариуцлагын хүрээнд Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдорж 2010 оны 04 сарын 14-ний өдрийн 62 дугаар “Мод тарих үндэсний өдөр зарлах тухай” зарлиг, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч У.Хүрэлсүх “Тэрбум” мод тарих үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангаж төслийн талбай түүний орчимд 1.5сая модыг 2022-2030 оны хугацаанд тарьж ургуулах төлөвлөгөөг дараах байдлаар боловсруулав.

Зураг 45. “Тэрбум мод хөтөлбөр” 1.5сая мод тарьж ургуулах төлөвлөгөө

“ТЭРБУМ” МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙГ ДЭМЖИН ОРОЛЦОХ НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ГЭРЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД 2030 ОН ХҮРТЭЛ 1.5 САЯ МОД ТАРЬЖ УРГУУЛАХ ТӨСЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“ТЭРБУМ” МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙГ ДЭМЖИН ОРОЛЦОХ НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ГЭРЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД 2030 ОН ХҮРТЭЛ 1.5 САЯ МОД ТАРЬЖ УРГУУЛАХ ТӨСЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн үйл ажиллагааны үед мөрдөгдөх хууль тогтоомж, стандартууд, байгаль орчны төлөв байдал, тарилтын нөөц бий болгох мод үржүүлгийн газар, тарих модны төрөл зүйл, мэргэжлийн боловсон хүчин, ажилчид, талбай байршил сонголт, төсөв зардлын тооцоо гэсэн бүлгүүдийг хамруулан боловсруулав.

Зураг 46. “Тэрбум мод хөтөлбөр” 1.5сая мод тарьж ургуулах төлөвлөлт, технологийн зам

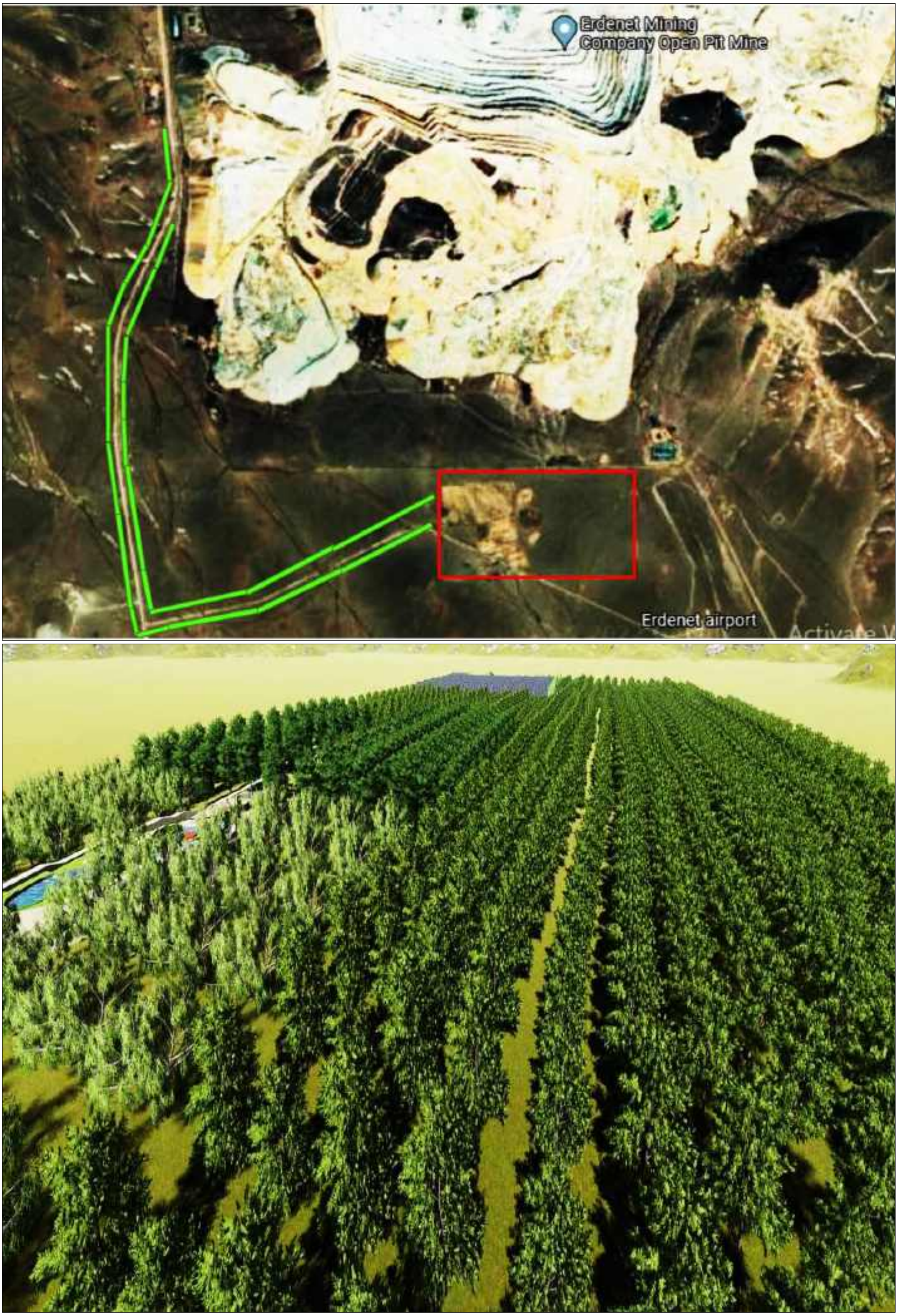

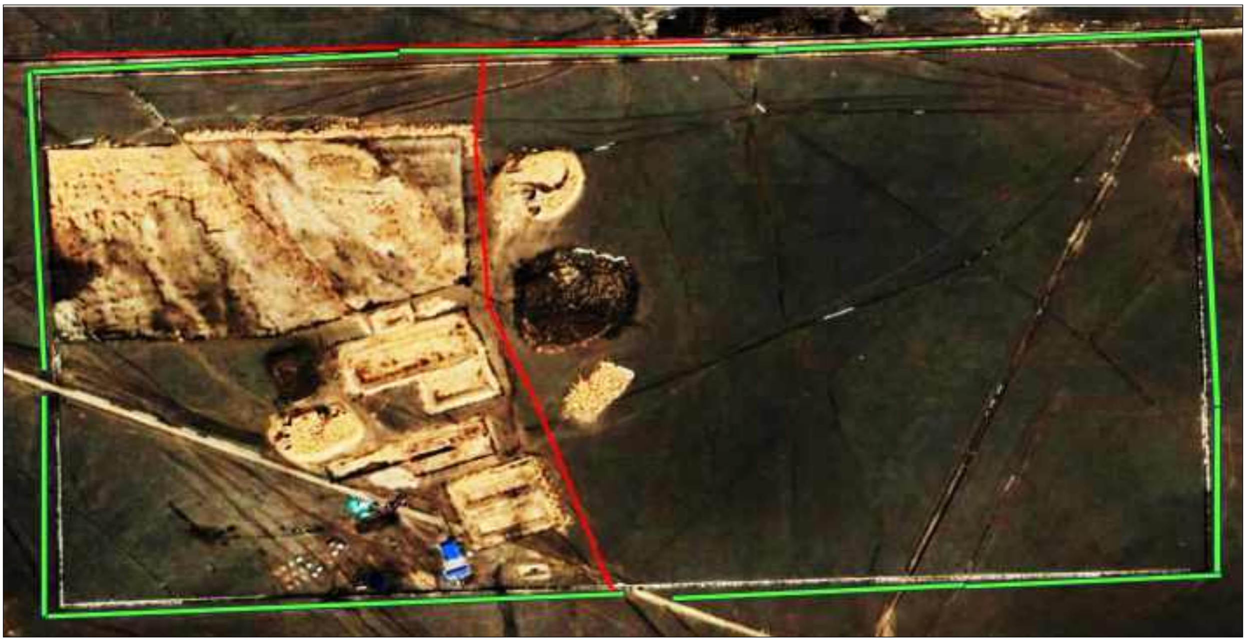

7.2. “Тэрбум” мод хөтөлбөрийн хүрээнд 2022-2023 онд тарьсан ногоон зурвасыг үргэлжлүүлж 1000 –с дээш ширхэг навчит модыг 1.0га талбайд тарьж ургуулан хашаалах.

2022 оны 02 сарын 26-ны өдөр Орхон аймгийн Засаг дарга С.Батжаргалтай байгуулсан 2022/04 тоот “Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжин оролцох нийгмийн хариуцлагын гэрээ”, “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн 2024 оны “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө”, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдорж 2010 оны 04 сарын 14-ний өдрийн 62 дугаар “Мод тарих үндэсний өдөр зарлах тухай” зарлигийн хүрээнд Орхон аймгийн Байгаль орчны газраас сонгож өгсөн талбай болох хүдэр тээврийн технологийн замын дагуу үргэлжлүүлэн 1,143.0 ширхэг навчит модыг 4 эгнээгээр 1.39 га талбайд тарьж ургуулан хашаажуулсан БОМТ-ний гүйцэтгэл 100%-тай биелэв. 2022-2024 онд тарьж ургуулсан моднуудын нөхөн тарилтад 157 ширхэг мөнгөлөг улиасаар нөхөн тарилт хийв. Мөн нэмэлтээр мод тарих ажлуудыг үйлдвэрийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор хийсэн ба "Персиммон" ХХК-ийн талбайгаас баруун тийш 50м урт салхины хамгаалалтын зурвас хийж 300

ширхэг хайлаас, 42 ширхэг агч, мод үржүүлгийн газарт 50 ширхэг агч модыг тарив. 2024 оны намар мөн тус талбайд 400 ширхэг мөнгөлөг улиас тарьснаар 2024 онд нийт 2092 ширхэг навчит модын тарьж ургуулав.

Хүснэгт 43. 2024 онд технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны тоо, талбайн мэдээлэл

№	Координат		код	Тарилт хийсэн хугацаа	Талбайн хэмжээ/га	Модны тоо	Хашааны урт (м)
	x	y					
2024 оны хавар							
1	434757.00	5426417.00	6-1	5 сар	0.73	500.0	1,549.0
2	434756.00	5426430.00	6-2				
3	434035.37	5426168.79	6-3				
4	434039.00	5426161.00	6-4				
2024 оны намар							
5	433942.00	5426130.00	7-1	10 сар	0.30	293	767.0
6	433940.00	5426136.00	7-2				
7	433566.00	5426067.00	7-3				
8	433571.00	5426058.00	7-4				
9	433957.00	5426074.00	8-1		0.36	350	777.0
10	433952.00	5426085.00	8-2				
11	433581.12	5426013.64	8-3				
12	433584.31	5426000.68	8-4				
Нийт					**1.39**	**1,143.0**	**3,093.0**

Зураг 48. 2024 онд технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны байршил

Хүснэгт 44. 2024 онд үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжид тарьж ургуулсан модны тоо, талбайн мэдээлэл

№	Координат		Хугацаа	Модны тоо	Хашааны урт (м)
	x	y			
2024 оны хавар					
1	436949.00	5427101.00	5 сар	342	Үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламж "Персиммон" ХХК
2	436894.00	5427101.00			
3	436897.00	5427095.00			
4	436948.00	5427097.00			
5	433674.765	5425338.146		50	Мод үржүүлгийн газар
6	433661.165	5425436.753			
7	433811.687	5425429.575			
8	433825.057	5425330.980			
2024 оны намар					
5	436951.00	5427096.00	10 сар	400	Үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламж "Персиммон" ХХК
6	436951.00	5427058.00			
7	436900.00	5427051.00			
8	436889.00	5427095.00			
9	-	-		157	Нөхөн таррилт
10	-	-			
11	-	-			
12	-	-			
Нийт				**949.00**	

Зураг 49. 2024 онд үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжид тарьж ургуулсан модны байршил

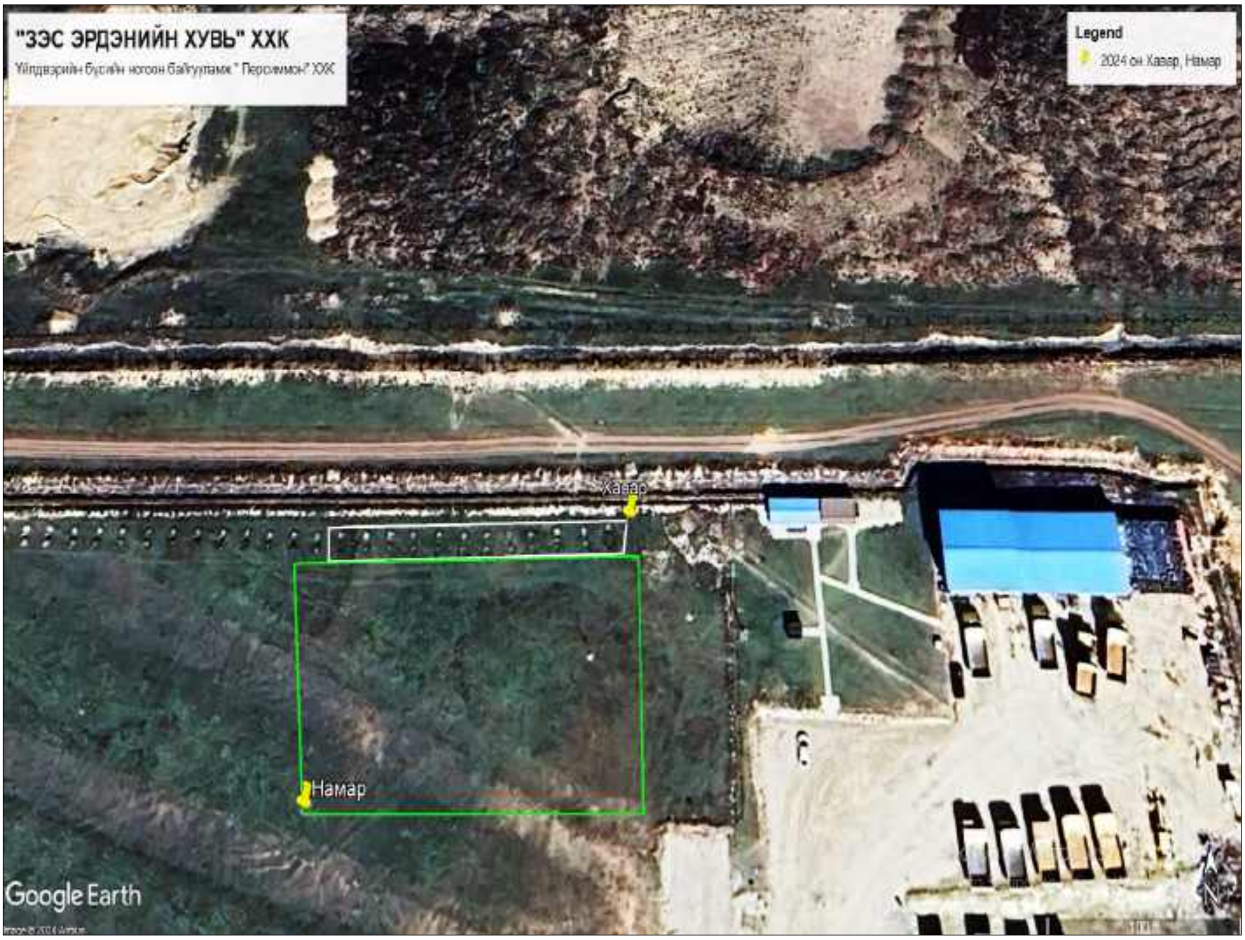

Хүснэгт 45. 2024 онд тарьж ургуулсан тарьц суулгацын тоо ширхэг

№	Тарьц суулгацын нэр	Хэмжих нэгж	Хугацаа, тоо ширхэг	
			5-6 сар	10-11 сар
1	Мөнгөлөг улиас	ш	-	1200
2	Хайлаас	ш	842	-
3	Агч	ш	50	-
Нийт			892	1200
			2092	

Зураг 50. 2022-2024 онд технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны талбайн байршил

Зураг 51. 2024 оны хаврын мод тарилт /2024 оны 5 сарын 10/

Зураг 52. 2024 оны намрын мод тарилт /2024 оны 10 сарын 03/

Зураг 53. 2024 оны үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламжийн нэмэгдүүлэх мод тарилт

Тарьсан модыг хашаажуулахдаа 3,093.0метр 10*10см нүдтэй 1.0м өндөр бэлчээрийн тор ашигласан ба тор тогтоох шонг ф-4.0см трубагаар шигтгэж хийв. Хашааны трубаг 1.7метрээр тасдаж, гагнаж 550 ширхэг шон бэлтгэх /газарт шигтгэхэд бэлтгэн нэг үзүүрийг ташуу зүсэх, богино трубаг нийлүүлж гагнасан ковшоор шон зоож, авто машинаар торыг чангалж татав.

Зураг 54. Хашаажуулалт

7.3. Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд авто зам дагуу ногоон зурваст тарьж буй мод бут сөөгийн арилгаа хамгаалалтын сайжруулах

Үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламж болон "Тэрбум" мод хөтөлбөрийн хүрээнд тарьсан нийт модны усалгаа арчилгааг хийж хашаа хорооны бүрэн бүтэн байдлыг хамгаалж мал амьтан орохоос сэргийлэх, модны хашаа, замын дагуух хог хаягдлыг цэвэрлэх, мод үржүүлгийн газрын тарилт

усалгаа арчилгаа, хөрс боловсруулалтын ажлыг өдөр тутам хийх зорилгоор нийт 12 ажилтан шинээр ажилд авч ажиллуулав.

Хүснэгт 46. “Тэрбум” мод хөтөлбөр 2024 онд хийгдэх ажлын хүн цагийн төлөвлөгөө

№	Ажлын нэр	хоног	хүн	хүн/цаг
1	2024 оны хаврын мод тарилт /"Тэрбум мод" хөтөлбөр/	13	4	416
2	Хаврын мод тарилт/салхины хамгаалалтын зурвас, үйлдвэрийн ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх/	2	12	192
3	Мод үржүүлгийн газарт /Хүлэмжид мод үржүүлэх/	15	12	1344
4	Мод үржүүлгийн газарт /Гадна талбайд мод үржүүлэх/	18	12	1728
5	Үйлдвэрийн бүсийн ногоон байгууламж нэмэгдүүлэх	6	12	576
6	Байгаль орчны удирдлагын албанд тогтмол хийгдэх туслах ажлууд	70	5	2800
7	2024 оны намрын мод тарилт /"Тэрбум мод" хөтөлбөр/	10	5	400
8	Өвлийн улиралд гүйцэтгэх ажил	107	1	1656
Нийт		**241**	**12**	**9112**

Зөөврийн усны эх үүсвэрээр үйлдвэрийн бүсийн мод болон зам дагуух салхины хамгаалалтын зурвасын модыг 7 хоногт 3 өдөр усалж байгаа бөгөөд хашааны бүрэн бүтэн байдал, мал амьтан орооцолдох, хашаа эвдэх эрсдэл, модны зэрлэг ургамлыг зулгаах, хортон шавжаас хамгаалах ариутгал зэргийг тогтмол хийж ажиллаж байна.

Зураг 55. Технологийн замын дагуу тарьж ургуулсан модны арчилгаа хамгаалалт

7.4. "Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжин оролцох нийгмийн хариуцлагын гэрээ", "Ногоон Эрдэнэт хөтөлбөр"-ийн хэрэгжилтийг хангах зорилтын хүрээнд навчит модыг мөчрийн тайраадасаар мод үржүүлгийн газарт ургуулах

Манай мод үржүүлгийн газар “Тэрбум” мод хөтөлбөрийн хүрээнд Баян-Өндөр сумаас олгосон Чингэлийн голын ард байрлах 1.5га газарт үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд 2023 онд

хашаажуулалт, хүлэмжийн карказ босгох ажлыг гүйцэтгэж 2024 оны 5-6 сард хөрс бэлтгэл, үндсэн тарилтын ажлуудыг хийсэн ба стандарт шаардлага хангасан жишиг болохуйц мод үржүүлгийн газрыг байгуулаад байгаа юм.

Мод үржүүлгийн газарт 100.000 орчим 7 төрлийн навчит болон шилмүүст модны тарьц суулгацын үрээр болон стандарт мөчрийн тайраадасаар тарьж ургуулсан ба 2024 оны 9 сарын 5-ны өдөр нээлтийн үйл ажиллагаа зохион байгуулав.

7.4.1. Мод үржүүлгийн газрын хөрс боловсруулалт

MNS 2418 : 2011 стандартын дагуу хөрс боловсруулалтыг хийсэн. Хагалгаа (Хагалгааг анжсаар шан ба хамар үүсгэлгүй хагалах ба хөрс жигд бутарч талбайн гадаргуу тэгш болж ургамлын үлдэгдлүүд доод давхаргад сайн булагдан ялзмаг үүсэх боломж бүрдүүлнэ).

Сэндичлэгээ: (Агротехникийн шаардлагаас хөмрөлттэй ба цант сэндчилүүрээр 6-14см гүнд хийнэ. Хөмрөгч сэндчилүүр нь хөрсийг сийрүүлэн хөл газрын ургамлыг огтолж хөрсний өнгөн үеийг хөмрүүлнэ).

Борнойдолт: (Хагалгааны дараа хөрсийг сийрүүлэн тэгшлэх, хөрсний өрөмтлийг устгах, агаарын солилцоог сайжруулах, хөрсний том хэсгийг бутлах, чийгийн ууршилтыг багасгадаг).

Сийрүүлэлт: (Хөрсний том хэсгийг бутлах, хөл газрын ургамлыг устгах өнгөн давхаргыг зөөллөх, агаарын солилцоог сайжруулах зэргээр үр суулгах тохиромжтой нөхцөлийг бүрдүүлэхээр хөрсийг 6-12см-ийн гүнд зохих хугацаанд сийрүүлсэн байна).

Булдалт: (Хөрсний чийгийн алдагдлыг багасгаж, хөрсний халалтад сайн нөлөө үзүүлнэ).

Зураг 56. Мод үржүүлгийн газрын хөрс боловсруулалт

Хүснэгт 47. Мод үржүүлгийн газарт тарьж ургуулсан үр, мөчир

№	Үр, мөчрөөр тарьсан модны нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тарих нөхцөл
1	Мөнгөлөг улиас (Populus alba L)	10,000.0	ш	Мөчрийн тайраадсаар ил болон далд үндэсний системтэйгээр гадна болон хүлэмжид
3	Бургас (Salix pentandra)	10,000.0	ш	
4	Хайлаас (Ulmus pumila L)	3.0	кг	Үрээр гадна болон хүлэмжид
5	Агч (Acer palmatum)	3.0	кг	
6	Нарс (pinus sylvestris L)	1.0	кг	
7	Шинэс (larix sibirica Ldb)	2.0	кг	
8	Шар хуайс (Caragana arborescens. Lam)	2.5	кг	

Зураг 57. Тарьц суулгац тарих, суулгах

7.4.2. Мод үржүүлгийн газрын тарилт

Мөнгөлөг улиас: Нахиа задалсан эсэхийг нэг бүрчлэн шалгаж нахиа задарсан тайраадсын шууд тарилт хийсэн ба, нахиа задраагүйг үндэслүүлэгчид 24 цаг дэвтээн 5%-ийн KMnO4 уусмалд ариутгаж №1 хүлэмжид 6000 ширхгээр тарилт хийж үлдсэн 4000 ширхгийг гадна талбайд плянк татаж тарилт хийв.

Бургас: Нахиа задалсан эсэхийг нэг бүрчлэн шалгаж нахиа задарсан тайраадсын шууд тарилт гаргасан ба, нахиа задраагүйг үндэслүүлэгчид 12 цаг дэвтээн 5%-ийн KMnO4 уусмалд ариутгаж №2 хүлэмжид 6000 ширхгээр тарилт хийж үлдсэн 4000 ширхгийг гадна талбайд плянк татаж тарилт хийв.

Хайлаас: МУ-н үрийн мужлалын дагуу Хангал сум болон Орхон голоос түүж бэлтгэсэн 3.0кг үрийг хатааж цэвэрлэн №5 дугаар хүлэмжид тарилт хийв.

Нарс, шинэс, шар хуайс: Үрийг 5%-ийн KMnO4 уусмалд 8-10 цаг дэвтээж, шүүж аваад гумин 0.1 уусмалд 2 цаг дэвтээж шүүж аван хатааж сэврээгээд тарилт хийв.

Агч: Шууд тарилт хийсэн ба үлдсэн хэсгийг гадна талбайд тарив.

Зураг 58. Мод үржүүлгийн газрын тарилт

Зураг 59. Тарилт хийснээс хойш 21 хоногийн дараах үр дүн

7.4.3. Мод үржүүлгийн газрын усалгаа, арчилгаа

Хүлэмж тус бүрд чийг температур хэмжигч байрлуулсан ба чийг дулааныг тохиромжтой орчинд хянаж хэт халалт, хатах, гандах, ус дутах, ус ихдэх процессыг хянаж ажиллаж байна. Мөн хэт халалтыг бууруулах зорилгоор 70%-ийн нар бууруулагч торыг бүх хүлэмжүүдэд татав. Мөн зэрлэг ургамлыг тухай бүр нь түүж талбайг цэвэрлэж байна.

Зураг 60. Мод үржүүлгийн газрын усалгаа, арчилгаа

7.4.4. Мод үржүүлгийн газрын нээлтийн үйл ажиллагаа

“Ногоон Эрдэнэт” хөтөлбөр, “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжин оролцох нийгмийн хариуцлагын гэрээний хүрээнд 2032 он гэхэд 1.5сая мод тарьж ургуулан эх дэлхий, байгаль орчноо хайрлан хамгаалж экологи байгаль хамгааллын ажлыг үр дүнтэйгээр хэрэгжүүлэх, дэлхийн уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөллийг бууруулахад хувь нэмрээ оруулж, ой, усны нөөцийг хамгаалж, нэмэгдүүлэх экологийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах зорилго бүхий “Эко үйлдвэр- Ногоон ирээдүй” мод үржүүлгийн газрын нээлтийн үйл ажиллагаа зохион байгуулав. Тус нээлтийн арга хэмжээнд АЗДТГ-ын Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалтын хэлтсийн Уур амьсгалын өөрчлөлт, байгаль орчин, уул уурхай хариуцсан мэргэжилтэн У.Чигэстэй, Байгаль орчны газрын дарга С.Жаргалсайхан, Ойн мэргэжилтэн Л.Батсайхан, Баян-Өндөр сумын засаг дарга Б.Баасансүрэн, Засаг даргын орлогч Ж.Энхсайхан, Баянцагаан багийн Засаг дарга Г.Наранжав нар мод үржүүлгийн газрын нээлтийн үйл ажиллагаанд ирж оролцов.

Зураг 61. Мод үржүүлгийн азрын нээлтийн үйл ажиллагаа

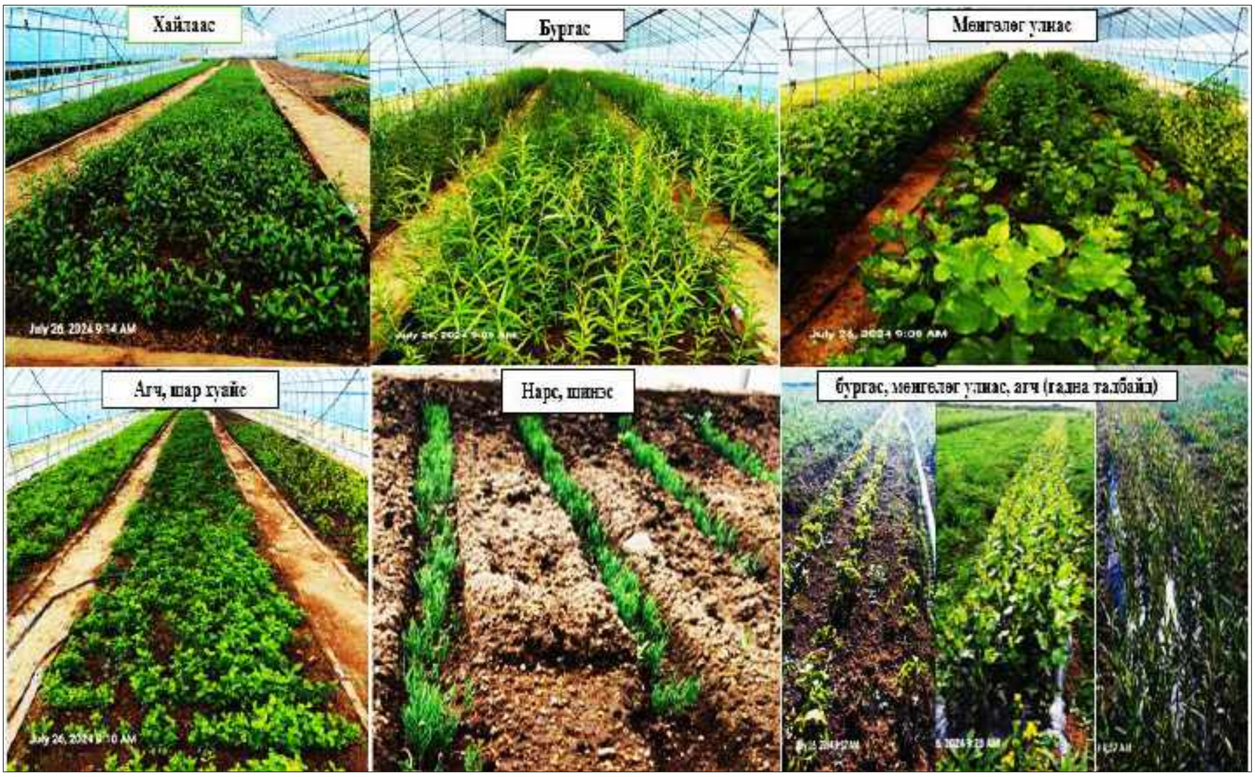

7.4.5. Мод үржүүлгийн газрын төлөвлөлт, үйл ажиллагааг сайжруулах зөвлөх үйлчилгээ

Манай компани нь Эко үйлдвэр-Ногоон ирээдүй мод үржүүлгийн газартаа МУИС-н багш, Доктор, Дэд профессор С.Гэрэлбаатар авч ирэн дараах чиглэлүүдээр зөвлөн туслах үйлчилгээ авч ажиллав. Тус зөвлөн туслах үйлчилгээг дараах үндсэн чиглэлүүдээр үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлж ажиллав.

Байгаль, цаг уурын нөхцөл, өнөөгийн бодит нөхцөлд үндэслэн, Мод үржүүлгийн газрын ерөнхий төлөвлөлт, аж ахуйн хэсгүүдийг байгуулах, талбайн зохион байгуулалтыг сайжруулах зөвлөмж бичих

Тарьц, суулгацыг тарьж ургуулах, арчлах, өвөлжүүлэх, бойжуулах, ойжуулалтад шилжүүлэх талаар ойн мэргэжилтэн, ойжуулагч нарт газар дээр нь зөвлөгөө өгөх

Мод үржүүлгийн газрыг салхи болон ургах орчны таагүй нөлөөллөөс хамгаалах үндсэн болон туслах зурвасын бүтэц, тарилтын схем, байгуулах аргачлалын талаар аргазүйн зөвлөмжөөр хангах

Мод үржүүлгийн газарт хүлэмжийн, бойжуулах талбайн, үрийн плантаци байгуулах талбайг оновчтой сонгох, орон зайн төлөвлөлтийг хийх

"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хэрэгжүүлэлтийн хүрээнд тус компани Орхон аймгийн нутагт тарьж ургуулах боломжтой модлог ургамлын зүйлийг сонгох, жагсаалт гаргах

Тарьц, суулгацын эрүүл байдлыг хянаж, өвчин, хортны голомт илэрсэн тохиолдолд тэдгээрийг таних, устгах, үр дагаврыг арилгах аргачлалаар хангах

Мод үржүүлгийн газрын талбайд мэргэжилтэн, ойжуулагч нарт тарьц суулгацыг эрчимтэй ургуулах талаар мэргэжил, аргазүйн зөвлөгөө өгөх, газар дээр нь ажиглалт хийх, хэмжилтийн мэдээлэл цуглуулах, зураглал хийх

Зураг 62. Мод үржүүлгийн газрын ерөнхий төлөвлөлт

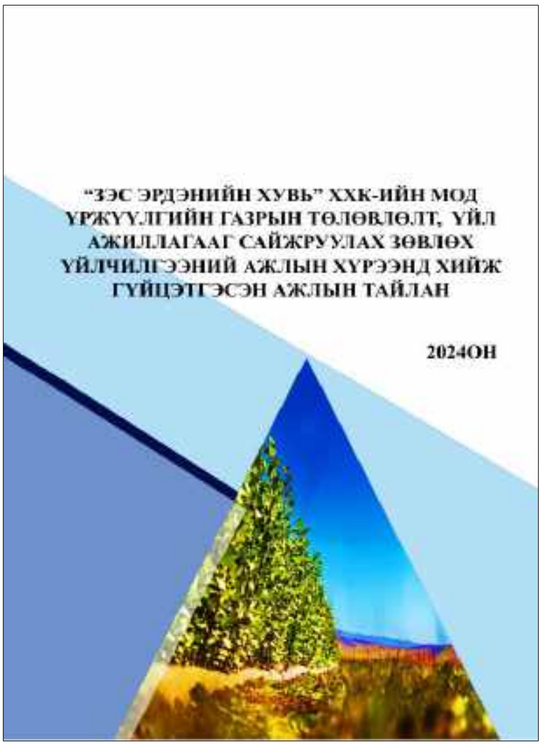

“ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН МОД ҮРЖҮҮЛГИЙН ГАЗРЫН ТӨЛӨВЛӨЛТ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ САЙЖРУУЛАХ ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН ХҮРЭЭНД ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

2024ОН

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

8.1. Орхон аймагтай "Хамтран ажиллах гэрээ"-ний үүргийн хүрээнд үйлдвэрийн үйл ажиллагааг хэвийн тасралтгүй явуулахад орон нутгийн иргэн, хуулийн этгээдийн зүгээс хууль бусаар саад учруулбал уг асуудлыг зохих журмын дагуу аймгийн ИТХ, Засаг даргад тавьж шийдвэрлүүлэх

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК нь Орхон аймгийн Засаг даргын орлогч М.Түмэнжаргалтай 2024 оны 2 сарын 28-ны өдрийн 03/24 тоот “Орхон аймагтай хамтран ажиллах гэрээ”-г байгуулсан юм. Тус гэрээний хүрээнд байгаль орчны өмнө хүлээсэн үүргээ нэр төртэй биелүүлэх, “Тэрбум” мод хөтөлбөрийг дэмжин ажиллах, хүүхэд залуучуудын оюуны боловсролыг дэмжих физикийн масс олимпиад зохион байгуулах, физикийн кабинет тохижуулах, хүүхдийн шатрын спортыг дэмжих болон бусад олон нийтэд чиглэсэн тогтвортой хөгжлийн арга хэмжээг АЗДГ-тай хамтран хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж нийт 100,000,000.0 төгрөгийн төсвийг төлөвлөв.

Тус гэрээний 3 дугаар зүйлийн 3.1.1. дэх заалтад “Үйл ажиллагаагаа хэвийн, тасралтгүй явуулахад иргэн, хуулийн этгээдийн зүгээр хууль бусаар саад учруулсан тохиолдолд уг асуудлыг зохих журмын дагуу Засаг дарга, ИТХ-д тавьж шийдвэрлүүлэх” тухай заалтыг оруулсан ба одоогоор манай компанийн үйл ажиллагаанд хууль бусаар саад учруулсан тохиолдол үүсээгүй хэвийн үйл ажиллагаа явуулж байна.

2024 онд Орхон аймаг, “Зэс Эрдэнийн хувь” ХХК-тай хамтын ажиллагааны гэрээг анх удаа байгуулсан ба 2024 оны "Хамтын ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлт"-ээ тайлагнаж 98.8% гүйцэтгэлтэйгээр хамгаалаа. Манай компани нь “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн, “Ногоон Эрдэнэт” хөтөлбөрийн хүрээнд 13 иргэнийг түр ажлын байраар ханган цалингийн зардалд 122,1 сая төгрөгийг зарцуулав. Үүнээс таван иргэн байнгын ажлын байраар хангагдаж тус компанийн үндсэн ажилтан болсон байна. Мөн ерөнхий боловсролын 7-р сургуулийн “Химийн хичээлийн лабораторийн интерьерийн ажлын зураг” бэлэн болж, худалдан авах ажиллагаа болон гүйцэтгэх компанийг сонгон шалгаруулах ажил үргэлжилж байна. “Физикийн судлагдахууны хичээлээр зохион байгуулсан “Анги нийтийн чанарын уралдаан”-нд ерөнхий боловсролын 19 сургуулийн 8, 11 дүгээр ангийн 110 бүлгийн 3242 сурагч хамрагдаж, мэдлэг ур чадвараа сорьж өрсөлдөв. Мөн “Эрдэнэт”

хаалгыг орой 18 цагаас өглөө 08 цаг хүртэл нарны эрчим хүч болон цахилгаан хосолсон хэлбэрээр гэрэлтүүлэх ажлыг гүйцэтгэсэн. "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК орон нутгийн бизнес эрхлэгч иргэдээс нийт 1.4 тэрбум төгрөгийн бараа,бүтээгдэхүүн худалдан авсан байна.

Зураг 63. Орхон аймагтай хамтран ажиллах

8.2. Үйлдвэрийн бүсийн талбайн орчимд зуны улиралд нутаглаж буй малчин өрхүүдэд малаа хариулгатай байлгаж, төслийн талбайн нөлөөллийн бүсэд бэлчээрлүүлэхгүй байх талаар мэдэгдэл хүргэх, бүлгийн уулзалт хийх.

Монгол улсын ашигт малтмалын тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.1. “Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь хайгуулын болон ашиглалтын үйл ажиллагааны явцад худаг, өвөлжөө, хувийн болон нийтийн зориулалттай орон байр бусад барилга байгууламж болон түүх, соёлын дурсгалт зүйлсэд гэм хор учруулсан бол хохирлыг нь өмчлөгч, эзэмшигчид бүрэн хэмжээгээр нөхөн төлөх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд тэдгээрийг шилжүүлэн байрлуулахтай холбогдсон зардлыг хариуцна” гэж заасны дагуу төлөвлөн хэрэгжүүлэв. Манай үйлдвэрийн бүсийн орчимд өмчлөл эзэмшлийн газартай ард иргэд нутагладаггүй боловч зуны улиралд голын бэлчрээр айл өрхүүд мөн ихээр зусландаа гардаг. Манай компанийн зүгээр эдгээр айл өрхүүдэд бүлгийн уулзалт зохион байгуулан малаа хариулгатай байлгах, үйлдвэрийн талбай болон мод тарьсан талбай, модны хашаа сүйтгэхгүй байх анхааруулгыг байнга хүргүүлэн ажиллав. Мөн зарим айл өрхийг гүний худгаас ундны усаар хангаж ажилласан.

Зураг 64. Малчдад зөвлөгөө өгөх, бүлгийн уулзалт

МАЛЧДАД ЗӨВЛӨМЖ ХҮРГҮҮЛСЭН БҮРТГЭЛ

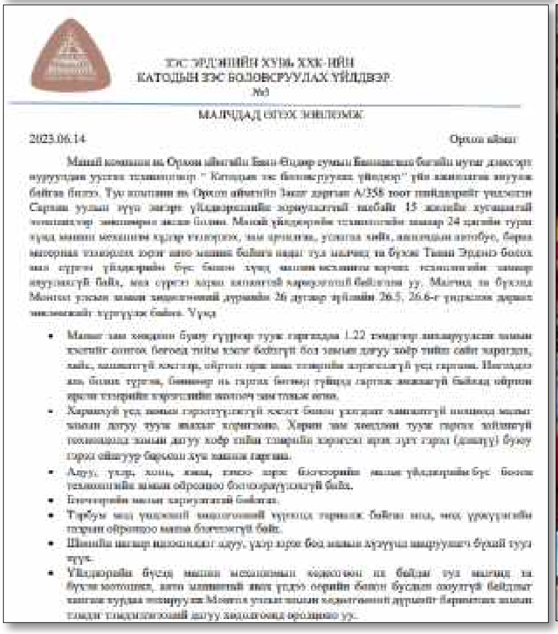
ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК-ИЙН
КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР
№3

МАЛЧДАД ӨГӨХ ЗӨВЛӨМЖ

2023.06.14 Орхон аймаг

9. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Монгол улсын Ашигт малтмалын тухай хуулийн 401 дүгээр зүйл. “Соёлын өвийг хамгаалах” 401.1.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль тогтоомж болон энэ хуулийн 402, 46 дугаар зүйлд заасан үүргийг биелүүлнэ. 401.2.Ашигт малтмалын хайгуул хийхдээ

палеонтологи, археологи, угсаатны мэргэжлийн байгууллагаар урьдчилан хайгуул, судалгаа хийлгэж, зөвшөөрөл авахгүйгээр ашигт малтмал эрэх, хайх, ашиглахыг хориглоно. 402 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах талаар тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүлээх үүрэг 402.1. “Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь соёлын өвийг хамгаалах талаар дараах үүрэг хүлээнэ, 402.1.2.Ашигт малтмал эрэх, хайх явцад олж илрүүлсэн соёлын өвийн бүрэн бүтэн байдлыг хангаж, хуульд заасны дагуу соёлын өвийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгүүлэх ба тухайн өвийг холбогдох байгууллагад хадгалуулахаар шилжүүлэх үүрэг хүлээнэ” хэмээн заасан байдаг. “Соёлын өвийг хамгаалах тухай” хуулийн дагуу судалгаа, шинжилгээ, малталтын дүн болон палеонтологи, археологийн олдворыг сумын захиргаанд тайлагнах юм.

9.1. Төслийн талбайд археологийн олдвор илэрсэн тохиолдолд хуулийн дагуу мэргэжлийн байгууллагад мэдээлж ажиллана. Археологийн тайланд тусгагдсан авран хамгаалах арга хэмжээний зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

Манай компани нь Шинжлэх ухаан технологийн их сургуулийн Удирдлага хүмүүнлэгийн сургуультай байгуулсан АГГ/22-029 тоот гэрээний дагуу төслийн талбайд археологийн судалгааг мэргэжлийн баг хамт олноор гүйцэтгүүлэв. Үйлдвэрийн бүсэд археологийн олдвор илрээгүй.

Зураг 65. Археологийн судалгааны тайлан

БАТЛАВ
“ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛИЙН БИЗНЕСИЙН УДИРДЛАГА, ХҮМҮҮНЛЭГИЙН СУРГУУЛЬ”-ИЙН
ЗАХИРАЛ .... /А.ЭНХБАТ/

БАТЛАВ
“ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
.... /Б.МӨНХБААТАР/

АРХЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ

Улаанбаатар хот | № АГГ-22/029 | 2022 оны 03 сарын 25 өдөр

[illegible]

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. [illegible]

Хоёр. Гэрээний хугацаа

2.1. [illegible]

Гурав. Гэрээний үнэ, төлбөрийн нөхцөл

3.1. [illegible]

3.2. [illegible]

Дөрөв. Гүйцэтгэгч байгууллагын эрх, үүрэг

1

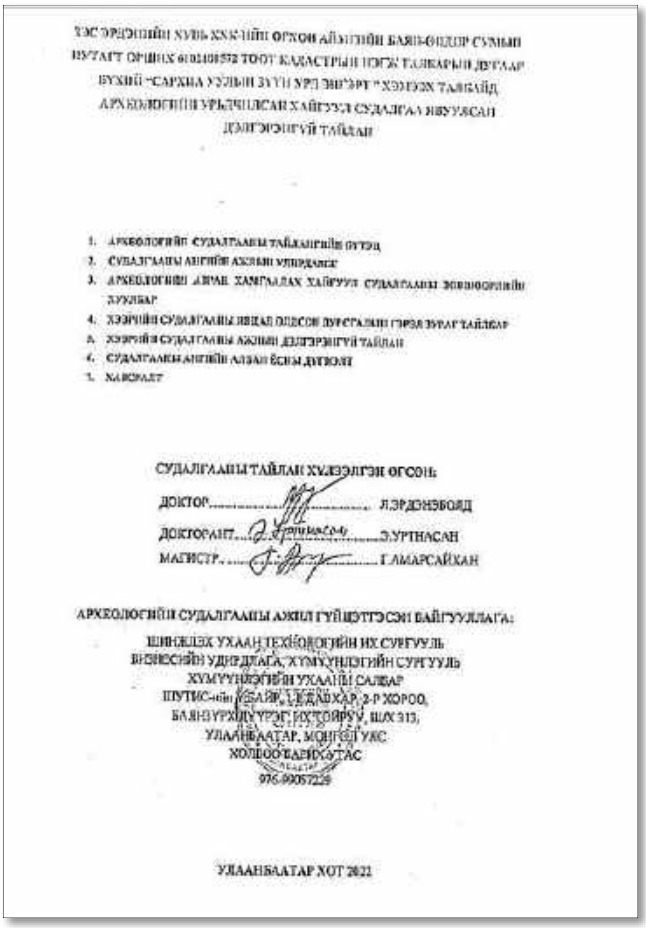

ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК-ИЙН ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ [illegible] ТООТ КАДАСТРЫН ЛИЦЕНЗИЙН ТАЛБАЙН ДУГААР БҮХИЙ “САРХИА УУЛЫН ЗҮҮН ХЭСЭГ” ХЭМЭЭХ ТАЛБАЙД АРХЕОЛОГИЙН УРЬДЧИЛСАН ХАЙГУУЛ СУДАЛГАА ЯВУУЛСАН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН

1. АРХЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАНГИЙН БҮТЭЦ
2. СУДАЛГААНЫ АНГИЙН АЖЛЫН УДИРДАМЖ
3. АРХЕОЛОГИЙН АВРАН ХАМГААЛАХ ХАЙГУУЛ СУДАЛГААНЫ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУЛБАР
4. ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ ЯВЦАД ОЛДСОН ДУРСГАЛЫН ГЭРЭЛ ЗУРАГ ТАЙЛБАР
5. ХЭЭРИЙН СУДАЛГААНЫ АЖЛЫН ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАЙЛАН
6. СУДАЛГААНЫ АНГИЙН АЛБАН ЁСНЫ ДҮГНЭЛТ
7. ХАВСРАЛТ

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН:
ДОКТОР............ Л.ЭРДЭНЭБОЛД
ДОКТОРАНТ............ Э.УРТНАСАН
МАГИСТР............ Г.АМАРСАЙХАН

АРХЕОЛОГИЙН СУДАЛГААНЫ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭСЭН БАЙГУУЛЛАГА:
ШИНЖЛЭХ УХААН ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ
БИЗНЕСИЙН УДИРДЛАГА, ХҮМҮҮНЛЭГИЙН СУРГУУЛЬ
ХҮМҮҮНЛЭГИЙН УХААНЫ САЛБАР
ШУТИС-ийн VБАЙР, 1-Р ХОРОО, 2-Р ХОРОО,
БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГ, ИХ ТОЙРУУ, ШХ 313,
УЛААНБААТАР, МОНГОЛ УЛС
ХОЛБОО БАРИХ УТАС
976-99057229

УЛААНБААТАР ХОТ 2021

9.2. Төслийн талбайд палеонтологийн олдвор илэрсэн тохиолдолд хуулийн дагуу мэргэжлийн байгууллагад мэдээлж ажиллана. Палеонтологийн тайланд тусгагдсан авран хамгаалах арга хэмжээний зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллана.

Манай компани нь Шинжлэх ухааны академийн Палеонтологийн хүрээлэнтэй байгуулсан АГГ/22-030 тоот гэрээний дагуу төслийн талбайд палеонтологийн судалгааг мэргэжлийн баг хамт олноор гүйцэтгүүлэв..

Зураг 66. Палеонтологийн судалгааны тайлан

“ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-д

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ПАЛЕОНТОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН

ЗАХИРАЛ, ДОКТОР Ж.ЦОГТБААТАР

2022000075

Шинжлэх ухааны академийн Палеонтологийн хүрээлэнгийн 2022 оны 04 сарын 27-ны Т/23 тоот “Палеонтологийн хайгуул, судалгааны ажлын дүгнэлт”-ээр “Тайланд дурдаж дүгнэлт хийснээр танай компанийн талбайн ихэнх хэсгээр пермийн настай Сэлэнгэ бүрдлийн интрузив чулуулаг тархсан байна. Бидний хийсэн палеонтологийн хайгуул, тандан судалгаагаар гүний магмын гаралтай интрүзив чулуулаг илэрч байсан тул амьтан ургамлын чулуужсан үлдэгдэлгүй юм. Дээрх хурдас чулуулгаас эртний шим ертөнцийн олдвор илрээгүй тул танай компани цаашид тусгай зөвшөөрлийн ажил явуулахад манай зүгээс татгалзах зүйлгүй гэж үзлээ” хэмжээн дүгнэлтэд дурдсан байна. Үйлдвэрийн бүсэд палеонтологийн олдвор илрээгүй. Түүх, шинжлэх ухаан, соёлын үнэт зүйл болох газар, хөрс нь улсын хамгаалалтад байх бөгөөд олдвор нь улсын өмч болдог. Археологи ба палеонтологийн үнэт дурсгалт зүйлс нь аль болох байгалийнхаа байсан газарт нөөцлөгдөн хадгалагдах зарчимтай гэж хуульд заасан байдаг.

10. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Осол” гэж тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтэл, аваар осол, хүний алдаатай үйл ажиллагаатай холбоотойгоор үүсэх системийн хэвийн бус ажиллагааг хэлэх бөгөөд төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд ирээдүйд үүсэж болзошгүй осол эрсдэлийг урьдчилсан таамаглан тодорхойлж байгаа болно.

“Байгалийн аюул” гэж хохирол, сүйрлийг өөртөө агуулж байж болзошгүй, биосферт явагддаг байгалийн үзэгдэл эсвэл үйл явцыг хэлэх бөгөөд төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд ирээдүйд үүсэж болзошгүй осол, байгалийн гамшгийг урьдчилан таамаглан тодорхойлж байгаа болно. Төслийн үйл ажиллагааны явцад хүний үйл ажиллагаа, техник технологи, тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтэл болон байгалийн гамшиг, газар хөдлөл, үер, аянга цахилгаан хүчтэй шороон болон цасан шуурга зэрэг хүчин зүйлсийн нөлөөгөөр химийн бодисын осол эрсдэлээр үүсэж болзошгүй юм.

10.1. Химийн бодисын тусгай зөвшөөрлийн дагуу ашиглаж буй химийн бодисын орлого зарлагын тайланг хуулийн хугацаанд тайлагнах, холбогдох хуулийн хэрэгжилтийг хангах

Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн дагуу химийн бодисын тайлан мэдээ, аюултай хог хаягдлын тайлан мэдээг Орхон аймгийн БОГ-т хүргүүлж байна. Мөн ГХУСАЗСЗ-ийн даргын 2024 оны 04 сарын 08-ны өдрийн “Химийн хорт болон аюултай бодис, тэсэрч дэлбэрэх бодис,

тэсэлгээний хэрэгслийн хадгалалт, хамгаалалтын байдалд хяналт шалгалт хийх ажлын удирдамж”, Орхон аймгийн Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын улсын байцаагчийн 2024 оны 04 сарын 22-ны өдрийн 01-25-01/59/17 тоот “Зөрчил арилгах тухай” албан шаардлага, Орхон аймгийн “Терроризмтэй тэмцэх ажлыг зохион байгуулах салбар зөвлөл”-ийн “Химийн хортой болон аюултай бодис, цацрагийн үүсгүүр, тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хадгалалт хамгаалалтын байдалд хяналт шалгалт хийх ажлын удирдамж”-ын дагуу хяналт шалгалтад шалгуулав.

Зураг 67. Тайлан мэдээ, хяналт шалгалт

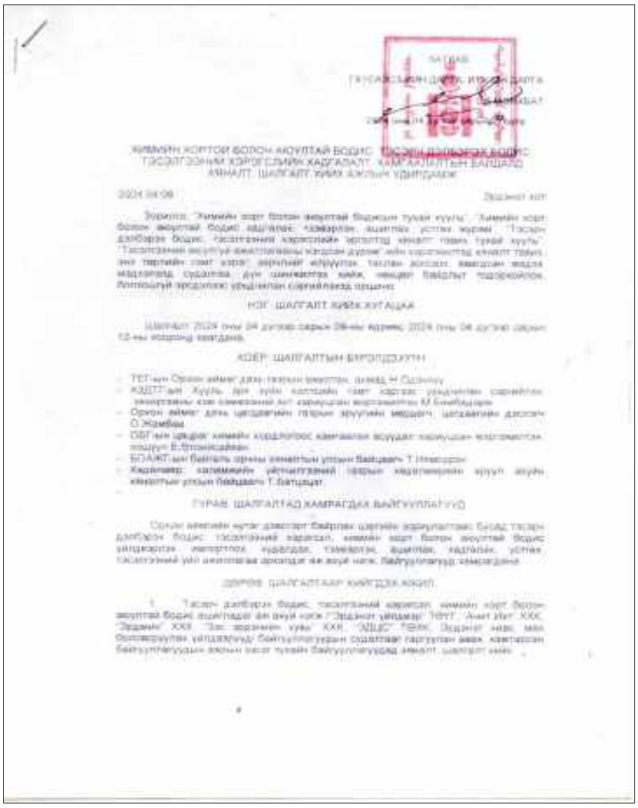

БАТЛАВ

ОРХОН АЙМГИЙН ТЕРРОРИЗМТЭЙ ТЭМЦЭХ АЖЛЫГ ЗОХИЦУУЛАХ САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА, ДЭД ХУРАНДАА

Д.ЭНХТҮВШИН

2024 оны 10 дугаар сарын -ний өдөр

ХИМИЙН ХОРТОЙ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИС, ЦАЦРАГИЙН ҮҮСГҮҮР, ТЭСЭРЧ ДЭЛБЭРЭХ БОДИС, ТЭСЭЛГЭЭНИЙ ХЭРЭГСЛИЙН ХАДГАЛАЛТ, ХАМГААЛАЛТЫН БАЙДАЛД ХЯНАЛТ, ШАЛГАЛТ ХИЙХ АЖЛЫН УДИРДАМЖ

2024.10.21 Эрдэнэт хот

Зорилго: "Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль", "Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам", "Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль", "Тэсэлгээний аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм", "Цөмийн энергийн тухай хууль"-ийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, энэ төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоох, нэгдсэн мэдээ, мэдээлэлд судалгаа, дүн шинжилгээ хийх, нөхцөл байдлыг тодорхойлох, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэхэд оршино.

НЭГ. ШАЛГАЛТ ХИЙХ ХУГАЦАА

Шалгалт 2024 оны 10 дугаар сарын 22-ны өдрөөс 2024 оны 10 дугаар сарын 24-ний хооронд явагдана.

ХОЁР. ШАЛГАЛТЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН

- ТЕГ-ын Орхон аймаг дахь газрын ахлах, ахмад Н.Одонхүү.
- АЗДТГ-ын Хууль эрх зүйн хэлтсийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, захиргааны хэм хэмжээний акт хариуцсан мэргэжилтэн М.Бимбадорж
- ОБГ-ын цацраг химийн хордлогоос хамгаалах асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, хошууч Б.Өлзийсайхан
- Орхон аймаг дахь цагдаагийн газрын эрүүгийн мөрдөгч, цагдаагийн дэслэгч О.Жинжбаа
- БОАЖГ-ын байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Т.Нямсүрэн
- Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын хөдөлмөрийн хууль ажлын хяналтын улсын байцаагч Т.Батцэцэг.
- БОАЖГ-ын орчны бохирдол, хог хаягдал, химийн бодис, байгалийн гамшиг хариуцсан мэргэжилтэн П.Энхсайхан.
- БШУГ-ын цөмийн болон цацрагийн хяналтын улсын байцаагч Б.Нарангоо.
- УЦУОШТ-ийн чанарын менежер Ц.Энхтогос.

Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1. дэх заалт, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.14-т заасан тэсэрч дэлбэрэхээс бусад химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах, устгах зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно, мөн хуулийн 13 дугаар зүйл болон 13 дугаар зүйлийн 13.7. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах химийн хорт болон аюултай бодисын ашиглалт, зарцуулалтын бүртгэл хөтөлж, тайлан мэдээг сум, дүүргийн Засаг даргад жил бүрийн 11 дүгээр сарын 15-ны дотор, төрийн захиргааны төв байгууллагад дараа оны 1 дүгээр сард багтаан хүргүүлнэ гэж заасны дагуу дараах үйл ажиллагаа хэрэгжүүлэн ажиллаж байна

10.2. Химийн бодисын хадгалалт, ашиглалтын горимыг зөрчихгүй байх, Химийн бодисын агуулахад зохих журам, стандартын дагуу хяналт тавьж бодисын хадгалалт, тээвэрлэлтийг зохих журмын дагуу гүйцэтгүүлэх

Манай компанийн ашиглаж буй химийн бодисын агуулах нь MNS 6458:2014 стандарт, БНбД 31-19-10, 2010 барилгын норм ба дүрэм шаардлагыг хангасан Монгол улсын Мэргэжлийн хяналтын Улсын Ахлах байцаагчийн 2022 оны 08 сарын 12-ны өдрийн 14-04-004/132 "Баталгаажуулах үйл ажиллагаа хийсэн тухай" дүгнэлт, Мэргэжлийн хяналтын Улсын Ахлах байцаагчийн 2022 оны 07 сарын 28-ны өдрийн 14-06-036/121 "Ачаа тээврийн авто машины ашиглалтын тухай" дүгнэлт, БОАЖЯ-ны 2022 оны 2 сарын 05-ны өдрийн 0002082 тоот "Химийн хорт бодис импортлох ашиглах зөвшөөрөл", БОАЖЯ-ны 2023 оны 02 сарын 10-ны өдрийн 0002369 тоот "Химийн хорт бодис ашиглах зөвшөөрөл"-өөр үйл ажиллагаа явуулж байна. Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам 5.2.10 дахь заалтын дагуу химийн хорт болон аюултай химийн бодисын асуудал хариуцсан нярав ажиллахаас гадна компанийн ХАБЭАБОХ-ээс зохих журам, стандартын дагуу хяналт тавьж ажилладаг.

Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль 15-р зүйл 15.6.3 дах заалтын дагуу "Химийн хорт болон аюултай бодис ашиглах, импортлох хүчин төгөлдөр тусгай зөвшөөрөлтэй

Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль 17-р зүйл 17.1 дэх заалт, Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам 3.2 дахь заалтын дагуу Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний хүрээнд химийн хорт болон аюултай бодис болон агуулахад эрсдэлийн үнэлгээ хийлгүүлсэн

Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам 2.1.5 дахь заалтын дагуу “Болзошгүй осол аваарын үед ажиллах ослын төлөвлөгөө”-г боловсруулж, батлуулсан

Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам 2.1.2, 2.1.4 дахь заалтын дагуу “Аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа”-г химийн бодисын хор аюулын лавлах мэдээллийг үндэслэн ашиглах үйл ажиллагаа нэг бүрээр боловсруулж, батлуулан, өдөр тутмын үйл ажиллагаанд ашигладаг

Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль 13-р зүйл 13.7 дах заалтын дагуу Химийн хорт болон аюултай бодисын ашиглалт зарцуулалтын тайланг холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн

Зураг 68. Химийн бодисын хадгалалт

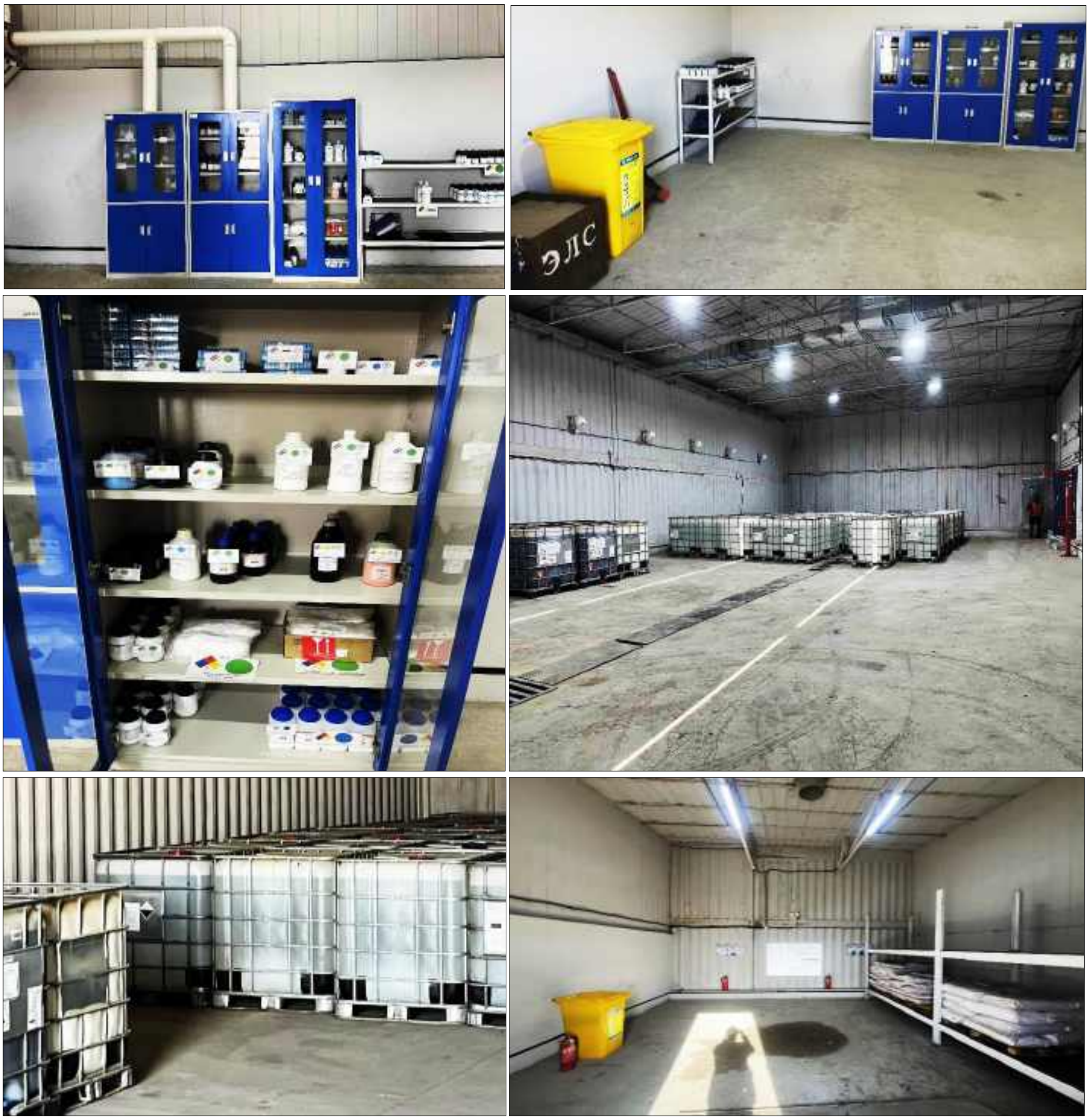

10.2.1. Химийн бодисын агуулах

Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага MNS 6458: 2014 Агуулах нь байгалийн механик болон автомат агааржуулалтын системийг суурилуулсан, Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага MNS 6458: 2014 Агуулах нь хадгалж буй бодисын хор аюулын лавлах мэдээлэлд заасан шингээгч материал, хүн нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэлтэй, Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага MNS 6458: 2014 Аюулгүй ажиллагааны тэмдэг тэмдэглэгээ болон шаардлагатай утасны жагсаалтыг нүдэнд харагдахуйцаар байрлуулсан

10.2.2. Аюулгүй ажиллагааны тэмдэг, тэмдэглэгээ болон шаардлагатай утасны жагсаалтыг нүдэнд ил харагдахуйцаар байрлуулах

Химийн хорт болон аюултай бодисын агуулахад “Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг. MNS 5029:2011”-д заасан анхааруулах тэмдэг, дохио үг, аюулын тэмдэглэгээ

Хориглох тэмдгийг нүдэнд ил харагдахуйцаар байрлуулав.

Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл хэрэглэх шаардлагатай талаарх тэмдэглэгээг байрлуулав.

Зураг 69. Химийн бодисын агуулахын тэмдэг тэмдэглэгээ

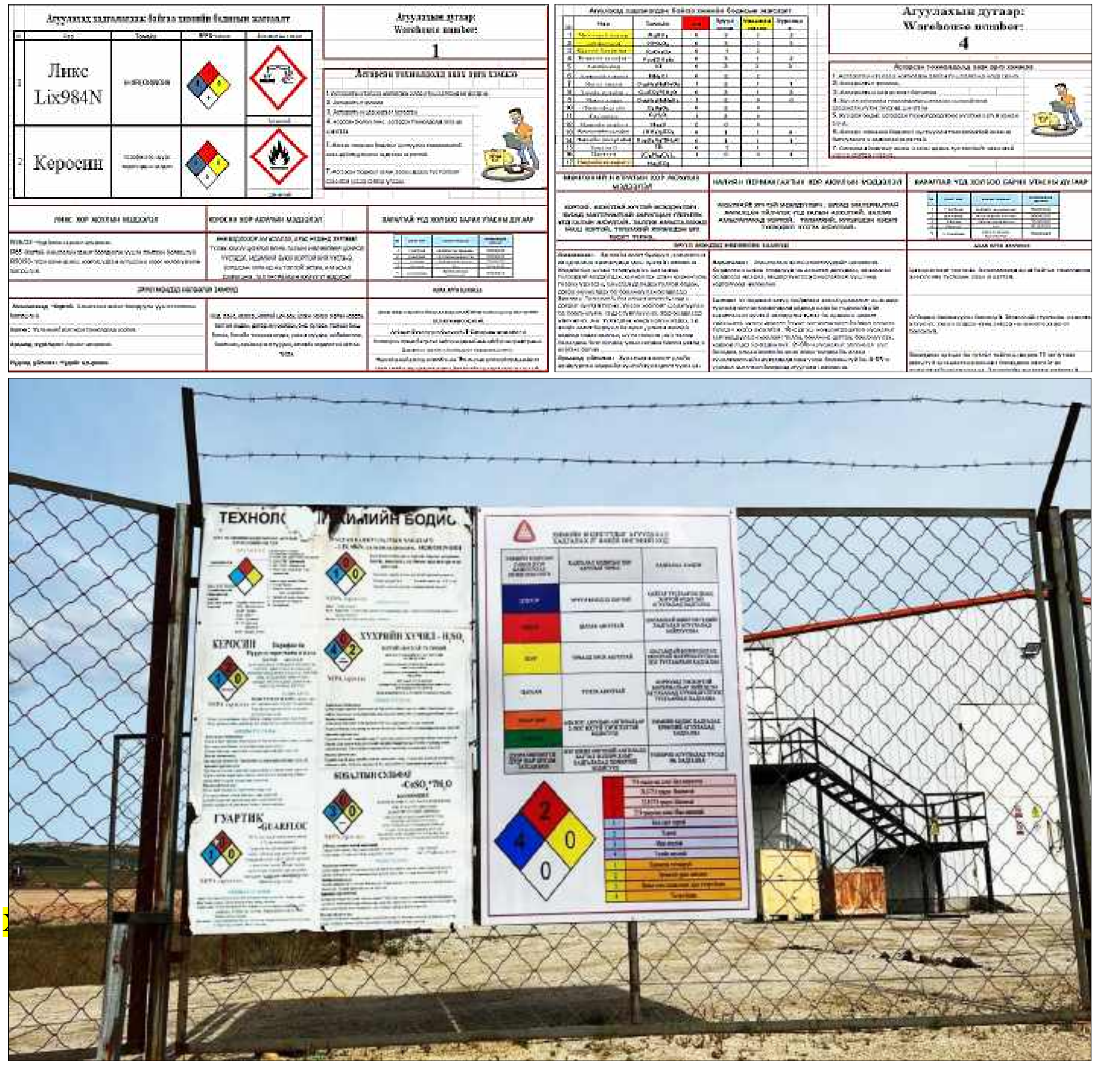

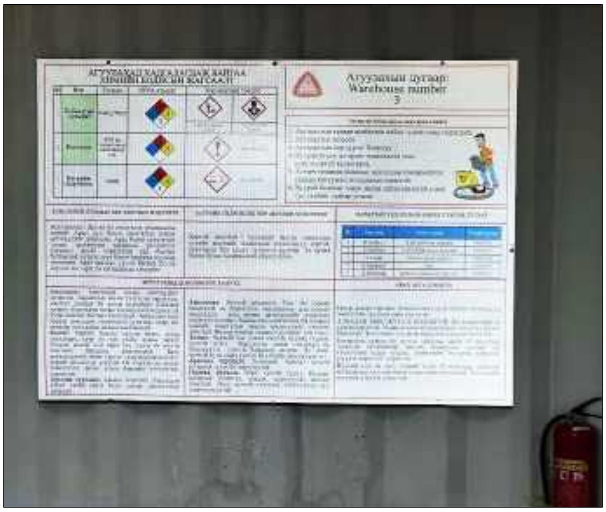

10.2.3. Химийн бодисын тээвэрлэлт

Манай компани нь Гүйцэтгэх захирлын 2024 оны 01 сарын 23-ны өдрийн А/12 тоот “Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх ашиглах устгах” журмын дагуу химийн бодисын хадгалалт, ашиглалтын горим, химийн бодисын агуулахад мөрдөх стандарт, дүрэм, журмын хэрэгжилт, химийн бодисын хадгалалт хамгаалалт, химийн бодисын аюулгүй ажиллагаа тээвэрлэлттэй холбоотой бүх ажилбаруудыг зохион байгуулж ажилладаг.

Зураг 70. Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх ашиглах устгах журам

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН ТУШААЛ

"ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ" ХХК-ИЙН ХИМИЙН БОДИС АШИГЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ХАДГАЛАХ, УСТГАХ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

ХОЁР. НЭР ТОМЪЁОНЫ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Лабораторийн хэрэглээний химийн бодисуудын ачилт тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг химийн бодис нийлүүлж буй тусгай зөвшөөрөл бүхий компаниас хариуцан гүйцэтгэдэг ба химийн бодисын хор аюулын лавлах мэдээлэлд заасан заавраын дагуу тээвэрлэлтийг хийдэг. Үйлдвэрт ашиглагддаг хүхрийн хүчлийг Орхон аймгийн Баян-Өндөр суманд байрлах ОТК ХХК-ийн төмөр замын терминалд нийлүүлэгч буюу тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн компани вагон цистернаар тээвэрлэн ирэх ба вагон-цистерна нь юүлэх, савлах ажиллагааг сайтар хангасан тоноглолтой, хүхрийн хүчил буулгах хаалт, хавхалганы диаметр болон хэмжээ нэгэн жигд аюулгүй ажиллагааг хангасан, аюулын шинж чанарын тухай санамж байршуулсан байна. Зэс эрдэнийн хувь ХХК-иас техникийн аюулгүйн шаардлага хангасан зориулалтын буюу хүхрийн хүчлийн тээвэрлэхэд тусгайлан бэлтгэсэн тээврийн хэрэгслээр зөвхөн тогтоосон маршрутын дагуу тээвэрлэн үйлдвэрийн талбайд байрлах хүхрийн хүчлийн агуулахад хадгалдаг. Химийн хорт болон аюултай бодис тээвэрлэх маршрутыг аль болох замын хөдөлгөөн багатай, тэгш, бартаа саад бага байхаар сонгож хэзээ хаанаас хэрхэн тээвэрлэх талаарх мэдээллийг тухайн орон нутгийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн болон цагдаагийн байгууллагад урьдчилан мэдэгдэж зөвшөөрөл авах ба байдлын хангуулдаг. Химийн бодисын тээвэрлэлтийн үед батлагдсан маршрутын дагуу дуут дохиогоор тоноглогдсон цагдаагийн машин цуваag тэргүүлж явах ба цуваaны ард компанийн ХАБЭА-н ажилтан цуваг түгжиж үйлдвэрийн бүсэд аюултай ачааг эрсдэлгүй авч ирдэг.

10.3. Ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг тогтмол, ойлгомжтой хэлбэрээр өгөх, аюул, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, аюулгүй ажиллах зан үйлд сургах, химийн бодисын хор, аюулыг таниулах заавар, зөвлөгөө өгөх, ажиллагсдын мэдлэг, хандлагыг сайжруулах

Химийн хорт болон аюултай бодисыг хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам 2.1.6, 2.1.8 дахь заалтын дагуу ажлын байранд химийн бодистой харьцаж ажилладаг ажиллагсад болон нийт ажилчдыг үйлдвэрийн бүсэд үүсэж болох эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг хянах, эрсдэл үүссэн тохиолдолд хариу арга хэмжээ авах, хамгаалах багаж хэрэгслийг ашиглах мэдлэг, дадлыг эзэмшүүлэх сургаалтанд жил бүр хамруулж байна.

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн ХАБЭАБО-ны хэлтэс нь жил бүр мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтарсан сургалтуудыг зохион байгуулдаг ба “Эрдэнэт цогцолбор дээд сургууль”, “Монкран Консалтинг” ХХК мэргэжлийн байгууллага, Орхон аймгийн “Улаан загалмайн хороо” зэрэг байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна.

2024 онд 193 ажилтан “Эрдэнэт цогцолбор дээд сургууль”-д ХАБЭА-ын 12 багц цагийн сургалтад хамрагдсан.

2024 онд 193 ажилтан “Эрдэнэт цогцолбор дээд сургууль”-д “Химийн хорт болон аюултай бодистой харьцаж ажиллах аюулгүй ажиллагааны 17 багц цагийн сургалтад хамрагдсан.

Орхон аймгийн “Улаан загалмайн хороо”-ны Анхны тусламжийн сургалт”-нд нийт 15 ажилчин хамруулав.

“Монкран Консалтинг” ХХК мэргэжлийн байгууллагаас “Техник тоног төхөөрөмжийн чадамжийн сургалт”-нд 37 ажилтныг хамруулав.

2024 онд ХАБЭАБО-ны хэлтсээс нийт ажилчдад давхардсан тоогоор 941 удаагийн сургалт зохион байгуулж химийн бодистой харьцаж ажиллах, үүсэж болзошгүй эрсдэлийг таних мэдэх, урьдчилан сэргийлэх, компанийн ХАБЭАБО-ны дүрэм журмыг сахин мөрдөж аюул эрсдэлгүй ажиллах мэдлэг мэдээллийг олгох сургалт зохион байгуулсан.

Үйлдвэрийн бүсэд бүтээн байгуулалтын ажилд оролцож байгаа туслан гүйцэтгэгч компаниудын нийт 280 гаруй ажилчдад урьдчилсан болон давтан зааварчилгааг сар бүр тогтмол өгч байна.

Зураг 71. Ажилчдын чадамжийн сургалтын гэрчилгээ

Зураг 72. Ажилчдын ХАБЭА-ын сургалтын сертификат

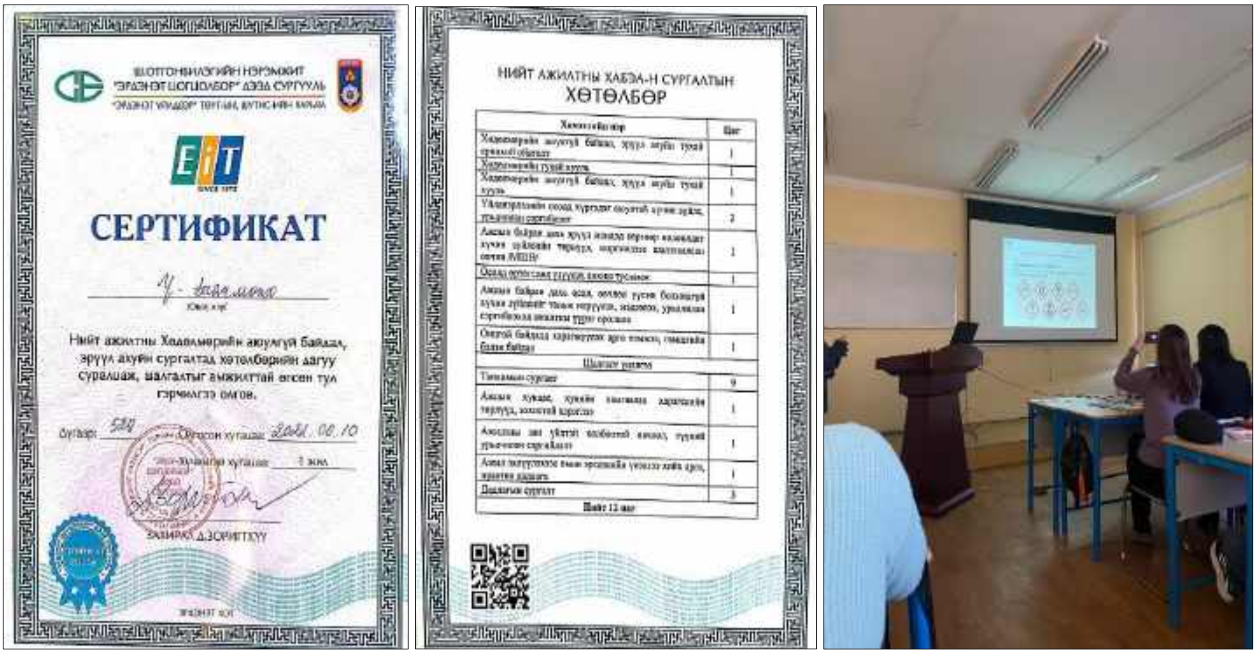

Зураг 73. Нийт ажилчдын сургалт, сертификат

ШОТГОНБИЛЭГИЙН НЭРЭМЖИТ
"ЭРДЭНЭТ ЦОГЦОЛБОР" ДЭЭД СУРГУУЛЬ

EiT
SINCE 1975

СЕРТИФИКАТ

(Овог, нэр)

Химийн хорт ба аюултай бодистой харьцаж ажиллах аюулгүй ажиллагааны ХАБЭА-н сургалтад хөтөлбөрийн дагуу суралцаж, шалгалтыг амжилттай өгсөн тул гэрчилгээ олгов.

Дугаар: 019

ЗАХИРАЛ ДЭЭРГЭТХҮҮ

ХИМИЙН ХОРТ БА АЮУЛТАЙ БОДИСТОЙ ХАРЬЦАЖ АЖИЛЛАХ АЮУЛГҮЙ АЖИЛЛАГААНЫ
СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР

Хичээлийн нэр	Цаг
[illegible]	1
[illegible]	1
[illegible]	2
[illegible]	2
[illegible]	2
[illegible]	2
[illegible]	1
[illegible]	1
[illegible]	1
[illegible]	1
[illegible]	1
[illegible]	1
[illegible]	1
Шалгалт үнэлгээ	
НИЙТ 17 цаг	

Зураг 74. Ажилчдын анхны тусламжийн сургалт, сертификат

ОРХОН УЛААН ЗАГАЛМАЙН ХОРОО

Сертификат

ЭРХЭМ ХҮНДЭТ

Балсанжав овогтой Амарсанаа

Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжих хөтөлбөрөөс батлагдсан АНХНЫ ТУСЛАМЖИЙН СУРГАЛТАД хамрагдсан тул гэрчилгээ олгов.

Д.ТУЯГАЛАГ
ОРХОН УЛААН ЗАГАЛМАЙН ХОРООНЫ ДАРГА

2024.04.19

Зураг 75. Химийн бодисын аюулгүй ажиллагаа дотоод сургалт

10.4. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн сөрөг хүчин зүйлсийн талаар бодит мэдээллээр ажилчдын хангах, аюулгүй ажиллах зан үйлд ажилчдыг сургах

Химийн хортой болон аюултай бодистой харьцан ажилладаг ажилчдад сар болгон химийн бодисын хэмжилтийн үр дүнг хэлтэс нэгжүүдийн ИТА-аар дамжуулан мэдээлэлдэг ба ажлын байрны сөрөг хүчин зүйлсийг таньж илрүүлэн түүнээс шалтгаалах өвчин эмгэг эрсдэлүүдээс хэрхэн урьдчилан сэргийлэх, илрэх шинж тэмдгийн талаар мэдлэг мэдээлэл олгож байна.

Эрүүл ахуйн дотоод хяналт мониторинг: “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-нь хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн дотоод мониторингийг сар бүр тогтмол үнэлж тодорхойлдог бөгөөд энэхүү тайланд 2024 оны 06-р сард гүйцэтгэсэн хандлах үйлдвэр болон электролизийн үйлдвэрийн химийн бодисын хэмжилтийн утгыг тусгалаа. Хэмжилтийн утгыг илэрхийлэх нэгж: Химийн хүчин зүйл (мг/м3; ppm)

Хүснэгт 48. Химийн бодисын хэмжилт 2024 оны 6 сар

Д/д	Ажлын байр	Химийн хүчин зүйлс			
		Угаарын хий (CO)	Хүхэрлэг хий (SO2)	Аммиак (NH3)	Азотын давхар исэл(NO2)
		MNS 4990:2023	MNS 4990:2023	MNS 4990:2023	MNS 4990:2023
		20мг/м3	2мг/м3	17мг/м3	0.38 мг/м3
1	Хандлах үйлдвэр	0	0.2	0	0
2	Электролизийн үйлдвэр	2	0.2	7	0

Хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хэмжилтэд ашигласан багаж: Drager X-am 5600

Электролизийн ваннд химийн бодисын ууршилт өмнөх сарын хэмжилттэй харьцуулахад буурсан байгааг илтгэж байна. Химийн бодисын хэмжилтээр MNS 4990:2023 стандартаас давсан бохиролгүй байна.

Эрүүл ахуйн гадаад хяналт мониторинг: Улаанбаатар хот, Ус цаг уур орчны шинжилгээний газрын БОХЗТЛ-иос мэргэжлийн инженер ирж үйлдвэрийн ажлын байрны агаарын чанарын шинжилгээг 3 цэгт, нарийн ширхэглэгт тоос, том ширхэглэгт тоос, нийт тоос, дуу шуугиан үзүүлэлтүүдээр MNS 4990:2015, MNS 5002:2000 стандартын дагуу гүйцэтгэв.

Хэмжилтийн утгыг илэрхийлэх нэгж: Химийн хүчин зүйл (мг/м3;)

Хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хэмжилтэд ашигласан багаж: Dust Trak™ DRX Aerosol Monitor

Хүснэгт 49. Химийн бодисын хэмжилт 2024 оны 5 сар

д/д	Ажлын байр	Химийн хүчин зүйлс			
		Нарийн ширхэглэгт тоос (PM2.5)	**Том ширхэглэгт тоос (PM10)**	**Нийт тоос TSP**	**Дуу чимээ**
		MNS 4990:2015	**MNS 4990:2015**	**MNS 4990:2015**	**MNS 5002:2000**
		3.0 мг/м3	**мг/м3**	**2.0 мг/м3**	**85 ДБА**
1	Уурын зуух ажлын байр	0.071	0.092	0.228	74
2	Хандлах үйлдвэр	0.088	0.164	0.265	72
3	Электролизийн үйлдвэр	0.061	0.077	0.107	65

Шинжилгээний дүнгээс үзэхэд үйлдвэрийн дотоод орчин, ажлын байруудад нарийн ширхэглэгт тоос (PM2.5), том ширхэглэгт тоос (PM10), нийт тоос TSP, дуу чимээний бохирдол үүсээгүй буюу MNS 4990:2015, MNS 5002:2000 стандартын шаардлага хангаж байна.

Зураг 76. Үйлдвэрийн химийн бодисын хэмжилт (гадна)

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ
БАЙГАЛЬ
СОРИЛТЫН ДҮН

10.5. Эрсдэлтэй нөхцөлд ажиллаж байгаа ажилтнуудын өртөлтийг бууруулсан арга хэмжээ

Мөн сар бүр үйлдвэрийн эрүүл ахуйн дотоод мониторингийн хэмжилтийг хэмжиж ажилчдад танилцуулан ажил амралтын цагийг зохицуулсан дүгнэлт, зөвлөгөө боловсруулж, мэдээлэл хүргэж ажилчдад шаардлагатай сургалт мэдээ мэдээллийг ээлж болгон дээр нь олгож танилцуулж байна. Дотоод мониторингийн физик хэмжилтэд нийт 6 үзүүлэлтийг тодорхойлсон ба үүнд:

- Харьцангуй чийглэг
- Гэрэлтүүлэг
- Агаарын урсгалын хурд
- Агаарын температур
- Ажлын байрны шуугиан

Химийн бодис гэсэн үзүүлэлтүүдийг FLUS ET-965 болон Drager X-am 5600 багажийг ашиглан хэмжилтийн утгуудыг үнэлж байна. Хагас нүүрний фильтертэй багын фильтер олголтыг 14 хоног тутамд сольж, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуульд заасанчлан ажил олгогчийн үүрэг хариуцлагаа биелүүлэн ажилчдынхаа эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хамгаалж ажиллаж байна. Ажлын онцлог нөхцөл байдлаас шалтгаалан фильтертэй багын олголтын хоногийн давтамж өөр өөр байдаг. Мөн үйлдвэрийн ажилчдадаа химийн бодис болон нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн талаар ээлж болгон дээр мэдлэг мэдээлэл хүргэдэг. 2024 оны 9-р сард манай компани хөдөлмөрийн нөхцөлийн үнэлгээг 2023 онд хийлгэсэн компаниараа дахин хийлгэж үйлдвэрийн сөрөг хүчин зүйлсийг тодорхойлуулан боловсруулж өгсөн дүгнэлт зөвлөмжийнх нь дагуу шаардлагатай арга хэмжээг цаг алдалгүй түргэн шуурхай авч хамтран ажиллахаар төлөвлөгөөндөө тусган ажиллаж байна.

Зураг 77. Үйлдвэрийн химийн бодисын хэмжилт(дотор)

10.6. Хөдөлмөрийн нөхцөлийн сөрөг хүчин зүйлд өртөж ажилладаг ажиллагсдын дархлааг дэмжих, витаминжуулах

Манай компани нь ажилчдын эрүүл мэндийг нэн түрүүнд хамгаалах зорилтыг нэн тэргүүнд тавьж ажилласаар ирсэн бөгөөд үйлдвэрийн нийт ажилчдын дархлааг дэмжиж витаминжуулах ажлыг улирал тутам зохион байгуулдаг. 2024 оны 5 сард витаминжуулалтын аяны хүрээнд ажилтан бүрт витамин С 1000мг , витамин Д 2000Ед , Билобил 3 төрлийн бэлдмэл хамт 212 ажилтанд олгосон бол

2024 оны 11 сард омега-3 fish oil 1200mg, витамин комплексоор нийт 263 ажилтны дархлааг дэмжсэн.

Зураг 78. Ажилчдад олгосон витаминууд

10.7. Ажилчдыг эрүүл мэндийн төлөвлөгөөт үзлэгт хамруулах

Манай компани нь Эрүүл мэндийн сайдын А/340 тушаалын дагуу ажилтан бүрийг ажилд авахаас өмнө урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулан ажлын байранд тэнцсэн дараа ажилд авдаг ба ажилд орсон хугацаанаас эхлэн жил бүр хугацаат үзлэгт компанийн зардлаар хамруулдаг .

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК, “Эрдэнэт медикал эмнэлэг” ХХК, “Амар даатгал” ХХК -ын хооронд 2023 оны 11 сарын 30-ны өдөр байгуулсан “Эрүүл мэндийн хугацаат үзлэг шинжилгээ хийх, үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ”, “Амар даатгал” ХХК-тай байгуулсан 2024 оны 09 сарын 21-ний “Даатгалын гэрээ”-ний дагуу нийт 206 ажилтан эрүүл мэндийн даатгалд хамруулж “Эрдэнэт медикал” эмнэлэгт эрүүл мэндийн хугацаат үзлэгт хамрагдаад байна.

Зураг 79. Ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээ

10.8. Ажлын хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгох, хэрэглэх, цэвэрлэх, устгах арга хэмжээ

Манай компани нь Гүйцэтгэх захирлын 2024 оны 1 сарын 30-ны А/020 тоот “Ажлын хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгох, хэрэглэх, цэвэрлэх, устгах журам”-ыг батлан журмын дагуу нийт ажилчдыг өвөл, зуны ажлын хувцас, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл /цаашид НБХХ гэх/, тусгай хамгаалах хэрэгсэл /цаашид ТХХ гэх/-ээр бүрэн хангаж ашиглах норм, хадгалах, цэвэрлэх болон устгах зэрэг бүхий л үйл ажиллагааг журмын дагуу хэрэгжүүлэн хяналт тавьж ажиллаж байгаа бөгөөд үйлдвэрийн талбайд ажиллаж буй нийт ажилчдыг ажлын хувцас, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийг зориулалтын дагуу зөв хэрэглүүлэх, хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн талаарх мэдээллээр тогтмол хангаж, эрсдэлтэй нөхцөлд ажиллаж байгаа ажилтнуудын өртөлтийг бууруулан ажиллаж байна.

Хамгаалах хэрэгслүүдийн мэдээлэл:

“Нэг бүрийн хамгаалах хэрэгсэл” гэж ХАБЭА-н тухай хуулийн 3.1.12-т заасан үйлдвэрлэлийн хортой, аюултай хүчин зүйлийн нөлөөллөөс ажилтныг хамгаалах зориулалт бүхий стандартад нийцсэн доорх хэрэгслүүдийг хэлнэ.

Толгойн хамгаалах хэрэгсэл: Толгой хамгаалах хэрэгсэл (цаашид “каск” гэх) гэдэг нь гадны биет (дээрээс юм унах, мөргөх гэх мэт), халуун хүйтний нөлөө, цахилгаанаас толгойг (гадны халдлагаас) хамгаалах хэрэгсэл юм. Дээрээс юм унах болон мөргөх аюул бүхий ажлын байранд каскны бүчийг бүчилсэн байх шаардлагатай.

Нүд хамгаалах хэрэгсэл: Нүд рүү гадны биет үсэрч гэмтээх аюул бүхий бүх газруудад тохирох хамгаалалтын нүдний шилийг сонгож зүүнэ. Жишээ нь: Материал тастах ажил, гагнуурын ажил, зорогч төхөөрөмжүүд дээр ажиллах, нүд гэмтээх шингэн болон хуурай зүйлүүдээс хамгаалах.

Хөл хамгаалах хэрэгсэл: Ажлын гутал нь хурууны ган хамгаалалтай, 200 Жоуль хүртэлх механик биетийн цохилтоос хөлийг хамгаалах чадвартай, цахилгаан хүчдэлээс хамгаалсан, ул нь зузаан халтирдаггүй, хугардаггүй, хөлддөггүй, хайлдаггүй шахмал резин материалаар хийгдсэн, хоншоор, уландаа ган эсвэл гантай дүйцэхүйц материалын оруулгатай, гэрэл ойлгогч цацруулагчтай, зуузай нь суудаггүй давхар оёдолтой байна.

Гар хамгаалах хэрэгсэл: Ажилтнууд гар гэмтээх, бохирдох ажил гүйцэтгэхдээ тухайн ажлын онцлогт тохирсон бээлийг сонгож заавал өмсөж хэрэглэнэ. Үйлдвэрийн талбайд, аливаа ажил хийхэд ажлын нэг удаагийн бээлий өмсөх бөгөөд цахилгаанчин нь цахилгааны ажил гүйцэтгэх үед заавал цахилгаан гүйдлээс хамгаалсан бээлийг өмсөнө. Өндөр хүчирдлийн ажил хийх үед тухайн өндөр хүчдэлийн вольтоос хамгаалсан бээлийг сонгож өмсөнө.

Сонсголын эрхтэн хамгаалах хэрэгсэл: Дуу шуугиан ихтэй газар болон дуу шуугиан их гэсэн тэмдэг бүхий газруудад сонсгол хамгаалах хэрэгсэл болох чихний бөглөө (эсвэл чихэвч)-г заавал хэрэглэнэ. Сонсголын эрхтнийг хамгаалах зориулалтын хэрэгслийн оронд дуу шуугианыг бууруулах зориулалтын бус чихэвч (чихэвчний хөгжим, чихийг хүйтнээс хамгаалах чихэвч) ашиглахыг хориглоно.

Амьсгалын эрхтэн хамгаалах хэрэгсэл: Үйлдвэрлэлийн тоосжилт ихтэй орчинд амьсгалын эрхтнийг хамгаалах зорилгоор 2.5 PM шүүлтүүр бүхий хошуувч, N95 загварын 1 удаагийн амны хаалтыг хэрэглэнэ. Химийн лаборатори, Өдрийн хэрэглээний агуулах, Урвалжийн агуулах, Хандлалтын үйлдвэр, Электролизийн үйлдвэрт 3M загварын тоос болон химийн хорт бодис шүүх хамгаалалт фильтертэй нүүрэвч, маск зүүнэ. Хошуувчийг зүүсэн үед битүүмжлэлийг шалгана, шүүлтүүрийг бохирдсон үед заавал солино.

Уналтаас хамгаалах аюулгүйн бүс: Ажилтан үйлдвэрлэлийн талбайд доош унаж гэмтэх аюул бүхий газарт /1.5 метрээс дээш өндөрт ажиллах/ өндрийн хамгаалалтын бүсийг хэрэглэнэ. Өндрийн бүсний дэгээг бат бөх зүйлээс дэгээдэх бөгөөд ажлын байр шилжин ажиллах үед дэгээг мулталж дараачийн ажлын байранд шилжин ажиллах үед дэгээг бат бөх зүйлээс дэгээднэ.

Нүүр, нүд хамгаалах хэрэгсэл (нүүрэвч): Нүүр, нүд рүү гадны биет үсрэх, химийн бодис цацагдах, цохих бүхий л ажил гүйцэтгэх үед нүүр, нүд хамгаалах хэрэгслийг хэрэглэнэ. Жишээ нь: Цахилгаан зөөврийн болон суурин тастагч, цахилгаан точиль, шингэн бодис зэрэг.

“Ажлын тусгай хувцас” гэж үйлдвэрлэлийн хортой, аюултай хүчин зүйлийн нөлөөллөөс хамгаалах зориулалт бүхий хувцас, гутал, малгай, бээлий зэрэг хэрэгслийг хэлнэ. Ажлын тусгай хувцсыг доор дурдсанаар ангилна.

- Ажлын тусгай хувцас
- Гар хамгаалагч хэрэгсэл
- Тусгаарлагч комбинезон
- Толгой хамгаалах хэрэгсэл

- Ажлын тусгай гутал зэрэг болно.

Зураг 80. Ажилчдын хувцас хамгаалах хэрэгслийн жагсаал, норм, хугацаа

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН ТУШААЛ

[illegible] оны 01 сарын 30 ны өдөр   Дугаар [illegible]   Орхон аймаг

Журам шинэчлэн батлах тухай

Компанийн тухай хуулийн 83 дугаар зүйлийн 83.1, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.1.6 дах заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Компанийн "Ажлын хувцас, хамгаалах хэрэгсэл олгох, хэрэглэх, цэвэрлэх, устгах журам"-ыг хавсралтаар шинэчлэн баталсугай.

2. Журмыг батлагдсан өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

3. Дээрх журмыг нийт ажилтнуудад танилцуулж, мөрдүүлж ажиллахыг Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн мэргэжилтэн /Ч.Буян-Өлзий/-д, тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй, байгаль орчны менежер /П.Батболд/-д үүрэг болгосугай.

4. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан Гүйцэтгэх захирлын 2023 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/27 дугаар тушаалыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5. Хүчингүй болсон журмыг холбогдох албан тушаалтнаас татан авч хэрэглээнээс хасах ажлыг зохион байгуулахыг Бичиг хэрэг, архивын ажилтан /Д.Алтанзул/-д үүрэг болгосугай.

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ   Б.МӨНХБААТАР

№	Албан тушаал	Хэлтэс, нэгж	Алба	д/д	Хувцас хамгаалах хэрэгслийн жагсаалт	Ашиглалтын хугацаа	Тоо ширхэг
20	Үйлдвэрлэл, технологийн газрын дарга, Үйлдвэрлэл, технологийн менежер Үйлдвэр технологийн төлөвлөгч		Үйлдвэрлэл технологийн хэлтэс	1	Зуны ажлын хослол	1 жил	1 ширхэг
				2	Поло цамц	1 жил	1 ширхэг
				3	Срочкон цамц	1 жил	1 ширхэг
				4	Хавар намрын куртик	2 жил	1 ширхэг
				5	зуны ажлын гутал	1 жил	1 ширхэг
				6	Өвлийн ажлын хувцас	2 жил	1 ширхэг
				7	Өвлийн ажлын гутал	1 жил	1 ширхэг
				8	Толгойн хамгаалах хэрэгсэл /каск/	Ашиглалтаас гарах хүртэл	1 ширхэг
				9	Нүдний шил	2 сар	1 ширхэг
				10	Хагас баг	1 жил	1 ширхэг
				11	Хагас багны фильтер	хэрэглээгээр	1 ширхэг
				12	усны гутал	2 жил	1 ширхэг
				13	бороозны цув	2 жил	1 ширхэг
21	Үйлдвэрлэл технологийн ахлах мастер		Үйлдвэрлэл технологийн хэлтэс	1	Зуны ажлын хослол	1 жил	1 ширхэг
				2	Поло цамц	1 жил	1 ширхэг
				3	Срочкон цамц	1 жил	1 ширхэг
				4	Зуны ажлын гутал	1 жил	1 ширхэг
				5	Хавар намрын куртик	2 жил	1 ширхэг
				6	Өвлийн ажлын хувцас	1 жил	1 ширхэг
				7	Өвлийн ажлын гутал	1 жил	1 ширхэг
				8	Толгойн хамгаалах хэрэгсэл /каск/	Ашиглалтаас гарах хүртэл	1 ширхэг
				9	Нүдний шил	2 сар	1 ширхэг
				10	Хагас баг	1 жил	1 ширхэг

Зураг 81. Ажилчдын хувцас хамгаалах хэрэгслийн олголт, актлалт

10.9. Ажилчдын эрүүл мэндийг дэмжих бүтээгдэхүүн олголт

Манай компани нь Монгол улсын Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.2 дахь хэсэгт “Аж ахуйн нэгж, байгууллага эрсдэлийн төвшингөөс хамааран үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зардлын 1.5 хувиас доошгүй хэмжээний хөрөнгийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн болон үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд тус тус зарцуулна” хэмээн заасны дагуу жилийн төсвийн 1.5 хувийг зөвхөн ХАБЭА-ын зардалд төсөвлөн зарцуулдаг.

Хүснэгт 50. Эрүүл мэндийг дэмжих бүтээгдэхүүний бүртгэл

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Огноо	Тоо ширхэг
1	Чацарганын шүүс	1 сар	3400.0
2	Чацарганын шүүс	2 сар	3400.0
3	Чацарганын шүүс	3 сар	3400.0
4	Чацарганын шүүс		3400.0
5	Артишок	4 сар	3400.0
6	Артишок		34000.0
7	Артишок	5 сар	34000.0
8	Артишок		3400.0
9	Артишок		3400.0
10	Ислэгийн ундаа	6 сар	2800.0
11	Ислэгийн ундаа		2800.0
12	Ислэгийн ундаа	7 сар	2800.0
13	Ислэгийн ундаа		2800.0
14	Ислэгийн ундаа		2800.0
15	Ислэгийн ундаа	8 сар	2800.0
16	Ислэгийн ундаа		2800.0
17	Ислэгийн ундаа		2800.0
18	Ислэгийн ундаа		2800.0
19	Артишок	9 сар	3400.0
20	Артишок	10 сар	3400.0

21	Артишок		3400.0
Нийт			**66000.0**

10.10. Галын аюулгүй байдлын тухай хууль тогтоомжийг чандлан сахих, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх болон гал унтраах дүрэм, хэм хэмжээ, стандартыг хангаж ажиллах

Засгийн газрын 2016 оны 339 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Галын аюулгүй байдлын үндсэн дүрэм” болон ХАБЭА-н нийтлэг дүрмийн 15 дахь хэсэг буюу Галын аюулгүй байдлыг ханган ажиллаж байна. Объектын гал түймэр нь бүх төрлийн барилга байгууламжид гарах боломжтой учраас үйлдвэрийн бүсэд байгаа бүх барилга байгууламж гал түймрийн эрсдэлийг тооцож гал түймрийн гаралт, түүнээс учрах эрсдэлийг багасгахын тулд зөв менежментийг хэрэгжүүлэн, гал түймэр гарах, тархах, түүнтэй тэмцэх асуудалд нөлөөлж буй бүх хүчин зүйлүүдийг тодорхойлж, гал гарсан бол богино хугацаанд хохирол багатай унтраах нөхцөлийг бүрдүүлэх, гал унтраах бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангах явдал чухал юм. Галын автомат систем нь ус-хөөсний систем бөгөөд хүний оролцоогүйгээр ажилладаг, шаардлагатай тохиолдолд хяналтын мониторингоос залгаж салгах боломжтой бүрэн автомат систем юм. Галын автомат систем нь Усан танк, хөөсний танк, дренчер, хагас болон бүтэн хөөсний генератор, цахилгаан генератор, удирдлагын монитор, дуут дохиолол, программчлал, бүрэн автомат хавхлаг зэргүүдээс бүрддэг. Манай компани нь 2023 оны 03 сарын 10-ны өдрийн АГГ-23/020 тоот “Нью мен повер” ХХК-тай байгуулсан ажил гүйцэтгэх гэрээний дагуу үйлдвэрийн болон химийн бодисын агуулахын дуут дохиоллын систем, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн ажлыг хийлгэж ажиллав. Ослын автомат систем нь хүний оролцоогүйгээр ажилладаг, шаардлагатай тохиолдолд хяналтын мониторингоос залгаж салгах боломжтой бүрэн автомат систем юм. Ослын үед ашиглах автомат систем нь усан танк, хөөсний танк, дренчер, хагас болон бүтэн хөөсний генератор, цахилгаан генератор, удирдлагын монитор, дуут дохиолол, программчлал, бүрэн автомат хавхлаг зэргүүдээс бүрддэг.

Зураг 82. Ослын автомат систем

Зураг 83. Үйлдвэр доторх галын автомат систем

Бага хэмжээний галыг гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслээр унтраах бөгөөд гал нь хараа хяналтаас гарсан тохиолдолд гал унтраах автомат систем нь автоматаар ажиллаж унтраана.

Зураг 84. Галын аюулгүй байдал, бэлтгэл бэлэн байдал, практик сургалт

10.11. Шатамхай шингэнийг хадгалдаг сав ба цахилгааны дэд станц, трансформаторуудыг хуурай орчинд байрлуулах, эргэн тойронд нь 8 метрээс дотогш хог ургамал, зулзаган мод, бусад шатамхай материалыг байрлуулахгүй байхад хяналт тавьж ажиллах

Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанд ашиглагдаж буй 35/10 кВ-ын дэд станцын барилга, трансформаторууд нь төслийн талбайн өндөрлөг хэсэгт барилга байгууламжаас тусдаа байрладаг ба 24 цагийн камержуулалт, гадны хөдөлгөөнөөс сэргийлсэн 1,8м өндөр торон хашаатай. Торон хашааны хаалгыг байнгын цоожилдог бөгөөд зөвхөн цахилгаан засварын хэсгийн эрх бүхий ажилчид нэвтэрч үйл ажиллагааны хяналтыг хийдэг. Үйлдвэрийн ШТС, шатамхай шингэнийг хадгалдаг нөөцийн савнаас 60.0 метрт цахилгааны дэд станц, трансформаторууд байрлаж байна.

Зураг 85. 35/10 кВ-ын дэд станц, байршил

10.12. Цаг агаарын аюулт үзэгдэл болон ажилчдын хариуцлагагүй байдлаас шалтгаалан осол гарах эрсдэл, технологийн доголдлын үед гарч болзошгүй ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор цаг агаарын мэдээг мэргэжлийн байгууллагаас авах, ажилтан албан хаагчдад сургалт, АА-ны зааварчилгаа өгөх

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК болон Орхон аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төв нь 2023 оны 1 сарын 15-ны ҮҮГ-23/018 тоот “Үйлчилгээ үзүүлэх гэрээ”, 2024 оны 1 сарын 1-ний өдрийн ҮҮГ-23/018-01 тоот “Үйлчилгээ үзүүлэх гэрээний сунгалт”-ын дагуу хамтран ажилладаг.

“Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээ" : Тогтоосон хөтөлбөрийн дагуу хийн мандал, усан мандал, чулуут мандал, шим мандлын байгалийн төлөв байдлын үзүүлэлтүүдийг хэмжин тодорхойлж дүн шинжилгээ хийсний үндсэн дээр зохих шийдэл гаргах үйл ажиллагаа юм.

"Урьдчилсан мэдээ": Ус цаг уур, орчны төлөв байдлыг хэдэн цаг, хоног, сар, улирлын өмнө шинжлэх ухааны үндэслэлтэй урьдчилан тодорхойлж гаргасан мэдээ юм.

"Урьдчилан сэргийлэх мэдээ" : Ус цаг уурын үзэгдэл, орчны бохирдол, цацраг идэвхжилт зэрэг нь хүн ам, байгаль орчин, эдийн засагт ихээхэн хохирол учруулах хэмжээнд хүрч болзошгүй тухай урьдчилан тодорхойлж гаргасан мэдээ юм.

Цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4. “Аюулт үзэгдэл, гамшгийн тухай мэдээллийг харилцаа холбооны бүх төрлийн хэрэгслээр өмчийн ялгаа харгалзахгүйгээр эхний ээлжид шуурхай дамжуулна”, 15 дугаар зүйлийн 15.1. “Мэдээ, аюулт үзэгдэл, гамшгийн тухай урьдчилан сэргийлэх мэдээг аймаг, бүс нутаг, улс орны хэмжээнд нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр түгээнэ”, 15.2. “Урьдчилан сэргийлэх мэдээг радио, телевиз болон мэдээллийн бусад хэрэгслээр түүнийг хүлээн авснаас хойш 15 минутын дотор тусгай дуут болон дүрсийн дохиотойгоор нийтэд үнэ төлбөргүйгээр шуурхай мэдээлнэ” дэх заалтуудын дагуу Орхон аймгийн Ус цаг уур орчны шинжилгээний төв анхааруулах, сэрэмжлүүлэх, урьдчилан сэргийлэх мэдээгээр хангаж хамтран ажиллаж байна.

Зураг 86. Ус цаг уурын мэдээний бүртгэлийн акт

"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК, Орхон аймгийн УЦУОШТ - ийн хооронд байгуулсан УУГ-23/018 тоот гэрээний дагуу гүйцэтгэсэн ажлын 2024 оны эхний хагас жилийн гүйцэтгэл (1-6 сар)

№	Мэдээний төрөл	Нэг бүрийн үнэ/төг	Тоо хэмжээ/хоног	Нийт үнэ/төг
1	Хоногийн урьдчилсан мэдээ	6,000.0	183	1,098,000.0
2	5 хоногийн урьдчилсан мэдээ	7,000.0	36	252,000.0
3	7 хоногийн урьдчилсан мэдээ	8,000.0	26	208,000.0
4	Сарын урьдчилсан мэдээ	5,000.0	6	30,000.0
5	Улирлын урьдчилсан мэдээ	5,000.0	2	10,000.0
6	Анхааруулах мэдээ	6,000.0	17	102,000.0
7	Сэрэмжлүүлэх мэдээ	6,000.0	4	24,000.0
8	Урьдчилан сэргийлэх мэдээ	6,000.0	0	-
9	Тодорхойлолт	20,000.0	3	60,000.0
Нийт				1,784,000.0

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Захиалагч талыг төлөөлж:
Байгаль орчны ахлах мэргэжилтэн
Ц. МЭНДБАЯР
Утас: 95000429

Гүйцэтгэгч талыг төлөөлж:
Орхон аймгийн "Ус цаг уур орчны шинжилгээний төв"-ийн ЗТХ-ийн дарга
О.ХАНДМАА
Утас:99782558

Орхон аймгийн "Ус цаг уур орчны шинжилгээний төв"-ийн Ахлах ажилтан болорч
Б.Аригунзаяа
Утас:99041083

ОРХОН АЙМГИЙН
УС ЦАГ УУР ОРЧНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
Баянцагаан баг, Баян-Өндөр сум, Орхон аймаг, 61021
Утас/Факс: 7035 5859
Цахим шуудан: orkhon@namem.gov.mn
2024.09.11 № 56
танай ______-ны № ______-т

ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК-Д

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын нутгаар 2024 оны 02 дугаар сарын 16-ны өдөр болон 02 дугаар сарын 27-ны өдрийн агаарын температурын түүврийг хавсралтаар хүргүүлэв.

Хавсралт 1 хуудастай.

ДАРГА С.ОТГОНБААТАР

D:Бичиг 5107100112

Хүснэгт 51. Цаг агаарын мэдээний бүртгэл

№	Мэдээний төрөл	Тоо хэмжээ/хоног
1	Хоногийн урьдчилсан мэдээ	245.00
2	5 хоногийн урьдчилсан мэдээ	49.00
3	7 хоногийн урьдчилсан мэдээ	37.00
4	Сарын урьдчилсан мэдээ	8.00
5	Улирлын урьдчилсан мэдээ	3.00
6	Анхааруулах мэдээ	28.00
7	Сэрэмжлүүлэх мэдээ	7.00
8	Урьдчилан сэргийлэх мэдээ	0.00
9	Тодорхойлолт	4.00
Нийт		**381.00**

Зураг 87. Цаг агаарын мэдээ

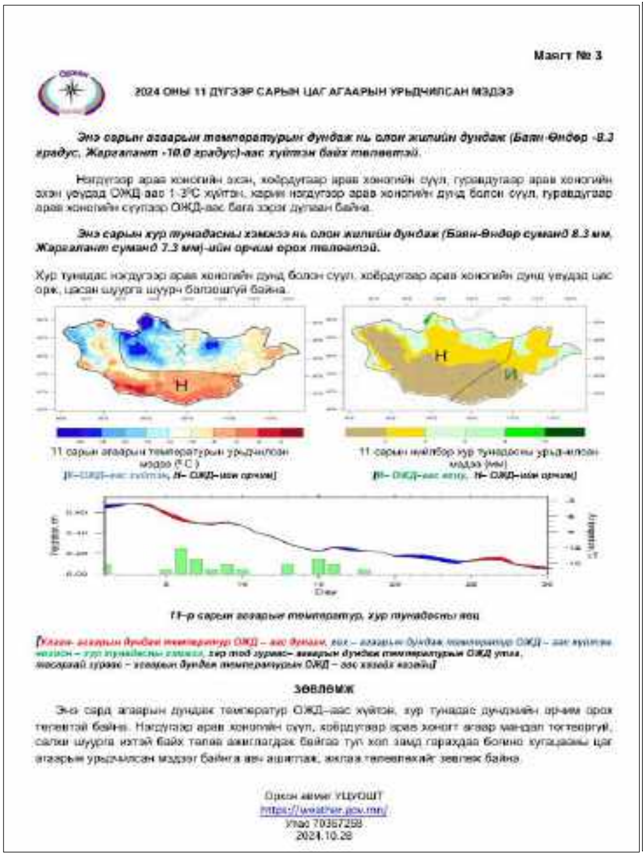

Маягт № 3

2024 ОНЫ 11 ДҮГЭЭР САРЫН ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭ

Энэ сарын агаарын температурын дундаж нь олон жилийн дундаж (Баян-Өндөр -8.3 градус, Жаргалант -10.0 градус)-аас хүйтэн байх төлөвтэй.

Нэгдүгээр арав хоногийн эхэн, хоёрдугаар арав хоногийн сүүл, гуравдугаар арав хоногийн эхэн үеүдэд ОЖД аас 1-3°С хүйтэн, харин нэгдүгээр арав хоногийн дунд болон сүүл, гуравдугаар арав хоногийн сүүлээр ОЖД-аас бага зэрэг дулаан байна.

Энэ сарын хур тунадасны хэмжээ нь олон жилийн дундаж (Баян-Өндөр суманд 8.3 мм, Жаргалант суманд 7.3 мм)-ийн орчим орох төлөвтэй.

Хур тунадас нэгдүгээр арав хоногийн дунд болон сүүл, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үеүдэд цас орж, цасан шуурга шуурч болзошгүй байна.

11 сарын агаарын температурын урьдчилсан мэдээ (°С)

11 сарын нийлбэр хур тунадасны урьдчилсан мэдээ (мм)

11-р сарын агаарын температур, хур тунадасны явц

ЗӨВЛӨМЖ

Энэ сард агаарын дундаж температур ОЖД-аас хүйтэн, хур тунадас дундажийн орчим орох төлөвтэй байна. Нэгдүгээр арав хоногийн сүүл, хоёрдугаар арав хоногт агаар мандал тогтворгүй, салхи шуурга ихтэй байх төлөв ажиглагдаж байгаа тул хол замд гарахдаа богино хугацааны цаг агаарын урьдчилсан мэдээг байнга авч ашиглаж, эклаж төлөвлөхийг зөвлөж байна.

Орхон аймаг УЦУОШТ
https://weather.gov.mn/
Утас 70357258
2024.10.28

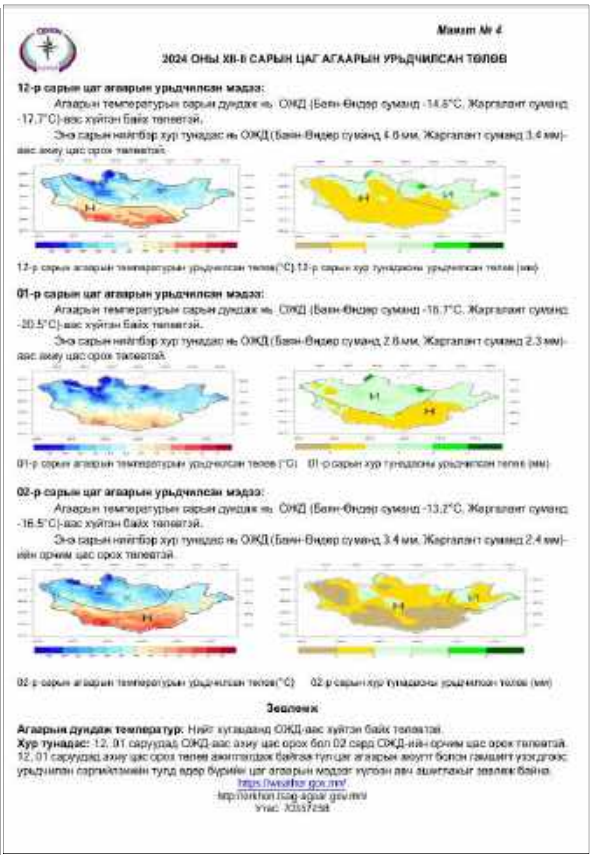

Маягт № 4

2024 ОНЫ XII-II САРЫН ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН ТӨЛӨВ

12-р сарын цаг агаарын урьдчилсан мэдээ:

Агаарын температурын сарын дундаж нь ОЖД (Баян-Өндөр суманд -14.6°С, Жаргалант суманд -17.7°С)-аас хүйтэн байх төлөвтэй.

Энэ сарын нийлбэр хур тунадас нь ОЖД (Баян-Өндөр суманд 4.6 мм, Жаргалант суманд 3.4 мм)-аас ахиу цас орох төлөвтэй.

12-р сарын агаарын температурын урьдчилсан төлөв(°С) 12-р сарын хур тунадасны урьдчилсан төлөв (мм)

01-р сарын цаг агаарын урьдчилсан мэдээ:

Агаарын температурын сарын дундаж нь ОЖД (Баян-Өндөр суманд -16.7°С, Жаргалант суманд -20.5°С)-аас хүйтэн байх төлөвтэй.

Энэ сарын нийлбэр хур тунадас нь ОЖД (Баян-Өндөр суманд 2.6 мм, Жаргалант суманд 2.3 мм)-аас ахиу цас орох төлөвтэй.

01-р сарын агаарын температурын урьдчилсан төлөв (°С) 01-р сарын хур тунадасны урьдчилсан төлөв (мм)

02-р сарын цаг агаарын урьдчилсан мэдээ:

Агаарын температурын сарын дундаж нь ОЖД (Баян-Өндөр суманд -13.2°С, Жаргалант суманд -16.5°С)-аас хүйтэн байх төлөвтэй.

Энэ сарын нийлбэр хур тунадас нь ОЖД (Баян-Өндөр суманд 3.4 мм, Жаргалант суманд 2.4 мм)-ийн орчим цас орох төлөвтэй.

02-р сарын агаарын температурын урьдчилсан төлөв(°С) 02-р сарын хур тунадасны урьдчилсан төлөв (мм)

Зөвлөмж

Агаарын дундаж температур: Нийт хугацаанд ОЖД-аас хүйтэн байх төлөвтэй.
Хур тунадас: 12, 01 саруудад ОЖД-аас ахиу цас орох бол 02 сард ОЖД-ийн орчим цас орох төлөвтэй. 12, 01 саруудад ахиу цас орох төлөв ажиглагдаж байгаа тул цаг агаарын аюулт болон гамшигт үзэгдлээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд өдөр бүрийн цаг агаарын мэдээг хүлээн авч ашиглахыг зөвлөж байна.
https://weather.gov.mn/
http://orkhon.tsag-agaar.gov.mn/
Утас: 70357258

10.13. Бороо, үерийн уснаас хамгаалах далан шуудуунд үзлэг шалгалт хийх, гал түймрээс хамгаалах болон үерийн шороон даланг шаардлагатай үед өндөрлөх, үерийн урсац орж ирэхээс сэргийлэх

Манай үйлдвэрийн бүс нь голын үерт автахгүй боловч уруйн үер, аадар борооны үерээс хамгаалах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх зайлшгүй шаардлагатай байршилд байралдаг. Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн талбайн үерийн далан, ус зайлуулах далангийн зураг төсөл, усны барилга байгууламжийн ажлыг "Би Ди Инженеринг" ХХК гүйцэтгэв. Бороо, үерийн уснаас хамгаалах далан шуудуунд тогтмол үзлэг шалгалт хийж далан шуудуунуудын хогийг цэвэрлэж, үерийг сувгийн шороог гаргах ажлуудыг байнга хийснээр үйлдвэрийн бүсэд үерийн эрсдэл үүсэхээс сэргийлэн ажиллаж байна.

Зураг 88. Үйлдвэрийн бүсийн үерийн далан шуудууны цэвэрлэгээ, арчилгаа

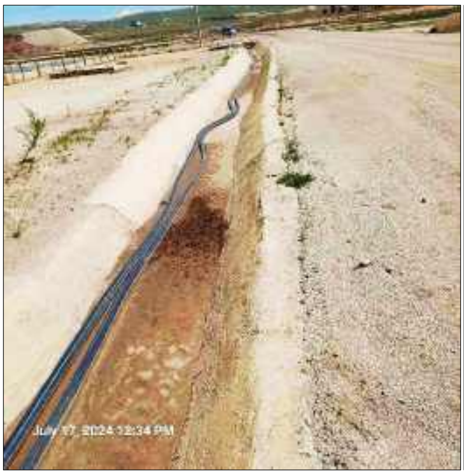

10.14. Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө, галын аюулгүй байдлын дүгнэлт зэргийг Орхон аймгийн Онцгой байдлын газраар гаргуулах

Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ нь хүн ам, эд хөрөнгө, амьжиргааны хэрэгсэл, тэдгээрийн хамаардаг хүрээлэн буй орчинд заналхийлж эсвэл хохирол учруулж болзошгүй гамшгийн аюул, эмзэг байдалд дүн шинжилгээ хийж, эрсдэлийн мөн чанар, хэмжээ, далайцыг тодорхойлох явц юм. Энэ утгаараа гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ нь гамшгийн эрсдэлийг бууруулах цаашлаад гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагааг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх бодлого, шийдвэр төлөвлөгөөний үндэс болдог. Эрсдэлийг үнэлэх нь байгалийн аюулт үзэгдэл ба техник технологийн холбоот ой осол, тэдгээрийн үүсгүүрүүдийн газар зүйн байрлал, аюулын цар хүрээ нийгэм эдийн засаг, эрсдэлд орох объектуудын эмзэг байдлыг тогтоож өгдөг.

Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ нь байгалийн ба техникийн гаралтай аюултын хөнөөл, хохирлыг багасгахад чиглэсэн ажлыг төлөвлөх, оновчтой шийдвэр гаргаж гамшгаас хамгаалах ажлыг үр дүнтэй зохион байгуулахад суурь нөхцөл болдгоороо өндөр ач холбогдолтой. “Гамшиг” гэж аюулт үзэгдэл, ослын улмаас олон хүний амь нас, эрүүл мэнд хохирох, мал, амьтан олноор хорогдох, эд хөрөнгө, музейн үзмэр, цуглуулга, түүх, соёлын дурсгалт зүйл, хүрээлэн байгаа орчинд улс болон орон нутгийн эдийн засаг, нийгмийн дотоод нөөц, боломжоос давсан хохирол учрахыг хэлэх ба "гамшгийн эрсдэл" гэж гамшгийн улмаас хүн ам, мал, амьтан, эд хөрөнгө, хүрээлэн байгаа орчинд учирч болзошгүй хохирлын магадлалыг хэлдэг байна.

Зураг 89. Гамшигийн эрсдэлийн үнэлгээний тайлан, батлагдсан нүүр

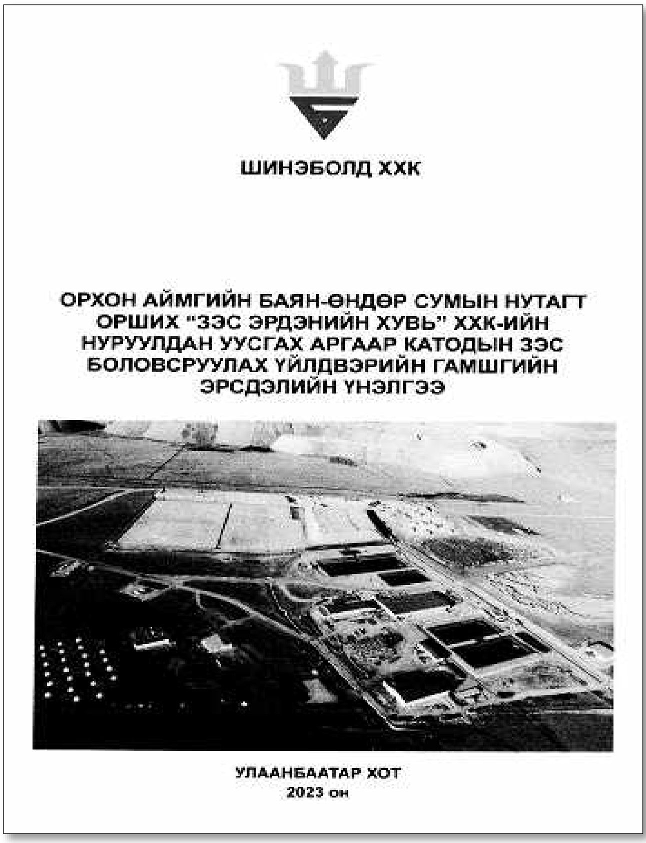
ШИНЭБОЛД ХХК

ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ "ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ" ХХК-ИЙН НУРУУЛДАН УУСГАХ АРГААР КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

УЛААНБААТАР ХОТ
2023 он

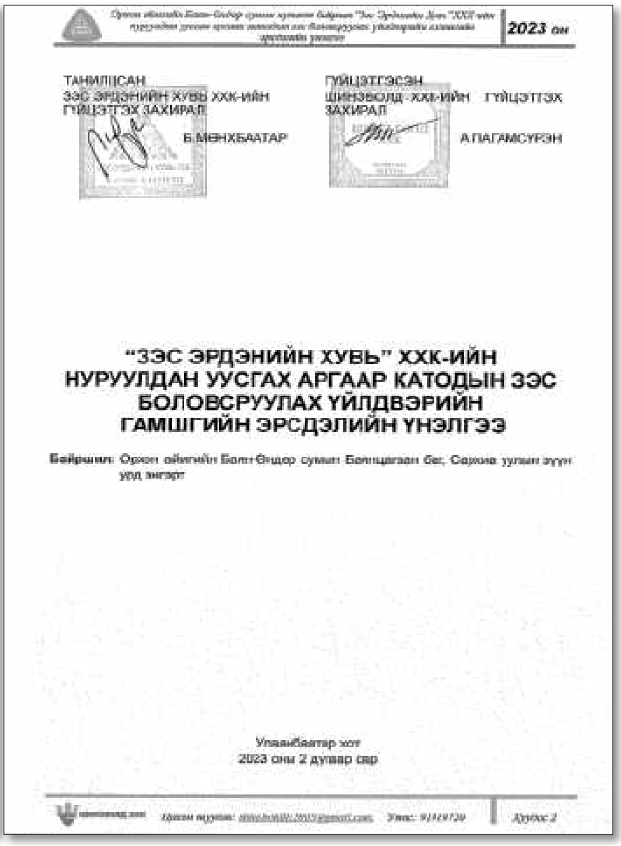
2023 он

ТАНИЛЦСАН
ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Б.МӨНХБААТАР

ГҮЙЦЭТГЭСЭН
ШИНЭБОЛД ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
А.ПАГАМСҮРЭН

"ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ" ХХК-ИЙН НУРУУЛДАН УУСГАХ АРГААР КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙН ГАМШГИЙН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Байршил: Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Баянцагаан баг, Сархиа уулын зүүн урд энгэрт

Улаанбаатар хот
2023 оны 2 дугаар сар

Хуудас 2

Монгол улсын Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн гамшигийн эрсдэлийн үнэлгээний талаарх заалт, түүнтэй уялдуулан гаргасан Монгол улсын Засгийн газрын 190 дүгээр тогтоол, Шадар сайдын 2021 оны 68 дугаар тушаалуудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Зураг 90. Батлагдсан тайлан, төлөвлөгөө, дүгнэлт

БАТЛАВ:
ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Б.МӨНХБААТАР

ЗӨВШӨӨРСӨН:
ОБЕГ-ЫН ДЭРГЭДЭХ УУЛ УУРХАЙН АВРАХ 09 ДҮГЭЭР АНГИЙН ДАРГА
Д.БАТТУЛГА

"ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ" ХХК-ИЙН КАТОДЫН ЗЭСИЙН ҮЙЛДВЭРИЙН 2023 ОНЫ АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2023 он

MNAS

АЖЛЫН БАЙРНЫ ХӨДӨЛМӨРИЙН НӨХЦӨЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН
(Эцсийн хувилбар)

Захиалагч: "ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ" ХХК
Гүйцэтгэгч: "ТҮМЭН ТЭРЭМ" ХХК

Тайлангийн дугаар: WCA 23001

2023 он

“ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

ОРХОН АЙМАГ
2023 ОН

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ
0004183

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ
0004180

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ
0004182

11. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

11.1. Ахуйн хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгаж, орон нутгийн дахивар авдаг иргэн, ААН-дэд нийлүүлэх

Хог хаягдлын тухай хууль болон “Энгийн хог хаягдлыг цэвэрлэх, ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах журам”, “Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам”, Монголын хог хаягдал дахин боловсруулах үндэсний холбооны “Хоёрдогч түүхий эд авах цэгийн ажиллах журам”, MNS 5245:2008 “D” хавсралт “Хоёрдогч түүхий эд хүлээн авах зах, цэгт тавих шаардлага”, MNS 3438:1983 Хоёрдогч түүхий эд

өнгөт төмөрлөгийн техникийн ерөнхий нөхцөл зэрэг стандарт шаардлагыг үндэслэн дахин ашиглагдах боломжтой ахуйн хог хаягдлын дахин боловсруулалтад хүлээлгэн өгөв

“Эх үүсвэр дээр ангилах” гэдэг нь хог хаягдлыг үүсгэгч этгээд дахин ашиглах боломжтой болон бусад хог хаягдал, ахуйн аюултай хог хаягдал, барилгын хог хаягдал, аюултай хог хаягдал гэх мэт ангилан хаяхыг хэлнэ.

“Дахин ашиглагдах боломжтой хог хаягдал”-д дараах хог хаягдлыг оруулна

Цаас /сонин, сэтгүүл, дэвтэр, бичгийн цаас, төрөл бүрийн боодлын цаас, картон цаас, сүү, шүүсний тетрапак савлагаа/

Хуванцар /төрөл бүрийн ус, ундааны хуванцар сав, кетчуп, ургамлын тос, бие угаагч шингэн, шампунь, угаалгын шингэний хуванцар сав, техникийн тос тосолгооны материалын хуванцар сав/

Хөнгөн цагаан, металл, зэс, гууль, тэдгээрээр хийсэн зүйлс

Шил /хүнсний болон ундааны төрөл бүрийн шилэн сав/

Модон эдлэлийн хаягдал

Гялгар уут, хуванцар сав баглаа боодол

Эдгээр дахин ашиглах боломжтой ахуйн хог хаягдлаас манай компани хуванцар, металл буюу төмөр, ундааны шил гэсэн бүтээгдэхүүнүүдийг дахин боловсруулалтад хүлээлгэн өгч байна.

11.1.1. Хуванцар

Хуванцар сав бүтээгдэхүүн нь байгаль дээр 100-1000 жил хүртэл хугацаанд заралд оролгүй хадгалагддаг боловч дахин боловсруулснаар бат бөх бараа материалыг хийх боломжтой байдаг. Ажилчдын хэрэглээнээс гарсан хуванцар савыг цуглуулан Орхон аймаг Баян-Өндөр сум Уртын гол баг, Баян зам 4-6 тоот хаягт байрлах “Төвхөн ананд” ХХК, Гүйцэтгэх захирал Ө. Хоролсүрэн-д 2000 ширхийг хүлээлгэн өгөв.

Зураг 91. Хуванцар хаягдлыг дахиварт хүлээлгэн өгөх

11.1.2. Шил

Шил болон шилэн бүтээгдэхүүний хаягдал нь байгаль дээр задралд оролгүй 1 сая жил хадгалагддаг гэсэн судалгаа байдаг. Тиймээс манай компани нь эрүүл мэндийг дэмжих бүтээгдэхүүний шилийг ажилчдаас нэг бүрчлэн цуглуулж авах ажлыг хэрэгжүүлж хэвшсэн ба нийлүүлэгч компанид тоо

ёсоор хүлээлгэн өгч ажиллаж байна. Одоогийн байдлаар 2550 ширхэг шилийг нийлүүлэгч компанид буцаан өгөөд байна.

Зураг 92. Хаягдал шил хүлээлгэн өгч буй байдал

11.1.3. Хаягдал төмөр /металл/

Хаягдал төмөр нь байгаль дээр задрах явцдаа 100-200 жилийн хугацааг зарцуулдаг гэсэн судалгаа байдаг. Манай компани нь үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад бий болсон хаягдал төмрийг дараах иргэнд хүлээлгэн өгөв.

Хүлээн авагчийн талаарх мэдээлэл:

1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: 68-15 ОРБ

2/ Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар марк: misuzu (ачааны машин)

3/ Тээвэрлэгчийн мэдээлэл: Б.Барамсай

4/ Регистр: ОМ68012511

5/ Утас: 95856801

Хоёрдогч түүхий эд авах цэг гэдэг нь /дахиврын нөөц авах цэг/ – дахин ашиглах болон дахин боловсруулах боломжтой ахуйн хог хаягдлаас ангилан ялгасан түүхий эдийг худалдан авах цэг юм. https://standard.ub.gov.mn/

Зураг 93. Дахивар хог хаягдал /төмрийн хаягдал/ ачуулах

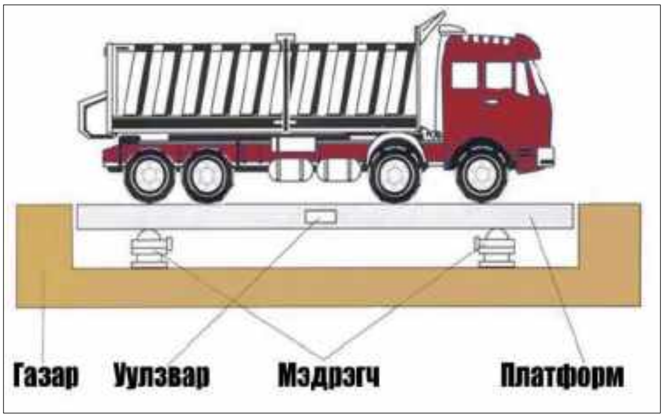

Зураг 94. Дахивар хог хаягдлын дагалдах хуудас, акт

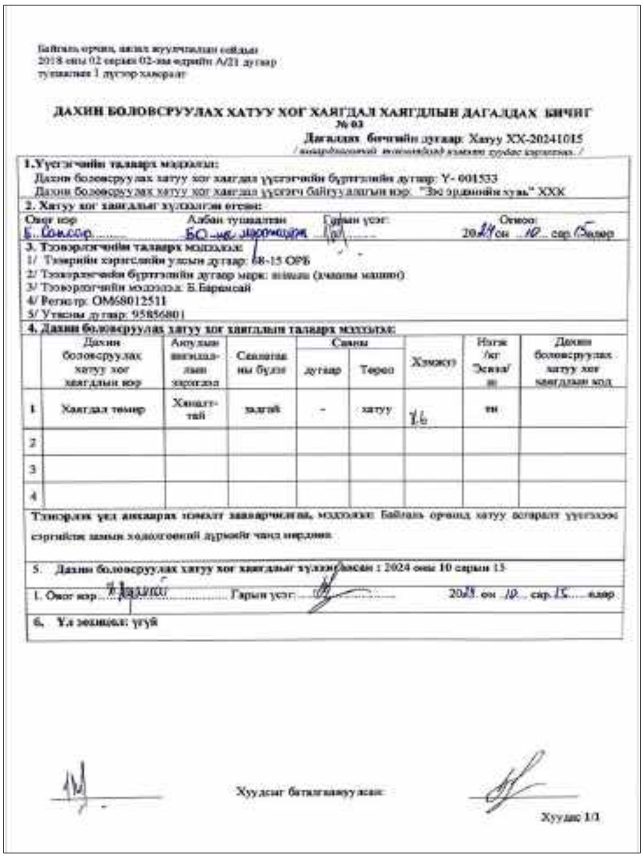

ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ ХАТУУ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ
№ 03
Дагалдах бичгийн дугаар: Хатуу ХХ-20241015

1. Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Дахин боловсруулах хатуу хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар: Ү- 001533
Дахин боловсруулах хатуу хог хаягдал үүсгэгч байгууллагын нэр: "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК
2. Хатуу хог хаягдлыг хүлээлгэн өгсөн:
Овог нэр: Б. Соёлсор ... Албан тушаалтан: БО-ны мэргэжилтэн ... Гарын үсэг: ... Огноо: 2024 он 10 сар 15 өдөр
3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар: 68-15 ОРБ
2/ Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар марк: ...
3/ Тээвэрлэгчийн мэдээлэл: Б.Баярсайхан
4/ Регистр: ОМ68012511
5/ Утасны дугаар: 95856801
4. Дахин боловсруулах хатуу хог хаягдлын талаарх мэдээлэл:

	Дахин боловсруулах хатуу хог хаягдлын нэр	Аюулын ангилал-лын хэрэглээ	Савлагааны бүлэг	Саваны дугаар	Саваны төрөл	Хэмжээ	Нэгж /кг Эсвэл/ тн	Дахин боловсруулах хатуу хог хаягдлын код
1	Хаягдал төмөр	Хамаарал-тай	задгай	-	хатуу	1.6	тн	
2								
3								
4								

5. Дахин боловсруулах хатуу хог хаягдлыг хүлээн авсан : 2024 оны 10 сарын 15
1. Овог нэр: ... Гарын үсэг: ... 2024 он 10 сар 15 өдөр
6. Үл зөвшөөл: үгүй

Хуудсыг баталгаажуулсан:

Хуудас 1/1

Огноо:2024.10.28

ХУВАНЦАР ХОГ ХАЯГДАЛ ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН АКТ

Зураг-1

БАТАЛГААЖУУЛСАН

11.1.4. Зэс /металл/

Технологи үйл ажиллагааны алдагдлаас хамааран зарим үед анод катодын буланд боргоцой хэлбэрийн үүрмэг зэс ургадаг ба энэхүү зэсийг "Нью Метод" ХХК-нд хүлээлгэн өгч ажиллав. Тус компани нь хаягдал зэс, зэс агуулсан электроникийн хаягдлыг иж бүрэн хэмжээнд боловсруулах дэвшилтэт технологийг Монгол улсын үйлдвэрийн салбарт нэвтрүүлэн аж үйлдвэржилтийг нэмэгдүүлэх замаар дотоодын эдийн засагт дэмжлэг үзүүлэх, Электроникийн хаягдал, хаягдал кабель утас зэрэг зэс агуулсан хаягдлыг боловсруулалтад оруулж түүнээс өнгөт, үнэт металлуудыг ялган авах замаар хог хаягдлыг дахин боловсруулах, овор хэмжээг багасгах, Хог хаягдлаас хүнд металлуудыг ялган авах замаар хөрс, орчны бохирдлыг бууруулах зорилгоор электроникийн хаягдал, хаягдал зэс боловсруулдаг үйлдвэр юм. 2024 оны хэмжээнд манай компани 69995.02кг зэсийг тус үйлдвэрт хүлээлгэн өгсөн юм. Дахин ашиглалтад оруулах боломжтой зэсийг тус компанид тушаах санаачилгыг Орхон аймгийн БОГ-аас албан бичгээр хүргүүлсэн манай компани бодит ажил болгон хэрэгжүүлсэн юм.

Зураг 95. БОГ болон "Нью Метод" ХХК-ийн албан хүсэлт

ОРХОН АЙМГИЙН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР
Залуучуудын гудамж, Зэст баг, Баян-Өндөр сум,
Орхон аймаг, 61029
Утас: 77070872,
Цахим шуудан: www.or.mne.gov.mn

2024.02.20 № 48
Танай ______ -ны № ______ -т

Зэс эрдэнийн хувь ХХК-д БАЙГУУЛЛАГУУДАД

Монгол улсын Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Аюултай хог хаягдлын жагсаалт"-д бүртгэгдсэн цахилгаан болон цахим тоног төхөөрөмжийн хаягдал, бүх төрлийн хаягдал батерейг Нью метод ХХК дахин боловсруулж, устгах тусгай зөвшөөрөл авч, үйл ажиллагаагаа эхлүүлсэн байна. Холбогдох хууль, журмын хүрээнд хамтран ажиллахыг хүсье. Танилцуулгыг хавсаргав.

Хавсралт 3 хуудастай.

ДАРГА С.ЖАРГАЛСАЙХАН

612402048

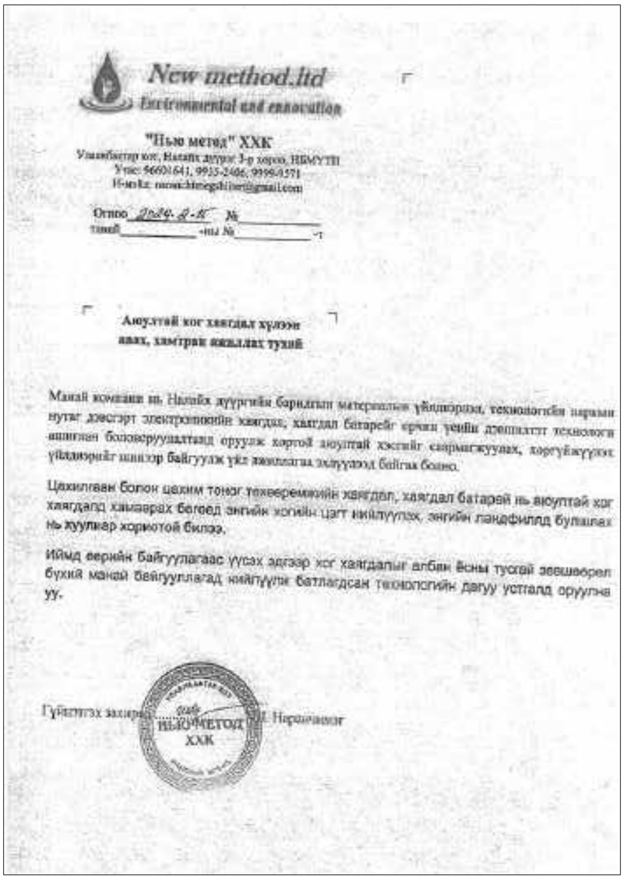

New method.ltd
Environmental and innovation

"Нью метод" ХХК
Улаанбаатар хот, Налайх дүүрэг 3-р хороо, НБМҮТП
Утас: 96601641, 9935-2406, 9999-0571
И-мэйл: monkhmegdhlier@gmail.com

Огноо 2024.2.15 №
танай ______ -ны № ______ -т

Аюултай хог хаягдал хүлээн авах, хамтран ажиллах тухай

Манай компани нь Налайх дүүргийн барилгын материалын үйлдвэрлэл, технологийн паркын нутаг дэвсгэрт электроникийн хаягдал, хаягдал батарейг орчин үеийн дэвшилтэт технологи ашиглан боловсруулалтанд оруулж хортой аюултай хэсгийг саармагжуулах, хоргүйжүүлэх үйлдвэрийг шинээр байгуулж үйл ажиллагаа эхлүүлээд байгаа билээ.

Цахилгаан болон цахим тоног төхөөрөмжийн хаягдал, хаягдал батарей нь аюултай хог хаягдалд хамаарах бөгөөд энгийн хогийн цэгт нийлүүлэх, энгийн ландфилд булшлах нь хуулиар хориотой билээ.

Иймд өөрийн байгууллагаас үүсэх эдгээр хог хаягдлыг албан ёсны тусгай зөвшөөрөл бүхий манай байгууллагад нийлүүлж батлагдсан технологийн дагуу устгалд оруулна уу.

Гүйцэтгэх захирал .... Ш.Нарангэрэл

НЬЮ МЕТОД ХХК

11.2. Хот тохижуулах газартай гэрээ байгуулан ахуйн бусад хог хаягдлыг нэгдсэн хогийн цэгт хүлээлгэн өгөх

Монгол Улсын Иргэний хуулийн 189, 343-358-р зүйл, “Хог хаягдлын тухай” хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4, 9.5, 10 дугаар зүйл дугаар зүйл, Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын ИТХ-ын 2021 оны 09 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 03 тоот тогтоолыг тус тус үндэслэн Орхон аймгийн Хот тохижуулах газартай 2024 оны 07 сарын 01-ний өдрийн АГГ-24/060 тоот “Хог хаягдал дарж устгах гэрээ”-г байгуулсан. Үйлдвэрийн бүсээс үүсэх ахуйн хог хаягдлыг дарж устгуулснаар хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгаж бууруулах, урьдчилан сэргийлэх зорилготой бөгөөд ахуйн болон, үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэлтийг компани өөрийн дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд гүйцэтгэж, хадгалах, дарж устгахтай холбогдсон харилцааг Орхон аймгийн Хот тохижуулах газар хариуцан зохион байгуулдаг.

Зураг 96. Ахуйн хон хаягдал дарж устгуулж буй байдал

Зураг 97. Ахуйн хон хаягдлын гэрээ, төлбөр

БАТЛАВ
ОРХОН АЙМГИЙН ХОТ ТОХИЖУУЛАХ ГАЗРЫН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
/Л.ЭРДЭНЭБААТАР/

БАТЛАВ
“ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
/Б.МӨНХБААТАР/

ХОГ ХАЯГДАЛ ДАРЖ УСТГАХ ГЭРЭЭ

2024 оны 07 сарын 01 өдөр — № АГТ-24/060 — Орхон аймаг

Нэг талаас 2104017 тоот регистрийн дугаартай, Монгол улс, Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум, Баянцагаан баг, Тесгөх хаягт байрлах “ХОТ ТОХИЖУУЛАХ ГАЗАР” ...

Нөгөө талаас 5388082 тоот регистрийн дугаартай, Монгол улс, Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум, Уурхайчин баг, 3-р хороолол, 2-5 тоот “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК ...

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Хоёр. Төлбөрийн нөхцөл

Орхон аймгийн “Хот тохижуулах газар” болон “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн хооронд байгуулсан 20.... оны .... сарын ...... өдрийн ...... тоот гэрээний Хавсралт №2

ХОГ ХАЯГДАЛ ТЭЭВЭРЛЭХ ТЕХНИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, БҮТЭЭЛИЙН ТООЦОО

2024.07.01

Автосамосвал (хово) техникийн үзүүлэлт

Хүснэгт-1

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Хово	Техникийн зураг
1	Загвар	Dayun CGC3250PA		
2	Дугуйн томъёо		4*2	
3	Тэвшний багтаамж	$м^3$	14.9	
4	Тэвшний урт	м	5.4	
5	Тэвшний өргөн	м	2.3	
6	Тэвшний өндөр	м	1.2	
7	Эргэлтийн хамгийн бага радиус	м	7.5	
8	Хамгийн их хурд	км/цаг	75	
9	Дундаж хурд	км/цаг	30	
10	Тэвшний хамгийн их өргөлт	градус	60	
11	Их биеийн урт	м	8.44	
12	Их биеийн өргөн	м	2.5	
13	Их биеийн өндөр	м	3.89	
14	Жин	тн	15	
15	Түлшний савны багтаамж	тн	621	
16	Түлш зарцуулалт /дундаж/	100км	31	

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

Төлбөрийн даалгавар: 2240703592717

ТАТВАРЫН АЛБА:
Татварын алба: **Орхон**
Татварын төрөл: **01030723-Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж**
Тайлант хугацаа: **2024-1**

ТАТВАР ТӨЛӨГЧ:
Регистр /ТТД: **5388082**
Татвар төлөгчийн нэр: **Зэс эрдэнийн хувь**
Нэхэмжлэх үүсгэсэн огноо: **2024-07-19 10:08:53**
Төлөх дүн: **13,675,836.00**

2240703592717

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

Төлбөрийн даалгавар: 2250107387234

ТАТВАРЫН АЛБА:
Татварын алба: **Орхон**
Татварын төрөл: **01030723-Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж**
Тайлант хугацаа: **2025-1**

ТАТВАР ТӨЛӨГЧ:
Регистр /ТТД: **5388082**
Татвар төлөгчийн нэр: **Зэс эрдэнийн хувь**
Нэхэмжлэх үүсгэсэн огноо: **2025-01-13 14:06:00**
Төлөх дүн: **4,669,000.00**

2250107387234

Хүснэгт 52. Ахуйн хог хаягдал устгуулсан бүртгэл

№	Огноо	Байгууллагын нэр	Ачилт хийсэн авто машины дугаар	Ачилт хийсэн авто машины нэр/ төрөл	Хог хаягдлын хэмжээ / тн	Нэгж үнэ/төг	Нийт үнэ/төг	Хог хаягдлын нэр/төрөл
	2024 оны 1 сар							
1	2024.01.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	38-37 УРБ	ковш	1.4	11,500	16,100	үнс, хог
2	2024.01.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
3	2024.01.04	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
4	2024.01.05	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
5	2024.01.06	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
6	2024.01.09	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	38-37 УР	Ковш	1.4	11,500	16,100	үнс, хог
7	2024.01.16	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	38-37 УР	Ковш	1.4	11,500	16,100	үнс, хог
8	2024.01.16	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
9	2024.01.22	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	38-37 УР	Ковш	1.4	11,500	16,100	үнс, хог
10	2024.01.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	38-37 УР	ковш	1.4	11,500	16,100	үнс, хог
11	2024.01.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
12	2024.01.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	38-37 УР	Ковш	1.4	11,500	16,100	үнс, хог
13	2024.01.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12.0	11,500	138,000	үнс, хог
Нийт (тн), төг					**92.4**		**1,062,600**	
№	**2024 оны 2 сар**							
14	2024.02.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
15	2024.02.06	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
16	2024.02.08	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
17	2024.02.09	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
18	2024.02.21	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
19	2024.02.28	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
Нийт (тн), төг					**84**		**966,000**	
№	**2024 оны 3 сар**							

20	2024.03.06	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
21	2024.03.12	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
22	2024.03.14	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	36	11,500	414,000	үнс, хог
23	2024.03.18	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
24	2024.03.20	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
25	2024.03.21	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
26	2024.03.22	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	85-55 УНБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
27	2024.03.22	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
28	2024.03.22	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
29	2024.03.23	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	85-55 УНБ	Автосамосвал (хово)	24	11,501	276,024	үнс, хог
30	2024.03.23	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
31	2024.03.24	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	85-55 УНБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
32	2024.03.24	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
33	2024.03.24	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
34	2024.03.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
35	2024.03.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	85-55 УНБ	Автосамосвал (хово)	36	11,500	414,000	үнс, хог
36	2024.03.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-10 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
37	2024.03.26	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
38	2024.03.26	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	85-55 УНБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
39	2024.03.26	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-10 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
40	2024.03.26	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
41	2024.03.27	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	36	11,500	414,000	үнс, хог
42	2024.03.27	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	85-55 УНБ	Автосамосвал (хово)	36	11,500	414,000	үнс, хог
43	2024.03.27	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	36	11,500	414,000	үнс, хог
44	2024.03.28	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
45	2024.03.29	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
46	2024.03.30	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
47	2024.03.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
Нийт (тн), төг					**600**		**6,900,024**	
№	**2024 оны 4 сар**							

48	2024.04.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
49	2024.04.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
50	2024.04.02	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
51	2024.04.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
52	2024.04.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
53	2024.04.04	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
54	2024.04.05	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
55	2024.04.07	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
56	2024.04.08	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
57	2024.04.08	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
58	2024.04.15	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
59	2024.04.15	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
60	2024.04.22	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
61	2024.04.22	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
62	2024.04.23	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
63	2024.04.23	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,501	138,012	үнс, хог
64	2024.04.24	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
65	2024.04.24	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
66	2024.04.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	61-80 УАХ	Портер (вонго)	1.6	11,500	18,400	үнс, хог
67	2024.04.27	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
68	2024.04.29	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
69	2024.04.30	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
Нийт (тн), төг					**265.6**		**3,054,412**	
№	**2024 оны 5 сар**							
70	2024.05.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12ОРБ	Автосамосвал (хово)	24	11,500	276,000	үнс, хог
71	2024.05.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	61-80 УАХ	Портер (вонго)	3.2	11,500	36,800	үнс, хог
72	2024.05.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
73	2024.05.14	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
74	2024.05.17	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
75	2024.05.21	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог

76	2024.05.24	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
Нийт (тн), төг					**87.2**		**1,002,800**	
№	**2024 оны 6 сар**							
77	2024.06.03	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
78	2024.06.04	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
79	2024.06.15	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
80	2024.06.18	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
81	2024.06.19	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
82	2024.06.26	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12ОРБ	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
83	2024.06.30	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14ОРА	Автосамосвал (хово)	12	11,500	138,000	үнс, хог
Нийт (тн), төг					**60**		**690,000**	
№	**2024 оны 7 сар**							
84	2024.07.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
85	2024.07.02	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
86	2024.07.18	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
87	2024.07.19	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
88	2024.07.20	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
Нийт (м^3), төг					**56.0**		**644,000**	
№	**2024 оны 8 сар**							
89	2024.08.07	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
90	2024.08.27	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
91	2024.08.30	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
Нийт (м^3), төг					**42**		**483,000**	
№	**2024 оны 9 сар**							
92	2024.09.12	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
93	2024.09.12	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
Нийт (м^3), төг					**28**		**322,000**	
№	**2024 оны 10 сар**							
94	2024.10.06	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
95	2024.10.07	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог

96	2024.10.07	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
97	2024.10.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
98	2024.10.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	88-92 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
99	2024.10.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
100	2024.10.31	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-34 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
Нийт (м^3), төг					**98**		**1,127,000**	
№	**2024 оны 11 сар**							
101	2024.11.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-64 ОРХ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
102	2024.11.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
103	2024.11.01	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
104	2024.11.05	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-64 ОРХ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
105	2024.11.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-12 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
106	2024.11.25	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	14	11,500	161,000	үнс, хог
Нийт (м^3), төг					**84.0**		**966,000**	
№	**2024 оны 12 сар**							
107	2024.12.06	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 УНМ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
108	2024.12.10	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 УНМ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
109	2024.12.16	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	43-84 УНМ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
110	2024.12.16	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	88-92 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
111	2024.12.16	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	66-14 ОРА	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
112	2024.12.26	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	55-64 ОРХ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
113	2024.12.29	"Зэс эрдэнийн хувь" ХХК	88-92 ОРБ	Автосамосвал (хово)	14.0	11,500	161,000	үнс, хог
Нийт (м^3), төг					**98.0**		**1,127,000**	
2024 оны 1 сарын 1-ээс 12 сарын 31 хүртэл					**1595.2**		**18,344,836**	

11.3. Ахуйн хог хаягдлыг хаях зориулалтын цэгийг засаж тохижуулах, талбайн зонхилох салхины доод талд багтаамж сайтай хогийн сав байршуулах, ангилан ялгах тэмдэг тэмдэглэгээтэй болгох, ажилчид үйлчлүүлэгчид хог хаягдлаа ил задгай хаяхгүй байхыг анхааруулсан самбар, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулах

Ахуйн хог хаягдлыг хаях зориулалтын цэгийг засаж тохижуулан талбайн зонхилох салхины доод талд багтаамж сайтай хогийн сав байршуулсан байдлаар хийж ангилан ялгах тэмдэг тэмдэглэгээний дагуу ажилчдаар хогийг ялгуулж хог хаягдлаа ил задгай хаяхгүй байхыг анхааруулсан самбар, тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулж хогийн цэгийг зохион байгуулав.

Зураг 98. Ахуйн хог хаягдлын цэг

11.4. Аюултай хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагаар устгуулж тайланг 11 сарын 25-ны дотор холбогдох байгууллагад хүргүүлэх

11.4.1. Химийн бодисын гаралтай аюултай хог хаягдал устгуулах

Манай компани нь үүссэн аюултай хог хаягдлыг стандарт шаардлага хангасан задгай агуулахад байршуулан хуулийн хугацаанд мэргэжлийн байгууллагад шилжүүлэн устгуулдаг. Химийн хорт болон аюултай бодисын хаягдал шилжүүлэх, тээвэрлэх, устгах гэрээг 2024 оны 03 сарын 1-ний өдөр Түмэн эгшиг ХХК-тай байгуулсан ба тус гэрээний дагуу 10,096.5кг аюултай хог хаягдал, маслоны шүүр 30ширхэг, агаар шүүгч 10ширхэг, аккумлятор 3 ширхэг, химийн бодисын шил 136 ширхгийг тус тус устгуулав.

Зураг 99. Тусгай зөвшөөрөл бүхий мэргэжлийн байгууллага “Түмэн эгшиг” ХХК

БАТЛАВ. “ТҮМЭН ЭГШИГ” ХХК-ИЙН ЕРӨНХИЙ ЗАХИРАЛ
БАТЛАВ. “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
ХИМИЙН ХОРТОЙ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ХАЯГДАЛ ШИЛЖҮҮЛЭХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, УСТГАХ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ
2024 оны 3-р сарын 01-ний өдөр

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ЦУГЛУУЛАХ, ТЭЭВЭРЛЭХ, ДАХИН БОЛОВСРУУЛАХ, УСТГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ
ЗӨВШӨӨРӨЛ

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ

"ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК"
АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ
устгалын акт № 15
2024 оны 03-р сарын 05-ны өдөр

11.4.2. Нефтийн бүтээгдэхүүний гаралтай аюултай хог хаягдал устгуулах

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК болон “Хай Би Ойл” ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 02 сарын 05 -ний өдрийн ХХАГ-24/015 тоот “ТЕХНИКИЙН ХАЯГДАЛ ТОС НИЙЛҮҮЛЭХ, ХҮЛЭЭН АВАХ ГЭРЭЭ”-ний дагуу Засгийн газрын 2018 оны 116-р тогтоолын 1,2-р хавсралт болох “Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх тайлагнах журам”, Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2018 оны 02-р сарын сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаал, Хог хаягдлын тухай хуулийн шаардлагад нийцүүлэн аюултай хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагад дахин ашиглалтад хүлээлгэн өгөв.

Хаягдал тосны хэмжээ 7.0тн бөгөөд тээвэрлэлтийг “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-иас хийж “Аюултай хог хаягдлын дагалдах бичиг”-ээр баталгаажуулан “Хай Би Ойл” ХХК-ийн Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгинохайрхан дүүрэг , 20-р хороо, Сонсголон /18135/, Товчооны зам 59 тоот. Утас: 99904034, 80010277 байранд хүлээлгэн өгөв.

Аюултай хог хаягдлыг шилжүүлэхдээ БОАЖЯ-ны сайдын 2018 оны 02-р сарын 02-ны өдрийн А/21 тоот тушаалын 1-р хавсралтад заасан маягтын дагуу дагалдах бичгийг бүрдүүлэн хүлээлгэж өгч байна. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл: Дизель түлшний химийн томьёо нь $C10H24$, найрлагын 84,5% нь нүүрстөрөгч (C), 14,4% нь ус ($H2O$), 0,5% нь хүчилтөрөгч ($O2$), 0,1% нь азот (N), 0,5% нь хүхэр (S) байдаг. Дизель түлш хөрсөнд алдагдсанаас шүүрэлт, нэвчилт үүсэж, хөрсийг ихээр бохирдуулдаг. Хөрсний хэв шинжээс хамаарч, нэвчилт нь харилцан адилгүй явагдах бөгөөд гадаргууд перпендукаляр чиглэлд хамгийн их, бусад чиглэлд харьцангуй бага нэвчилт өгдөг байна. Энэ нь туйлгүй урвалж тул хөрс усыг бохирдуулах явцдаа бусад хүнд элементийг өөртөө цуглуулан бохирдлыг хил хязгаарыг нэмэгдүүлдэг аюултай бохирдуулагч тул аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг өгч ажиллав.

Зураг 100. Хаягдал тос тээвэрлэлт, аюулгүй ажиллагаа

12. ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд “Ханлаб” ХХК, ШУА-ын “Газарзүй геоэкологийн хүрээлэнгийн хөрс судлалын лаборатори”, “Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори” (МУ-н итгэмжлэгдсэн лаборатори, Аймгийн Стандарт хэмжилзүйн газрын “Нян судлалын лаборатори” Дархан-Уул аймгийн УЦУОШТ, "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 8 сарын 29-ны өдрийн АГГ-24/067 тоот гэрээний дагуу, Орхон аймгийн УЦУОШТ, "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 1 сарын 15-ны өдрийн АГГ-24/005 тоот гэрээний дагуу тус тус шинжилгээг гүйцэтгүүлж ажиллав.

Хүснэгт 53. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ

д/д	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Гүйцэтгэсэн огноо	Нийт зардал /төгрөг/	Гүйцэтгэгч
	1	2	3	4	5
Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ					
1	SO_2, NO_2	Катодын зэс боловсруулах үйлдвэрийн технологийн зам (х-435561.79 у-5426884.71)	2024.03.25	24,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
2			2024.04.18	24,500.00	
3			2024.08.22	24,500.00	
4	SO_2, NO_2		2024.10.19	24,500.00	Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори
5	Нийт тоос мг/м^3 , дуу чимээ дБ(А), PM2.5, PM-10 мг/м^3		2024.05.09	127,500.00	
6			2024.10.19	115,000.00	
7	SO_2, NO_2	Үйлдвэрийн орчим SX, EW	2024.03.25	24,500.00	
8			2024.04.18	24,500.00	

9		(x-436087.08 y-5426557.09)	2024.08.22	24,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
10	SO_2, NO_2		2024.10.19	24,500.00	Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори
11	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А), PM2.5, PM-10 $мг/м^3$		2024.05.09	127,500.00	
12			2024.10.19	115,000.00	
13	SO_2, NO_2	Бутлуур орчимд (x-436273.36 y-5427028.44)	2024.03.25	24,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
14			2024.04.18	24,500.00	
15			2024.08.22	24,500.00	
16	SO_2, NO_2		2024.10.19	24,500.00	Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори
17	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А), PM2.5, PM-10 $мг/м^3$		2024.05.09	127,500.00	
18	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А),		2024.10.19	25,000.00	
19	SO_2, NO_2	Нуруулдан уусгах байгууламж орчимд (x-435940.98 y-5426704.35)	2024.03.25	24,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
20			2024.04.18	24,500.00	
21			2024.08.22	24,500.00	
22	SO_2, NO_2		2024.10.19	24,500.00	Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори
23	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А)		2024.05.09	127,500.00	
24			2024.10.19	115,000.00	
25	SO_2, NO_2	Уурын зуухны яндангийн дэргэд (x-436065.00 y-5426343.79)	2024.03.25	24,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
26			2024.04.18	24,500.00	
27			2024.08.22	24,500.00	
28	SO_2, NO_2		2024.10.19	24,500.00	Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори
29	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А), PM2.5, PM-10 $мг/м^3$		2024.05.09	127,500.00	
30			2024.10.19	115,000.00	
31	SO_2, NO_2	Түлшний нөөцийн сав орчимд (x-435782.32 y-5426553.39)	2024.03.25	24,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
32			2024.04.18	24,500.00	
33			2024.08.22	24,500.00	
34	SO_2, NO_2		2024.10.19	24,500.00	Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лаборатори (МУ-н итгэмжлэгдсэн лаборатори)
35	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А)		2024.05.09	127,500.00	
36	Нийт тоос $мг/м^3$, дуу чимээ дБ(А),		2024.10.19	25,000.00	
37	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сорьц авсан зардал		2024.05.09	200,000.00	
38			2024.10.19	600,800.00	
39	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сорьц авсан зардал		1 жил	800,000.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ
Нийт				3,463,800.00	

Хүснэгт 54. Хөрсний чанарын хяналт шинжилгээ

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Гүйцэтгэсэн огноо	Нийт зардал /төгрөг/	Гүйцэтгэгч
	1	2	3	4	5
Хөрсний чанарын хяналт шинжилгээ					

40	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими (гр/кг)	Өдрийн хэрэглээ (Хүхрийн хүчлийн агуулах) (x-436073.8 y-5426585)	2024.05.03	35,000.00	ШУА-ын хөрс судлалын лаборатори
41			2024.09.27	35,000.00	
42	Агрохими (гр/кг)		2024.04.18	68,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
43	Хүнд металл, хими (гр/кг)		2024.04.22	125,760.00	Хан Лаб ХХК
44			2024.09.25	122,105.00	
45	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими (гр/кг)	Үйлдвэрийн бүс (SX, EW үйлдвэрийн дунд) (x-436087.3 y-5426527)	2024.05.03	35,000.00	ШУА-ын хөрс судлалын лаборатори
46			2024.09.27	35,000.00	
47	Агрохими (гр/кг)		2024.04.18	68,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
48	Хүнд металл, хими (гр/кг)		2024.04.22	125,760.00	Хан Лаб ХХК
49			2024.09.25	122,105.00	
50	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими (гр/кг)	Төмрийн хаягдал, Урвалжийн агуулах орчим (x-436257.3 y-5426502)	2024.05.03	35,000.00	ШУА-ын хөрс судлалын лаборатори
51			2024.09.27	35,000.00	
52	Агрохими (гр/кг)		2024.04.18	68,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
53	Хүнд металл, хими (гр/кг)		2024.04.22	125,760.00	Хан Лаб ХХК
54			2024.09.25	122,105.00	
55	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими (гр/кг)	Бутлуур (Хас санч ХХК) (x-436285.7 y-5426994)	2024.05.03	35,000.00	ШУА-ын хөрс судлалын лаборатори
56			2024.09.27	35,000.00	
57	Агрохими (гр/кг)		2024.04.18	68,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
58	Хүнд металл, хими (гр/кг)		2024.04.22	125,760.00	Хан Лаб ХХК
59			2024.09.25	122,105.00	
60	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими (гр/кг)	Нуруулдан уусгалтын талбай-1, CELL2 урд хэсэг (x-435921.7 y-5426699)	2024.05.03	35,000.00	ШУА-ын хөрс судлалын лаборатори
61			2024.09.27	35,000.00	
62	Агрохими (гр/кг)		2024.04.18	68,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
63	Хүнд металл, хими (гр/кг)		2024.04.22	125,760.00	Хан Лаб ХХК
64			2024.09.25	122,105.00	
65	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими (гр/кг)	Хяналт (үйлдвэрийн бүсийн гадна) (x-435722.5 y-5426268)	2024.05.03	35,000.00	ШУА-ын хөрс судлалын лаборатори
66			2024.09.27	35,000.00	
67	Агрохими (гр/кг)		2024.04.18	68,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
68	Хүнд металл, хими (гр/кг)		2024.04.22	125,760.00	Хан Лаб ХХК
69			2024.09.25	122,105.00	
70	Механик бүрэлдэхүүн, ерөнхий хими	Мод үржүүлгийн газар (нэмэлт шинжилгээ)	2024.09.25	175,000.00	ШУА-ын Хөрс судлалын лаборатори

71	Хүнд металл, хими (гр/кг)	Шимт хөрс (Нэмэлт шинжилгээ) х-437030.0 у- 5426433.0	2024.09.25	122,105.00	Хан Лаб ХХК
72	Хөрсний нефтийн бүтээгдэхүүний шинжилгээ	ШТС, түлшний нөөцийн сав (х-435760.5 у-5426561)	2024.09.25	50,000.00	Дархан-Уул аймгийн УЦУОШТ, "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 8 сарын 29-ны өдрийн АГГ-24/067 тоот гэрээ
73		Засварын төв (ХММЗ-Персиммон ХХК) (х-437046.7 у-5427071)	2024.09.25	50,000.00	
74		Авто засварын байр (Түр оффис) х-435886.31 у- 5426412.25	2024.09.25	50,000.00	
75		Хүнд машин механизм (ХММ)-ын паркийн талбай (х- 435867.00 у- 5426501.00)	2024.09.25	50,000.00	
Нийт				2,815,295.00	

Хүснэгт 55. Усны чанарын хяналт шинжилгээ

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Гүйцэтгэсэн огноо	Нийт зардал /төгрөг/	Гүйцэтгэгч
	1	2	3	4	5
Усны чанарын хяналт шинжилгээ					
76	MNS 0900:2018 Ерөнхий үзүүлэлт, химийн үзүүлэлт, хүнд металл	Худаг-02 (мг/л) (х-436203.00 у-5426378.00)	эвдрэлтэй		Ханлаб ХХК
		Худаг-03 (мг/л) (х-436700.00 у-5425851.99)	2024.04.22	249,200.00	
		Худаг-04 (мг/л) (х-436376.00 у-5425851.99)	2024.04.22	249,200.00	
		Худаг-05 (мг/л) (х-436590.00 у-5425550.00)	2024.04.22	249,200.00	
		Худаг-01 (мг/л) (х-436785.00 у-5425420.49) ЗЭХ-01	2024.09.25	241,700.00	
		Худаг-03 (мг/л) (х-436700.00 у-5425851.99)	2024.09.25	241,700.00	
		Худаг-04 (мг/л) (х-436376.00 у-5425851.99)	2024.09.25	241,700.00	
		Худаг-05 (мг/л) (х-436590.00 у-5425550.00)	2024.09.25	241,700.00	
77	MNS 6561:2010	Гүний усны хяналтын цооног-1(х-435940.96 у-5426704.36)	сар бүр	144,000.00	Орхон аймгийн

	Сульфат (SO4), pH	Гүний усны хяналтын цооног-2(x-436181.01 y-5426617.99)	сар бүр	144,000.00	УЦУОШТ, "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК-ийн хооронд байгуулсан 2024 оны 1 сарын 15-ны өдрийн АГГ-24/005 тоот гэрээ
		Гүний усны хяналтын цооног-3(x-436191.01 y-5426782.02)	сар бүр	144,000.00	
		Гүний усны хяналтын цооног-4(x-436286.55 y-5426407.36)	сар бүр	144,000.00	
		Гүний усны хяналтын цооног-5 (x-436785.00 y-5425420.49) ЗЭХ-01	сар бүр	144,000.00	
78	MNS 6148:2010 Хими, Хүнд металл	Гүний усны хяналтын цооног-1(x-435940.96 y-5426704.36)	2024.09.25	241,700.00	Ханлаб ХХК
		Гүний усны хяналтын цооног-2(x-436181.01 y-5426617.99)	2024.09.25	241,700.00	
		Гүний усны хяналтын цооног-3(x-436191.01 y-5426782.02)	2024.09.25	241,700.00	
		Гүний усны хяналтын цооног-4(x-436286.55 y-5426407.36)	2024.09.25	241,700.00	
79	pH, Ж.б, ХХХ, БХХ5, HN4, NO2, NO3, N нийт, P эрд	Хаягдал бохир ус-ахуйн (мг/л) /цэвэрлэх байгууламжийн оролт, гаралт/	2024.02.26	144,500.00	Орхон аймгийн УЦУОШТ-ийн БОШЛ
			2024.03.25	144,500.00	
			2024.07.24	144,500.00	
			2024.10.23	144,500.00	
80	Тунгалаг, pH NO3, CL-, NH4, Ж/б, БХХ5, ХХХ, Гэдэсний бүлгийн нян илрүүлэх (Эширихиа коли-мембран филтр)	Хаягдал бохир ус-ахуйн (мг/л) /цэвэрлэх байгууламжийн оролт, гаралт/	2024.07.01	140,000.00	Аймгийн Стандарт хэмжилзүйн газрын Нян судлалын лаборатори
			2024.09.26	140,000.00	
Нийт				**4,259,200.00**	
				10,538,295.00	

12.1. ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН “КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”-ийн ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД АГААРЫН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЦЭГҮҮД ТУС БҮР ДЭЭР СОРЬЦ АВЧ ХЭМЖИЛТ ХИЙЖ БУЙ АГШНЫГ БАТАЛГААЖУУЛЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ОРЧНЫ ФОНТОЙ ХАМТ АВСАН ГЭРЭЛ ЗУРАГ

2024оны 10 сарын 19-ны өдөр № ОШХ/24-05 Орхон аймаг

Сорьц авсан байгууллагын нэр: “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК

Сорьц авах зорилго: Агаарын чанарт шинжилгээ хийлгэх.

Сорьцын төрөл: Агаар – 6 цэгт

Шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд: MNS 4585:2016

Сорьц хүлээн авсан байгууллагын нэр: Байгаль орчин хэмжил зүйн төв лаборатори

Сорьц авсан ажилтны нэр: Агаарын шинжээч Б.Дөлгөөн

Сорьц авахад байлцсан ажилтны нэр: “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК Байгаль орчны мэргэжилтэн Б.Сансар

Холбоо барих утасны дугаар: 88159754 , 95000677

Хүснэгт 56. Агаарын чанарын сорьцлолт

№	Сорьц авсан цэгийн нэр	Коор-динат	Сорьц авч буй зураг (ойроос)	Сорьц авч буй зураг (холоос)
№01	Катодын зэс боловсруулах технологийн зам (АЧХ-1)	X -0435572 Y- 5426885		

№ 02	Үйлдвэрийн орчим /SX. EW үйлдвэрийн дунд / (АЧХ-2)	x-0436117 y-5426576		
№ 03	Нуруулдан уусгалтын талбай / НУБ-1 / (АЧХ-4)	Х- 0436296 У-5427040		
№ 04	Бутлуур орчим / "Хас санч ХХК" / (АЧХ-3)	Х-0436269 У-5427040		

№ 05	Уурын зуухны яндан орчим (АЧХ-5)	X-0436068 У-5426336		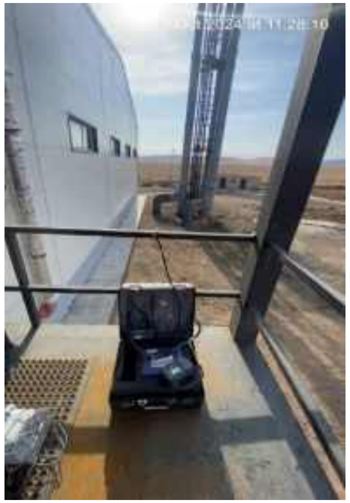
№ 06	Түлшний нөөцийн сав орчимд (АЧХ-6)	X-0436119 У-5426570		

12.2. ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН “КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”-ийн ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД ХӨРСНИЙ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЦЭГҮҮД ТУС БҮР ДЭЭР ГҮНИЙ УС, ХӨРСНИЙ ДЭЭЖЛЭЛТ ХИЙЖ БУЙ АГШНЫГ БАТАЛГААЖУУЛЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ОРЧНЫ ФОНТОЙ ХАМТ АВСАН ГЭРЭЛ ЗУРАГ

2024оны 09 сарын 26- ны өдөр № ОШХ/24-06 Орхон аймаг

Сорьц авсан байгууллагын нэр: “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК

Сорьц авах зорилго: Хөрсөнд хүнд металл, SO4, pH шинжилгээ гүйцэтгүүлэх

Сорьцын төрөл: Хөрс -7 цэгт

Шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд: MNS 5850:2008, MNS3297:2019

Сорьц хүлээн авсан байгууллагын нэр: “ХАНЛАБ” ХХК

Сорьц авсан ажилтны нэр: Ц.Мэндбаяр, Б.Сансар

Холбоо барих утасны дугаар: 95000429, 95000677

Хүснэгт 57. Хөрсний чанарын сорьцлолт

№	Сорьц авсан цэгийн нэр	Сорьц авсан цэгийн координат	Сорьц авч буй зураг (ойроос)	Сорьц авч буй зураг (ойроос)
№01	Өдрийн хэрэглээ (Хүхрийн хүчлийн агуулах)	X – 436073.8 У - 5426585		

№02	Үйлдвэрийн бүс (SX. EW Үйлдвэрийн дунд)	x-436087.3 y-5426527		
№03	Төмрийн хаягдал Урвалжийн агуулах орчим	x-436257.3 y-5426502		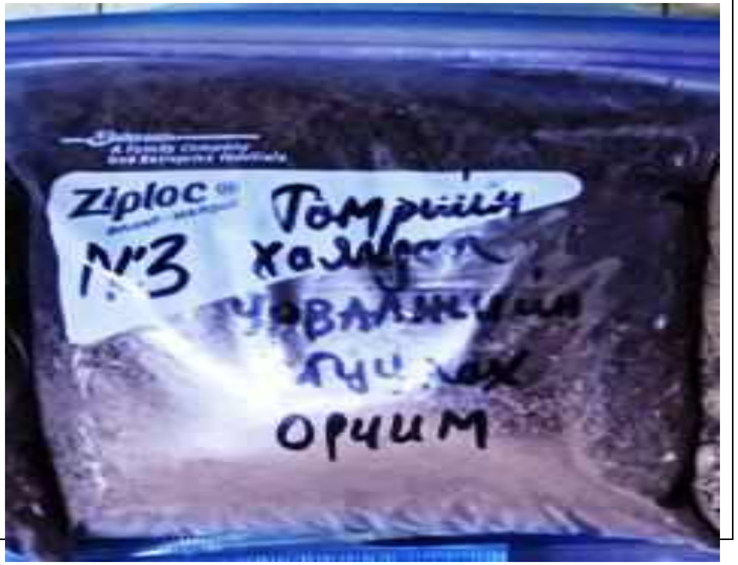

№04	Бутлуур (Хас санч ХХК)	x-436285.7 y- 5426994		
№05	Нуруулдан уусгалтын талбай - 1, CELL2 урд хэсэг	x- 435921.7 y- 5426699	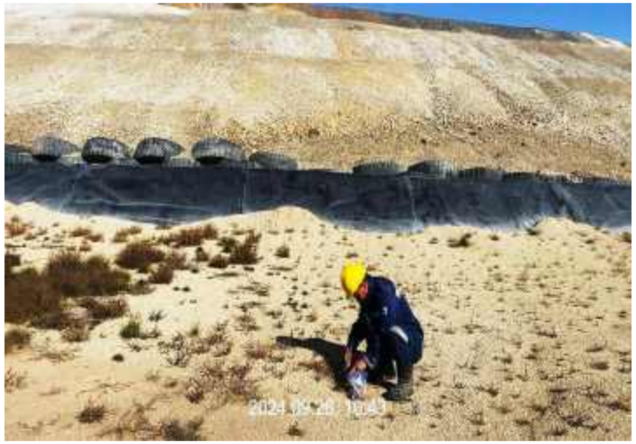	

№06	Хяналт (Үйлдвэрийн бүсийн гадна)	x- 435722.5 y- 5426268	 	
№07	Шимт хөрс	X-437030 У-5426433		

12.3. ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР СУМЫН НУТАГТ БАЙРЛАХ “ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ” ХХК-ИЙН “КАТОДЫН ЗЭС БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР”-ийн ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХҮРЭЭНД ГҮНИЙ УСНЫ ЦЭГ ТУС БҮР ДЭЭР ДЭЭЖЛЭЛТ ХИЙЖ БУЙ АГШНЫГ БАТАЛГААЖУУЛЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ОРЧНЫ ФОНТОЙ ХАМТ АВСАН ГЭРЭЛ ЗУРАГ

2024оны 09 сарын 26- ны өдөр № ОШХ/ус-24-..... Орхон аймаг

Сорьц авсан байгууллагын нэр: “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК

Сорьц авах зорилго: Гүний худаг, хяналтын цооногуудын усанд хими, хүнд металлын шинжилгээ гүйцэтгүүлэх (43 элемент бүхий багц шинжилгээ)

Сорьцын төрөл: ус, 8 цэгт

Шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд: MNS 6148: 2010, MNS 0900 : 2018

Сорьц хүлээн авсан байгууллагын нэр: “ХАНЛАБ” ХХК

Сорьц авсан ажилтны нэр: Ц.Мэндбаяр, Б.Сансар

Холбоо барих утасны дугаар: 95000429, 95000677

Хүснэгт 58. Усны чанарын сорьцлолт

№	Сорьц авсан цэгийн нэр	Сорьц авсан цэгийн координат	Сорьц авч буй зураг (ойроос)	Сорьц авч буй зураг (ойроос)
№01	Гүний усны хяналтын цооног -1 (ХЦ-01)	X-435940,96 У-5426704.36		

№02	Гүний усны хяналтын цооног -2 (ХЦ-02)	Х-436181.01 У-5426617.99		
№03	Гүний усны хяналтын цооног -3 (ХЦ-03)	Х-436191,01 У-5426782,02		

№04	Гүний усны хяналтын цооног -4 (ХЦ-04)	X-4436286,55 У-5426407,36		
№05	Гүний худаг-01. (ЗЭХ -01)	x-436785.00 y-5425420.49		
№06	Гүний худаг-03. (ЗЭХ -03)	x-436700.00 y-5425851.99		
№07	Гүний худаг-04. (ЗЭХ -04)	x-436376.00 y-5425851.99		
№08	Гүний худаг-05. (ЗЭХ -05)	x-436590.00 y-5425550.00		

13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

13.1. Байгаль орчны мониторинг үнэлгээ хийлгэх

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ийн талбайн Байгаль орчны хяналт шинжилгээ, тайланг холбогдох норм, стандарт, журмын дагуу хийж гүйцэтгэж, үйлдвэрлэлийн нөлөөллөөс үзүүлж болзошгүй байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, хүрээлэн буй орчныг хамгаалахад чиглэсэн санал зөвлөмж боловсруулах, тайлангийн үр дүнг холбогдох тайлан, зөвлөмжийн хэрэгжилтийн хангаж байна. Орчны хяналт шинжилгээний тайланд 2021 оноос хойш мэргэжлийн байгууллагуудаар гүйцэтгүүлсэн агаар, ус, хөрсний химийн шинжилгээний үр дүнг статистик аргаар боловсруулан стандартад шаардлагад харьцуулан боловсруулж байна.

Зураг 101. Байгаль орчны мониторинг үнэлгээний тайлан

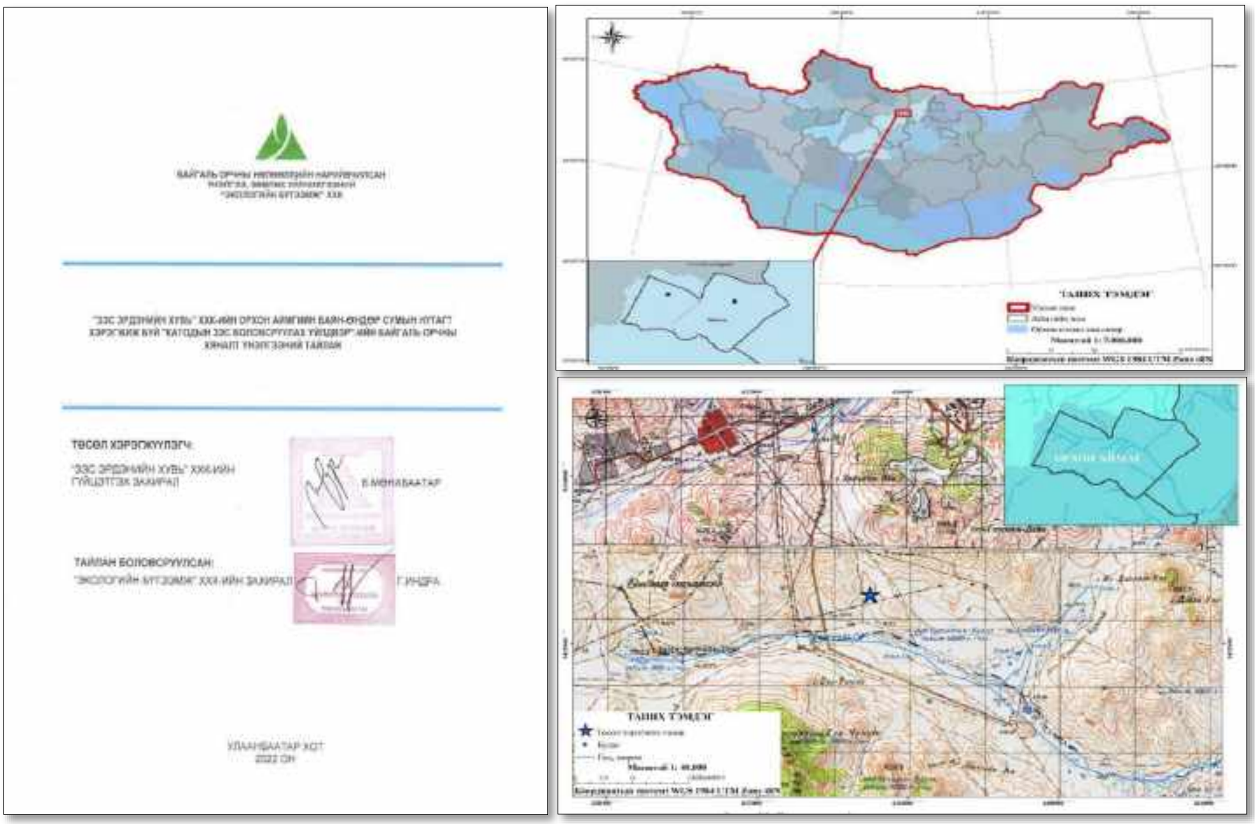

Орхон аймгийн Баян-Өндөр суманд байрлах “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ын төслийн хээрийн болон суурин судалгааны ажлын үр дүнд бид дараах дүгнэлт, зөвлөмжийг өгч байна. Үүнд:

➢ Төслийн байгаль орчны төлөв байдлыг тодорхойлохдоо БОНХЯ-ны 2014 оны 04-р сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалд тусгагдсан байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ хийх аргачлалыг ашиглав;

➢ Төслийн талбай байрлах бүс нутаг нь Монгол орны гадаргын усны ангиллаар Хойд мөсөн далбайн ай савд, Орхон голын сав газарт багтана;

➢ Бид хээрийн судалгааг 2023 оны 10-р сарын 03-ны өдөр хийж гүйцэтгэн холбогдох аргачлалын дагуу хөрсний дээж авч, унд, ахуйн уснаас MNS 5667-11:2000 (Гүний уснаас дээж авах зөвлөмж) стандартыг баримтлан усны 1 сорьц авч тус бүрийг “Нарт шуүн” ХХК-ийн хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлсэн;

➢ Унд, ахуйн ус нь химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, натрийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэг буюу дунд зэргийн эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус байна. Шинжлүүлсэн бүх үзүүлэлтүүд нь MNS 0900:2018 (Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын) стандартын шаардлагыг хангаж байна;

➢ Төслийн талбайд бүхэлдээ сайр чулуурхаг хар шороон хөрс тархжээ;

➢ Химийн шинжилгээний үр дүнгээр хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, ялзмагийн агууламж бага, өнгөн хэсэгт карбонат илрээгүй, шингээгдэх сууриудын нийлбэр хэмжээ дунд зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар болон давсны агууламж маш бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор дунд-их, калийн хангамж бага- их байна;

➢ Хөрсний дээжид хүнд металлын шинжилгээг атомын шингээлтийн спектрометрийн аргаар тодорхойлсон бөгөөд гарсан үр дүнг (MNS 5850:2019) Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй байна;

➢ Химийн шинжилгээний үр дүнгээр хөрс нь шүлтлэг урвалын орчинтой, ялзмагийн агууламж бага, өнгөн хэсэгт карбонат илрээгүй, шингээгдэх сууриудын нийлбэр хэмжээ бага, цахилгаан дамжуулах чанар болон давсны агууламж маш бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфор агууламж болон калийн хангамж бага байна;

➢ Хөрсний дээжид хүнд металлын шинжилгээг атомын шингээлтийн спектрометрийн аргаар тодорхойлсон бөгөөд гарсан үр дүнг (MNS 5850:2019) Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарттай харьцуулахад Хром (Cr), Кадмий (Cd), Никель (Ni), Цайр (Zn), Зэс (Cu) зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй байна;

➢ Харин Хар тугалга (Pb)-ын хэмжээ нь элсэрхэг механик бүрэлдэхүүнтэй хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээтэй ижил түвшинд гарсан байна. Цаашид саармагжуулах арга хэмжээ авах, хөрсний лабораторид тогтмол шинжлүүлэх шаардлагатай;

➢ Орхон аймагт Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгууд байхгүй байна;

➢ Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын нутагт байрлах төслийн талбай нь орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй байна;

➢ Төслийн талбай орчмын агаарын чанарыг тодорхойлох зорилгоор том ширхэгт тоосонцор (PM10) болон нарийн ширхэгт тоосонцор (PM2.5)-ыг DustTrak TSI 8520 маркийн зөөврийн багаж ашиглан хэмжилт хийсэн. Мөн дуу шуугиан буюу физик бохирдлыг тодорхойлох зорилгоор Digital Sound Level Meter зөөврийн багажаар хэмжилтийг тус тус хийсэн. Судалгааны үр дүн тус бүрийг “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016” стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс бага байсан;

➢ Төслийн болзошгүй нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим ба эх үүсвэрийг тодорхойлоход төслийн барилга байгууламжийн нөлөөгөөр биет хэмжээгээр хөрс, ургамлын бүрхэвч үүсмэл хэлбэршлээр солигдож, шууд, урт хугацаанд сөрөг нөлөөлнө. Харин дэд бүтцийн хөгжил болон орон нутгийн орлого, ажлын байр нэмэгдэх зэргээр эергээр урт хугацаанд шууд нөлөөлнө;

➢ Төслийн үйл ажиллагааны талаар мэргэжлийн байгууллагаас өгсөн заавар зөвлөмжийг бүрэн дагаж мөрдөх, “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй”. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS 5002:2000, Ажлын байрны гэрэлтүүлгийн норм, хэмжих аргад тавигдах шаардлага MNS 4996: 2008, Ажлын байрны орчны эрүүл ахуйн шаардлага” MNS 4990:2015 стандартуудыг чанд баримтлан ажиллах;

➢ Төсөл хэрэгжүүлэгчийн зүгээс орон нутгийн төр захиргааны, болон байгаль хамгаалах байгууллагатай хамтран ажиллаж, мэргэжлийн туслалцаа авч үйл ажиллагаагаа явуулж буй газар нутгийнхаа байгаль орчныг хамгаалах ажлыг гүйцэтгэх нь байгаль орчны үзэсгэлэнт төрхийг хадгалахад илүү дөхөмтэй болохыг анхаарч ажиллах нь чухал юм;

➢ Байгалийн гэнэтийн гамшигт үзэгдэл, цахилгаан эрчим хүчний нөхцөлөөс хамаарах аюул осол тохиолдож болзошгүй болохыг төсөл хэрэгжүүлэх шатанд онцгой анхаарч, зохих ёсны урьдчилан сэргийлэх байгууламж, арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлэх шаардлагатай;

13.2. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний барьцаа хөрөнгө байршуулах

Манай компани нь “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.9. энэ хуулийн 9.10-т зааснаас бусад төрлийн төсөл хэрэгжүүлэгч нь байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийн баталгаа болгон тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд шаардагдах зардлынхаа 50-иас доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн хөрөнгийг БОУАӨЯ-ны дэргэдэх байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлтийн тусгай дансанд төвлөрүүлж, төлөвлөгөөний биелэлтийг жил бүр тайлагнана” гэж заасны дагуу манай компани 2023 онд 42,192,062.5 төгрөг, 2024 онд 42,858,825.0 төгрөг буюу нийт өссөн дүнгээр 85,050,887.5 төгрөгийг байршуулаад байна.

Зураг 102. БОМТ-ний барьцаа хөрөнгө байршуулах

Худалдаа Хөгжлийн Банк
Огноо: 2023.03.09 13:23:20
Шилжүүлгийн мэдээлэл
Журналын №: 93670658
Системийн огноо: 2023.03.09
Нэр: ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 432020941 Нэр: ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК	Дүн 42,192,062.50 MNT	Ханш 1.00
/ дөчин хоёр сая нэг зуун ерэн хоёр мянга жаран хоёр төгрөг тавин мөнгө /			
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Банкны нэр: Төрийн сан Дансны дугаар: 100900013406 Нэр: БО нөхөн сэргээх баталгаа	42,192,062.50 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:
EB -5388082 Зэс эрдэнийн хувь
Танд баярлалаа
Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан
Салбар, тооцооны төв:
Гарын үсэг:
Тамга:
Огноо: ____ Он ___ Сар ___ Өдөр

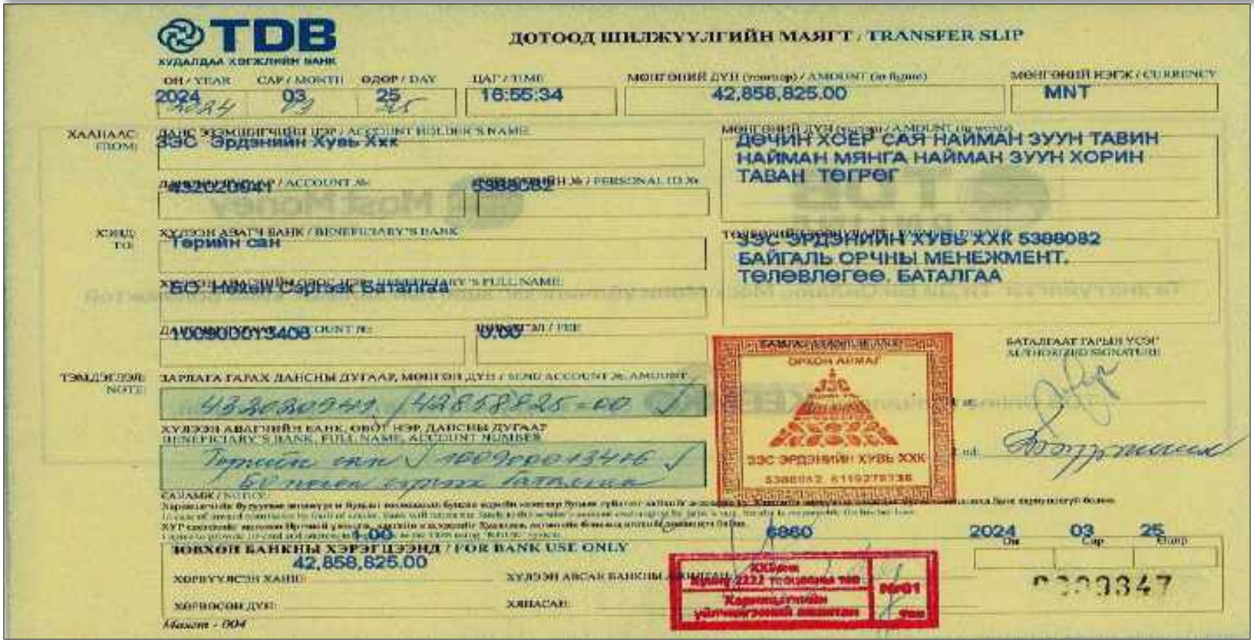
TDB ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК
ДОТООД ШИЛЖҮҮЛГИЙН МАЯГТ / TRANSFER SLIP

ОН / YEAR	САР / MONTH	ӨДӨР / DAY	ЦАГ / TIME	МӨНГӨНИЙ ДҮН (тоогоор) / AMOUNT (in figure)	МӨНГӨНИЙ НЭГЖ / CURRENCY
2024	03	25	16:55:34	42,858,825.00	MNT

ХААНААС / FROM: ДАНС ЭЗЭМШИГЧИЙН НЭР / ACCOUNT HOLDER'S NAME: ЗЭС Эрдэнийн Хувь Ххк
ДАНСНЫ ДУГААР / ACCOUNT №: 432020941
РЕГИСТРИЙН № / PERSONAL ID №: 5388082
МӨНГӨНИЙ ДҮН (үсгээр) / AMOUNT (in words): ДӨЧИН ХОЁР САЯ НАЙМАН ЗУУН ТАВИН НАЙМАН МЯНГА НАЙМАН ЗУУН ХОРИН ТАВАН ТӨГРӨГ
ХЭНД / TO: ХҮЛЭЭН АВАГЧ БАНК / BENEFICIARY'S BANK: Төрийн сан
ХҮЛЭЭН АВАГЧИЙН НЭР / BENEFICIARY'S FULL NAME: БО Нөхөн Сэргээх Баталгаа
ДАНСНЫ ДУГААР / ACCOUNT №: 100900013406
ШИМТГЭЛ / FEE: 0.00
ГҮЙЛГЭЭНИЙ УТГА: ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК 5388082 БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТ. ТӨЛӨВЛӨГӨӨ. БАТАЛГАА
ТЭМДЭГЛЭЛ / NOTE: ЗАРЛАГА ГАРАХ ДАНСНЫ ДУГААР, МӨНГӨН ДҮН / SEND ACCOUNT №, AMOUNT
ХҮЛЭЭН АВАГЧИЙН БАНК, ОВОГ НЭР, ДАНСНЫ ДУГААР / BENEFICIARY'S BANK, FULL NAME, ACCOUNT NUMBER
БАТАЛГААТ ГАРЫН ҮСЭГ / AUTHORIZED SIGNATURE
ЗЭС ЭРДЭНИЙН ХУВЬ ХХК
САНАМЖ / NOTICE
1.00 6860 2024 03 25
ЗӨВХӨН БАНКНЫ ХЭРЭГЦЭЭНД / FOR BANK USE ONLY
42,858,825.00
ХӨРВҮҮЛСЭН ХАНШ
ХҮЛЭЭН АВСАН БАНКНЫ АЖИЛТАН
ХӨРВӨСӨН ДҮН
ХЯНАСАН
Маягт - 004

Хүснэгт 59. 2024 онд Байгаль орчныг хамгаалах хүрээнд зарцуулсан мөнгөн дүн

№	Зардлын нэр	Мөнгөн дүн/төг
1	Гэрээт ажил, үйлчилгээ	360,993,042.69
2	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр /Ус ашиглалт/	90,769,366.66
3	Газар ашиглалтыг төлбөр	11,542,719.00
4	Захиалгаар авсан бараа материал	194,356,800.00
5	Дуусаагүй үйлдвэрлэлийн бараа материал	156,648,380.83
Нийт		**814,310,309.18**

13.3. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний тайлангийн “Үйл ажиллагааны хүрээ”-нд тусгагдсан төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой хуулиудын заалтууд, байгаль орчныг хамгаалах болон бусад стандарт, норм, дүрмийг төслийн үйл ажиллагааны бүхий л хугацаанд мөрдөж ажиллах

13.3.1. Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит

“Ногоон гэрэлт ирээдүй” ХХК болон “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн хооронд 2023 оны 7-р сарын 19-ны өдөр байгуулсан № 2023/17, АГГ-23/087 тоот “Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит гүйцэтгэх гэрээ”-ний дагуу Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын нутагт орших “Катодын зэсийн үйлдвэрийн төсөл”-ийн үйл ажиллагаанд нийцлийн болон гүйцэтгэлийн аудитыг “Ногоон гэрэлт ирээдүй” ХХК-ийн Байгаль орчны аудитын баг Монгол Улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль”-ийн 101 зүйлийн дагуу, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 12 дугаар 25-ны өдрийн А/809 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны аудит хийх ерөнхий аргачлал” болон компанийн өөрийн боловсруулсан нарийвчилсан арга зүйг мөрдлөг болгон ажиллав.

Аудитын үр дүнг үнэлэхдээ нийцэл, үл нийцэл, сайжруулах шаардлагатай болон хугацаа болоогүй гэсэн 4 үнэлэмжийг ашигласан. Аливаа нотолгоогоор гүйцэтгэл нь батлагдсан тохиолдолд нийцэл, батлагдаагүй тохиолдолд үл нийцэл, хууль эрх зүйн хүрээнд болон гүйцэтгэлийн шатанд үр дүн нь тодорхойлогдох болоогүй эсвэл тухайн шалгуур бодит шалтгааны улмаас гүйцэтгэл нь түр хойшлогдсон тохиолдолд хугацаа болоогүй гэсэн үнэлэмжид хамааруулав. Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитыг үндсэн 8 чиглэлд хийж гүйцэтгэв. Үүнд:

1. Хуулийн нийцэл;

2. Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, менежментийн төлөвлөгөө, мониторингийн ажлын гүйцэтгэл;

   2.1. Усан орчны менежмент;
   2.2. Агаар орчны менежмент;
   2.3. Хөрсөн бүрхэвч ба техникийн нөхөн сэргээлтийн менежмент;
   2.4. Ургамлын нөмрөг ба биологийн нөхөн сэргээлтийн менежмент;
   2.5. Биологийн олон янз байдлын менежмент;
   2.6. Хог хаягдлын менежмент;
      2.6.1. Ахуйн хог хаягдал
      2.6.2. Аюултай хог хаягдал
   2.7. Химийн хорт болон аюултай бодисын менежмент зэрэг болно.

Аудитын үнэлэмж

Шалгуур бүрийг нотолгоотой уялдуулан үнэлэмжийг боловсруулсан. Нийт нийцлийн болон гүйцэтгэлийн 924 шалгуурыг цуглуулсан нотолгоонууд дээр тулгуурлан үнэлэмжийг боловсруулахад дараах байдлаар үнэлэгдэв. Шалгуур үзүүлэлтийн хувийг тооцохдоо хамааралгүй гэсэн үзүүлэлтийг хасаж тооцсон болно.

Аудитын үр дүнгийн үнэлэмжийн бүртгэл:

- ❖ Нийцэл 664 (98.8%)
- ❖ Сайжруулах шаардлагатай 8 (1.2%)
- ❖ Хугацаа болоогүй 0 (0 %)
- ❖ Үл нийцэл 0 (0 %)
- ❖ Хамааралгүй 252

13.3.2. Байгаль орчны аудитын ерөнхий дүгнэлт

Байгаль орчны аудитын үр дүнгийн нэгтгэлээс үзэхэд нийт 672 асуулгын 664 (98.8%) асуулгад хангалттай буюу хэрэгжилт маш сайн гэсэн үнэлгээ авсан бол нийт 8 (1.2%) асуулгад сайжруулах шаардлагатай, харин 252 асуулгад хамааралгүй гэсэн үнэлэмжийг авсан бол тодорхойгүй буюу үнэлэх боломжгүй асуудал гараагүй байна. Байгаль орчны аудитын үр дүн 98.8%-тай байгаагаас дүгнэхэд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны хуулийн нийцэл болон гүйцэтгэлийн үр дүн “Маш сайн” байгааг харуулж байна. “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын нутагт орших “Катодын зэсийн үйлдвэрийн төсөл”-ийн байгаль орчны үйл ажиллагааны 98.8% нь үндэсний хууль тогтоомжид нийцтэй буюу гүйцэтгэлтэй байна. Хугацаа болоогүй буюу тухайн шалгуурыг гүйцэтгэх цаг хугацаа болоогүй байгаа тул тэдгээрийг шууд үл нийцэл гэж ойлгохгүй бөгөөд тус байгууллага ирээдүйд түүнийг гүйцэтгэнэ гэдэг итгэлтэй байна. Үл нийцэл байхгүй байна. Сайжруулах шаардлагатай буюу аудитын явцад хангалттай мэдээ баримт цуглаагүй, аудит хийлгэгч талаас нотлох баримтаар хангаагүй шалгууруудыг дараагийн төлөвлөгөөт аудит гүйцэтгэх хүртэл хугацаанд нийцэлтэй болгож залруулах боломжтой.

Байгаль орчны аудитын үл нийцлийн эрсдэлийн нэгтгэлээс үзэхэд нийт 672 асуулгын 664 (98.8%) асуулгад эрсдэл байхгүй, 8 (1.2%) асуулгад бага зэрэг эрсдэл үүсэж болзошгүй байгааг цаашид үйл ажиллагаандаа анхаарч ажиллах шаардлагатай. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 12 дугаар сарын 25-ний өдрийн А/809 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны аудит хийх ерөнхий аргачлал”-ын дагуу дүгнэвэл: Тус байгууллагын байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, үр дагавар онц уршигтай бус бөгөөд удирдлага, зохион байгуулалтын тодорхой арга хэмжээ болон хууль тогтоомжийн зохих заалтуудыг хангах шаардлагатай. Цаашид сайжруулах шаардлагатай гарсан шалгууруудыг нийцэлтэй болгохын тулд амлалтын хугацаа тогтоож, холбогдох хүмүүст үүрэг ногдуулах хэрэгтэй. Төслийн үйл ажиллагааг “**ЦААШИД ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭХ ХЭВИЙН ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭХ БОЛОМЖТОЙ**” гэж дүгнэв.

13.3.3. Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн гүйцэтгэл тайлан

Байгаль хамгаалах тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10^{1} дүгээр зүйл. Байгаль орчны аудит “Байгаль орчны аудитыг байгалийн нөөц, баялгийг ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага нь хоёр жил тутам хийлгэж, холбогдох дүгнэлт, зөвлөмж гаргуулан хэрэгжүүлэх бөгөөд зөвлөмжид заасан хугацаанд тайлангаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны албанд хүргүүлнэ” гэж заасны дагуу “Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн гүйцэтгэл тайлан”-г боловсруулав.

Зураг 103. “Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн гүйцэтгэл тайлан”

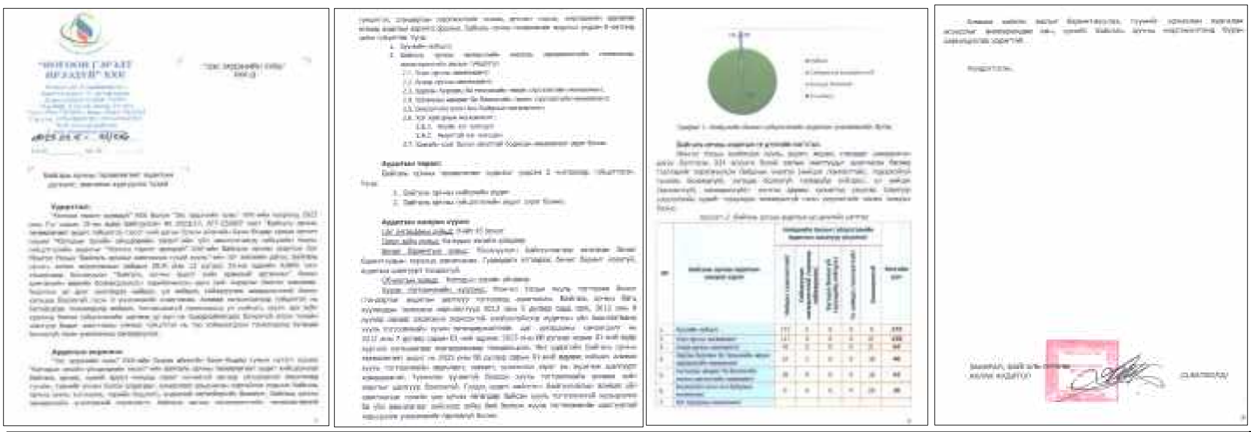

14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.5. “Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайланг төсөл хэрэгжүүлэгч, үнэлгээ хийсэн мэргэжлийн байгууллага хамтран төслийн нөлөөлөлд өртөх орон нутгийн оршин суугчдад танилцуулах ажлыг зохион байгуулна” хэмээн заасан байдаг. Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 1 сарын 6-ны өдрийн А-03 тоот “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээнд олон нийтийн оролцоог хангах тухай журам”-ын дагуу дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэн ажиллав.

14.1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт, Байгаль хамгаалах тухай багц хуулиудын хэрэгжилтийн талаар хувьцаа эзэмшигч Орхон аймгийн иргэдэд тайлагнах

Орхон аймгийн “Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар”-ын 2024 оны 05 дугаар сарын 1-ний өдрийн 109 тоот албан бичгийн дагуу “Байгаль хамгаалах 2024 оны хаврын сарын ажлын хүрээнд байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын байгууллагуудын нээлттэй хаалганы өдөрлөг”-ийг хүрээнд А.Амарын талбайд Байгаль орчин аялал жуулчлалын салбар байгууллагуудтай хамтран байгаль орчин, аялал жуулчлалын чиглэлээр хийж хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаагаа олон нийтэд сурталчлан танилцуулах ажлыг хавар намрын улиралд 2 удаа зохион байгуулав.

Нээлттэй хаалганы өдөрлөгт Орхон аймгийн БОАЖГ, "Зэс эрдэнийн хувь" ХХК, "Галт сэнтий" ХХК, "Эрдмин" ХХК болон УЦУОШТ, СГСГЗ, Сум дундын ойн анги зэрэг байгууллагууд хамтран оролцсон ба хувиараа бизнес эрхлэгч иргэд мод бутны тарьц суулгацын үзэсгэлэн худалдааг гаргав.

Байгаль хамгаалах салбар байгууллагуудын нээлттэй хаалганы өдөрлөг нь “ХҮН БҮР БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ” урианы дор зохион байгуулагдсан бөгөөд “Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-иас Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй байгаль орчны хэлтэс, Байгаль орчны удирдлагын алба

оролцож 2024 оны 05 дугаар сарын 8-ны өдөр өглөө 09:00-17:00 -ын хооронд компанийн байгаль орчны чиглэлээр хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагаа, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн, Ногоон-Эрдэнэт хөтөлбөрийг дэмжих хүрээнд 2022, 2023 онд хэрэгжүүлсэн ажлын тайлан, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайлан, судалгааны ажлуудыг танилцуулж цаашид хийж хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, төлөвлөгөөний талаар иргэдэд мэдээлэл өгч гарын авлага тараан өдөрлөгт идэвхтэй оролцлоо. Тус нээлттэй хаалганы өдөрлөгөөр манай компани нь байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл, тайланг нийт 100 иргэнд өгч ажилласан бол ажилчид иргэдэд мэдээлэл өгөх гарын авлага 500 ширхэг тарааж ажиллав. Мөн мод үржүүлгийн газарт ашиглагддаг багаж тоног төхөөрөмжийн үзэсгэлэн гаргаж ард иргэдэд танилцуулсан ба нээлттэй хаалганы өдөрлөгт оролцогчдын дунд хөгжөөнт тэмцээн зохион байгуулж компанийн нэрэмжит шагналаар шагнаж урамшуулах зэрэг өргөн цар хүрээнд компанийн байгаль хамгаалах ажлыг сурталж ажиллав. Мөн манай компани нь Монголд анх удаа 24500 гаруй хувьцаа эзэмшигчид, иргэдийн хувь хөрөнгийг нийлүүлэн босгож, уул уурхайн төслийн үр шимийг олон мянган иргэд хүртэж болохуйц жишиг загварыг гаргахаар зорин ажиллаж буй “Катодын зэс боловсруулах үйлдвэр”-ийн төсөл хэрэгжүүлэгч тул ард иргэд, хувьцаа эзэмшигчдэдээ хувьцааны талаарх мэдээллийг нээлттэй олгож ажиллав.

Зураг 104. Байгаль орчны салбар байгууллагуудын нээлттэй хаалганы өдөрлөг

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ
May 08, 2024 2:03 PM

14.2. Орхон аймгийн “Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар”-аас жил бүр зохион байгуулдаг нээлттэй хаалганы өдөрлөгт оролцож ард иргэдэд Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт, Байгаль хамгаалах тухай багц хуулиудын хэрэгжилтийн талаар мэдээлэл танилцуулга хийнэ.

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийн дунд “Үйлдвэрийн бүтээн байгуулалт”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ”, “Байгаль орчны бодлого” гэсэн чиглэлээр нээлттэй хурлыг зохион байгуулав. Хуралд нийт 400 орчим иргэд оролцсон юм.

Зураг 105. Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал

14.3. Баянцагаан багийн ард иргэд, олон нийт БОМТ, БОМТ-ний биелэлтийн тайлан, Байгаль хамгаалах тухай багц хуулиудын хэрэгжилтийн талаар Баян Өндөр сумын Баянцагаан багийн ард иргэд, олон нийтэд тайлагнах

“Зэс эрдэнийн хувь” ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийн дунд “Үйлдвэрийн бүтээн байгуулалт”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ”, “Байгаль орчны бодлого” гэсэн чиглэлээр нээлттэй хурлыг зохион байгуулав. Хуралд нийт 100 орчим иргэд оролцсон юм.

Зураг 106. Байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, танилцуулга